HANS HELLMUT KIRST

08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH

comando
NEMIRA

Comando

HANS HELLMUT KIRST

08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH

SERIA 08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH
LA RĂZBOI, CA LA RĂZBOI
PÂNĂ LA ULTIMUL SOLDAT
UMBRA
MEMBRUL DE PARTID
LA ARME!
FETE FRUMOASE PENTRU SOLDAŢI CURAJOŞI
NOAPTEA CUŢITELOR LUNGI
VÂNĂTOAREA

HANS HELLMUT KIRST

08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH

HANS HELLMUT KIRST

ROMAN DIN SERIA 08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH

Traducere de Claudiu Florian

NEMIRA
1996

Coperta colecţiei: DAN ALEXANDRU IONESCU

AURIS Medienberatung und Verwertungsgesellschaft mbH, Mönchengladbach 1996 HANS HELLMUT KIRST 08/15

IN DER KASERNE

1996, S.C. NEMIRA & CO S.R.L.

ISBN 973 – 9177 – 84-O

— Cei selecţionaţi, cu ocolire la stânga, marş! strigă Hauptwachtmeisterul[1] Schulz, căruia toată lumea îi spunea Spiess[2].

Vocea sa tună peste platoul de adunare şi se răsfrânse de zidurile clădirilor din perimetrul cazărmii. Era o voce impunătoare, timbrată, trufaşă; aburul berii şi fumul de ţigară o unseseră şi-o dogiseră. Schulz o ascultă cu plăcere.

Cei selecţionaţi tropăiră mulţumiţi spre stânga; cei neselecţionaţi strânseră mecanic rândurile către dreapta. Tunarul Vierbein se trezi dintr-odată la înghesuială, încercă discret să se folosească de coate, dar se lăsă păgubaş şi rămase locului, ca un stâlp.

— Ca statuile! zbieră Spiessul, mulţumit. Ca popândăii! Nu mişcă niciun mădular!

Şi trase scurt cu ochiul în partea cealaltă, către ferestrele larg deschise ale locuinţei lui de serviciu; o observă îndărătul perdelelor pe soţia sa, Lore, şi era convins că în clipa aceea ea îl admiră.

Unteroffizierii[3] pe funcţii, care se adunaseră îndărătul Spiessului lor, se străduiau să nu rânjească. Figura le reuşi, pentru că avuseseră cu prisosinţă ocazia s-o exerseze.

Tunarul Vierbein privea ţintă înainte. Fixă una dintre terestrele din clădirea cazărmii, unde apăru capul Lorei Schulz, dar tunarul se strădui să nu observe decât chenarul de lemn. Hauptwachtmeisterul se prelinse pe lângă el, ca şi cum ar fi fost purtat de o bandă rulantă. Trecu o clipă prin câmpul vizual al tunarului, asemenea unui corp străin ce nimereşte în lumina farurilor unei maşini, apoi ieşi, plutind, şi intersectă alte câmpuri vizuale.

---

1 Plutonier de companie (n.tr.).

2 „Subofiţer – instructor de trupă“ (n.tr.).

3 Subofiţeri (n.tr.).

Hauptwachtmeisterul se proţăpi bărbăteşte, cu picioarele răscrăcărate, în faţa supuşilor săi. Era un om cât un dulap, sprijinit pe nişte stâlpi. Figura sa rotundă, radioasă, plesnind de sănătate, se lungi şi căscă o gură imensă.

— Păi atunci să-i dăm drumul! strigă Spiessul, cu glas de tunet.

Pentru fiecare după-amiază de sâmbătă, planul de serviciu prevedea „curăţarea sectorului” şi afecta acestei îndeletniciri o durată de trei ceasuri, pe care Schulz, atunci când avea chef, o întindea cu uşurinţă până la cinci ceasuri. De cele mai multe ori avea chef.

În fiecare sâmbătă după-amiază el era stăpânul cazărmii. Hauptmannul[4] Derna, şeful, pus cu mărinimie la dispoziţia Wehrmachtului german de când cu anexarea Austriei, se dedica familiei sale în devenire; Leutnantul Wedelmann, comandantul bateriei, se ocupa de amica lui din momentul acela. Până şi Mutră-de-Cartof, Luschke, Major[5] şi comandant de subunitate, obişnuia să prăznuiască sfârşitul de săptămână. Spiessul însă organiza atunci nestingherit „petreceri de absolvire”, prilej cu care îşi dădea, aprig şi nu fără succes, osteneala să lămurească bateria „cine e de fapt şeful în dugheană”.

— Pe loc, repaus! urlă Hauptwachtmeisterul.

Soldaţii în costume de doc duseră automat piciorul stâng în lateral. Spiessul pândi dacă cineva cutează să vorbească, pentru că la el „pe loc repaus” nu era echivalent cu permisiunea de a vorbi, pe care obişnuia s-o acorde doar în cazuri excepţionale. Nimeni nu scoase un cuvânt.

— Se poate vorbi! strigă el îngăduitor.

Soldaţii preferară să tacă. Unii rânjiră, larg şi pe muteşte; alţii îl priveau pe Spiess, gata de corvoadă. Doar

4 Căpitan (n.tr.).

5 Maior (n.tr.).

Gefreiterul[6] Asch, care se afla în mijlocul celor selecţionaţi, îl împinse cu putere în lături pe Gefreiterul Wagner, Richard pe numele mic, şi spuse:

— Nu te întinde atâta, măi candelabrule!

— Nu mai zbiera aici, Asch! urlă imediat Spiessul. Dacă zbiară cineva pe-aici, ăla sunt eu.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister! trâmbiţă Asch, încuviinţând.

Într-un acces de mărinimie, Hauptwachtmeisterul Schulz hotărî să nu se simtă ofensat. Îi chemă la el pe Unteroffizier» pe funcţii şi îi încredinţă acestora pe cei selecţionaţi, care se făcură în grabă nevăzuţi, pentru a-şi omorî timpul în dormitoare şi prin barăci. Gefreiterul Asch îşi ocupă fuga-marş locul său obişnuit din magazia de haine, unde juca de obicei „două’ş’unu” cu Wachtmeisterul Werktreu, Unteroffizierul pe funcţie al locului, străduindu-se să nu câştige peste măsură.

Marca majoritate însă a celor desemnaţi ca „neselecţionaţi” a curăţat sectorul, din pod până în pivniţă, din birou până la grupul sanitar. Tunarul Vierbein se afla în mijlocul grupului care trebuia să cureţe latrina de jos. Găsea acest lucru cât se poate de normal; nici nu se aşteptase la altceva. Curăţatul latrinelor era o specialitate a lui; de când se afla la bateria a 3-a, fusese în mod regulat distribuit pentru această îndeletnicire.

Vierbein stătea locului, supus, aproape absent; un automat dispus să reacţioneze şi să ia poziţia regulamentară de îndată ce ar fi răsunat comanda „drepţi”, urmată de „mai departe, fuga, marş!” La care ei, cei neselecţionaţi, zburau în dormitoarele lor, puneau mâna pe mătură, găleată şi cârpă şi se adunau rapid în jurul obiectivului care urma să fie curăţat. Aici obişnuia să-i aştepte un Unteroffizier mai tânăr sau un Gefreiter mai vechi în grad şi considerat demn de încredere.

---

6 Caporal (n.tr.).

În vreme ce Vierbein se pregătea pentru obişnuita desfăşurare a programului, observă cum privirea Hauptwachtmeisterului îl fixează lung. Iar Vierbein se sperie când i se păru că intuieşte o uşoară bunăvoinţă; ştia bine că nu se putea lăsa cu nimic bun atunci când superiorii le dădeau prea multă atenţie subordonaţilor lor. Ca într-un film şters şi derulat rapid, i se perindară prin faţă toate eventualele posibilităţi ce puteau rezulta de-aici: extinderea curăţatului sectoarelor până târziu în noapte; furie şi nedreptăţire; anularea biletului de învoire pentru duminică; notarea numelui său în carnetul Spiessului, cu sublinieri, ceea ce suspenda automat dreptul la concediu. Şi toate acestea însemnau că n-o va vedea pe Ingrid!

— Vierbein, treci la stânga! strigă Spiessul.

Vierbein trecu în pas alergător în capătul stâng al coloanei, se opri şi rămase foarte abătut.

Cu un cuvânt de comandă, Hauptwachtmeisterul Schulz eliberă platoul de adunare. Bocancii ţintuiţi răsunară pe caldarâm. O sută de bocanci tropăiră curând în clădirea cazărmii, apoi pe coridoare şi pe scări. Vierbein stătea singur pe platoul cimentat.

Schulz se întoarse încet şi se legănă promiţător spre el.

— Vierbein, spuse el, ungându-şi cu bunăvoinţă vocea plină, vrei să-mi faci un serviciu?

Vierbein avu senzaţia că păleşte.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister! strigă el, dârz.

— Dacă nu vrei, nu trebuie să-l faci. Nu e un ordin, Vierbein. Nu pot să ordon aşa ceva. Dacă n-ai chef, spune-mi fără înconjur. Atunci, te duci să cureţi latrina. Îţi convine?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister!

— Foarte bine, făcu Spiessul, mulţumit. Nici nu mă aşteptam la altceva. Prezintă-te la soţia mea, la bătut covoare.

Hauptwachtmeisterul Schulz se plimba pe

coridoarele clădirii bateriei, şi pe unde îşi făcea el apariţia se muncea cu şi mai mult zel. Ceea ce-i producea o mulţumire săţioasă, şi în adâncul sufletului său încazarmat găsea o asemenea reacţie cât se poate de normală. Neobişnuit ar fi fost ca ea să lipsească.

Avea un al şaselea simţ pentru orice fel de împuţiciune. Vedea de la zece metri dacă spaţiile dintre dale erau curate. Dacă nu, obişnuia să vâre în locul cu pricina unghia de la degetul mare, iar grămăjoara de murdărie astfel adunată i-o trecea pe sub nas soldatului delăsător, fapt ce atrăgea de bună seamă după sine şi o notiţă în carneţelul său de observaţii.

Astfel păşea el prin sectorul bateriei sale, răspândind cu satisfacţie nelinişte în jur. De data asta însă nu simţea o mare bucurie, cu toate că reuşise, aproape în joacă, să constate în scurtă vreme, de mai bine de zece ori, aşa-numita „delăsare crasă”. Pentru astăzi urma să fie destul. Deştept cum era, îi ajunseseră doar şapte ani de serviciu pentru a-şi da seama că exagerarea pedepselor şi, prin asta, numărul prea mare de pedepsiţi nu făceau decât să abrutizeze. Dozarea cu măiestrie era secretul succesului!

Se opri în dreptul scândurii negre şi îşi admiră scurt semnătura elegantă, care împodobea un ordin de baterie ce atârna acolo – semnat: Derna, Hauptmann şi comandant al bateriei; pentru conformitate: Schulz (scris foarte cutezător, foarte energic, cu multe bucle şi totuşi ferm), Hauptwachtmeister. Se desprinse aproape fără efort de această privelişte, scoase la iveală carneţelul pentru observaţii, îl deschise şi revăzu, pentru mai multă siguranţă, cifra celor consemnaţi, deci a soldaţilor luaţi la ochi. Erau unsprezece oameni; prin urmare, cu unul mai puţin decât fusese prevăzut. Mai numără odată cu o atenţie de-a dreptul exagerată, aşa cum, de altfel, îi cerea şi funcţia pe care o deţinea. Însă, după cum se aşteptase, nu greşise numărătoarea.

Închise carneţelul, puţin nemulţumit, şi stătu să

chibzuiască, fără a se osteni prea mult, de unde l-ar putea dibui pe cel de-al doisprezecelea om, care mai lipsea. Se hotărî să meargă la latrină şi să îmbine astfel plăcutul cu utilul.

Se ştia respectat, şi totuşi nu se considera pe deplin fericit. În serviciu era de neclintit, un stejar; însă în particular – în particular, îl măcinau grijile. Nu că l-ar fi neliniştit contul său neobişnuit de mare la şeful popotei. Ala trebuia să se socotească norocos că Spiessul bateriei a 3-a venea să bea la el, trezind astfel, prin simpla sa apariţie, admiraţia cantinei şi chiar a şefului, lucru care cu siguranţă se făcea simţit şi în rata vânzărilor.

Ceea ce-i diminua însă norocul într-o măsură considerabilă era comportamentul soţiei sale. Pe Lore, care odinioară vindea flori, şi încă la intrarea în cimitir, doar o ridicase până la nivelul lui. Asta se întâmplase aproape cu doi ani în urmă, şi pe atunci mai era încă Wachtmeister[7].

La început totul fusese în cea mai desăvârşită ordine: precum porumbeii! Însă de când devenise Hauptwachtmeister şi i se repartizase locuinţa de serviciu din clădirea bateriei, atmosfera din casă era mereu încărcată! De ce oare?

— Adună-ţi crăcanele când trec prin faţa ta! strigă el în direcţia unui soldat care, în genunchi, strângea apa de pe coridor.

Chestia cu Lore era pur şi simplu de neînţeles. În ultima vreme se răcise de-a dreptul; devenise rece ca acea gheaţă cu care se răceşte berea la cantină. Mai demult fusese cu totul altfel; îşi mai amintea încă foarte bine. Dar în ultimul timp totul mersese din rău în mai rău, şi trebuia să se întrebe, abătut, cum se făcea că el, care se bucura de unanima consideraţie, era respectat cel mai puţin tocmai de propria lui soţie.

---

7 Vagmistru – sergent-major de cavalerie sau artilerie (n.tr.).

Schulz dădu de perete uşa latrinei şi privi cercetător în jur. Tunarul Hermann freca un colac de closet. Spiessul ştiu pe loc că ăsta era omul lui. Hermann nu mai fusese notat de aproape trei săptămâni; era, aşadar, disponibil.

— Ei, măi trântore! strigă Spiessul, chipurile bine dispus. Şi gândi: „O rezolvăm noi imediat şi pe-asta!”

Întinse arătătorul mâinii drepte, trecând cu el peste rigola placată cu faianţă vernil. Surâse. Demonstraţia sa fusese convingătoare. Hermann ştia ce însemna astă.

— Ai cerut învoire pentru duminică?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Dar biletul de voie încă nu l-ai primit, aşa-i?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister.

— Păi tocmai, făcu Spiessul, deschise carneţelul, notă un nume şi se îndepărtă.

Mai demult toate acestea îi provocau o reală plăcere, acum însă nu-şi mai făcea decât datoria. Îşi împlinea norma şi, printre picături, se gândea la soţia lui, mai cu seamă la faptul că nu-l înţelegea. Se vede treaba că nici măcar nu era în stare să-i dăruiască un copil, un flăcău voinic. Şi el o bănuia chiar că-l… că-l… înşală. Peel!

Şi nu numai atât! Când o făcea, lucru de care, ca urmare a experienţei şi a cunoaşterii oamenilor, o credea pe deplin în stare, atunci o făcea pesemne chiar cu membri ai propriei sale baterii. Şi nu doar cu Unteroffizieri, ceea ce ar mai fi fost, într-o anumită măsură, corespunzător poziţiei sale, ci, posibil, chiar cu subordonaţi.

Şi asta, gândea Schulz, cutremurat de indignare, îl doboară până şi pe cel mai puternic bărbat!

Până acum n-o putuse dovedi cu nimic, însă era form convins că are dreptate. În primul rând, enervanta ei indiferenţă privind îndeplinirea până şi a celor mai primitive îndatoriri conjugale, lucru mai mult decât suspect. Aşa ceva i se putea întâmpla unui căruţaş de duzină, dar nu lui, un merituos Hauptwachtmeister al Wehrmachtului german.

În urmă cu două săptămâni, când se întorsese mai devreme de la popicărie, îşi surprinsese această soţie încredinţată lui – „Să fii supusă bărbatului tău!” – împreună cu Wachtmeisterul Werktreu, camaradul şi aşa-zisul său prieten; şedeau pe canapea, foarte aproape unul de celălalt, la ora unsprezece seara. Şi Werktreu bâlbâise, chipurile, ceva despre o inventariere inopinată. De n-ar fi avut urgent nevoie de la magazia de efecte a lui Werktreu de trei garnituri noi de lenjerie de corp, l-ar fi „terminat ca pe un sac ud”, cum spunea el, după toate regulile artei, da, ca pe ultimul gunoi, ca pe cel mai proaspăt recrut.

Şi săptămâna trecută îi fusese dat să vadă cum un Gefreiter, pe care i-l repartizase soţiei sale pentru curăţatul geamurilor, făcuse încercarea, îngăduită de ea, după toate aparenţele, de a-i strecura mâna sub bluză. El îi trăsnise atunci câteva palme răsunătoare, îi trăsese individului un şut în fund, îi anulase orice învoire şi avusese grijă să fie transferat la Schafsnase, plictisitorul centru de instrucţie al Artileriei: o cazarmă prăpădită, cu barăci, un sat şi mai prăpădit, cu vreo trei până la cinci femei şi, în permanenţă, şase până la şapte sute de soldaţi.

Cam astea sunt problemele sale, printre altele. Şi aşa ceva să i se întâmple tocmai lui, care în perioadele de glorie făcuse fericite, rapid, una după alta, patru mirese, lucru ce-i fusese atestat chiar şi în scris! Când mai pe urmă s-a căsătorit, batistele se udau în serie şi prin aer plutea până şi o tentativă de sinucidere. Lore trebuia să se considere norocoasă că pusese mâna pe el. Că doar el e cineva! Ce dracu’ îşi închipuie de fapt muierea asta? S-a căsătorit cu un soldat sârguincios şi preţuit, de-ale cărui realizări nu se putea lega nici măcar Majorul Liischke, Mutra-de-Cartof – prin urmare, de ce nu era ca fericită şi mulţumită? Se vede treaba că-i lipsea capacitatea de a aprecia lucrurile elevate!

Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frecuş, recunoscut drept cel mai priceput instructor de recruţi din regiment,

traversă coridorul cu pas elastic, gata de ieşire. Purta mănuşi albe şi îşi pusese până şi un guler nou; salută amabil.

— Ei? întrebă Spiessul. Încotro pe ziua de azi?

Platzek rânji, setos de aventură.

— Vii şi tu diseară la *Bismarckshöh?* Astăzi e din nou mare meci! De două săptămâni n-ai mai călcat prin localul nostru de bază.

— N-am chef, făcu Spiessul.

— Cine n-are chef nu-i om întreg, constată Platzek cu umorul său caracteristic, salută şi se îndepărtă cu paşi sprinteni.

Schulz privi în urma lui. Aşa e viaţa, gândi el, cu o uşoară amărăciune. Dar eu sunt însurat şi fac ce vreau, că doar sunt om, un om întreg.

În clipa de faţă, deduse el, nu fără satisfacţie, căsnicia sa nu era pândită de niciun pericol deosebit. Să recunoşti primejdiile înseamnă că deja le-ai şi îndepărtat. La Lore se află acum tunarul Vierbein, şi Vierbein e un prăpădit… Un papă-lapte, care face în nădragi de frică. Un „băieţaşul mamii”. Ăstuia mai degrabă îi poţi rupe urechile alea de măgar, decât să rişte el să arunce un ochi spre Lore.

Aşadar, conchise Schulz, îşi putea permite de-acum, după ce-şi îndeplinise norma pe ziua în curs, cu alte cuvinte consemnase nominal doisprezece burtă-verde, să joace cu Wachtmeisterul Werktreu, în magazie, câteva runde de „două’ş’unu”; în caz că avea să câştige, urmau câteva runde în plus.

Pe Gefreiterul Herbert Asch nimic nu-l mai putea clinti; în orice caz, el aşa credea. Nu mai făcea decât ceea ce, în anumite împrejurări, nu se putea evita. Nu-i plăcea sudoarea, şi aflase el destul de bine cam ce ar trebui să se întâmple pentru a trece cât mai mult timp pe linie moartă.

Înţelepciunea de cazarmă a Gefreiterului Asch suna cam aşa: „Evită orice risc”. Mai popular: „Nu da pe la şef

dacă nu-i cu chef!” Dar se poate spune că şefii erau cei care veneau la Gefreiterul Asch.

Pentru că Asch avea un tată vrednic de luat în seamă, proprietar al unei cafenele-restaurant, şi acolo obişnuia să tragă corpul de Unteroffizieri ai secţiei I a regimentului de artilerie. Tata Asch trecea drept mărinimos, iar fiul lui, Gefreiterul, părea că vrea să-i calce pe urme; atunci când, în serile pline de animaţie în restaurantul patern, dezbrăca vestonul cenuşiu al armatei şi intra în jacheta albă de chelner, lucru aprobat în mod tacit, şi când servea berea, avea în primul rând grijă ca halbele Offizierilor din bateria lui să fie absolute până la refuz, ceea ce atrăgea bunăvoinţa. În plus, Asch mai făcea uneori cinste şi cu câte un rachiu, oferea cu plăcere credite şi dădea chiar bani cu împrumut – toate astea cu mare discreţie, cu respectarea strictă a disponibilităţii şi disciplinei care se aşteaptă oricând şi în orice situaţie din partea unui subordonat.

Dintre clienţii săi deosebiţi făcea parte şi Wachtmeisterul Werktreu, cel cu instrucţia. Acesta se revanşa pentru neîncetata bunăvoinţă manifestată faţă de el prin faptul că-l desemna în mod regulat pe Gefreiterul Asch la serviciul de corvoadă în magazia de efecte. Amândoi obişnuiau atunci să se încuie pe dinăuntru şi, zi de zi, să muncească uşor sau să doarmă din greu în timpul programului oficial de serviciu. Sâmbăta jucau de cele mai multe ori „două’ş’unu”, la insistenţele lui Werktreu.

Cu ocazia asta, Asch trişa fără pic de ruşine. Anunţa cifre false, aduna rapid şi greşit, dosea cărţile mari şi, dacă ar fi vrut, ar fi putut să-l aducă pe Werktreu în pragul ruinei. Dar el nu dorea acest lucru. Pentru că nu rareori se întâmpla să trişeze chiar în favoarea Wachtmeisterului: astfel, îi întreţinea cu pricepere buna dispoziţie. Înainte de a începe să joace, Gefreiterul Asch obişnuia să cântărească atent cât de mare urma să fie câştigul pe care să i-l cedeze Wachtmeisterului. Acesta oscila între două şi cinci mărci, în funcţie de numărul ceasurilor liniştite pe care Werktreu

i le asigurase lui Asch în săptămâna precedentă.

Wachtmeisterului Werktreu nu i-ar fi trecut niciodată prin cap că cineva, şi încă subordonat, ar încerca să-l trişeze la jocul de cărţi. Fiindcă, în primul rând, se socotea un cunoscător absolut al tuturor fentelor pe care le putea oferi îndrăgitul „două'ş'unu", lucru ce-l demonstra fie şi numai prin faptul că obişnuia să câştige mai tot timpul. În al doilea rând, era ferm convins că e un mare norocos; cariera sa militară, care l-a condus aproape fără ocolişuri până la a deveni regele magaziei de efecte, trebuia să fie considerată drept strălucită. Dincolo de acestea însă, în al treilea rând, trişa el însuşi, foarte des şi fără ruşine, fără ca măcar s-o facă cu iscusinţă.

Gefreiterul Asch tolera asta cu un rânjet amabil. Îi oferi lui Werktreu o a patra carte, ştiind exact ce carte era. După calculele sale, Wachtmeisterul trebuia să aibă acum mai mult de douăzeci şi unu, mai exact douăzeci şi cinci, şi astfel el pierduse.

Wachtmeisterul Werktreu făcu ochii mici. Îşi trase nasul cu zgomot şi scuipă cu boltă şi cu destulă precizie până în lada cu nisip pentru incendiu, aflată la trei metri mai încolo. Chibzui încordat dacă să renunţe pur şi simplu la joc sau să facă dispărută o carte.

Gefreiterul Asch îşi aprinse ţigara, privind absent la unul dintre obişnuitele panouri pe care scria: „Fumatul interzis". Îi lăsă Wachtmeisterului timp la dispoziţie şi, când băgă de seamă că acela voia să facă dispărută o carte, întrebă cu amabilitate:

— Herr Wachtmeister are nevoie de mai mult de patru cărţi?

Pentru Werktreu deveni imediat limpede că Gefreiterul numărase cărţile împărţite; asta îl nemulţumi peste măsură, însă nu-şi putea permite să se demaşte. Bâjbâi cu înfrigurare după alte metode de trişare, dar deocamdată nu află niciuna. Să recunoască pur *şi* simplu că a pierdut partida, încă nu se îndura.

În clipa aceea, în uşa placată cu tablă răsunară bubuituri puternice.

Werktreu profită de ocazie pentru a arunca toate cărţile grămadă, astfel încât să nu mai poată fi controlate.

— Cine-i acolo? strigă el. N-am timp acum. Sunt ocupat!

— Deschide!

Gefreiterul recunoscu de îndată vocea Hauptwachtmeisterului, însă nici prin cap nu-i trecea să-l atenţioneze pe Werktreu.

— Cine dă cărţile? întrebă el, pus pe treabă.

— Deschide odată, omule! răcni Spiessul.

Wachtmeisterul Werktreu se grăbi să pună capăt acestui răcnet, după ce recunoscu, la rândul său, vocea lui Schulz, mai cu seamă datorită intensităţii.

— Poftim, intră! spuse el camaradereşte şi deschise. Tocmai sortăm nişte ciorapi.

Spiessul Schulz dădu din cap, înţelegător. Privi de sus spre Gefreiterul Asch, care vârâse cărţile şi toţi banii în buzunar, şi care acum părea că într-adevăr sortează ciorapi.

— Ei, întrebă el, şi cine câştigă?

— Se-nţelege că eu, explică Werktreu mândru, fără ezitare.

— Aş avea chef să fac şi eu un mic joc, făcu Spiessul plin de îngăduinţă. Şi se aşează pe un morman de mantale, lângă Gefreiterul Asch, frecându-şi mâinile cu frenezie.

Wachtmeisterul încuie uşa la loc, Gefreiterul scoase cărţile din buzunar şi Hauptwachtmeisterul începu jocul.

— Dacă mă tragi în piept, Asch, spuse el domol, atunci s-a zis cu prietenia noastră.

— *Jawohl*, Hen Hauptwachtmeister! făcu Gefreiterul.

Vizita aceasta nu-l bucura din cale afară şi pentru el era limpede că bunăvoinţa suspect de mare a Spiessului avea să-l coste cam două mărci; cel puţin două mărci.

Hauptwachtmeisterul câştigă primele două jocuri.

După cel de-al cincilea joc căpătase deja patru mărci. Bunăvoinţa sa creştea într-un mod neliniştitor. La cel de-al şaselea pierdu trei mărci, după ce Asch schimbase două cărţi. Cât ai clipi, deveni din nou un superior obişnuit.

— Dragul meu Asch, întrebă el cu o uşoară ameninţare în glas, dumneata ai primit biletul de voie pentru duminică?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister, recunoscu acesta şi-l lăsă rapid pe Schulz să câştige două mărci.

— Ce-ţi face nevasta? îl întrebă Wachtmeisterul Werktreu pe Spiess.

Se supărase că nu mai apuca să câştige. Schulz lua joc după joc. Werktreu era hotărât să participe la această acţiune norocoasă, dar destul de nepriceput să-şi închipuie că poate s-o facă aducând vorba despre soţia Hauptwachtmeisterului.

Spiessul Schulz nu lăsă jocul din mână, dar nici nu-i scăpă neobservată aluzia Wachtmeisterului Werktreu. „Dragul meu prieten drag”, gândi el negru şi totuşi cu superioritate, „nevastă-mea nu-i defel treaba ta. Ştiu că-ţi sfârâie călcâiele după ca, dar pe linia mea de ochire n-ai să ajungi; pe gingaşa mea nevastă am s-o izolez pur şi simplu. Chiar de-ar trebui s-o bag pe târfă la arest! Nu-mi pot permite să-mi pună coarne careva, şi încă unul din propria mea baterie. Şi în niciun caz un subordonat”.

Înjură vârtos cu voce tare, pentru că tocmai pierduse două mărci. Hotărî să ia o mică pauză, dar jocul tot nu-l lăsa din mână.

— Ia spune, Asch, Vierbein, sugarul ăla, e în grupa dumitale, nu-i aşa?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

Gefreiterul ridică privirea, curios. Legăturile care duseseră la această întrebare nu-i erau prea clare. Cum a ajuns omul de la jocul de cărţi la nevastă-sa şi de la nevastă-sa la tunarul Vierbein?

Un „băiatu-mamii”, aşa-i? Un prăpădit de papă-lapte,

nu? O fi având el habar ce-i aia dragoste? Şi cu adâncă convingere, vorbind din străfundul experienţelor sale, Spiessul spuse:

— Pe pariu că nici n-a aflat că există două sexe? Eu cred că ăsta încă mai crede în barză.

Wachtmeisterul Werktreu necheză încântat şi prelung, de parcă tocmai auzise o glumă grozavă. Şi Gefreiterul Asch găsi cu cale să râdă. Spiessul se plăcea foarte mult în rolul său de mare glumeţ.

— Să presupunem, zise el plin de savoare, că-i pun lângă el o fată aproape dezbrăcată. Ce-o să-i facă? Ei? O s-o învelească, asta o să-i facă.

— Nu ştiu, zău, făcu Gefreiterul, precaut, eu cred că omul e perfect normal.

Se hotărî să-l ocrotească niţel pe tunarul Vierbein. Îl compătimea. La urma urmei, acesta era un biet porc, care se aştepta ca într-o zi să fie dus la măcelar. Şi Gefreiterul Asch îşi cunoştea oamenii; ştia foarte bine la ce anume reacţionează şi care lucru le impunea respect: era ceea ce ei numeau bărbăţie!

Aşa că spuse cu măsură:

— Cu siguranţă, acest Vierbein nu-i un om fără pată. Apă liniştită, dar adâncă. E un tip copt şi răscopt. Uns cu toate alifiile, şi asta le place femeilor!

Spiessul puse încet cărţile deoparte; deocamdată, era doar surprins; apoi însă porni să tragă concluzii din cele auzite, concluzii care îl indispuseră profund.

— Asta-i fanfaronadă, Asch, făcu el vag, în ciuda intensităţii vocii sale atât de caracteristice. Toate astea le scoţi din burtă, hârdău de lături ce eşti!

Gefreiterul se făcu automat că n-a auzit treaba cu burta şi cu hârdăul de lături. Nu putea fi jignit, pentru că hotărâse categoric să nu se lase jignit. Simţea doar nevoia să-l ocrotească pe tunarul Vierbein, sărmanul nenorocit. Ca urmare începu să îndruge gogoşi cu nemiluita şi să născocească poveşti picante, pe scurt, se lansă într-una

dintre picantele şi ordinarele pălăvrăgeli de cazarmă.

— Pentru ceea ce tunarului Wagner, eroul nostru ariano-german, curat din punct de vedere rasial, i-au fost necesare trei săptămâni încheiate, lui Vierbein i-au ajuns doar trei ceasuri: a cucerit-o pe damă cât ai bate din palme. Fapt constatat. Am văzut cu ochii noştri, prin gaura cheii, pentru că era vorba de un pariu.

Wachtmeisterul Werktreu încuviinţă, nu fără consideraţie, dar pe Spiessul Schulz îl cuprinse o nelinişte ciudată. Pe Gefreiter îl miră peste măsură acest efect zdrobitor al poveştii sale născocite într-o doară, însă nu apucă să-şi savureze mirarea.

Hauptwachtmeisterul se ridică decis.

— Trebuie să dau o fugă până acasă! spuse el.

Tunarul Vierbein nu era nici nătărău, şi niciun „biet porc”, ci un om cât se poate de normal, cu mici calităţi. Poseda chiar şi ceva din ceea ce e cunoscut îndeobşte ca o judecată sănătoasă şi constituţia lui fizică era, şi ea, potrivită pentru serviciul activ. Dar firea lui îi dădea de furcă.

Tatăl său, primitiv şi blajin, un agent conştiincios de poliţie, intuise faptul că fiul său, Johannes Vierbein, ieşise din rând; e drept că nu mult, însă vădit. Pentru că citea cărţi! Şi tata Vierbein nu-şi amintea să fi văzut vreodată vreo carte în familia lui sau a nevestei, cu excepţia Bibliei, a cărţii de cântece ori a a calendarului flotei.

În rest, fiul său, Johannes Vierbein, fusese un băiat care promitea: harnic şi aproape întotdeauna disciplinat. Îi ajuta mamei la rufărie şi-i ducea servieta până acasă profesorului său de germană, la care ţinea. Extrem de cavalereşte se purta şi faţă de făpturile femeieşti, printre care nu făcea niciodată deosebiri de vârstă. Se bătea cu camarazii de şcoală, era slab la matematici şi mediocru la religie, cântatul era un chin pentru el, sportul o plăcere nemăsurată, iar la germană a fost şi a rămas tot timpul de departe cel mai bun din clasă. Asta îi neliniştea într-o

oarecare măsură pe cei din jurul lui: Vierbein Johannes îşi permitea să aibă idei necurate.

La militărie, denumită şi corvoadă, a priceput în douăzeci şi patru de ore că tot ceea ce învăţase până acum era „un rahat”. Acum însă, aşa se chema, avea să devină, în cele din urmă, „un om”. Avea destulă minte pentru a se amuza cu prudenţă de o astfel de teorie primitivă a educării fiinţelor omeneşti mature, iar trupul său puternic îi şi permitea un asemenea lux. Dar curând pătrunse lucid şi cu mintea întreagă într-un sistem cu funcţionare mecanică: spiritul de cazarmă.

Îşi dădu repede seama că supunerea aducea avantaje, de cele mai multe ori doar corporale. Însă recunoscu şi necesitatea ordinii atunci când o masă de oameni era comprimată într-un spaţiu restrâns. Îl apăsa doar obligaţia, cel mai adesea lipsită de sens, a salutului mecanic, a uniformei, a mersului cadenţat, a cântecelor comune, a limbajului rigid. El, care putea cita pe dinafară pagini întregi din Schiller, era în realitate un idealist fervent, dar acest idealism nu voia să-l lase slobod după cum dorea, ca să-i fie smuls în mod stupid.

Astfel, Johannes Vierbein deveni un soldat disponibil oricând şi oriunde, însă niciodată fericit. Era supus. Făcea ceea ce i se cerea să facă; nici mai mult, nici mai puţin. Se străduia să treacă neobservat. Avea mulţi camarazi, dar niciun prieten. Unul singur l-ar fi interesat ca prieten: Gefreiterul Asch. Pentru că acesta avea o soră care-i plăcea foarte mult. O chema Ingrid.

Bătu covorul doamnei Schulz, al cărui bărbat era Hauptwachtmeisterul bateriei sale, cu o temeinicie automată. Executa şi aici un ordin. Vestonul de corvoadă îi era prea mare şi flutura pe el. Pantalonul, puţin cam strâmt, îi stătea strâns pe piele. Transpira, şi chipul său tânăr, uşor înroşit şi grav, strălucea.

Lore Schulz stătea la geamul locuinţei de serviciu şi-l privea. Purta o rochie subţire de casă şi pe dedesubt mai

nimic, din cauza căldurii. De vină era toiul verii sau treaba multă pe care o avea, ori sângele ci fierbinte, ori cine ştie ce. Poate că nu era decât grijulie şi voia să-şi menajeze lenjeria.

— E bine! îi strigă ca tunarului Vierbein. Aduceţi acum covorul înăuntru.

— *Jawohl*, răspunse Vierbein.

Ordinul e ordin! Trase covorul de pe bară şi-l făcui sul. Era activ; tăcut, dârz, fără odihnă, mereu sub mottoul: să treacă neobservat! Şi aici, pe gazonul din faţa corpului de clădire al bateriei, îl priveau câteva zeci de ferestre, iar în spatele fiecărui geam se putea afla un superior – nu neapărat, dar se putea! Cine ştie cine. Posibil să fi fost chiar Mutră-de-Cartof, Majorul, celebru pentru faptul că-i plăceau surprizele.

Johannes Vierbein săltă covorul pe umăr şi merse cu paşi mărunţi, nu prea lenţi şi nici prea iuţi, către intrarea în clădirea bateriei, păşi înăuntru şi se gândi să se oprească niţel, pe treapta cea mai de jos, să-şi tragă sufletul. Însă Lore Schulz stătea în uşa deschisă a locuinţei sale şi-l aştepta.

El traversă coridorul scurt, intră în sufragerie şi lăsă covorul să alunece pe podea.

— Ajută-mă să-l întind, spuse Lore Schulz.

Îngenunche aproape de el şi Vierbein putu să privească adânc în decolteul ei.

— *Jawohl*, spuse el, şi îngenunche alături.

Lorei Schulz nu-i scăpase direcţia privirii lui, ştiind prea bine că avea ce arăta din belşug. Nu era o noutate pentru ea să fie privită de bărbaţi. Îi făcea plăcere; o plăcere ciudată, tainică, furnicătoare. Nu rareori o provoca ea însăşi cu bună ştiinţă. Se îmbrăca cu grijă şi, când bateria era aliniată afară, părăsea blocul, mergând cu pas uşor pe lângă întreaga adunare. Însă mai nou bărbatul ci, Hauptwachtmeisterul, îi interzisese acest lucru; mai demult era mândru de ea, acum, căuta s-o ascundă.

Lore era cu totul altfel de cum părea. În adâncul fiinţei sale era o fetiţă mică, plină de dor. Avusese şapte fraţi şi cu doi dintre ei dormise zece ani de zile în acelaşi pat. Pe urmă ajunsese vânzătoare într-o florărie, chiar lângă intrarea în cimitir. Iubea filmele şi discursurile Führerului. Şi dintotdeauna îşi dorea o călătorie în Italia, un bărbat cu maşină, o locuinţă proprie. Citea chiar şi o rubrică pentru femei, din ziar, şi împrumuta reviste de modă.

Bărbatul Schulz, pe atunci Wachtmeister, îi frânse inimioara încă din prima seară. Era pur şi simplu irezistibil, iar la dans o lipise atât de tare de el, încât Lore uitase să se mai gândească la Italia şi la maşină. Bineînţeles că nu fusese primul bărbat din viaţa ei; însă nu se mai îndrăgostise de nimeni atât de năvalnic. Schulz ştia să preţuiască acest lucru. O iubea foarte mult pe ea, dar mai ales plăcerea pe care i-o provoca. După căsătorie, el deveni Hauptwachtmeister şi ea dobândi o locuinţă proprie.

Lui nu i-a fost însă dat s-o facă să-şi uite dorurile sau să i le satisfacă. Părea să-i ajungă propria lui mulţumire. În curând crezu că o cunoaşte pe dinafară, ca pe o baterie de tun, şi dat fiind că era un bărbat mândru, nu voia, cum spunea el, să rămână veşnic doar comandantul unei baterii. Era plin de viaţă din fire şi, după toate aparenţele, obişnuit să instruiască oameni pe care apoi să-i lase… Şi astfel căuta aproape automat noi „terenuri de instrucţie”. Pentru că, la urma urmei, era, cum îi plăcea adesea să recunoască, un om întreg!

Dorurile ei tainice prinseseră însă din nou să ardă. Italia şi maşina rămăseseră la fel de importante, ca şi dragostea şi împlinirea. Le căuta prin romane şi nu le afla. Încercase mai apoi cu băgare de seamă să-şi înşele bărbatul cu câţiva Unteroffizieri din bateria lui, dar pe toţi îi găsise grăbiţi, lacomi şi fără simţăminte, în uniforma lor, semănau unul cu celălalt precum loviturile de acelaşi

calibru.

Când vedea însă tineri ca acest tunar Vierbein, o cuprindea un dor plin de sentiment. „Şi cu, îşi spuse ea, am fost cândva la fel de tânără, chiar în urmă cu doi-trei ani; acum sunt o femeie măritată, aproape trecută, fără prospeţime. Trupul meu nu mai e fraged; buzele mele. nu mai sunt moi şi cărnoase, iar pielea-mi atârnă de pe-acum. Încă de pe-acum”.

— Cum te cheamă? întrebă ea cu voce lină, apropiindu-se de tânărul bărbat, în uniformă de corvoadă.

— Vierbein, spuse acesta precaut. Tunar Vierbein.

Lore se dădu şi mai aproape. Acum stăteau îngenuncheaţi unul lângă celălalt pe covor. El îi putea vedea limpede contururile trupului, şi ea constată că uniforma lui de corvoadă mirosea a săpun.

— Eşti altfel, spuse Lore cu o mirare aproape copilărească. Părul tău e altfel, mult mai moale. Şi ai mâinile mai subţiri, mai delicate. Arată-mi mâinile.

Johannes ezită. O privi atent în ochii săi mici şi trişti, care străluceau domol. Apoi îi întinse mâna şi spuse precaut:

— Mă reţineţi de la treabă.

Lore surâse şăgalnic.

— Şi e atât de grav? întrebă ea.

— De fapt, nu, spuse Johannes. Şi adăugă, aproape automat: Dacă vă asumaţi răspunderea.

Ea se gândi ce să replice la una ca asta. Nu găsi cuvintele potrivite. Voia să spună… răspundere – pentru cine? De ce răspundere? Pentru ce şi faţă de cine? Dar nu rosti nicio vorbă. Îi privi chipul atât de tânăr, ochii senini şi buni, fruntea fără riduri şi bărbia care nu trăda brutalitate.

Lore îi lăsă mâna, se aşeză în fund pe covor, întinse picioarele şi-şi încordă bustul.

— Ai o prietenă? întrebă ea.

Asta îl zăpăci pe Johannes Vierbein. Roşi puţin, gândindu-se la Ingrid, sora Gefreiterului Asch. Şi înţelese

imediat că, în contextul dat, nu avea voie să se gândească la ea.

Spuse cu hotărâre:

— Nu!

Răspunsul păru să-i placă Lorei Schulz. Deschise uşor buzele, şi dintre dinţii ei niţel cam mari, însă foarte sănătoşi, se ivi curioasă o limbă roşie. Dădu să râdă, însă nu râse, fiindcă uşa se deschisese şi în prag stătea Hauptwachtmeisterul Schulz.

— Vierbein, făcu Spiessul, şi vocea îi răsună îngrijorător de încet. Dispari imediat de-aici şi te prezinţi la Unteroffizierul Lindenberg pentru curăţarea latrinei de la subsol.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, spuse acesta şi se ridică docil.

— Dispari! spuse Schulz cu asprime. Mai vorbim noi!

Unteroffizierul Lindenberg, comandantul secţiei a 2-a, de care aparţineau Gefreiterul Asch şi tunarul Vierbein, era un om energic şi ambiţios, deci cu viitor. Ambiţia sa nu era însă una obişnuită, ci avea un caracter aproape istoric: Lindenberg devenise ferm hotărât să producă apărători ai patriei! Şi acest lucru îl mărturisea deschis, ceea ce-i făcea până şi pe superiorii binevoitori să clatine din cap gânditori.

Lindenberg, în vârstă de douăzeci şi patru de ani, cu păr negru, mătăsos, ondulat, nu prea înalt sau din cale afară de lat, însă vânjos şi plin de energie, acest Lindenberg era tocmai întruchiparea pretenţiilor sale. Se prezenta primul la apel şi era ultimul la terminarea programului; avea o uniformă fără cusur, ştia pe dinafară toate regulamentele şi îşi curăţa singur cizmele, demonstrativ, pe coridor, în faţa tuturor, iar strălucirea lor era unică.

Lindenberg nu era doar un superior de fier, ci şi un comandant îndărătnic. Lăuda întotdeauna corectitudinea. Serviciul era pentru el elixirul vieţii. Nu exista nimic

pentru care să nu se prezinte de îndată voluntar. Şi aştepta, cerea şi pretindea ca soldaţii „lui” să-i urmeze exemplul. Era chiar dispus să se lase depăşit şi să suporte acest lucru cu demnitate, ceea ce bineînţeles că nu se întâmpla niciodată, pentru că putea să sară un metru şi jumătate în înălţime, putea să mărşăluiască treizeci şi cinci de kilometri cu echipamentul complet, fără nici cel mai mic semn de ezitare, era campionul diviziei la înot şi al doilea trăgător al regimentului. Iar în serile cu bere obişnuia să interpreteze, cocoţat pe un scaun, cântecul despre Volga, în maniera lui Richard Tauber, cu o voce de tenor care ar fi făcut cinste oricărui teatru de provincie.

Nu încăpea îndoială că Lindenberg avea să devină odată Offizier. Înaltele sale calităţi se făceau remarcate. Şi ca urmare, neobosita lui dispoziţie pentru serviciu era exploatată din plin, cel mai adesea în numele camaraderiei. Dat fiind că, pe lângă toate acestea, nu simţea nevoia deosebită a unor farmece femeieşti şi nici a alcoolului, iar filme nu vedea decât după ce se asigura că au ca subiect o rezistenţă îndârjită şi un final eroic-fericit, era oricând dispus, în cazuri de urgenţă, să-şi înlocuiască chiar în timpul sfârşitului de săptămână camarazii Unteroffizieri.

Un asemenea Unteroffizier în serviciu nu şi l-ar fi putut imagina niciun regulament, oricât de bine pus la punct. Pentru el, adevăratele ordine erau sfinte. Le executa cu cea mai mare ştiinţă militară, iar conştiinţa lui de soldat, aşa cum o numea el, era desăvârşită. Extrem de meticulos şi hotărât în orice clipă să facă din nişte fiinţe îndoielnice soldaţi de mâna-ntâi, fermi slujitori ai poporului, Führerului şi Reichului, nu uita nici să ia în considerare ceea ce înţelegea el prin onoare.

Când tunarul Vierbein se prezentă regulamentar la el pentru a curăţa latrina de la subsol, Lindenberg, el însuşi într-o ţinută desăvârşită, îl cercetă pentru început din creştet până-n tălpi. Nu avea cine ştie ce observaţii de

făcut; era, ce-i drept, dispus să-l mustre că nu-şi pieptănase părul cum trebuie, însă renunţă, fiindcă dezvoltatul său simţ ai dreptăţii îi spunea că omul abia terminase o treabă.

— Ce-ai făcut până acum, tunar?

— Am bătut covoare, Herr Unteroffizier. Pentru Herr Hauptwachtmeister.

Unteroffizierul nu-şi trădă nici măcar printr-o tresărire a pleoapei dispreţul pentru genul ăsta de activitate, recunoscând că nu e-n stare să-şi dea seama cum poate fi aflat aici un sens înălţător. Dar, corect cum era, nici prin cap nu-i trecu să-şi arate dispreţul, şi cu atât mai puţin să-l rostească. „Superiorii”, îşi spuse, „nu se supun criticii mele, şi a aduce o asemenea critică îndreptăţită de faţă cu un subaltern ar însemna un îndemn indiscret la revoltă, lucru la care un bun soldat nu cutează să se gândească nici măcar în vis”.

Păşi înainte, în latrină, şi privi în jur. Locul atât de des folosit strălucea de curăţenie.

În timpul curăţeniei pe sectoare, era interzis accesul tuturor, cu excepţia Unteroffizierilor, se înţelege. Doar cei cu necesităţi foarte urgente aveau voie să pătrundă, conform ordinului pe baterie numărul 104/38. Pentru că nişte elemente uşuratice, indisciplinate, nedepistate, în ciuda cercetărilor bateriei întreprinse ulterior, pesemne dintr-un protest cu totul nemilităresc, plantaseră într-o sâmbătă după-amiază o grămadă mare de murdărie în faţa magaziei de efecte, în care se afla în acel moment Hauptwachtmeisterul, ca urmare a unui apel.

În orice caz, Unteroffizierul Lindenberg constată cu satisfacţie că era curăţenie. Examină cu mişcări de om versat ferestrele, colacii, canalul de scurgere şi robinetul bazinului. Acesta din urmă era mat, deci îi ordonă tunarului Vierbein să-l aducă la o „vie strălucire”.

Se întoarse el însuşi în camera pe care serviciul i-o pusese Unteroffizierului la dispoziţie. Acolo îl aştepta

Gefreiterul Asch, care salută atât de regulamentar, încât Lindenberg nu putu decât să încuviinţeze mulţumit, apoi să se adune şi să răspundă ţeapăn la salut.

Asch ştia prea bine cum trebuia tratat Unteroffizierul Lindenberg. Strigă cu putere:

— Cer permisiunea de a mă adresa domnului Unteroffizier!

— Admis! spuse Lindenberg corect.

Gefreiterul Asch constată reacţiile exemplare ale superiorului său nemijlocit, fără a arăta nici cea mai vagă nedumerire. Se dezobişnuise cu totul să mai fie uluit. Hotărâse cu sfinţenie: „Nimic care să mă facă să-mi pierd stăpânirea de sine nu se poate întâmpla şi nu se va întâmpla!” Cuvintele sale erau puternice, răspicate şi în acelaşi timp pregătite de a întâmpina un ordin:

— Pot să-l rog pe domnul Unteroffizier să-mi dea permisiunea să-l pot ruga pe domnul Unteroffizier să-mi dea biletul de voie de duminică?

— Ţi-ai terminat treaba, Gefreiter Asch?

— Jawohl, Herr Unteroffizier. Herr Wachtmeister Werktreu mi-a permis să plec.

Lindenberg înregistră imediat cele spuse.

— Şi lucrurile dumitale, Gefreiter Asch? Ordinea în vestiar? Carabina? Efectele?

— Cer permisiunea de a raporta, Herr Unteroffizier: totul e-n ordine!

Gefreiterul Asch îşi minţea superiorul fără jenă. Ştia prea bine că nimic nu era în ordine, în orice caz nu într-o asemenea ordine cum ar fi cerut-o ochii incoruptibili ai lui Lindenberg. Mai ştia însă şi că, în momentul de faţă, Unteroffizierul era consemnat în acest loc şi că din simple raţiuni de timp nu-şi putea permite să efectueze cu destoinicia ce-l caracteriza un apel în vestiar pentru fiecare dintre cei care-i cereau un bilet de voie.

Lindenberg părea să stea pe gânduri, într-o poziţie regulamentară. Acest lucru avu darul să-l neliniştească pe

Gefreiterul Asch. Şi hotărî de îndată să puncteze decisiv.

— Cer permisiunea de a-i atrage atenţia domnului Unteroffizier, spuse el, chipurile entuziasmat, că astăzi selecţionată regimentului nostru înfruntă clubul sportiv Hansa!

Nu era câtuşi de puţin adevărat. Meciul de handbal urma să aibă loc abia peste două săptămâni. Însă conta pe faptul ca Lindenberg, pentru care un asemenea sport nu reprezenta mare lucru, să nu ştie exact cum stă treaba. Dacă totuşi ar fi ştiut, el ar fi putut spune că s-a înşelat.

Dar Lindenberg nu ştia acest lucru. Încuviinţă cu o mişcare scurtă şi tăioasă şi spuse:

— Excelent, Gefreiter Asch. Apreciez participarea la evenimente sportive. Sportul e o îndeletnicire sănătoasă pentru serviciul armat şi, în afară de asta, entuziasmul general sporeşte spiritul combativ. Sper că şi în acest domeniu le suntem superiori civililor.

— Cu siguranţă, Herr Unteroffizier!

Lindenberg se aşeză şi deschise registrul cu învoiri de duminică. Scoase din el biletele de voie şi începu să le răsfoiască. În clipa în care sună telefonul, ridică receptorul fără a-şi schimba poziţia, ireproşabilă ca întotdeauna. Se prezentă:

— Bateria a 3-a. Unteroffizier Lindenberg, de serviciu.

Gefreiterul Asch îl privi cu îngăduinţă pe superiorul său ultraregulamentar. Îndoi uşor genunchii, într-o poziţie mai comodă, dar arăta de parcă ar fi stat şi în continuare exemplar de corect. Gefreiterul putea să stea astfel ore în şir fără să obosească. Asta făcea parte din trucurile pe care le născocise încetul cu încetul.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, spuse Lindenberg în receptor. Herr Hauptwachtmeister se găseşte la cantină, *jawohl!* Vin îndată, Herr Hauptwachtmeister, cu registrul de învoiri!

Puse receptorul în furcă şi răsfoi cu viteză sporită

teancul de bilete de voie.

— ÎI rog pe Herr Unteroffizier, spuse cu rigiditate Gefreiterul, dând curs unei inspiraţii de moment, să elibereze şi biletul. de voie al tunarului Vierbein. Când văzu că Lindenberg ezită, adăugă: Cer permisiunea de a-i putea raporta domnului Unteroffizier că tunarul Vierbein a fost acela care mi-a atras atenţia asupra meciului de handbal.

— Da?! întrebă Unteroffizierul Lindenberg, fără a-şi ascunde uluirea. Tunarul Vierbein ţi-a atras atenţia? Asta mă bucură. Nu l-am crezut în stare de asemenea preocupări. E-n regulă, am să-ţi dau şi biletul lui de voie.

— Îi mulţumesc domnului Unteroffizier! exclamă spontan Gefreiterul, dându-şi imediat seama că prin aceasta comisese, sub momentul impulsului, aşadar, din nechibzuinţă, o greşeală periculoasă.

Lindenberg îi aruncă, cum era de aşteptat, o privire extrem de gravă şi pătrunzătoare.

— Gefreiter Asch, spuse el cu o voce egală, impersonală şi rezervată, ca întotdeauna. Nu trebuie să-mi mulţumeşti. Aici nu-mi fac decât datoria. Şi acest lucru se înţelege de la sine.

Însă mai apoi îi înmână Gefreiterului Asch, contrar aşteptărilor, cele două bilete de voie cerute, încasă mecanic douăzeci de pfenigi pentru ele şi spuse în încheiere, sec:

— Eşti liber! Şi aştept ca la întrecerea de astăzi, în calitate de purtători ai uniformei, să le daţi civililor un bun exemplu.

Gestionarul cantinei, Bandurski, fusese el însuşi Unteroffizier. Slujise încă în Reichswehr[8] şi-i cunoştea prea bine pe cei de gradul lui. De aceea nu-i iubea cine ştie ce, cu toate că şi el purtase odinioară tresele lor. În orice caz,

---

8 Denumirea armatei germane după Tratatul de la Versailles (1919-1935), formată numai din soldaţi profesionişti. A fost înlocuită, în 1935, de către Wehrmächten, tr.).

acum nu mai era decât negustor, şi încă din primele săptămâni îşi dădu seama că afacerile cele mai bune se puteau pune la cale cu oamenii din unitate.

La început fusese destul de nepriceput, dându-le limpede de înţeles Unteroffizierilor cât de neînsemnat era interesul pe care i-l stârneau. Jucau cărţi, ţineau mari discursuri, trăgeau bere la măsea şi făceau datorii. Soldăţimea însă îşi cheltuia întreaga soldă pe cumpărături. Raportul câştigului net la soldaţi şi la Unteroffizierii era de cinci la unu.

Bandurski observase repede că bilanţul său putea să ajungă în pericol dacă Unteroffizierii urmau să-i saboteze în taină şi cu chibzuinţă întreprinderea. Inventatorul unor asemenea metode josnice de luptă fusese Hauptwachtmeisterul Schulz; Bandurski aflase curând acest lucru, iar Spiessul de la a 3-a, turtit de alcool, nici măcar nu negă. Acţiona conform unui principiu primitiv, dar periculos de eficient: pretindea cu exigenţă egalitate şi în ceea ce priveşte dotarea personală, şi obişnuia să demonstreze că gestionarul cantinei, Bandurski, nu ar fi capabil să garanteze această egalitate absolut necesară. Ca urmare, trimitea el cumpărători în oraş, lucru care pentru vânzătorii autohtoni era o încântare. Celelalte baterii adoptaseră metoda Schulz, şi puţin a lipsit ca el, Bandurski, să dea faliment.

Experienţa dobândită astfel îl costase destul de mult. Dădu o petrecere de reconciliere, cu bere şi varză pentru tot corpul Unteroffizierilor, fapt ce-l aduse aproape în pragul ruinei. Însă din acei moment afacerile i-au devenit înfloritoare. De atunci Unteroffizierii ajunseră clienţii lui preferaţi. Amenajă special pentru ei un spaţiu elegant şi avu grijă ca personalul feminin să fie cât mai atractiv cu putinţă. Hauptwachtmeisterul Schulz ajunse – în privinţa consumului, nu a plăţii – de departe cel mai bun client al său.

Gestionarul Bandurski nu-l putea uita pe Schulz

pentru ceea ce-i făcuse acesta odinioară. Îl trata însă cu atenţie şi nu ezita niciodată să-i pună la dispoziţie, în cantităţi suficiente, bere pe gratis ori încurajare morală, în funcţie de stare. Şi Elisabeth, chelneriţa cantinei Unteroffizierilor, avea indicaţii în acest sens, pe care le îndeplinea, ce-i drept, întocmai, dar fără prea mare tragere de inimă.

— Ce beţi, Herr Hauptwachtmeister? întrebă ea sec. Herr

Bandurski va fi bucuros să-i fiţi oaspete.

Schulz o privi binevoitor. Această Elisabeth era mai înaltă decât soţia sa, Lore, şi mai suplă, cu rotunjimi nu prea accentuate, lucru care avea farmecul său. Sânii nu erau neapărat la modă, cel mult pe cărţile poştale ale marii expoziţii germane de artă. Multe fete din BDM[9] erau drepte ca nişte scânduri şi mândre că pot fi confundate cu băieţii. Ori se înşală? Dar toate astea sunt apă de ploaie! Ce mai înseamnă aici ideal de frumuseţe? Ceea ce contează e momentul prielnic. Şi un bărbat adevărat nu e un pustnic, cu atât mai puţin atunci când e soldat. Să lupţi şi să cucereşti, mai ales să cucereşti…

Şi în ceea ce-o priveşte pe nevastă-sa, Lore, o târfă, cine ştie ce-o fi găsit-o, gândi Schulz abătut. N-are conştiinţa poziţiei ei în societate, n-are spirit de echipă; se tăvăleşte pe covor cu un tunar de două parale! Cu un tunar! Dacă asta va răsufla, sunt lichidat moralmente, îşi spuse Schulz cu obidă. Oare baliga aia de soldat o avea atâta onoare-n el încât să-şi ţină fleanca? Posibil. Poate că da. Şi o să afle dumnealui, hotărî Schulz, ce aştept din partea lui!

— Aşadar, ce doriţi să beţi, Herr Hauptwachtmeister? întrebă Elisabeth şi-l privi acum surâzătoare, cu ochii ei cu licăriri verzui.

Nu-i rea bucata asta de femeie, gândi Schulz. Oare să

---

9 Bund Deutscher Mädchen – Liga Fetelor Germane (n.tr.).

aibă şi temperament? Cu siguranţă. Are o piele foarte deschisă la culoare şi soiul ăsta se zice că, în anumite împrejurări, trece la adevărate lupte în ring. A citit el aşa ceva undeva, într-un roman pe care şeful l-a confiscat la ultimul control al vestiarelor de la un biban.

Un porc, individul! Să aibă chestii de-astea în vestiar! La răcoare ar fi trebuit să-l bage şeful.

— Adu-mi, spuse el, unul alb, dublu, dar să fie danez. Şi apoi o bere, una tare şi mare!

Elisabeth îi aduse comanda, iar Schulz se desfată privindu-i umerii largi şi rotunzi, şoldurile tari, picioarele lungi şi drepte. Lore, gândi el, nevastă-mea, Lore, e mai mică, mai îndesată, mai nurlie; azi după-masă, când era sumar îmbrăcată şi-şi permitea să… cu tunarul ăla, pe covor, pe covorul lui…

Se ridică precipitat.

— Trebuie să dau un telefon. Mă întorc numaidecât, spuse el, şi apoi ceru Unteroffizierului de serviciu să-i facă legătura cu bateria.

Între timp, Elisabeth Freitag umplu paharele goale. Avea propriile ei idei despre bărbaţi, iar ideile astea nu erau nici bune, nici rele. Ştia să-i deosebească exact. Deosebiri existau peste tot, chiar şi acolo unde se încerca, fără succes, ca oamenii să fie uniformizaţi atât fizic cât şi spiritual.

Asta o ştia pentru că-l cunoştea pe Gefreiterul Asch. Herbert Asch îi atrăsese atenţia, sau mai bine-zis avusese el grijă să-i atragă atenţia. Era altfel decât mulţi alţii, cu totul altfel, nu era standard, nu era un număr, n-avea o figură de serie şi nici sub bonetă nu era aşa. Avea o minte intactă şi-o bucurie lăuntrică, şi băgase de seamă că aproape niciodată nu spunea ceea ce gândea de fapt; cu toate astea obţinea aproape întotdeauna ceea ce-şi propusese să obţină.

Hauptwachtmeisterul Schulz terminase de vorbit la telefon şi se aşeză iarăşi la masă, privind mulţumit

paharele umplute şi apoi pe Elisabeth, cu sentimente noi.

— Ce faci diseară? o întrebă el.

— De ce? Vreţi să ieşiţi cu mine?

— De ce nu? Schulz nu găsi nimic rău în asta. Ce zici?

— Şi soţia dumneavoastră? se interesă Elisabeth, maliţioasă.

Schulz făcu un gest cu mâna, a lehamite.

— Ea are nevoie urgentă de linişte. Am s-o închid în casă.

Elisabeth se strâmbă uşor şi părea că o să izbucnească în râs.

Dar nu râse. Se mărgini doar să spună:

— Diseară am deja o întâlnire. La localul *Bismarckshöh*.

Hauptwachtmeisterul Schulz ar fi vrut să-i explice că exista posibilitatea să se întâlnească acolo. *Bismarckshöh* era localul de bază al secţiei I a regimentului de artilerie. E drept că în local predominau gradele mici, Gefreiterii şi Obergefreiterii[10], însă către dimineaţă mai nimereau şi mulţi Unteroffizieri, chiar şi câte un Offizier în civil. Pentru că *Bismarckshöh* era chiar lângă cazarmă, şi cine se întorcea la unitate fără să-şi fi făcut plinul până la refuz intra acolo.

Schulz voia, aşadar, să explice că era posibil să se întâlnească la *Bismarckshöhl* Dar nu apucă. Unteroffizierul Lindenberg se postă în faţa lui, drept, pocni din călcâie şi spuse:

— Unteroffizier Lindenberg s-a prezentat la ordin.

Spiessul îl cunoştea bine pe Lindenberg şi nu-l simpatiza.

Asta, zicea el, pute de-a dreptul de corectitudine. Însă îl respecta, chiar dacă împotriva voinţei lui. Ştia că orice discuţie particulară era practic imposibilă cu acest

---

10 Caporali-şefi (n. tr.).

aisberg în uniformă. De aceea trecu fără ocolişuri la miezul problemei sale.

— Ai distribuit deja bilete de voie?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister. Şaptesprezece bucăţi.

— I-ai dat cumva şi mizerabilului de Vierbein?

Lindenberg nu manifestă niciun fel de implicare personală.

— Tunarul Vierbein, spuse el – înlocui cuvântul „mizerabilul" prin „tunarul" fără să se audă nici cel mai mic reproş făţiş, pentru că un reproş se putea, totuşi, simţi, şi până şi lui Schulz, care îşi câştigase oarecare faimă pentru nesimţirea lui, nu-i scăpă acest lucru –, tunarul Vierbein a obţinut biletul de voie prin intermediul Gefreiterului Asch.

Hauptwachtmeisterul se stăpâni cu greu să nu se pună pe urlat. Ştia însă că faţă de Unteroffizierul Lindenberg acest lucru era lipsit de sens. Pe el trebuia să-l abordezi altfel, cu totul altfel.

— Credeam, făcu Lindenberg pe uluitul, că tunarul Vierbein curăţă toaleta de la subsol.

— A terminat cu asta, Herr Hauptwachtmeister, raportă Lindenberg rigid. Deoarece nu existau alte ordine sau indicaţii, n-am văzut niciun motiv pentru care să nu-i eliberez biletul de voie tunarului Vierbein. Cu atât mai puţin cu cât tunarul Vierbein vrea să asiste la meciul de handbal dintre selecţionată regimentului şi clubul sportiv Hansa.

— Dar ăsta nu-i decât peste două săptămâni! strigă Spiessul triumfător, bine familiarizat cu problema, pentru că tocmai azi-dimineaţă citise un ordin pe regiment în privinţa asta. Te-ai lăsat fentat, Lindenberg! Ticălosul te-a tras în piept. Tocmai pe dumneata, Lindenberg. Ca pe cel mai fraier recrut!

Unteroffizierul stătea ca o stană de piatră. Neclintit. Chipul îi devenise stacojiu, aproape că avea culoarea

roşiilor coapte.

— Ce ordonă Herr Hauptwachtmeister? întrebă el cu voce înăbuşită.

Spiessul se simţi infinit superior. Blamarea oficială a băiatului său model, Lindenberg, pe care Unteroffizierii îl numeau „veşnicul soldat”, îi cădea bine.

Bătu cu pumnul în masă şi păru fericit, atât cât se putea constata acest lucru la el.

— Când, întrebă el apoi, ai distribuit biletele de voie?

— Adineauri, Herr Hauptwachtmeister… De aproximativ cinci minute.

— Mizerabilii erau deja în ţinuta de oraş?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister. În cea de corvoadă. Tunarul Vierbein şi-a părăsit locul de muncă din latrină abia în urmă cu trei minute.

— Ei bine, Lindenberg – Spiessul se ridică, pus pe fapte mari – ai făcut, ce-i drept, o dandana cât toate zilele, dar lasă totul în seama mea. Altminteri, mai faci şi alte trăsnăi. Am să-i chem pur şi simplu la apel.

Hauptwachtmeisterul Schulz se deplasă ţintă la locul său de „apel” – o bancă situată chiar lângă singura cale de acces în şi din clădirea bateriei; fiecare om care dorea să părăsească zona trebuia să treacă pe aici, prin faţa lui. Nu exista niciun alt drum direct către poarta cazărmii.

Spiessul se lăţi pe bancă, puse carneţelul lângă el şi se apucă cu răbdare să se uite după tunarul Vierbein. Totodată îşi umplea timpul controlându-i pe soldaţii gata de ieşire, şi asta după toate regulile artei: curăţenia unghiilor, a ciorapilor, a cămăşii, a urechilor şi a picioarelor.

Îndeplinea aceste îndeletniciri cu o vădită încântare şi îi făcea oarecare plăcere să se poarte ca şi cum n-ar fi observat cât de mulţi oameni din trupă erau adunaţi pe la geamuri pentru a se desfăta cu activitatea lui variată.

Însă cei care nu veneau erau Gefreiterul Asch şi tunarul Vierbein. Încetul cu încetul, Schulz deveni

nerăbdător, iar în cele din urmă vizibil nervos. Apoi ordonă să fie căutaţi Gefreiterul Asch şi tunarul Vierbein. Dar nu dădură de ei în sectorul bateriei.

Amândoi părăsiseră deja cazarma, aşa i se raportă. Hauptwachtmeisterul Schulz se întrebă uluit şi tremurând de indignare pe care drum s-ar fi putut petrece una ca asta. Fiindcă pe drumul obişnuit, care trecea prin faţa lui, cu siguranţă că nu apucaseră.

Îndrăzniseră să facă ziua în amiaza mare exact ceea ce, altminteri, nu se face decât în timpul nopţii: săriseră gardul. La îndemnul lui Asch, care se aştepta întotdeauna la orice şi care învăţase să meargă numai pe căile minimei rezistenţe, săriseră printr-o fereastră de pivniţă a zidului din dos în grădiniţa cea îngustă. Şi de-aici se săltaseră pe zid.

Când ajunseră sus şi puteau cuprinde strada cu privirea, observară speriaţi un Unteroffizier dintr-o altă baterie, care-şi urma drumul, îndreptându-se către oraş. Îi văzu imediat, dar se prefăcu va nu-i vede! Le întoarse rapid spatele său lat şi „contemplă” intens peisajul sărăcăcios ce împrejmuia monoton cazarma de artilerie. Un Obergefreiter din preajmă sări iute şi-i ajută să coboare.

Îi mulţumiră şi-l invitară la o bere, lucru pe care acesta nu-l refuză. Salutară deosebit de ferm când Unteroffizierul care nu „voise” să vadă escaladarea zidului cazărmii ziua în amiaza mare trecu pe lângă ei. Rânjea cu toată gura şi lucrul ăsta nu le căzu bine.

Se îndreptară spre casa Asch, pentru că acolo fuseseră invitaţi la o cafea, ca urmare a dorinţei exprese a tunarului Vierbein. Îl consideră pe Gefreiter prietenul său când acesta făcu rost de mult nsteptata invitaţie. Însă în sinea lui Asch nutrea convingerea că aici nu era vorba de un serviciu prietenesc, pentru căhu avea cine ştie ce mare impresie despre familia sa; iar sora lui, Ingrid, din cauza căreia venea Vierbein, se potrivea de minune în această

familie.

— N-o să pricep niciodată, spuse Gefreiterul Asch, clătinând din cap, ce vezi tu la soră-mea. E o mică muiere nazistă. Aşa ceva doar nu se poate iubi şi stima. Cu soiul ăsta te poţi pune cel mult pe educaţie rasială.

— Exagerezi, zise Vierbein plin de zel, ştiind însă foarte bine că Asch nu greşea chiar întru totul. Ce-mi pasă mie de orientarea politică a surorii talc? Sau mai bine-zis găsesc că e normală! în vremurile astea în care trăim…

— Heil Hitler! strigă Gefreiterul Asch, salutând cât se poate de corect un copac.

Acest lucru îl amuză pe Vierbein; îi veni ideea să tragă de-aici concluzia că prietenul său, Gefreiterul, trebuie să fie într-o dispoziţie de zile mari. Ca urmare, se aştepta la o şezătoare plăcută în jurul cafelei de după-amiază, cu Ingrid, cu prietenul alături, cu tatăl în faţă, aşadar, în cel mai strâns cerc familial. Ultraoficial, cum s-ar spune!

— Sora ta, făcu Vierbein răspicat, străduindu-se sincer să spună doar lucruri bune despre Ingrid, are aceeaşi orientare sănătoasă ca şi tatăl tău. Găsesc că asta e minunat.

— Eu găsesc că e idiot, spuse Asch amabil. Fereascăne Dumnezeu de orientarea părinţilor noştri! îl iubesc pe bătrânul meu, pricepi, dar nu cu creierul uscat. Cine-l observă cu atenţie se prinde imediat că e doar un om de afaceri, şi nimic mai mult. Iar aşa-zisa lui convingere politică nu e altceva decât o tactică a metodelor sale negustoreşti.

Vierbein se simţi dator să-l dojenească grijuliu şi cu prietenie pe camaradul Asch:

— N-ar trebui să vorbeşti astfel despre tatăl tău!

Herbert Asch făcu un gest a lehamite.

— Se vede treaba că ţie-ţi lipseşte spiritul de percepere a vremii, zise el senin. Ceea ce tocmai am spus despre tatăl meu a fost o laudă indirectă. Cred că bătrânul

şi-a dat seama foarte bine ce se joacă aici: orientarea ca o mare afacere – şi nu vede de ce n-ar profita şi el din asta!

— Sora ta cu siguranţă că nu gândeşte astfel!

— Sigur că nu! Asch încuviinţă din cap. Ea e mult mai periculoasă. Ea încă mai dă crezare oricărei tâmpenii aruncate în lume. Rătăceşte pe poteca îngustă a pseudoidealiştilor şi a idioţilor din născare. Prilej cu care se consideră o eroină, şi asta doar din cauza miopiei ei.

Tunarul Vierbein salută ţeapăn un Feldwebel1 de infanterie care le venea în întâmpinare. Gefreiterul Asch, în frenezia expunerii sale exagerate cu bună ştiinţă, nu-l observă la timp. Recuperă cu întârziere omisiunea, salutând automat şi în silă, iar când ridică mâna, parcă ar fi făcut un semn de total dezinteres.

Feldwebelul de infanterie, pe care-l însoţea un fel de amică, nu pricepu de îndată situaţia. Dură un timp destul de lung, cam între şase şi opt secunde, înainte de a se dumeri că tocmai fusese salutat – dacă acela se putea numi salut – cât se poate de neglijent şi de neregulamentar. Era un tip cumsecade – recruţii lui, credea el, ar putea susţine oricând acest lucru –, însă lipsa de respect, mai cu seamă în public, nu putea fi trecută cu vederea. Se întrebă cam ce-ar spune superiorii lui, ce-ar spune civilii şi ce-ar spune amica lui, care-l considera, pe drept cuvânt, un om de vază. El saluta întotdeauna exemplar, şi era îndreptăţit să pretindă acelaşi lucru.

Se propti hotărât în mijlocul aglomeraţiei străzii Goethe şi strigă:

— Hei!

Câţiva trecători se opriră. Cei doi soldaţi îşi văzură însă de drum. Cât ar fi încercat tunarul Vierbein să-l convingă pe Asch, acesta nu văzu niciun motiv pentru care să nu meargă mai departe. Mai explică în plus că pe el nu-l cheamă „Hei” şi nu crede că răcnetele de cazarmă din spatele lui i-ar fi adresate. Ştia din experienţă că Offizierii care simţeau nevoia să-şi continue pornirile de pe terenul

de instrucţie în mijlocul străzii erau foarte puţini. Cel mai adesea, asemenea reacţii apăreau cât se poate de spontan. Se enervau automat, şi nu conta decât să li se ofere din plin ocazia de a se descărca. Numai cei foarte îndărătnici mai insistau în continuare.

Feldwebelul de infanterie făcea parte din categoria celor deosebit de îndărătnici. Îşi lăsă amica locului şi porni cu paşi mari în urma celor doi soldaţi. Îi depăşi şi se postă în faţa lor.

Tunarul Vierbein se sperie din cale afară, dar pe Gefreiterul Asch nimic nu-l mai putea surprinde. Nici situaţia de faţă nu era ceva nou pentru el. Şi cunoştea foarte bine metoda ce trebuia să fie aplicată pentru a ieşi din încurcătură.

Feldwebelul i se adresă Gefreiterului.

— De ce n-ai salutat? întrebă el aspru.

Gefreiterul Asch jucă cu măiestrie jocul unanim apreciat: stătea drept ca în curtea cazărmii, iar vocea îi era supusă şi răspicată în acelaşi timp; îl privea în ochi pe superiorul său cu mândrie, seninătate şi devotament.

— Cer permisiunea să raportez domnului Feldwebel, strigă el cu putere, că l-am salutat pe domnul Feldwebel!

Îndoi braţul drept, duse palma întinsă şi uşor arcuită la marginea bonetei, manifestând un respect ce l-ar fi făcut şi pe cel mai sever dintre instructori, pe Unteroffizierul Lindenberg, de pildă, să surâdă mulţumit.

Mai mult decât surprins şi uluit, Feldwebelul deveni nesigur. Bogata sa experienţă îi spunea că în acest caz avea de-a face, fără îndoială, cu un soldat ieşit din comun, cu un aşa-zis exemplar model. Însă ştia foarte bine – văzuse doar cu ochii lui – că nu fusese salutat regulamentar de către unul dintre cei doi. Şi ar fi putut jura că era vorba despre acest Gefreiter.

Asch simţea limpede cât de bine începea să-şi facă efectul metoda lui. Nici nu se aştepta la altceva; niciodată nu era prea greu să baţi acest club de educaţie forţată al

statului cu propriile sale arme. Ei bine, contase pe prostia Feldwebelului; nu însă şi pe mojicia lui, pe care acesta o numea simţ al responsabilităţii.

Pentru că Feldwebelul îşi spuse; „Aşadar nu a fost Gefreiterul, asta e clar, pentru că e un soldat strălucit, dar unul dintre cei doi a fost cu siguranţă. Şi dacă n-a fost Gefreiterul, înseamnă că a fost tunarul”. Prin urmare, se întoarse către Vierbein şi întrebă tăios şi nerăbdător:

— De ce n-ai salutat regulamentar? Ce-ţi închipui tu, lepădătură? Cum te cheamă?

— Tunar Vierbein, spuse acesta docil şi total uimit.

Abia dacă mai putea gândi. Nu mai era în stare nici să se amuze o fracţiune de secundă, cum făcea de obicei, când un ordin caraghios îl obliga să spună că-l cheamă „tunar”. Cum să-l cheme pe un om normal Tunar! însă în clipa de faţă nu se gândi la asta. Avea senzaţia că-l lovise ceva în cap.

Nu asta fusese, desigur, intenţia Gefreiterului Asch; nici măcar el nu putuse să prevadă una ca asta. Nu că-i părea foarte rău pentru Vierbein, sau că-l dispreţuia peste măsură pe Feldwebel – întreaga tărăşenie i se păru din ce în ce mai stupidă. Şi spuse, mult mai puţin milităros decât adineauri:

— Tunarul a salutat înaintea mea, la asta sunt chezaş. Eu însumi am întârziat puţin.

Trecătorii care se adunaseră înjur deveniră neliniştiţi. Cei mai mulţi se strânseră în jurul Feldwebelului şi arătau mai toţi de parcă ar fi servit cu succes sau ar fi fost predestinaţi să servească cu succes. Ceilalţi, minoritatea, începură să devină din ce în ce mai gălăgioşi. O femeie întrebă supărată:

— Ce fel de şicane sunt astea? Lăsaţi-i pe băieţi să plece!

Şi amica Feldwebelului se apropie cu sfială şi spuse:

— Hai odată, să mergem!

Feldwebelul simţi limpede că ar fi bine să

isprăvească mai repede. N-avea deloc chef să lămurească nişte prăpădiţi de civili despre problemele de serviciu. Dar, pe de altă parte, ştia că nu trebuie să renunţe până nu va obţine cel puţin un succes evident. Aşa că întrebă:

— Cum te cheamă?

Gefreiterul Asch pricepu numaidecât că acum Feldwebelul era grăbit. Şi fără ezitare îl lămuri:

— Gefreiter Kasprowitz, bateria 1, regimentul de artilerie.

Feldwebelul dădu sumbru din cap şi notă cele spuse. Nu vedea niciun motiv pentru care să mai ceară şi carnetul de serviciu; nici nu mai avea timp.

— Mai vorbim noi! zise el şi se îndepărtă.

— Ai vrea tu! exclamă Asch înăbuşit şi-l privi cu un rânjet amabil.

Asch senior era patron de local şi, în această calitate, răbdător prin natura meseriei. Oferea rachiuri; din ce motive erau ele băute, nu-l interesa. Îi privea la fel de indiferent pe cei îndrăgostiţi şi pe cei amărâţi, pe cei care politizează şi pe pedagogi, pe oamenii care beau din obişnuinţă şi pe cei care considerau asta ca o datorie faţă de societate.

Asch senior era din principiu pentru Wehrmacht, fiindcă aşa i se mărea automat clientela; nu avea nimic împotriva partidului, deoarece acesta nu-l stânjenea în afacerile sale. Avea chiar simpatie pentru partid, întrucât faptul că această gaură devenise oraş de garnizoană se datora numai iniţiativei şefului regiunii. Mai întâi se construise cazarma; arhitecţii îi vizitau localul, iar muncitorilor le livra băuturile pe şantier. Pe urmă se încartiruiseră batalionul de infanterie şi unitatea de artilerie. Constituirea cantinelor îl nemulţumise profund; însă când reuşi să atragă o parte a corpului ofiţeresc în localul său, se linişti din nou.

Tolera tot ce nu contravenea legilor în vigoare în momentul respectiv. Îi era cu totul indiferent dacă în

localul său se cântau cu entuziasm *Zorile roşii* sau *Horst-Wessel-Lied*[11] ori *Ich weiss nicht, was soll es bedeuten*[12]. Ştia chiar că textul acestui din urmă cântec îi aparţinea lui Heinrich Heine[13], dar oficial nu ştia. Pentru el, principalul era să continue consumaţia!

Însă Asch senior era ferm şi îşi dădea cu succes silinţa să separe întreprinderea sa de afaceri de viaţa particulară. În încăperile de sus, din locuinţa sa, domnea o atmosferă plăcută, burgheză: mobila era solidă şi părea mereu uşor prăfuită, cu toate că pe-acolo stăpânea tot timpul o curăţenie exemplară. Un tablou în ulei reprezentând-o pe Frau Asch, decedată cu mulţi ani în urmă, atârna în sufragerie, şi când îl contempla, bătrânul Asch manifesta bunăvoinţă şi o umbră de tristeţe cuviincioasă. Însă de cele mai multe ori se aşeza în aşa fel încât soţia sa atârna în spatele lui.

— De ce, îl întrebă el pe fiul său, Herbert, ţi-ai dezbrăcat uniforma?

Şedeau la o cafea. Sora lui Asch senior făcea serviciile de gazdă. Îi ţinea bugetul fratelui ei, şi-l ţinea bine şi cu o poftă încrâncenată de muncă, pentru că patronul Asch o ameninţa cu regularitate, lunar, în general în jurul zilei de cinci, cu concedierea; deşi acest lucru mizera spus cu seriozitate, de fiecare dată se dovedea extrem de util. În faţa lui Asch stătea Ingrid, în dreapta tunarul Vierbein, iar în stânga, fiul. Fiul îşi lepădase vestonul uniformei şi, cu mânecile suflecate, se simţea în largul său.

— Tată dragă, întrebă Asch cu bunăvoinţă, ai purtat vreodată în viaţa ta uniformă?

— Desigur, făcu acesta. La urma urmei sunt german. Fii atent: înainte de 1914 aparţineam de tineretul

11 Imnul tineretului naţional-socialisţ german (n.tr.).

12 Nu ştiu ce va să însemne (n.tr.).

13 Poet german (1797-1856), evreu de origine, lipsit de popularitate în timpul regimului naţional-soci al ist (n.tr.).

Kaiserului Wilhelm. După aceea am devenit soldat; livretul meu, cum ştii, e lângă tejghea.

Herbert Asch confirmă.

— Ştiu, l-ai agăţat acolo în 1933[14].

Asch senior se făcu că nu aude această aluzie amabilă.

— În 1920, continuă el, am devenit membru al Asociaţiei Kyffhäuser[15], şi restaurantul meu era local de întâlnire. Pe urmă m-am lăsat atras în „Casca de oţel”, Asociaţia foştilor soldaţi germani de pe front.

— Credeam că în timpul războiului ai fost ordonanţă la popotă.

Această calomnie îl indignă peste măsură pe Asch tatăl.

— Sigur că am fost şi ordonanţă la popotă, însă de-abia după ce-am fost rănit. De două ori! înainte, am făcut chiar şi frontul de vest, Verdunul şi celelalte!

— Eşti un erou, tată! spuse Herbert Asch, şi părea că vorbeşte serios. Un tată erou!

Asch senior nu prea ştia ce era de spus aici. Hotărî să considere că tocmai i se adusese un omagiu. Şi continuă să relateze despre uniformele sale:

— Aşadar, asta a fost! apoi aveam să trec la SA[16].

Herbert Asch încuviinţă din cap.

— Ştiu. Dar se pare că nu mai era necesar, de vreme ce SA-ul se învârtea deja prin localul tău.

— Se-nţelege, spuse Asch senior, nu fără mândrie, şi-l privi cu siguranţă de sine pe fiul său. La urma urmei doar nu sunt idiot!

---

14 Anul venirii la putere a naţional-socialiştilor în Germania (n.tr.).

15 Organizaţie soldăţească germană înfiinţată în anul 1898, al cărei scop era unirea şi posibilitatea de întrajutorare a tuturor soldaţilor germani în viaţă, indiferent de felul serviciului şi de regimul în care au slujit (n.tr.).

16 Sturmabteilung – organizaţie paramilitară naţional-socialistă, creată în 1921 (n.tr.).

— Iar eu sunt fiul tău, spuse Herbert.

Să vă fie ruşine!

Ingrid Asch era indignată din cale afară. Ascultase cu o încordare crescândă şi uitase cu totul să se dedice oaspetelui ei, ba nu, oaspetelui fratelui ei. Acesta o privea plin de entuziasm şi o găsea de o frumuseţe răpitoare.

— Să vă fie ruşine! strigă din nou Ingrid. Uitaţi în ce vremuri trăim.

— Tocmai că nu! spuse Herbert Asch, fără a se simţi câtuşi de puţin indispus.

— Dacă n-ar fi Führerul, spuse Ingrid cu fermitate, n-am fi eliberat Saarul şi nici Austria n-am fi avut-o. Am fi rămas un popor mic.

— Da, da, încuviinţă bătrânul Asch. Asta-i adevărat. Se vede după rata vânzărilor. Din '33 câştigurile nete devin pe an ce trece tot mai mari. Azi câştig aproape de patru ori pe-atât.

Pe Ingrid o cuprinse frenezia.

— Şi tineretul! Suntem luaţi în serios şi formăm o parte importantă a statului. Muncitorii călătoresc cu KdF[17]-ul în Norvegia şi Italia.

— Nu-i ceva obligatoriu, interveni bătrânul Asch, îşi pot cheltui leafa şi aici.

— Şi fără Führer, spuse Ingrid cu un zel nestăvilit, n-am fi avut nici Wehrmachtul. Asta e de necontestat, Herr Vierbein.

— Da. Aşa e. Aveţi dreptate.

Era încântat, dar încântarea sa o viza doar pe Ingrid; n-ar fi ezitat să încuviinţeze tot ce-ar fi dorit ea să spună. Pentru că oricum nu pricepea, deoarece nu stătea s-o asculte; nu făcea decât s-o privească.

— Proasto! spuse Herbert Asch cu convingere şi aruncă şerveţelul pe masă.

---

17 Kraft durch Freude – „Forţă prin bucurie“ – organizaţie creată de naţional-socialişti, cu scopul petrecerii plăcute a concediilor de către germanii de rând (n.tr.).

Tata Asch evită alte discuţii.

— Trebuie să mă duc în local. Astăzi e activitate intensă. După-amiază se întâlneşte la mine asociaţia femeilor şi diseară vor veni Unteroffizierii. Sâmbăta e pentru mine cea mai obositoare zi din săptămână.

Îşi luă rămas-bun de la Vierbein.

— Poftiţi oricând, dacă v-a plăcut la noi, spuse el.

Îi privi cu o mină îngrijorată pe cei doi copii ai săi, care manifestau un interes atât de scăzut pentru sănătosul său spirit de afaceri. Apoi plecă.

Johannes Vierbein rămase împreună cu fraţii Asch; avea senzaţia că e neajutorat, că e în plus. Atmosfera era neplăcută; aerul din încăpere se încinsese şi deveni apăsător. Ingrid şedea neclintită pe scaunul ei; fusese adânc jignită şi acest lucru se vedea limpede. Lui Herbert Asch nu-i păsa; confiscă unul dintre celebrele trabucuri ale tatălui său şi îl aprinse.

— Veniţi, îi spuse Ingrid lui Johannes, să vă arăt nişte fotografii. Doriţi să le vedeţi?

— Foarte bucuros! făcu Johannes Vierbein, încântat. Cu mare plăcere!

— Fii atent, îl preveni Herbert Asch. O să-ţi arate poze din tabăra BDM-ului. Hienele astea fac instrucţie cu aceeaşi plăcere cu care mucoşii se joacă de-a hoţii şi vardiştii!

Ingrid nu-l învrednici pe nedemnul ei frate nici măcar cu o privire. Îl trase pe Johannes pe canapeaua din colţul sufrageriei şi luă un album care se afla acolo. Îl deschise. Imaginile reprezentau nişte fete făcând gimnastică, excursii, curăţând cartofi, stând în jurul focului de tabără, în timp ce-şi făceau rondul şi în toiul unui dans popular.

— Motoul taberei, spuse Ingrid, era: „Minte sănătoasă în corp sănătos”.

Johannes Vierbein privi cu admiraţie crescândă acea grămadă de fete. Multe erau chipeşe, chiar foarte chipeşe, dar Ingrid era cea mai frumoasă dintre toate. Cât de

neasemuit de frumoasă era, se vedea clar mai cu seamă dintr-o anume poză, care o înfăţişa ieşind din apă în costum de baie. Hotărî ca la momentul potrivit să-i ceară această poză; renunţă însă de îndată la hotărâre, fiind convins că nu i-o va da. Pe urmă gândi: am s-o iau pur şi simplu. Când n-o să se uite încoace, o s-o bag în buzunar, pentru că mi-o doresc atât de mult!

— Vă place? întrebă Ingrid curioasă. Vă place albumul meu?

Pentru Vierbein era limpede că dorea cu ardoare un răspuns aprobator din partea lui şi era hotărât să se arate entuziast. Cu toate acesta, întrebă foarte precaut:

— Spuneţi, domnişoară Ingrid, v-a făcut plăcere, vreau să spun: aţi fost fericită cu acest prilej?

— Fericită? se miră ea şi nu văzu că fratele său se aplecase, plin de interes. Dar asta nici nu contează! Doar e vorba despre comunitate, despre o trăire comună!

— Asta înţeleg, zise Johannes cu zel. Înţeleg foarte bine. Trăirea comună! Şi eu găsesc că aşa ceva e minunat.

Herbert Asch izbucni într-un hohot de râs.

— Pricep grozav, bătrâne prieten, ce înţelegi tu prin „trăire comună”! Numai să nu roşeşti. În acest punct vederile noastre coincid. Ceea ce trăiesc în comun doi oameni poate fi foarte frumos. Şi prietenii, şi chiar o familie pot avea trăiri comune. Ceea ce vrea gingaşa mea surioară să spună e însă altceva. Ea se referă la băgarea muierilor în uniformă!

— Nu vorbi astfel! strigă Ingrid furioasă. N-ai dreptul să vorbeşti aşa despre asemenea lucruri!

— Şi cine mi-o interzice? întrebă Herbert cu duritate. Îmi doresc o fată care să-mi placă, una foarte deosebită, şi nu una de serie! Fete în uniformă, sfinte Sisoe! Cu aceeaşi cadenţă a pasului, aceeaşi coafură, chipuri schimonosite de încordare, aceleaşi fuste, aceleaşi bluze, şi în toate capetele aceleaşi idei! Ferească-mă Domnul de o asemenea marfă germană uniformă!

Frumoşii ochi ai lui Ingrid erau larg deschişi. Licăreau, umezi. Încet, câteva lacrimi i se prelinseră peste obrajii îmbujoraţi. Nu spuse nimic. Plângea în tăcere.

Herbert Asch o privea impasibil pe sora lui. O iubea foarte mult, dar nu vedea nici cel mai mic motiv să i-o arate. Am eu grijă s-o scutur, gândi mânios. Am să-i alung şi romantismul ăsta de foc de tabără. Trebuie să aibă un bărbat, nu un golan şi niciunul slab de înger, un bărbat adevărat, care s-o ia în braţe şi s-o lipească de el, ca să simtă, în sfârşit, că nu mai există decât doi oameni pe lumea asta – el şi ea! Şi acest bărbat trebuie să aibă forţa s-o ţină o viaţă întreagă.

— Vă rog, nu plângeţi, interveni Johannes, tandru şi neajutorat.

Era grozav de încurcat şi nu ştia ce ar fi trebuit, ar fi avut voie sau ar fi fost obligat să facă.

Herbert Asch clătină încet din cap. Acest Johannes Vierbein se pare că nu e bărbatul la care mă refer, gândi el abătut. Asta încă nu-i bărbat. E un puşti pe care vor să-l maturizeze cu forţa. E prea moale. Nu mai lipseşte mult să bâzâie şi el. E ca o ceară, şi până să-şi dea seama ce se întâmplă, vor fi făcut din el un soldat de jucărie.

— Vă rog, nu plângeţi, spuse Johannes încet. Apoi şi mai încet, abia perceptibil: Sunteţi o fată deosebită, desigur. O fată absolut deosebită!

Leutnantul Wedelmann, Offizierul recruţilor bateriei a 3-a, se afla în ajunul avansării sale la gradul de Oberleutnant[18]. Offizier de carieră, venea de undeva din sudul Germaniei şi era activ de şase ani.

Iniţial, Wedelmann dorise să devină jurist, dar se făcuse Offizier activ, dat fiind că tatăl său îl rugase să ia acest lucru în considerare din raţiuni financiare, perioada de pregătire fiind mai scurtă şi mai ieftină. În afară de asta, Wedelmann-tatăl părea dispus să-şi vadă fiul turnat în

18 Locotenent-major (n.tr.).

bronz, în calitate de general, şi postat pe un soclu din oraşul său de baştină.

Încă de la început, Leutnantul nu aştepta, instinctiv, cine ştie ce de la mult lăudata viaţă de soldat, aşa că era prea greu să-l dezamăgească ceva. Însuşirile sale fizice au fost înregistrate cu satisfacţie iar inteligenţa sa vie n-a deranjat din cale afară. În prima zi, entuziasmul său era încă nemărginit, dar în următoarele zile căzu vertiginos din cerul gloriei, al strălucirii şi al veşniciei, în care ajung, după cum se ştie, cei mai de seamă eroi ai naţiunilor îngâmfate şi la care obişnuiesc să viseze îndelung, încă din fragedă pruncie, cei încă nematurizaţi din ţările puternice. Şase ani mai târziu dobândise un cinism calm, aproape distins, motiv pentru care, în anturajul său, trecea drept un om de spirit.

Wedelmann descoperise de timpuriu sistemul vertical: la şapte soldaţi, un Unteroffizier, la şapte Unteroffizieri, un Offizier, la şapte Offizieri, un comandant, la şapte comandanţi, un General. Aceste cifre nu erau aceleaşi peste tot, se schimbau încontinuu, însă ăsta era principiul aproximativ. Piramida disciplinei. Să fii superior însemna să ai grijă ca alţi şapte să se afle tot timpul „sub presiune”. Atunci, maşinăria funcţiona. Atunci, edificiul solid al matematicii şi al omenirii nu era atât de uşor de dărâmat.

Wedelmann descoperise, totodată, din vreme următorul fapt: trupa era roata de inerţie; iar Unteroffizierii o puneau în mişcare. Un General îşi putea permite fără înconjur să fie binevoitor faţă de toţi, în afară de comandanţii săi. Offizierii ar face bine să-i ţină niţel din scurt pe Unteroffizieri; era chiar indicat, verificat practic să te faci agreat de trupă, şi nici nu era greu. Asemenea metode apreciate se răsfrângeau de cele mai multe ori, ce-i drept, asupra Unteroffizierilor, însă se dovedeau întotdeauna cât se poate de eficiente. Cei mai nătărăi erau, în orice caz, Unteroffizierii: ei o păţeau de fiecare dată! Şi

în general se şi achitau de sarcinile lor. Aşa se face că superiorii îi denumiseră „coloana vertebrală”, iar subordonaţii „noada armatei”.

Prin urmare, fiindcă Leutnantul îşi dăduse seama că sarcina lui era cu precădere de a unge maşina, pentru ca aceasta să funcţioneze, a ajuns la următorul rezultat: să nu facă nimic care să oprească roata, ci să facă ocazional câte ceva ca să-i accelereze ritmul – că doar asta însemna să fii superior.

Nu dură prea mult şi se lămuri că un astfel de serviciu oferea unui om cât de cât inteligent oarecare posibilităţi de extindere. Era pregătit să profite de el, însă orăşelul de garnizoană nu constituia un loc ideal pentru organizarea timpului liber. La cazinou vedea mereu aceleaşi figuri, şi cele mai multe aparţineau unor superiori, în oraş existau cel mult două duzini de familii în care putea să petreacă conform statutului său; acolo era bine venit, ca „Herr Leutnant”, ca blazon, ca gigolo pentru partide mai bătrâne sau drept1 candidat la căsătorie pentru gâsculiţe distinse, cu ochi dulci.

Asta nu-l mulţumea pe Leutnant; a spune că-i „făcea greaţă” ar fi puţin exagerat. Îi mai rămâneau, totuşi, anumite posibilităţi. Putea să plece la sfârşitul săptămânii în capitala regiunii ori a landului, însă o singură călătorie ca asta îl costa aproape întregul salariu pe-o lună. La cazinou putea să joace skat ori biliard împreună cu alţi camarazi Offizieri, care se plictiseau ca şi el, căutând, în cele din urmă, să se îmbete, dar asta îi producea o stare de însingurare. Îşi putea combate oricând dezgustul prin escapade pe linie de serviciu, controale ale gărzii, revizii prin dulapuri, inspecţii inopinate, însă fusese el însuşi simplu soldat şi tot nu uitase, nici după şase ani, cum îi picaseră atunci aceste treburi. Faptul i se părea de la sine înţeles şi nu ştia că o asemenea memorie, un asemenea bagaj nealterat de amintiri, trecea în armată drept ceva fenomenal.

Şi în acea sâmbătă după-amiază îşi petrecu vremea cu îndeletnicirile sale obişnuite: mai întâi dormi, apoi îşi îmbrăcă pe îndelete costumul civil, care nu era, oricum, prea elegant, şi porni să hălăduiască. Căută o fată, dar nu găsi niciuna. De trei ani de zile păţea aşa. De arătat, arăta chiar bine, aproape ca un vânzător de mâna-ntâi dintr-un magazin de renume, care mai face şi sport, însă ceva nu era în regulă cu el, şi cele mai multe fete observau imediat. Adulmecau uniforma! Iar cele care nu iubeau uniforma nu-l iubeau nici pe el; celelalte însă, care apreciau uniforma, ar fi vrut să-l vadă şi în uniformă, ceea ce, desigur, nu-şi putea permite.

Aşa că bău o cafea la cofetăria *Liedtke* şi pe urmă intră într-un cinematograf, unde rula filmul, presupus a fi mobilizator, *Călăriţi pentru Germania*. Actorul care-l interpreta pe Offizier îi trezi antipatia; asemenea Offizieri nu erau buni decât la festivităţile de prin cazinouri. Mirosea a pudră şi a parfum, nu a sudoare şi a piele tăbăcită. Iar fata nu era decât cel mult o piesă de expoziţie; niciodată nu şi-ar putea scoate de faţă cu ea cizmele din picioare, privindu-şi apoi ciorapii găuriţi. Însă când filmul se sfârşi şi se aprinse lumina, simţi cât de mulţumiţi erau spectatorii de Offizierii lor, ceea ce-i căzu bine; n-ar fi avut nimic împotrivă ca în această clipă să poarte chiar şi uniforma.

Pomi agale spre crama lui Zehner, comandă o cină copioasă şi o sticlă de Bodenheimer. Nu se grăbea, răsfoi câteva ziare ce publicau aceleaşi ştiri, pe acelaşi ton, privi plictisit pictura de pe perete şi se adânci într-o zicală care stătea acolo senină şi spunea: „Mâncare germană, vin german – în lumea întreagă, doar la noi găseşti!” De ce nu, gândi Leutnantul şi căscă din rărunchi. Pe urmă ceru nota de plată, o semnă şi explică în treacăt că o va plăti pe întâi, ceea ce chelnerul, care-l cunoştea, găsi că este în regulă; uluit ar fi fost doar dacă Leutnantul ar fi plătit pe loc.

Chiar fără o leţcaie, nu era el, Leutnantul

Wedelmann. Numai că nu avea chef să-şi cheltuiască banii prea repede, pentru că următorul sfârşit de săptămână era lung: şi tot nu se lămurise cum avea să-l petreacă. În afară de asta hotărâse să treacă deocamdată pe la barul *Excelsior*. Şi acolo nu primea pe credit, cu toate că nu de mult fusese prieten foarte intim cu Inge, fata care servea în acest local de lux. Acum, Inge se supărase pe el şi-i cerea să plătească imediat.

Excelsiorul era cam singurul bar din zonă. Inge şi Erika serveau, iar Paul, proprietarul, încasa. Paul era suspectat de homosexualism, dar acest lucru nu-i diminua cu nimic rata vânzărilor. Bărbaţii care treceau prin local veneau în principal pentru Inge sau lirika; şi le convenea să-şi dea osteneala, de cele mai multe ori cu succes, să nu aibă de-a face cu gelozia lui.

Paul nutrea pentru Leutnantul Wedelmann o slăbiciune deosebită, ca un fel de aluzie cum că acesta îi era simpatic. Paulchen se apropie bucuros de oaspetele său drag jucând rolul camaradului, pentru că şi el făcuse armata, fusese un soldat folositor şi afirma adesea cu plăcere că se simţise foarte bine.

Wedelmann se prefăcu că nu-l observă pe onctuosul linguşitor şi se aşează în faţa lui Inge, pe un taburet de bar.

— Ei, micul meu Leutnant, spuse ea, iată-te din nou pe la mine.

— Nicolaşka, ceru el, prepară-mi o Nicolaşka.

— Pe cheltuiala mea, vă rog, interveni linguşitor Paul. Mă bucur dacă vă simţiţi bine aici, Herr Leutnant.

Wedelmann îl fixă pe Paul cu o privire rece, însă acesta rânji cât se poate de amabil. Inge surâdea dispreţuitor.

Leutnantul se foi, indispus, căci insul din „tabăra" ailaltă îi provoca repulsie. Se aplecă peste tejghea şi-o întrebă pe Inge cu voce tare, încât să ajungă şi la urechile lui Paul:

— Ce facem diseară?

Wedelmann văzu că până şi Inge rămase uluită de aluziile lui grosolane. El însuşi se mira de o asemenea conversaţie directă, care altminteri chiar că nu-i stătea în fire. Dar se simţea provocat de acest individ unsuros. Şi văzu cu satisfacţie cum Paulchen se retrage consternat.

Inge îl privi pe Wedelmann cu răceală.

— Ce-i cu tine? Te-a apucat turbarea de cazarmă? De ce nu-ţi faci rost de-o fată dispusă să te ia oricând în primire, când nu mai eşti în stare să mergi de-atâta energie? Astă-seară sunt ocupată, apoi n-am chef să mă las tratată de tine ca o femeie uşoară. Dacă mă gândesc bine, nu eşti singurul bărbat din gaura asta, şi uniformă poartă mulţi.

Wedelmann îşi bău Nicolaşka şi mai comandă una.

— Ce vrei tu, de fapt? întrebă el. Vrei să fii luată de nevastă?

— Doar nu de către un Leutnant! Sub gradul de Major n-o fac.

Wedelmann dădu din mână a dezgust.

— Bine, bine, e-n regulă! făcu el.

Capul îi devenise greu şi avea nevoie acută de aer proaspăt. Plăti şi plecă.

Mergea prin noaptea răcoroasă şi nu ştia încotro. Obosise, totul îi era indiferent, se simţea extenuat. Fără prieteni, doar cu camarazi, formaţi, la rândul lor, din subalterni şi superiori. Nu avea o fată, pentru că acelea pe care le ştia fie erau plictisitoare şi căutau să se mărite, fie erau temperamentale şi scumpe. Dar dragostea? Cine să iubească un Leutnant! Fie că fetele iubesc odată cu el şi uniforma, iar el nu vrea asta, fie că nu iubesc uniforma, şi atunci nu-l pot iubi nici pe el.

Păşi alene în direcţia cazărmii de artilerie. Făcu un popas într-o crâşmă aglomerată şi turnă în el o bere şi un rachiu. Privi în jur de parcă ar fi căutat ajutor, dar nimeni nu-l băgă în seamă.

Aruncă banii pe tejghea şi plecă mai departe,

chibzuind să-şi cumpere o sticlă de rachiu şi s-o bea acasă, până când avea să cadă în pat, ţeapăn şi inert ca o scândură. Hotărî să mai arunce o privire în cazinou. Însă toate astea nu-l mulţumeau, fiindcă voia să fie singur. Şi nici între superiori nu-i convenea, ca să decidă ei automat ce şi când avea voie să bea şi ce şi când nu avea voie.

Localul *Bismarckshöh*, pe lângă care trecu, era luminat din plin. Prin noapte răsuna muzică de dans, şi glasuri puternice şi gălăgioase dădeau de ştire că oaspeţii se simţeau cum nu se poate mai bine. Undeva râdea în hohote o fată. O voce puternică strigă: „Noroc!” Pe urmă muzica şi foşnetul celor care dansau încetară şi se porniră aplauze vii şi insistente. Imediat muzica reluă refrenul despre o rândunică ce zboară spre Helgoland, pentru a-i duce o salutare iubitului.

Leutnantul Wedelmann păşi hotărât către local şi intră, plin de curiozitate. Cu toate că era în civil, cârciumarul, a că-mi masă se afla lângă intrare, îl recunoscu imediat. După ce-l salută amabil, îi dădu de înţeles cu pricepere că prezenţa Offizierilor nu era considerată stimulatoare pentru atmosfera localului. Îl invită pe Leutnant să ia loc la masa lui, unde tocmai beau pe cheltuiala casei câteva grade superioare, printre care şi Hauptwachtmeisterul Schulz.

Wedelmann refuză, prevenitor. Străbătu anticamera şi intră hi sală. Văzu legănarea ritmică a celor care dansau şi se simţi mulţumit. Căută un loc şi-l zări pe Gefreiterul Asch singur la o masă, privind spre ringul de dans.

Se îndreptă spre Gefreiter.

— Mai e un loc liber aici, Asch? întrebă el şi-şi dădu silinţa să pună această întrebare cu mare amabilitate, ceea ce-i reuşi aproape fără efort.

Asch ridică privirea, cercetă scurt costumul civil al superiorului său şi păru că reflectează cum trebuie să se poarte. Pe urmă îşi spuse că ar fi mai nimerit să nu se ridice şi să-l trateze pe omul din faţa lui ca pe un civil.

— E loc destul, spuse Gefreiterul Asch şi luă o înghiţitură zdravănă de bere.

Restaurantul *Bismarckshöh*, cu grădină de vară şi sală de dans, era cel mai renumit local al secţiei I a regimentului de artilerie. Prezenta mai multe avantaje, uncie dintre ele de natură zonală: era situat la marginea orăşelului, acolo unde se sfârşea strada principală; se găsea la circa patru sute de metri distanţă de cazarma de artilerie. Cine fusese în oraş şi voia să se întoarcă la cazarmă trebuia să treacă automat pe lângă restaurantul *Bismarckshöh*. În acest restaurant se înstăpâniseră gradaţii trupei, Gefreiterii şi Obergefreiterii. Tunarii erau toleraţi cu bunăvoinţă, iar Unteroffizierii puteau şi ei să petreacă nestingheriţi, însă numai atunci când îşi dădeau vizibil osteneala să nu stânjenească cercurile merituoşilor Gefreiteri şi Obergefreiteri. Dacă nu ţineau seama de această uzanţă, erau zburaţi fără regrete. În cazul tunarilor, se ocupau de asta Gefreiterii şi Obergefreiterii înşişi. În cazul Unteroffizierilor care deveneau incomozi, sarcina îi revenea cârciumarului, care nu ezita niciodată s-o ducă la îndeplinire. I-o trecea lui Emil, responsabilul cu datul afară; Emil dovedea pe oricine, pentru că era campion de box şi se bucura de fiecare dată când i se oferea ocazia să se antreneze.

Incidentele de felul ăsta abia dacă aveau loc mai mult de două-trei într-o scafă. Doar sâmbăta era circulaţie mai mare şi deci un grad de alarmă sporit, întrucât sâmbăta se şi dansa. Veneau fete din toate punctele cardinale, cu bărbaţii pe urmele lor; noaptea lungă ce-i ademenea şi faptul că a doua zi era liber sporeau pornirea spre aventură. În aceste sâmbete, Gefreiterii şi Obergefreiterii munceau din greu pentru a-şi păstra rangul: ei erau obligaţi să ţină seama atât de gradele inferioare şi superioare, cât şi de comportamentul civililor neinstruiţi, şi mai cu seamă de purtarea unor elemente de la alte unităţi, în cazul acesta, de infanterie.

Gefreiterii şi Obergefreiterii considerau că localul lor de bază era într-un anumit fel sfânt pentru ei. Fără să fie organizaţi, ei acţionau absolut instinctiv. Abia se cunoşteau şi, în cele mai multe cazuri, chiar nu se puteau suferi, dar când era vorba să-şi asigure localul, se ţineau strâns uniţi. Găseau că este firesc: Offizierii îşi aveau cazinoul lor, Unteroffizierii îşi făceau veacul la Café Asch, iar lor le aparţinea *Bismarckshöh-ul.* Cârciumarul trebuia să respecte acest fapt, şi el nu ezita nicio clipă să împlinească cele mai speciale dorinţe ale clienţilor săi de bază.

În acea sâmbătă plutea prin aer o încăierare surdă, pentru că infanteria intrase într-un număr considerabil în zona de acţiune a artileriei. Obergefreiterul Kowalski, renumitul bătăuş al locului, umbla neliniştit prin încăperi; îşi lăsase amica de moment la masa lui, sub observaţie, şi pornise să adune tovarăşi de luptă.

— Hai, Asch, spuse el, pregăteşte-te. Câţiva trebuie să iasă la aer!

Asch dădu doar din cap. Şedea cu Elisabeth şi cu Johannes Vierbein la o masă lăturalnică. Elisabeth, aceeaşi Elisabeth care servea de obicei la cantina Unteroffizierilor, era liberă în seara aceea. Vierbein râu făcea decât să-l însoţească pe prietenul său, Gefreiterul Asch. Şi de fiecare dată când Herbert Asch dansa cu Elisabeth, el supraveghea paharele cu bere; era mulţumit şi nu-i păsa de mulţimea de fete venite să petreacă o seară animată. Abia le vedea, se gândea la Ingrid. Şi când Elisabeth şi Herbert dansau la oarecare distanţă de masa lor, scotea la iveală acea fotografie şterpelită de la Ingrid: o fată graţioasă, care iese din apă în costum de baie, se întinde şi duce o mână la ceafă.

După ce Kowalski, bătăiosul Obergefreiter, se îndepărtă, Johannes Vierbein întrebă interesat:

— Ce-a vrut de la tine?

Elisabeth, puţin încălzită de dans, cu ochii mari şi radioşi, făcu râzând către Asch:

Îmi închipui ce vrea! Setea e mare şi intenţionaţi s-o stingeţi împreună.

— Aşa să fie, cum spui, zise Herbert Asch şi-i zâmbi. Şi cât timp am să fiu plecat, va dansa cu dumneata prietenul meu Johannes Vierbein.

— Nu pot să te însoţesc?

Vierbein păru să fi observat că se punea ceva la calc şi, în dispoziţia camaraderească în care se afla, voia să-l ajute pe Asch.

— Nu, spuse acesta ferm. Rămâi aici. Şi adăugă: N-o putem lăsa singură pe Fräulein Elisabeth!

Vierbein o invită cuminte la dans. În timp ce dansau, Asch, rămas singur în urmă, îi mai privi un timp. Găsea că Elisabeth era o persoană superbă; superioară tuturor celor pe care le întâlnise până acum. Apoi, revigorat de priveliştea ei, dădu să se ridice pentru a-i oferi Obergefreiterului Kowalski ajutorul de arme cerut.

În această clipă apăru Leutnantul Wedelmann în civil, întrebă dacă mai e vreun loc liber, obţinu după o ezitare un răspuns pozitiv şi se aşeză.

Wedelmann îşi lărgi gulerul niţel cam strâmt al cămăşii sale albastre, sport.

— Asch, voiam să-ţi mai spun că aici sunt o persoană particulară, absolut particulară. Asta voiam să spun. Aşa că nu te sfii.

— Nici ml aveam de gând, Herr Leutnant, spuse Asch calm.

— E-n regulă, făcu Wedelmann.

Pe undeva găsea că situaţia e penibilă: un Leutnant în civil se justifică în faţa unui Gefreiter şi face apel la înţelegerea acestuia. Pe de altă parte însă, se putea spune că un Leutnant în civil îşi dovedeşte ataşamentul – spiritul camaraderesc – faţă de gradaţii trupei şi caută să găsească înţelegere. Dar toate astea sunt apă de ploaie! Şi adevărul e unul: se simţea singur şi dorea să fie între oameni. Acum nu mai avea nevoie decât să uite că se află între subalterni.

— Herr Leutnant, spuse Gefreiterul Asch? după ce-i făcu un semn aprobator din cap Obergefreiterului Kowalski, care stătea la intrarea în sală, aşteptând, v-aş sfătui, dacă sunteţi în civil, să vă şi comportaţi ca atare.

— Cum vine asta, Asch?

Wedelmann se străduia sincer să priceapă ce anume se impunea a fi făcut. Uşor însă nu-i venea. Afurisită situaţie! Era civil şi totuşi Leutnant; voia să fie ca un civil şi totuşi să nu se uite că era Leutnant. Îşi dădea silinţa să nu ia în seamă faptul că Gefreiterul discuta cu el absolut neregulamentar, dar tot nu reuşea să nu observe.

— Prin asta vreau să spun următorul lucru, Herr Leutnant. Nu e bine să te amesteci în ceva dacă eşti îmbrăcat civil. Ar trebui mai bine să fii bucuros că în momentul de faţă n-ai uniformă, să te ţii deoparte şi să te porţi de parcă nimic din ce se-ntâmplă nu te-ar interesa.

— Nu pricep, Asch.

— Încă nu, Herr Leutnant. Dar asta cu siguranţă nu va dura mult. Sfatul meu zău că nu e rău: să bei bere, să dansezi, să te porţi ca un civil! Se prea poate ca astfel să fii scutit de anumite treburi!

Wedelmann într-adevăr nu-l pricepea pe Gefreiter, însă avea senzaţia clară că acesta era bine intenţionat. Ceea ce-l bucură, fiindcă şi el era bine intenţionat faţă de Gefreiter. Un individ simpatic, gândi el, nu chiar ca toţi ceilalţi, nu e un automat, un număr, un camarad de serie; e o adevărată personalitate. Poate că ar fi un aluat bun pentru un Offizier! Se poate oare şti cu precizie? în orice caz, hotărî el, în viitor am să fiu cu ochii pe el. Vremurile tind să accepte, şi chiar să promoveze, şi Offizieri fără bacalaureat, fără să fi trecut prin şcoala de gradaţi şi de Unteroffizieri.

Gefreiterul Asch se îndepărtă. Wedelmann nu stătu singur multă vreme. Când dansul luă sfârşit, Vierbein reveni la masă împreună cu Elisabeth. Tunarul era încurcat, recunoscându-l pe Leutnantul său.

— Permiteţi, Herr Leutnant, dădu el să înceapă.

Dar Elisabeth nu vedea de ce să se complice ceea ce putea fi rezolvat printr-o scurtă explicaţie.

— E masa noastră, spuse ea. Stăm aici împreună cu Herr Asch.

Leutnantul se ridicase; se comportă aproape ca şi la cazinou, se înclină în faţa lui Elisabeth şi spuse:

— Desigur. Însă Gefreiterul Asch mi-a cedat acest scaun la rugămintea mea, şi sper că nu aveţi nimic împotrivă.

— Nu, făcu Elisabeth prelung şi cu superioritate.

Wedelmann încercă să facă conversaţie, dar nu apucă să înceapă, fiindcă, din anticameră, acolo unde se afla barul, răzbătu un vacarm asurzitor. Bătaia începuse! Muzica porni imediat cu intensitate sporită, şi ceilalţi Gefreiteri şi Obergefreiteri părăsiră sala în grabă.

Leutnantul vru să sară în picioare, dar tocmai îşi aminti ceea ce îi spusese Gefreiterul Asch. Chibzui puţin, apoi se ridică hotărât. Nu se deplasă însă pe câmpul de bătaie al sfârşitului de săptămână, ci se înclină în faţa lui Elisabeth şi întrebă dacă i se acordă următorul dans. Elisabeth i-l acordă.

Între timp, Obergefreiterul Kowalski îşi condusese forţele combatante până aproape de victorie. Şi trupele auxiliare, formate din cârciumar, responsabilul cu evacuarea şi femeile de la garderobă, făcură totul pentru a pune cât mai repede capăt încăierării.

Începuse, ca de obicei, absolut inofensiv. Kowalski şi ai săi se strânseseră în grupuri, îi înconjuraseră pe infanteriştii care nu bănuiau nimic, şi mai traseră repede câte-un gât de tărie ca să prindă puteri. Unii, cei care purtau curele, îşi săltaseră prevăzători nădragii. Alţii îşi deschiseseră copcile de la gulerul vestonului.

Pe urmă, Obergefreiterul Kowalski se apucă de pregătirile diplomatice pentru Blitzkriegul său. Îl abordă pe cel mai apropiat dintre infanterişti, se postă în faţa lui

şi-i strigă:

— Nu mă las eu insultat de-alde tine, băi, zdreanţă de soldat!

După aceste cuvinte introductive, pentru cei iniţiaţi era clar că ameninţa să se dezlănţuie o furtună. Imediat se luară toate măsurile necesare de precauţie: Unteroffizierii prezenţi alergară, în funcţie de temperament sau de stare, în sala de dans ori la toaletă; legea nescrisă a localului de bază pentru Gefreiteri şi Obergefreiteri le interzicea orice participare, şi unde mai pui că din raţiuni de disciplină nu era recomandabil să fii martor la aşa ceva. Cârciumarul îşi eliberă rapid tejgheaua, punând cele mai preţioase sticle în siguranţă. Responsabilul cu evacuarea deschise larg uşile batante de la intrare şi le blocă. Femeia de la garderobă făcu un teanc cu tot ceea ce aparţinea infanteriei.

Doar infanteristul ocărit şi camarazii săi încă nu pricepură cu totul ce avea să se petreacă aici.

— Cine te insultă? i-o întoarse el lui Kowalski, dând să treacă.

— Tu mă insulţi! strigă Kowalski gata de bătaie. Mutra ta mă insultă!

Infanteristul clătină din cap, făcând o nouă încercare de a trece pe lângă Kowalski. Un alt infanterist se apropie de cei doi.

— Ce se petrece aici? întrebă el ameninţător. Căutaţi scandal, voi ăştia care umblaţi după potcoave de cai morţi?

— Aşa ceva nu-ţi permit! zbieră Kowalski. Noi suntem motorizaţi!

Se amestecară şi alţi infanterişti, iar artileriştii se puseră tampon între ei. Încet-încet se formă o grămadă periculoasă.

Unul de la infanterie pricepu deodată despre ce era vorba.

— Vreţi să ne daţi afară de-aici! spuse el, străduindu-se să pară uluit.

Kowalski radie de încântare.

— Ai priceput! zise şi se îndreptă spre el. Pentru asta ai să zbori primul!

Unul încercă să fie împăciuitor.

— Camarazi, strigă el, fiţi rezonabili! Ce-i asta? Doar putem să bem o bere aici la fel de bine ca şi voi.

Kowalski luă atitudine.

— Ce puteţi şi ce nu puteţi, în acest local hotărâm noi şi numai noi. Vreţi vreo explicaţie? Atunci o s-o aveţi: în urmă cu exact trei săptămâni, unul dintre Gefreiterii noştri a fost bătut la sânge în localul vostru de la Hirschgraben şi a fost azvârlit afară.

— S-a şi comportat ca atare!

— Iar noi nu vrem să ajungeţi să vă purtaţi ca atare!

Şi Kowalski, cel puternic ca un urs, îl luă pe sus pe primul infanterist şi-l azvârli spre uşă. Acolo îl preluă Emil, responsabilul cu evacuarea, şi-l transportă mai departe ca pe un colet poştal.

Asta era semnalul! Şi de îndată în toată încăperea izbucni bătaia. Lemnul crăpa, bărbaţii icneau, fetele ţipau, răsunau comenzi, tropăituri pe parchet şi, din când în când, un corp se prăbuşea pe undeva cu un zgomot înfundat. În sala de dans muzica devenise gălăgioasă”.

În zece minute fix totul se rezolvă. Localul de bază al artileriei fusese golit de infanterişti. Gefreiterii şi Obergefreiterii îşi savurau victoria nu fără mândrie bărbătească; trecuseră foarte repede cu vederea sau omiseseră faptul că s-au aflat într-o clară superioritate numerică. Iar Unteroffizierii care se întorceau la locurile lor nu făceau economie de laude.

Numai Hauptwachtmeisterul Schulz privea furios în jur şi nu lua parte la victoria armei sale; se mâniase cumplit şi ţinea ca acest lucru să se vadă. Când părăsise masa cârciumarului, înainte de începerea încăierării, avusese de gând să danseze. Ştia şi cu cine. Dar, până s-o abordeze pe Elisabeth, ea se şi afla pe ringul de dans, împreună cu tunarul Vierbein – tocmai cu tunarul ăsta!

Şi apoi se dumeri că Unteroffizierul Lindenberg îi raportase cum că Gefreiterul Asch ar fi afirmat că tunarul Vierbein i-ar fi spus că astăzi ar avea loc un meci de handbal. Însă meciul de handbal urma să aibă loc abia peste două săptămâni! Deci ceea ce se petrecuse se chema, fără echivoc, o inducere în eroare a unor superiori de către un subordonat; ca urmare îl trimise de îndată înapoi în cazarmă pe acest Vierbein. Pe loc. Direct de pe ringul de dans!

Penibil era însă faptul că Elisabeth îi refuză, cu toate astea, invitaţia la dans. Şi chiar mai penibil faptul că la masa ei şedea Leutnantul Wedelmann în civil şi-l fixa cu o privire glacială.

Dar, fir-ar să fie, niciunul dintre oamenii ăştia nu pricepea ce va să zică spiritul de disciplină!

Elisabeth Freitag era o făptură extrem de dezgheţată şi, de felul ei, cât se poate de bănuitoare. Avea douăzeci şi doi de ani şi aflase că bărbaţii sunt de mult mai multe soiuri decât obişnuiesc femeile să-i considere; asta chiar şi atunci când poartă cu toţii una şi aceeaşi uniformă. Elisabeth îşi compunea imaginile despre bărbaţi studiindu-le faţa şi mâinile, mersul şi scrisul de mână, precum şi multe alte detalii. Însă în galeria ei nu nimereau decât puţine exemplare, alese cu grijă.

Tatăl ei era mecanic de locomotivă; un bărbat mărunt, cu o figură şireată, ca de vulpoi, un specialist cu experienţă de ani de zile, un socialist convins, un meşter faur pasionat. Mama ei era moaşă; o femeie mare, robustă, plină de bunătate şi devotament faţă de bărbatul său. Amândoi economisiseră cu mare stricteţe, şi nu cu puţine lipsuri, cât să le-ajungă pentru o căsuţă. Destule erau locomotivele din sistemul de exploatare al căilor ferate ale Reichului care-şi datorau îndelungata existenţă tatălui Freitag. Şi aproape întreaga generaţie tânără a înfloritorului orăşel de provincie fusese scoasă din pântecele mamei de către Frau Freitag.

Sora mai mare a lui Elisabeth se măritase cu doi ani înainte; luase un tâmplar vânjos, care confecţiona mobilă şi care nu era doar un mare meşter în meseria lui, ci şi un soţ exemplar. Fratele mai mic îşi făcea al doilea an la unităţile de blindate de la Königsberg. Aşa că Elisabeth deţinea o cameră a ei proprie, oferită de părinţi, pe care avea voie s-o aranjeze cum dorea.

„Pentru că”, obişnuia bătrânul Freitag să spună, „trebuie să înveţi din vreme să-ţi rânduieşti viaţa după propriul tău fason. Nimeni nu rămâne veşnic copil”.

Părinţii îi lăsau toată libertatea pe care şi-o visa.

„Ştiu că n-ai să-ţi baţi niciodată joc de ea!” spusese tatăl, chipurile în treacăt. El şi cu mama avuseseră neîncetat grijă ca fiica lor să împărtăşească idei sănătoase şi bine ţinute în frâu. „Viaţa, Elisabeth, nu-i o joacă de copii; poate fi brutală, şi e bine s-o ştii. Desigur, viaţa poate fi şi frumoasă, dar cu asta te obişnuieşti întotdeauna!”

Nu avuseseră nimic împotrivă atunci când, într-o zi, Elisabeth le-a explicat că intenţiona să preia un post la cantina regimentului 1 de artilerie. Salariul era bun, munca nu peste putinţă de grea, timpul de lucru nu prea strict şi, în afară de asta, locul de muncă se situa în apropierea casei Freitag.

„De ce nu?” a spus bătrânul mecanic de locomotivă. Cu bărbaţii ăia ai să te descurci tu!”

Se descurcase cu bărbaţii ăia, fără a se încurca cu vreunul dintre ei. Pe gestionarul cantinei, Bandurski, acest lucru îl mulţumea pe deplin. Ştia din experienţă că într-o atare situaţie nu existau decât două posibilităţi: ori te culcai cu fiecare, ori cu niciunul. Niciodată nu era indicat să ai un singur preferat, sau doi, indispunându-i astfel pe ceilalţi.

Elisabeth îşi făcea treaba netul burată şi cu o corectitudine impersonală, aşa cum altele spălau rufe sau lucrau pe banda rulantă. Se ţinea deoparte. Şi când se uita cu atenţie, vedea numai omul, şi niciodată uniforma. La Ici

fusese şi cu Gefreiterul Herbert Asch: acesta îi amintea pe de o parte de tatăl şi pe de altă parte de mama ei, pentru că de la el avea inteligenţa ascunsă, iar de la ea robusteţea plină de vigoare.

Se îndrăgostise de el; foarte simplu, foarte clar, fără complicaţii. Fără niciun fel de fandoseli, consimţi când o întrebă dacă ar vrea să iasă împreună. Făcură o plimbare şi cinară, după care se aventurară un ceas încheiat cu barca pe lac şi vorbiră despre vreme, despre copilărie şi despre dragoste, în general.

Apoi se întâlniră cu Johannes Vierbein, care venea de la cinematograf, unde văzuse *Cârtiţa*. Plecară cu toţii spre localul *Bismarckshöh*, dansară şi băură bere; discutară despre o grămadă de nimicuri, pentru a nu-şi divulga gândurile serioase pe care le avea fiecare despre celălalt. Dispoziţia lor era strălucită.

Elisabeth socotea că e ceva normal. Îi era totuna unde se găsea, atâta vreme cât Herbert Asch se afla în preajma ei. Multele uniforme n-o deranjau, abia dacă le lua în seamă. Vedea chipuri tinere, surâzătoare, auzea glasuri ascuţite, care încercau să pară bărbăteşti. Peste tot domnea veselia. Însă aceasta nu aducea cu veselia fericită şi împăcată, aşa cum era ea la tata Freitag. Viaţa pe care-o simţea acum, în clipa de faţă, în jurul ei, pulsa rapid şi năvalnic, şi era fierbinte şi ameninţa să se reverse fără stavilă.

Asch o înconjura cu o tandreţe aspră: era stângaci şi dur. Dar la el lucrul acesta n-o deranja. Nu ezita să arate legătura lor. Stătea decisă, în strângerea braţului său, iar ochii ei îl priveau fără sfială.

Dansă şi cu Johannes Vierbein, când Asch răspunse chemării lui Kowalski şi trecu în anticameră. Mai ştia de la Herbert Asch că Vierbein era îndrăgostit – se pare fără speranţă şi foarte nefericit – de Ingrid, sora Gefreiterului, despre care auzise lucruri nu prea plăcute. Şi simţi pornirea să fie drăguţă cu Vierbein, de dragul lui Herbert.

Leutnantul în civil, care se aşează mai apoi la masa ei, n-o deranjă prea mult. Îl cunoştea în treacăt din cazarmă şi nu-l găsea antipatic. Fiindcă Wedelmann nu căută să umbrească seara senină printr-un comportament cazon, îl toleră cu bunăvoinţă.

Cu totul altfel, se petrecură lucrurile cu Schulz, Hauptwachtmeisterul. Până acum nu avusese prea multe să-i reproşeze; îi fusese chiar extrem de indiferent. Însă când o opri împreună cu Vierbein în mijlocul dansului, se postă în faţa ei şi se apucă fără jenă să emită pretenţii, îi deveni odios. Şi când îl mai şi expedie pe Vierbein de lângă ea la cazarmă, proferând cuvinte grele, pentru ca apoi să-şi permită fără ocolişuri s-o invite la dans, deveni furioasă. Îl fixă cu o privire sălbatică şi-l lăsă baltă.

Se întoarse la masa la care stăteau Wedelmann şi Asch.

— Unde l-aţi lăsat pe Vierbein, Elisabeth? întrebă Herbert.

Şi ea răspunse indignată:

— A fost trimis înapoi la cazarmă. Pe loc. De către Hauptwachtmeisterul Schulz. Ce metode!

Leutnantul Wedelmann îşi dădu sincer osteneala s-o liniştească.

— Nici nu-i mare lucru, spuse el. Doar aşa ceva se întâmplă în fiecare zi!

— Din păcate, făcu Asch.

— Ei, n-ar trebui luat aşa în tragic! adăugă Wedelmann, făcând o mişcare neglijentă din mână.

Gefreiterul nu se asocie acestei păreri.

— Luăm lucrurile prea uşor, spuse el.

— E o chestiune de disciplină, afirmă Leutnantul.

— De bun-simţ!

Wedelmann îl privi contrariat. Găsea că această formulare mergea ceva cam prea departe. Îşi aminti de situaţia lui; se vedea clar că-i venea greu s-o facă şi că era stânjenit.

— Vreţi să spuneţi, întrebă el, că Hauptwachtmeisterul s-a purtat fără bun-simţ?

— Nu, Herr Leutnant!

Răspunsul veni prompt şi cu obişnuita politeţe de cazarmă. Asch hotărî să nu poarte cu Leutnantul în civil niciun fel de conversaţie cu anumite subînţelesuri. Pentru că de fiecare dată să vedea uluitor de repede cât de zadarnice erau asemenea încercări şi cât de prevăzător trebuia să fii.

Gefreiterul Herbert Ash se sculă de la masă, se înclină scurt în faţa lui Elisabeth şi o rugă să danseze cu el. Aceasta se ridică imediat. Îl lăsară pe Leutnant singur.

Wedelmann rămase în urmă cam supărat pe sine însuşi. Şi cu cât se dumerea mai mult, cu atât supărarea îi sporea. Simţea că nu avea dreptate. Gândurile nu-i erau greşite, nu, însă forma rigidă, aproape provocatoare, în care vorbise cu Gefreiterul, ar fi trebuit evitată. La urma urmei era în afara programului, şi unde mai pui că venise îmbrăcat civil şi şedea la masă cu nişte oameni care-l acceptaseră cu amabilitate. Toate astea îl obligau la o anumită mărinimie.

În plus, de data asta, găsea el, Hauptwachtmeisterul Schulz făcuse un gest arbitrar, oarecum ieşit din comun, pe care el ca superior trebuia să-l acopere, spre a nu dăuna disciplinei, cu care însă nu era nicidecum de acord. Orice motiv ar fi stat la mijloc, aşa ceva nu se făcea. Asta se putea rezolva în cazarmă; ringul de dans, zău că nu era un loc potrivit.

Sigur că Gefreiterul Asch avea oarecum dreptate din punctul lui de vedere. Însă ceva mai multă înclinaţie spre obedienţă necondiţionată fireşte că nu i-ar strica. De fapt, Hauptwachtmeisterul e superiorul său şi nu se supune nicidecum criticii lui, fie ca întemeiată sau nu. „Asta-i mai degrabă treaba mea”, îşi spuse Wedel mann. Se ridică decis, îşi croi drum prin forfota dansatorilor şi trecu în anticamera cea mare, unde se afla barul. Acolo îl văzu la

masa cârciumarului şi pe Hauptwachtmeisterul Schulz, şezând greoi şi vizibil prost dispus. Îl chemă printr-un semn.

Schulz se postă în faţa lui şi-l privi întrebător.

— Ia ascultă, spuse Leutnantul, mi se pare că ai băut ceva cam mult. E timpul să pleci acasă.

— *Jawohl*, făcu Hauptwachtmeisterul, consternat, şi ochii săi porniră să licărească a răutate. *Jawohl*, Herr Leutnant!

Wedelmann se întoarse şi păşi înapoi în sală. Nu se simţea deloc bine şi în niciun caz nu avea senzaţia că ar fi un erou. Nu resimţea nici cea mai mică uşurare. Îl pusese fără echivoc la punct pe Hauptwachtmeister; conform unei îndelungi experienţe, acest lucru era necesar din când în când. De data asta însă acţiunea era mult mai puţin satisfăcătoare decât de obicei. Cu siguranţă că-l bătuse pe Spiess cu propriile sale metode caracteristice, dar tocmai acest fapt îl găsea penibil, întrebându-se dacă nu cumva putea deveni chiar periculos.

Reveni la masă cu capul plecat, lângă Elisabeth şi Herbert Asch. Îşi bău berea cu înghiţituri prelungi. „Oameni simpatici, ăştia doi", îşi spuse el. „Aproape de invidiat. La mine totul e atât de cumplit de complicat, pe când ăştia se pricep să-şi trăiască viaţa într-un chip plăcut şi natural. La ei totul e limpede şi simplu – cine ştie dacă mă vor înţelege?" Şi apoi găsi de cuviinţă să se explice.

— Vezi tu, dragă Asch, zise el, o armată ca Wehrmachtul nu poate funcţiona decât atunci când se respectă necondiţionat ordinele, de orice fel ar fi.

— Şi cele fără sens? întrebă Asch.

— Bineînţeles, spuse Leutnantul. Însă nu era pe deplin convins de ceea ce spunea, şi pentru a-şi masca nesiguranţa, explică: Nu există ordine lipsitele sens, ci doar ordine care par lipsite de sens! Dar asta n-o poate judeca niciodată cel ce le receptează. Vezi dumneata: principiul e ca superiorii să dea ordine, dar să nu fie

nevoiţi să le explice – zău, dragă Asch, unde am ajunge altminteri? Supunerea necondiţionată va fi întotdeauna cea dintâi cerinţă. Fiecare ordin se execută.

— Şi când un ordin este pur şi simplu o şicană?

— Chiar şi atunci trebuie să fie executat!

Wedelmann se afla cu totul în elementul lui, de parcă ar fi fost la o lecţie, şi se simţea clar că trebuia să convingă, fie şi numai pentru a nu părea în cele din urmă ridicol.

— Ordinul e ordin! Şi dacă a fost într-adevăr o şicană, ceea ce se mai întâmplă din când în când, atunci soldatul tot mai are ocazia după aceea – după aceea, dragă Asch – să se plângă.

— Aţi văzut vreodată vreo plângere, Herr Leutnant? Sau chiar o plângere căreia să i se fi dat curs?

— Nu, recunoscu Wedelmann. Şi adăugă repede: Dar ţine seama de cine depinde. De noi? Fireşte că nu. Nimeni nu se plânge! Şi asta dovedeşte bine că nu există niciun motiv de plângere!

Asch clătină din cap.

— Eu văd lucrurile puţintel altfel, Herr Leutnant. Dar în momentul de faţă n-am chef să sporesc neînţelegerile.

Elisabeth consideră potrivit să întrerupă aceste discuţii necalculate.

— De ce ne aflăm de fapt aici? întrebă ea cu reproş. Găsesc că un local de dans nu e locul propice pentru pălăvrăgeli de cazarmă. Sau pentru dumneavoastră, cei de-aici, nu există decât acest unic subiect?

— Sigur că nu, spuse Leutnantul, amabil.

— Slavă Domnului, nu! făcu Asch. Dansăm?

— Cu plăcere!

— Iar eu nu vreau să vă deranjez mai mult. Trebuie să mă întorc la cazarmă. Wedelmann se ridică. Câtă dreptate aveţi, îi spuse el lui Elisabeth, şi vocea îi era resemnată şi pătrunsă de tristeţe. Mi se pare că aţi recunoscut instinctiv ceea ce noi ne dorim să uităm. Şi

ceea ce uneori suntem nevoiţi să uităm. Distracţie plăcută!

Cazarma nu dormea niciodată. Pe timp de noapte era ca un animal uriaş şi neliniştit, care putea oricând să deschidă ochii şi să sară la atac. Cazarma de artilerie se întindea alene: şase blocuri de piatră, cu ferestre, dintre care unele erau luminate. Lumina nu dezvăluia doar camerele în care soldaţii întorşi acasă – acasă? – din învoire se dezbrăcau, mai înfulecau repede ceva, îşi povesteau păţaniile şi turnau în ei resturi de alcool. Lumina se prelingea şi pe coridoarele lungi, continuând să ardă şi în încăperile Unteroffizierilor de serviciu, şi în corpul de gardă. Iar un felinar lumina în faţa porţii cazărmii, unde o santinelă verifica biletele de voie.

Tunarul Vierbein se îndreptă încet spre cazarmă. Se întrebă dacă trebuie să fie furios pe nemernicul ăla de Hauptwachtmeister, care-l expediase din mijlocul ringului de dans înapoi în cazarmă. Apoi se întrebă dacă trebuia să-i fie teamă, tocmai pentru că Hauptwachtmeisterul Schulz făcuse o chestie ca asta. Dar nu căută să-şi răspundă răspicat la niciuna dintre întrebări. „Astăzi e sâmbătă, mâine e duminică şi abia poimâine începe din nou serviciul. Cine ştie ce va mai fi luni!” îşi spuse el. Se mira de asemenea gânduri – luase obiceiul lor de la Asch.

Salută pe fiecare pe care-l întâlnea, pe fiecare pe care-l depăşea, pe fiecare pe care-l vedea stând locului. Nu voia să rişte să mai fie încă o dată muştruluit sau chiar consemnat pentru „neglijenţă faţă de un superior”. Salută exemplar un Unteroffizier care stătea lângă un copac şi ale cărui trese abia licăreau şters prin întuneric. Acesta nu-i răspunse la salut; probabil că nici nu-l observase, iar dacă-l observase, nu era în stare să-i răspundă. Pentru că Unteroffizierul se lipise de-o fată, iar mâinile lui o pipăiau cu frenezie.

Vierbein se făcu a nu remarca. Voia să-şi îndepărteze gândurile de la aşa ceva. Asta îl dezgusta! Se strădui să se gândească la Ingrid Asch, la acea poză pe care o purta în

buzunarul de la piept. Cât de curat era tot ce putea fi legat de ea, cât de limpede, cât de pur; ca apa şi soarele, ca lacul în care Ingrid se îmbăiase şi ca pădurile care-l înconjurau şi care o văzuseră pe Ingrid. Şi deasupra se afla un cer ca un voal, iar el îşi dorea ca acest cer să nu-i acopere decât pe ei doi.

— Da mişcă-te odată! strigă santinela de la poartă. Veniţi tot aiurea, nepricopsiţilor! Nici urmă de bun-simţ din partea vreunui ţapinar!”

— Poftim biletul meu de voie, spuse Vierbein. Învoire de duminică.

— Nu-mi veni cu arii de operă, băieţaş! făcu santinela, morocănoasă. Văd şi eu că-i bilet de voie. Ce mai vrei? Cară-te!

— Vreau, spuse Vierbein cu resemnare, ca Unteroffizierul de serviciu să-mi noteze ora sosirii în unitate.

— De ce?

— Am primit ordin să mă întorc de îndată la unitate.

Santinela, un Gefreiter, îl privi cu milă.

— Măi să fie! făcu el. Asta nu-i frumos. Vino!

Unteroffizierul de serviciu dormea în şezut. Gefreiterul îl trezi, şi tunarul Vierbein îşi manifestă din nou dorinţa ca ora sosirii în unitate să-i fie trecută pe biletul de voie. Unteroffizierul dădu din cap, se uită la ceas, scrise o cifră, îşi alătură numele, gradul şi funcţia, apoi puse din nou capul pe masă şi dormi aproape fără întrerupere mai departe.

Johannes Vierbein se îndreptă spre blocul bateriei a 3-a. Acum mergea şi mai încet decât adineauri. Ce viaţă mai e şi asta, gândi el. Superiorul porunceşte şi tu trebuie să te supui: ce zice ordinul lui nu contează; nu-l îndeplineşti, se cheamă că e refuz de executare a ordinului şi te paşte Consiliul de Război. Dar iată că el executase ordinul şi evitase Consiliul de Război, cel puţin pentru moment – pentru că cine ştie ce-o să mai fie. Acum se afla

în cazarmă!

La urma urmei, e bine că a părăsit localul. N-ar fi trebuit să-i treacă niciodată pragul; nu, din cauza lui Ingrid. După ce o părăsise pe Ingrid, ar fi fost bine să meargă imediat acasă – în cazarmă. Acum, Ingrid doarme, şi n-ar fi cazul ca el să bântuie prin localuri de petrecere. Cum spunea tata? Cine ştie la ce mai foloseşte şi asta! – aşa spunea. Şi avea dreptate! Era bine că prin intermediul Hauptwachtmeisterului Schulz fusese alungat, pur şi simplu, din localul de dans.

Ce noapte! Cerul era senin, cu reflexe albăstrui, ca un voal întins, din mătase grea şi închisă la culoare. Aerul era delicat şi-l dezmierda ca respiraţia unei fete iubite. Uşa cazărmii zornăi. În depărtare mormăiau câţiva beţivi. Cineva puse în funcţiune un jet de apă.

— Dumneata eşti, Herr Vierbein?

Vocea ezitantă venea de la fereastra locuinţei Hauptwachtmeisterului.

Johannes, care se afla în faţa intrării în blocul bateriei, ridică privirea. Desluşi contururile unei femei, care se aplecase mult în afara ferestrei „Era Lore Schulz, nevasta Hauptwachtmeisterului.

— Bună seara, spuse Johannes Vierbein.

Nu prea ştia dacă să meargă mai departe. Vocea femeii sunase foarte prietenos şi, mai mult, era atât de tandră şi prevăzătoare, de parcă nu i-ar fi fost bine.

— E o noapte foarte frumoasă.

— Vino puţin mai aproape, spuse Lore, dacă mai ai timp, timp pentru mine.

Vierbein, prins în mrejele gândurilor nopţii, care-l trimiteau la o fată, la pielea şi respiraţia ei, la piele de fată, în general, dădu curs acestei chemări. Părăsi poteca ce ducea de la alee la blocul bateriei şi păşi pe fâşia de gazon ce înconjura întreaga clădire. Ridică privirea până la fereastra de la parter, prin care Lore se aplecă mult către el.

Lore fremăta de tandreţe, şi în această noapte tandreţea era pentru ea un glas pe care-l asculta cu plăcere, un om care ridica privirea spre ea, un trup pe care-l putea mirosi dacă trăgea adânc aer în piept. Şi trase adânc aer în piept.

— Ai fost să dansezi? întrebă ea. Cu fata dumitale!

— Nu numai! făcu Johannes.

— Te cred! Lore era fericită că găsise pe cineva care stătea de vorbă cu ea. Altminteri nu te-ai fi întors atât de devreme. Sau nu ai nicio fată?

Lore Schulz nu se simţi jignită când Vierbein nu-i răspunse la această întrebare. Socoti că acest răspuns nerostit ar fi chiar indicat. Râse încet şi se ascultă cu uimire. „Mai pot să râd”, îşi spuse, „cu toate că nu am niciun motiv. Nici cel mai mic motiv să fiu bucuroasă”.

Schulz, bărbatul ci, o încuiase, o încuiase pur şi simplu. Încercase să bea, dar nu-i pria. Apoi ascultă programul la radio, însă era monoton, şi toate posturile îl difuzau. Ca urmare, îşi dădu osteneala să scrie scrisoarea către ai ei, de-acasă, pe care o amânase de săptămâni, dar nu apucă să treacă dincolo de: „Dragii mei, o duc, ca de obicei, bine…”. Mototolise scrisoarea începută şi-o azvârli la coş; apoi o băgase în soba de bucătărie şi-i dăduse foc. Stătuse mult timp în dreptul ferestrei deschise; lumina din spatele ei era stinsă şi ochii i se obişnuiseră repede cu întunericul.

Aştepta; ce anume aştepta nu putea spune. Soseau soldaţi pe care nu-i cunoştea; unii erau piliţi, mulţi erau doar obosiţi. Către miezul nopţii îl văzu pe Unteroffizierul Lindenberg, care păşea cu ţinuta rigidă prin cazarmă, ducându-i probabil santinelei registrul cu învoiri. Se întoarse în scurt timp, cu aceeaşi ţinută fermă şi ireproşabilă. Apoi veni tunarul Vierbein, şi ea îl recunoscu de îndată.

— Dă-mi mâna, îi ceru Lore.

Şi acest lucru suna de parcă ameninţa să se înece

într-o mare nebuloasă de tristeţe, căutând să afle un sprijin. În plus, la ora asta era sentimentală: un murmur vioi ar fi făcut-o acum să izbucnească în lacrimi şi o mână fierbinte pe spinarea ei i-ar fi dat fiori de plăcere. Dacă privea luna prea mult, ochii ameninţau să-i devină umezi.

— Dă-mi mâna!

Fără să ezite, fără să se gândească, Johannes Vierbein îi întinse mâna şi simţi cum o apucă.

Lore Schulz se aplecă mai mult. Îl prinse cu amândouă mâinile, şi era de parcă s-ar fi agăţat de un colac de salvare. Atinse cu gingăşie degetele bărbatului, băiatului care se afla mai jos de ea. Apoi spuse:

— Cât eşti de tânăr!

Şi era atâta resemnare în vorbele ei, aproape deznădejde; o mare neajutorare se făcea simţită şi o nesfârşită compătimire.

Vierbein percepu instinctiv dureroasa rătăcire a omului care-l ţinea de mână. Simţea că aici se ţeseau în aer castele din dor, din singurătate, din neînţelegere, din dragoste de sine însuşi – iar el nu poseda destulă voinţă să risipească printr-o lovitură hotărâtă aceste ţesături de sentimente.

Simţi dintr-odată faţă de ea o înclinaţie tandră, ca pentru o soră. Dintotdeauna îşi dorise o soră de aceeaşi vârstă cu el; o soră care să-i placă, pentru care anturajul să-l invidieze, de care să poată fi mândru. Voia să iasă cu ea, s-o arate, să devină fericit prin ea însă fusese mereu singur. Mereu.

Cei doi oameni, întreţesuţi în noaptea de mătase şi în bezna dorurilor lor, nu băgară de seamă că de ei se apropiase o siluetă mare şi pătrăţoasă, care se porni să răcnească:

— Ce se-ntâmplă aici? Astea sunt metode cu totul noi!

Vocea puternică a Hauptwachtmeisterului Schulz răsună prin noapte şi se răsfrânse de zidurile cazărmii,

dând impresia că ajunge *până* la stele. Era o voce care părea că umple fără greutate o lume. Încărcată de bere şi de furie.

— Golanule! zbieră Hauptwachtmeisterul către Vierbein. Cară-te dracului! mai vorbim noi!

Vierbein făcu un semn de salut şi o porni în grabă, cu paşi lepezi, spre clădirea bateriei. Dispăru prin uşa de la intrare. Şi în liniştea care coborâse, pânditoare, ameninţătoare, se puteau auzi paşii lui ce urcau zoriţi, ca mânaţi din urmă, scările.

Hauptwachtmeisterul Schulz trase cu urechea după paşii care e îndepărtau. Un chip de nerecunoscut, cu capul uşor aplecat şi umerii masivi, ce-i atârnau. Se îndepărtă, căci auzi alţi paşi.

Leutnantul Wedelmann trecu pe lângă el.

— Nu mai urlaţi atât de înspăimântător, în miez de noapte, Herr Hauptwachtmeister, spuse el amabil.

— *Jawohl*, Herr Leutnant! strigă Hauptwachtmeisterul şi luă tu totul împotriva voinţei sale poziţia regulamentară.

Abia se mai putea stăpâni, clocotea de furie, amenința să plesnească. Acest acest… Dar preferă să-şi păstreze pentru el gândurile anarhice şi să nu dea glas răspicat ideii ce dormita periculos în subconştientul său încă de multă vreme; Offizierii ăştia de rahat! Habar n-au de militărie, dar mereu se bagă şi ei! Şi mai ales ăsta.

Hauptwachtmeisterul reuşi cu greu să se elibereze de gândurile năvalnice. Nu era prima dată când îl bântuiau. Le cădea pradă tot timpul, tot timpul, dar se ferea să le manifeste vreodată. Era însă convins de justeţea lor. Practica i-o confirma în fiecare zi: el şi Unteroffizierii săi rezolvau toate treburile. Offizierii nu făceau decât să controleze, şi aproape întotdeauna spuneau pe urmă că, de fapt, nici n-ar fi fost necesar controlul: totul era în ordine tocmai pentru că el, Hauptwachtmeisterul şi Unteroffizierul aveau grijă. să fie

aşa. Şi de ce, se întreba el mereu, se băgau peste tot aceşti Offizieri de rahat, aceşti fluieră-vânt, aceşti pierde-vară? Numai ca să arate că mai sunt şi ei pe-aici.

Pe Leutnantul Wedelmann, Hauptwachtmeisterul nu-l preţuise niciodată peste măsură – dracu' ştie de ce! Astăzi însă se lămurise, în sfârşit, care erau motivele: acest Wedelmann se dă cu trupa, şi o face în defavoarea Unteroffizierilor! Se alătură celor din trupă îmbrăcat în civfl, se giugiuleşte cu fetiţele lor şi, cu prilejul ăsta, se leagă, cu un dispreţ nedisimulat, de gradele de serviciu. Şi nu doar atât, ticălosul ajunge până la a-i umili pe Unteroffizierii merituoşi! într-un local al trupei! Asta e curată răsturnare a ordinii celei solide. Asta nu mai e împământenită obişnuinţă a respectării ierarhiei gradelor. Ah, din ce aluat se ajunge în ziua de azi Offizier! Hauptwachtmeisterul Schulz privi cu dispreţ spre uşa prin care dispăruse Wedelmann. Când voi ajunge eu odată Offizier, hotărî el ferm, aşa ceva n-o să se mai întâmple!

Însă sentimentul de superioritate care-i făcuse atât de bine nu dură mult. Se uită în sus la geamurile locuinţei sale, prin care răzbătea acum lumina. Îl cuprinse de îndată o adâncă amărăciune. Această Lore era o povară! Nu-l meritase. O luase, cum se spune, din şanţ, o făcuse soţia lui şi îi făcuse rost de o locuinţă – prin urmare, era de-acum soţia unui Hauptwachtmeister. A unui Hauptwachtmeister! Soţia unui bărbat ce avea în subordine directă cincizeci şi doi de Unteroffizieri şi o sută treizeci de soldaţi, care i se supuneau în mod necondiţionat. Soţia unui om care trebuia să fie salutat de câteva sute de mii de Unteroffizieri şi soldaţi – cine ştie câţi erau cu toţii – din întreaga Germanie Mare.

Lore nu se gândea la toate acestea! El o lămurise de mai multe ori pe îndelete cum stau lucrurile, însă ea nu trăsese niciodată de-aici concluzia care se impunea, sau pur şi simplu uitase. Era regretabil, dar nu se putea face nimic.

Căută cu febrilitate legătura de chei din buzunarul pantalonilor. Alese cheia care se potrivea la uşa locuinţei sale. Avu destul de mult de furcă cu încuietoarea de siguranţă, apoi cu broasca principală. Aceasta îi luă mult timp şi-i dădu ocazia să-şi urmeze mai departe firul gândurilor.

Rădăcina răului, îşi spuse el, stătea în faptul că Lore, nevastă-sa, nu voia să aibă înţelegere pentru gradul său de serviciu. Ar fi trebuit să fie mândră, mândră de el! Iar mândria ar fi conferit ţinută, şi ţinuta ar fi însemnat măreţie. Dar ea era meschină şi răzbunătoare, şi nu doar atât: era nedemnă! Absolut nedemna!

Faptul că încercase să-l înşele cu Wachtmeisterul Werktreu aproape că mai putea fi trecut cu vederea, ţinând cont de rangul şi nivelul ierarhiei. Semăna întrucâtva cu povestea aceea picantă conform căreia nevasta comandantului bateriei a 2-a fusese surprinsă cu un Oberleutnant în dosul tufelor de tisă, cum s-ar spune, în flagrant. Se râdea de asta, dar cu semne discrete din ochi!

Ceea ce-şi permisese însă Lore acum era de neiertat. Absolut de neiertat! Se tăvălise cu cel mai mic grad din întregul Wehrmacht. Cu un tunar! Şi încă un tunar din propria lui baterie: cu un exemplar cât se poate de crăcănat, de pipernicit, de nepotrivit pentru militărie.

Doamne, cât putea să-l indigneze acest lucru!

Şi hotărî să-i tăbăcească neveste-sii fundul cum se cuvine. Asta cu siguranţă că avea să ajute. Măcar pentru câteva zile.

Cel care ar fi pândit în fiecare dimineaţă activitatea intensă din cazarmă nu s-ar fi ostenit în zadar. Doar duminica dimineaţa vacarmul zilnic era mai înăbuşit şi începea cu două ceasuri mai târziu.

Lindenberg, Unteroffizier de serviciu pe bateria a 3-a, se sculă cd dintâi. Ceasul lui arăta cinci minute înainte de ora şapte. La ora opt era deşteptarea, oficial, conform regulamentului. Lindenberg cunoştea obiceiurile nu prea

conforme cu disciplina ale celorlalţi Unteroffizieri şi le trata cu dispreţ. Aceştia obişnuiau ca duminica, pe la ora opt, să facă niţică gălăgie, care trecea apoi drept deşteptare, pentru ca pe urmă să-şi vadă mai departe de somn. „Nu deranja, ca să nu fii deranjat!” era deviza lor de duminică. Către ora zece organizau o curăţenie rapidă a sectoarelor şi gata.

Cu totul altfel era Unteroffizierul Lindenberg: se ţinea cu stricteţe de regulamentul de serviciu, lucru unanim cunoscut. Nici nu obişnuia să dea deşteptarea punctual, la minut, conform regulamentului, ci cu douăzeci de minute mai devreme, pentru a fi gata la timp. Şi acest fapt era ştiut. Soldaţii vedeau în Unteroffizierul Lindenberg un fenomen al naturii, ca ploaia sau vântul, bunăoară.

Acest lucru îl umplea pe Lindenberg de mândrie lăuntrică, pe care însă nu şi-o exterioriza.

Era acelaşi oriunde se afla, mereu regulamentar. Cei care nu-l agreau afirmau că şi în somn ţine palmele lipite de coapse şi chiar şi la toaletă ţinuta lui e ireproşabilă. Oricum, în câteva secunde ajungea „la post”. Deşteptătorul încă mai suna, şi el se şi afla în mijlocul încăperii, terminându-şi primele genuflexiuni. Cu ocazia asta, îşi aminti de îndată că-şi propusese să reţină numele tunarului Vierbein; nu fusese Vierbein cel care-l determinase pe Asch să dea relaţii false, şi amândoi i-au dat Hauptwachtmeisterului ocazia să-l muştruluiască pe el, Unteroffizierul Lindenberg, ceea ce altminteri se întâmpla extrem de rar?

Lindenberg îşi îmbrăcă pantalonii, tricoul şi pantofii de sport şi ţâşni afară prin coridorul pustiu. Continuă într-o alergare voinicească de rezistenţă, îndreptându-se către baza sportivă. Aici făcu într-un ritm accelerat trei ture, ceea ce, după ştiinţa lui, însuma cam şase kilometri. Îşi dezbrăcă din fugă cămaşa şi văzu că bustul îi strălucea de sudoare, ceea ce avu darul să-l bucure. Era în formă şi

asta-i făcea bine.

Se duse imediat sub duş; apa rece se revărsă şuvoi asupra lui şi i se păru că din piele îi ies aburi. Se bărbieri apoi cu mare concentrare, se spălă pe dinţi şi-şi dădu grijuliu cu şapte picături de ulei prin păr, care prinse să strălucească uşor. Luă cizmele pe care le curăţase în seara precedentă şi, cu fix douăzeci de minute înainte de ora opt, era gata.

Până la începerea programului, mai aruncă o privire în oglinda cea mare, montată lângă uşa de la ieşire. Îndreptă o cută provocată de strângerea curelei. Apoi deplasă boneta cu câţiva milimetri mai spre dreapta. Imaginea ce i se oferi era mai desăvârşită decât oricare poză din Reibert, manualul serviciului interior zilnic.

Porni să dea deşteptarea începând cu încăperea din subordinea sa directă, în care se afla şi tunarul Vierbein. Împinse uşa în lături, şuieră scurt şi strident din fluier şi strigă tăios:

— Deşteptarea!

Soldaţii se ridicară, în frunte cu tunarul Vierbein. Lindenberg îl urmări anume şi înregistră faptul cu satisfacţie. Stătea în chenarul uşii şi contempla, rumen şi vioi, siluetele ostenite, care se foiau prin paturi, înjurând înăbuşit. Apoi strigă:

— Aerisirea! şi trânti uşa.

De optsprezece – optsprezece! – ori se repetă această acţiune, cu o precizie uluitoare. La opt fix, toate subunităţile bateriei a 3-a erau treze de-a binelea.

La opt şi zece minute îşi începu runda a doua, după ce timp de aproximativ nouă minute şezuse la toaletă, fără să afle cu ocazia asta niscaiva noutăţi semnificative despre sine însuşi.

Verifică din nou dormitor după dormitor şi se convinse că toată lumea se sculase, încerca să-şi facă patul, să întreprindă o curăţenie corporală amănunţită, părând decisă să depăşească moleşeala nopţii trecute.

Din fiecare cameră desemnă un om pentru curăţenia sectoarelor, iar din camera în care se aflau subordonaţii săi direcţi, doi; nu însă doi la întâmplare, ci-i desemnă nominal: Gefreiterul Asch şi tunarul Vierbein. Luă nemulţumit la cunoştinţă faptul că Asch avea învoire de duminică şi că, întrucât poseda rude în oraş – părinţii –, nu se întorsese la cazarmă.

— Atunci, dumneata singur, tunar Vierbein! hotărî Unteroffizierul.

Lindenberg era plin de zel. Iubea duminicile în care putea fi dis-de-dimineaţă Unteroffizier de serviciu. Atunci nu-l deranja nimeni, atunci blocul bateriei îi aparţinea lui şi numai lui. Atunci avea cale liberă să savureze toate posibilităţile pe care i le oferea regulamentul.

Se proţăpi, crăcănat, în mijlocul coridorului, fluieră şi strigă cu putere:

— Cei ce aduc cafeaua, afară din rând! Treceţi la curăţenia pe sectoare!

Tunarului Vierbein i se permise să cureţe singur latrina de la subsol.

Lindenberg acţiona exact conform planului pe care-l concepuse în seara precedentă. Cam aşa: coridorul de jos – un om la latrină, unul la camera Unteroffizierului de serviciu, unul la grupul sanitar, unul la sala de duşuri, doi pe coridor, inclusiv la geamuri. La fel pe coridorul din mijloc şi pe cel de sus. La asta se mai adăuga casa scărilor, beciul, podul şi zona exterioară.

În zilele de duminică şi în cele de sărbătoare Unteroffizierul Lindenberg pretindea în mod obişnuit să se lucreze până la ora zece; pe la unsprezece, Vierbein tot nu terminase. Cât de mult îşi dădea osteneala, Lindenberg găsea, fără pic de efort, locuri ce nu corespundeau sută la sută pretenţiilor sale de curăţenie.

Între timp se află că un om se îmbolnăvise. Nu putea să fie considerat un simulant, chiar dacă faptul că era vorba despre un tunar care în seara aceleiaşi zile urma să

intre în serviciul de gardă părea suspect. Unteroffizierul Lindenberg îl cercetă amănunţit până să-l trimită la punctul sanitar, unde i se dădu pentru început aspirină. Abia în orele târzii ale după-amiezii îl transportară la lazaretul unităţii, cu diagnosticul: criză de apendicită.

Ca urmare, deveni necesar să fie completat personalul gărzii. De aceea, pe la ora fcece, Unteroffizierul Lindenberg sună la Hauptwachtmeisterul Schulz. Acesta, încă obosit după diversele eforturi ale nopţii trecute – mai întâi îşi bătuse nevasta cum se cuvine, apoi îl cuprinsese pofta să-i demonstreze, totuşi, că nu era dispus să-şi lase jumătatea să doarmă – deschise geamul, căscând, şi privi afară.

— Cer permisiunea de a raporta, Herr Hauptwachtmeister, strigă Lindenberg cu corectitudinea sa caracteristică, că un om din gardă e inapt. Avem nevoie de un înlocuitor!

Hauptwachtmeisterul îl privi cu ochi apoşi. Mai căscă o dată fără jenă, fixându-l pe Lindenberg, dar acesta stătea neclintit, fără a schiţa vreun gest.

— Luaţi-l pe tunarul Vierbein, făcu Schulz.

Jawohl, Herr Hauptwachtmeister, strigă Unteroffizierul. Tunarul Vierbein!

Şi nu trădă prin nimic cât de tare încuviinţa această decizie a Hauptwachtmeisterului său.

Johannes Vierbein, tunarul, primi cu o anumită uşurare ordinul de a intra duminică seara în gardă. Se aştepta să fie pedepsit; nu prea ştia exact pentru ce anume, dar de aşteptat se aştepta.

Serviciul de gardă, gândi el, nu e cel mai rău lucru: două ore gardă, două ore veghe, două ore somn, şi asta o zi întreagă. Regulamentul gărzii era cunoscut, şicane deosebite nu se puteau face. Abia dacă exista vreun alt serviciu care să fie considerat atât de avantajos.

Era păcat numai că n-o putea vedea pe Ingrid. Avea întâlnire vu ca la ora cinci după-amiază. Şi la ora cinci şi

treizeci de minute garda trebuia să fie în faţa clădirii bateriei, pentru a i se face Instructajul. La şase fix trebuia să se efectueze schimbarea gărzii, în ziua următoare, hotărî el, îl va ruga pe Asch să-l scuze faţă de sora sa. Serviciul e serviciu – nimeni nu i se poate împotrivi. Şi Ingrid – era convins de acest lucru – avea să fie înţelegătoare.

După-amiază îşi spori provizia de somn, dormind trei ceasuri. Ve la patru începu să se pregătească pentru postul de gardă: îşi perie cu grijă uniforma de gardă, lustrui centura, portîncărcătorul şi cizmele, îşi curăţă arma. La ora cinci era gata.

Comandant al gărzii era Unteroffizierul Schwitzke, cel unanim cunoscut doar sub numele de „Saurianul", pentru că, în ceea ce privea priceperea lui într-ale serviciului, făcea o impresie de-a dreptul antediluviană. Schwitzke reprezenta liniştea personificată. Nimeni nu ştia cum reuşise tocmai el să ajungă Unteroffizier, şi toată lumea era convinsă că n-o să poată ajunge niciodată Wachtmeister. Avea o vorbă preferată: „Omul bătrân nu-i tren accelerat".

Acest lucru însemna însă că Schwitzke, atunci când vorbea de linişte, nu se referea decât la el însuşi. Tocmai animaţia neîncetată şi programată a celorlalţi îi conferea lui liniştea. Schwitzke nu striga niciodată; nu făcea decât să ordone: liniştit, temeinic, cu un simţ sigur a ceea ce trebuia făcut pentru ca cerinţele normale ale serviciului să fie îndeplinite cu un minimum de consum nervos. El şedea şi se asigura. Nu făcea decât ceea ce era absolut necesar. În schimb, se pricepea de minune să lase impresia că ar fi extrem de ocupat. Când citea unul dintre romanele sale de aventuri – broşuri din seria galbenă, în foileton, treizeci de pfenigi bucata –, atunci îl aşeza bine disimulat în registrul gărzii şi nu uita să ia tocul în mână.

Schwitzke mai poseda printre altele şi o capacitate de cunoaştere a oamenilor de-a dreptul miraculoasă: îl

intuia cu precizie printre subordonaţii care-i erau încredinţaţi pe cel care ar fi opus cea mai neînsemnată rezistenţă. Acela era apoi pus permanent la corvezi. Faptul că în timpul serviciului său cel ales se numea Vierbein era de la sine înţeles.

Tunarul Johannes Vierbein îndeplini fără crâcnire toate sarcinile ce i se încredinţaseră. Îi aduse Unteroffizierului apă de la cantină, curăţă corpul de gardă, ţinu chibriturile pregătite, pentru ca Schwitzke să-şi poată aprinde ţigările. Grozav era că nu-l freca nimeni, nu-l tăvălea prin mizerie, nu-l ocăra. Serviciul de gardă era aproape o relaxare: cel puţin la Schwitzke.

Cele mai frumoase ore le petrecea Vierbein când patrula. Atunci îşi făcea rondurile pe îndelete: de-a lungul gardului cazărmii, pe lângă halele tunurilor, de-a curmezişul terenului de instrucţie. Verifică încuietorile de la dulapurile cu muniţie şi plombele hidranţilor. De controale nu se temea, pentru că Offizierii de serviciu obişnuiau de câteva săptămâni să-şi anunţe prezenţa din timp. Acesta era meritul unanim recunoscut al Obergefreiterului Kowalski, care trăsese odată mai repede decât apucase cel aflat în control să bolborosească parola.

Când Vierbein, purtând pe umăr arma încărcată şi asigurată, era singur cu el însuşi şi cu gândurile salé, se simţea ca un adevărat soldat. El veghea – şi ceilalţi puteau dormi în linişte. Camarazii erau întinşi în paturi, tunurile erau în hale, muniţia era vârfuită în dulapuri – iar el păzea toate astea. Şi dacă ar fi venit vreunul, un spion sau un sabotor, atunci ar fi tras cu muniţie adevărată, pentru a păstra marele secret ce-i fusese încredinţat spre pază. Cinci lovituri le avea în armă, alte cincisprezece în portîncărcător. Îşi va face datoria – patria putea să stea liniştită.

Şi în timp ce păşea prin noaptea senină, calm, sigur, zgomotos, în timp ce cizmele sale zornăiau pe pietriş şi patul armei i se lovea războinic de casca de oţel, îşi urma

firul gândurilor. De ce, nu se putea reţine să întrebe, de ce tocmai el, cel care-şi dădea sincer silinţa, era în permanenţă ţinta Unteroffizierilor? îşi dădea doar toată osteneala, făcea tot ce i se cerca şi încă ceva pe deasupra; era gata oricând, se prezenta voluntar, nu comenta niciodată, dădea mereu dovadă de zel în serviciu. Însă nimeni nu aprecia acest lucru. Dimpotrivă: avea tot timpul neplăceri. Când cineva bătea la ochi, el era acela; veşnic numai el. Alţii puteau chiuli de la program, şi nimeni nu băga de seamă; cum făcea şi el încercarea de a-şi trage sufletul doar câteva secunde, era observat de către fiecare superior pe o rază de o sută de metri.

Dar întrucât aceste lucruri nu se puteau schimba, găsi nimerit să nu se mai gândească la ele. Se duse la poarta din dos şi verifică dacă era încuiată. Merse de-a lungul gardului; sârma ghimpată, înlocuită de curând, sclipea în bătaia lunii. Şi pe urmă se gândi la părinţi, mai cu seamă la tatăl lui, care cu siguranţă că ar fi fost mândru de el, dacă l-ar fi putut vedea astfel. Apoi şi-o închipui pe Ingrid şi ceea ce pesemne că făcea în clipa de faţă, şi îşi închipui cu insistenţă că ar fi în patul ei. Gândurile îi porniră tot mai năvalnic, dar preferă, totuşi, să evite acest subiect.

Câteva ore mai târziu era de serviciu la poartă. Pendula între punctul de control şi poarta cazărmii, de două ori câte doisprezece paşi, de fiecare dată când cineva dorea să intre. Primi la control bilete de voie şi primi saluturi respectuoase din partea Unteroffizierilor. Şi din când în când se oprea mai mult timp lângă felinarul din dreptul porţii deschise, făcea doi-trei paşi pe stradă, afară, şi privea în direcţia localului *Bismarckshöh*, de unde veneau ultimii învoiţi.

Încet, foarte încet, se lumină de ziuă. Departe, la orizont, se ivi o lumină plumburie, opacă. Părea că începe să se formeze o ceaţă.

Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frecuş, se îndreptă

clătinându-se spre poarta cazărmii. Era beat, şi deci într-o dispoziţie de zile mari.

— Deschide poarta larg, bă, lepădătură! urlă el, cu limba împleticită. Dacă nu trec, e vina ta, ai priceput?

— *Jawohl*, Herr Wachtmeister! spuse mecanic Vierbein.

Platzek-Frecuş se ţinea de poartă.

— Unul dintre noi doi e beat! Limpede! Cine?

Vierbein salută din nou regulamentar şi evită să răspundă.

— Unul dintre noi doi, făcu Platzek cu încăpăţânare, e beat. Ia zi-i, mă, omule, mă, vierme, mă, poamă – sunt beat?

Pentru Vierbein era limpede că nu putea spune: „Domnule Wachtmeister, sunteţi beat, *jawohl*, ca un porc!” Ştia ce aştepta Platzek. Şi asta şi spuse:

— Nu, Herr Wachtmeister!

Platzek-Frecuş îl privi pe tunar cu ochii mici şi se rezemă gâfâind de stâlp.

— Bine, zise el cu limbă grea. Nu-s beat, dar unul dintre noi este. Aşa că dumneata eşti beat! E clar?

— *Jawohl*, Herr Wachtmeister!

— Să-ţi fie ruşine, făcu Platzek. Stă omul de gardă şi e beat!

Îşi continuă drumul, clătinându-se, apoi se opri şi privi înapoi.

— Am să raportez chestia asta! anunţă el cu dificultate.

Apoi pluti cu viraje riscante prin cazarmă.

Lui Vierbein nu-i veni ideea să râdă de întreaga tărăşenie. Privi în urma Wachtmeisterului şi ridică din umeri. Se vede treaba că aici era vorba despre o glumă cazonă, iar el recunoscu faptul că nu pricepea mare lucru din ea. Dădu să închidă poarta şi să treacă din nou la punctul de control.

O voce pe care-o ştia bine îl chemă înăbuşit şi cu

băgare de seamă:

— Vierbein! E totu-n regulă?

Tunarul ştiu imediat că Gefreiterul Asch îl striga. Păşi în faţa porţii şi privi cu ochii mijiţi de încordare în întunericul de dincolo de stradă, de unde părea că vine vocea.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă el. Unde eşti?

— Nu-i nimeni prin preajmă? întrebă Asch la rândul lui.

— Nu, spuse Vierbein şi nu ştiu cum să interpreteze situaţia.

— Atunci e bine! strigă Asch. Deschide poarta, că vin!

Şi din întuneric se desprinse o siluetă, care se îndreptă spre el. Vierbein observă cu groază că Asch purta doar o cămaşă. Nu încăpea îndoială: Gefreiterul Asch păşi pe poarta cazărmii astfel îmbrăcat, pe lângă încremenitul Vierbein. Şi asta cu cea mai mare naturaleţe.

Pentru Vierbein se prăbuşi o lume. Presimţea cele mai sinistre complicaţii.

— Dar, începu el să se bâlbâie, nu poţi face aşa ceva! Trebuie să raportez. Mă aduci în faţa Consiliului de Război.

— Ţine-ţi respiraţia, omule! strigă Asch şi păşi vesel mai departe. Închide ochii. Restul lasă-l în seama mea. Mâine ţi-oi povesti ce s-a-ntâmplat.

Tunarul Johannes Vierbein închise poarta cu mâini tremurânde. De s-ar termina cu bine toată tărăşenia – doar atât mai era în stare să spere. Şi trase plin de teamă cu urechea prin întunericul ce părea că-l înghiţise pe Gefreiterul Asch, care nu avea pe el decât o cămaşă. Pe moment, se aşternu liniştea, înspăimântătoare; pe urmă însă se ridică din cazarma întunecată un urlet de triumf:

— Ce-i asta?! zbieră Platzek cu entuziasmul beţivului.

Se pare că i se făcuse greaţă, se rezemase de un perete, vomitase şi tocmai era pe cale să se reculeagă, când zări un om în cămaşă.

— Asta-i culmea! Ticălosul e numai în cămaşă. De unde vii, Asch? De unde vii, elefantule?

Pe Vierbein îl cuprinse întâi un fior rece, apoi unul fierbinte, strânse în pumnul drept cheile de la poartă şi simţi limpede că palma îi transpirase. Se vedea adus în faţa unui Consiliu de Război şi condamnat la închisoare. Pentru că ceea ce se întâmplase aici nu se numea decât neglijenţă în serviciul de gardă.

Dar imediat străbătu prin întuneric vocea liniştită a Gefreiterului Asch, această voce binefăcătoare, care dădea întotdeauna impresia că purtătorul ei se amuză în taină, copios. Şi Asch spuse:

— Cer permisiunea de a raporta, Herr Wachtmeister, că sunt somnambul.

Platzek-Frecuş păru peste măsură de uluit de ceea ce auzea. Trecu o vreme bună până ce răsună din nou glasul său năclăit de bere.

— Să urli şi alta nu! zbieră el. Trebuie să-mi povesteşti, Asch.

— Cu plăcere, Herr Wachtmeister, strigă Gefreiterul. Şi apoi amândoi se depărtară împreună. Nu mai răzbătea niciun sunet, doar o singură dată se ridică un urlet hohotit de râs, care, fără îndoială, îi aparţinea lui Platzek. Pe urmă se lăsă definitiv liniştea.

Tunarul Vierbein nu îndrăznea nici să se mişte. Numai de s-ar termina cu bine, gândi el. De nu s-ar mai întâmpla oarece!

Iubirea soldaţilor arăta altfel decât iubirea proprietarilor de fabrici, şi nu semăna nici cu iubirea factorilor poştali, nici cu cea a chelnerilor de hotel. Avea particularităţile ei. Ei da, în acel punct anume, iubirea era mereu şi peste tot aceeaşi. Însă privind condiţiile exterioare, formele, pregătirile – aici interveneau deosebiri în funcţie de clasă, de grupă şi de grade de serviciu.

Într-o anumită măsură, Herbert Asch cunoştea iubirea soldaţilor atât din propria sa experienţă, cât şi din

vedere sau din auzite. Ştia că această iubire era năvalnică, rapidă şi fără menajamente, şi nu din cale afară de grijulie în privinţa alegerii. Nopţile erau prescurtate de biletele de voie. Alegerea cădea în seama hazardului, iar evenimentele precipitate care urmau erau apoi cel mai adesea povestite, în toate detaliile, cu o mulţime de exagerări, la palavrele obişnuite de cazarmă. Nu rareori cu specificarea adresei complete.

Asch cunoştea ciudăţeniile şi primitivismele specifice locului. Cunoştea iubirea soldăţească lângă gardul grădinii, lângă zidul cimitirului, în magazia popicăriei de la *Bismarckshöh*, în grădiniţele de zarzavat de la marginea oraşului şi lângă gardul cazărmii. Cunoştea şi parola din camerele trupei: „Ieşi niţel afară, vreau să stau de vorbă vreo zece minute cu mireasa mea!” Ştia ce va să zică atunci când un Unteroffizier anunţa, făcând cu ochiul: „Astăzi după-amiază nu vreau să fiu deranjat!” Ştia şi ce însemna când la Leutnantul Wedelmann ardea lumina mijită, după ce în prealabil fuseseră ascultate discuri cu canţonete franţuzeşti.

Întotdeauna dicta aici o perioadă de timp strict limitată, care nu permitea jocuri tandre şi care reteza orice preludiu; veşnica grabă, ceasul în care expira învoirea de noapte, deşteptarea. Graba le limita acţiunile.

La asta se adăuga şi senzaţia sufocantă că trebuia să fii tot timpul în gardă; te trezeai deodată lângă tine cu unul dintre miile de superiori; sirenele de alarmă sfâşiau îmbrăţişările; în următoarele ore putea să intervină o mutare: deplasarea întregii! unităţi aiurea, cât ai clipi, sau nevoia de a mai elibera iarăşi o ţară. În final, putea să plesnească, totuşi, bomba cu care se tot jucau unii de vreo câţiva ani – însă războiul nu însemna doar sfârşitul iubirii, ci poate chiar sfârşitul vieţii.

De-acolo foamea ăsta de viaţă, de iubire.

Unii nu gândeau niciodată astfel: de pildă, Vierbein, probabil şi Lindenberg, în cazul în care acesta se gândea

vreodată la femei. Mai erau şi alţii care nu gândeau întotdeauna aşa: Herbert Asch, de exemplu, pe când stătea împreună cu Elisabeth în această seară mătăsoasă de duminică.

Herbert Asch, Gefreiterul, era ferm hotărât să se poarte cumsecade cu Elisabeth şi pe viitor. O iubea mai mult decât pe sine însuşi, şi dorea ca această dragoste să dureze. Voia s-o păstreze pentru zile mai frumoase, mai bune şi mai libere, pentru o perioadă în care îşi va putea exprima în voie simţămintele sale puternice faţă de Elisabeth.

O ţinu de mână, se întinse lângă ea în iarbă, privi cerul şi-şi închipui: ei doi, Elisabeth şi el, preiau Café Asch; tatăl, mulţumit şi scăpat de o povară, nu se mai plimbă decât ocazional prin încăperi şi-i salută pe reprezentanţii partidului care tocmai se află la putere; pe undeva, doi copii se joacă încântaţi, iar când el se află într-o dispoziţie foarte bună, povesteşte despre serviciul său militai de doi ani şi despre cât a fost de amuzant.

— La ce-ţi zboară mintea? întrebă Elisabeth şi-l privi. De ce «nume te bucuri?

— De copii, spuse el. De faptul că nu vor fi obligaţi să îmbrace uniforme.

Elisabeth îl privi cu îndoială.

— Crezi asta cu adevărat?

Herbert Asch rupse un fir de iarbă şi-l puse între buze.

— Sigur, zise el. Fie că băgăm toată lumea în buzunar, şi atunci nu mai avem nevoie de Wehrmacht, fie că lumea întreagă nv vără pe noi în buzunar, şi atunci chiar că nu mai avem ce face ui Wehrmachtul nostru.

Elisabeth se rezemă pe spate, se întinse şi clătină din cap.

— Nu ştiu, făcu ea, dusă pe gânduri. Tocmai ceea ce spui tu o îi zis şi tata odinioară, pe când era tânăr, în 4913.

— Pe atunci, continuă Herbert, răsucindu-se pe

burtă, pe atunci încă nu avusese loc marca catastrofă. Astăzi am devenit mai înţelepţi, de pe urma experienţei. Ne ducem războaiele cu indiferenţă.

Elisabeth râse înfundat.

— Câtă dreptate ai, spuse ea, eşti un războinic rece.

Herbert Asch o muşcă de buze.

— Am să-ţi arăt eu ţie care dintre noi doi e rece.

Şi o sărută din nou cu foc.

Elisabeth încetă să mai râdă. Îl cuprinse cu mâinile de umeri îi el îi simţi căldura trupului. Voinţa o părăsi; rămase locului, nemişcată şi supusă.

— Elisabeth! spuse Herbert, şi mâna îi alunecă spre şoldul Iubitei.

Atunci ea se smulse de lângă el, îl împinse în lături şi sări în picioare. În ciuda întunericului, văzu că faţa ei era îmbujorată.

— Iartă-mă, făcu Herbert şi se ridică la rândul său.

Ea izbucni din nou în râs.

— Vino, spuse, şi-l luă de braţ cu naturaleţe. Trebuie să plec acasă. Prostii nu ne putem permite să facem.

— Nu, Elisabeth.

— Mai târziu, zise ea tandru. Mai târziu o să avem timp destul.

— Da, Elisabeth.

În timp ce păşeau unul lângă celălalt, Herbert îşi trase cu băgare de seamă braţul dintr-al ei şi-o luă pe după umăr. Ea nu numai că nu se împotrivi, dar se lipi şi mai strâns. Era anevoios de mers astfel, peste poate de caraghios, dar le plăcea. Pentru că se iubeau.

Asch căută căi ocolite, să nu se întâlnească cu vreun superior. Şi în vreme ce mâna lui, fără a întâmpina vreo rezistenţă, alunecă sub braţul ei şi-şi croi încet drum până la sânul mic şi fraged, el scrută cu băgare de seamă în jur, ca să evite orice ciocnire.

Merseră astfel prin noapte, lipiţi unul de celălalt, şi abia dacă schimbară câteva cuvinte, dar parcă şi-ar fi spus

o mulţime de lucruri, fără a deschide gura. Aveau amândoi acelaşi gând: sâmbăta, dansul din local şi drumul spre casă, unde se sărutaseră şi se tutuiseră cât se poate de firesc.

Apoi duminica, petrecută împreună, de parcă ar fi fost buni prieteni de ani de zile, întreaga duminică, care trecuse atât de repede, această neobişnuită duminică plină de discuţii fără sfârşit, plimbări fără ţintă şi sălbatice sărutări, de care în acest moment se înfiorau, deşi totul fusese cât se poate de natural.

— Acum trebuie să pleci, spuse ea.

— Da, Elisabeth.

Stăteau la vreo patruzeci de metri depărtare de casa Freitag, sub un copac, un tei, şi se lipiseră unul de altul.

— Nu pot pleca acum, mărturisi el, şi glasul îi sună parcă neajutorat.

Mâinile ei se rătăciră de-a lungul uniformei, zăcând apoi vlăguite, în timp ce trupul îi dogorea.

— Elisabeth, făcu el, şi gura îi alunecă pe gâtul iubitei. Elisabeth!

— Vino, spuse ea, apucându-l de mână şi trăgându-l spre casă.

Mergeau ca ameţiţi prin noapte.

Elisabeth o luă înainte, descuie uşa şi-l conduse în anticameră. Uşa se închise lin în urma lui, şi pătrunseră amândoi în încăperea primitoare.

— Elisabeth, spuse el, te iubesc.

— Dezbracă-ţi uniforma, şopti ea uşor.

Se cufundară unul în celălalt şi luna îi privea. O lună ce părea să rânjească precum o matroană mulţumită. Se lăţea alene şi în tihnă pe mobila deschisă a încăperii şi parcă-şi ţinea cu savoare respiraţia.

Zăceau epuizaţi alături şi surâdeau fericiţi. Vârfurile degetelor le alunecau în mângâieri de o nesfârşită tandreţe. Erau fericiţi, Împăcaţi cu ei înşişi şi cu ceilalţi. Şi dragostea soldatului cunoaşte această clipă, în care pare

că lumea se opreşte din mers. Însă lumea soldaţilor se învârteşte mai repede decât cea a oamenilor obişnuiţi.

Ea adormi şi el rămase treaz, gândindu-se la amândoi, şi apoi la drumurile pe care trebuia s-o apuce pentru a ajunge la timp înapoi în cazarmă.

În afară de asta, simţea nevoia insistentă de a rezolva o mică afacere.

Herbert Asch se ridică cu grijă, îşi puse cămaşa şi-i şopti lui Elisabeth, care se pierduse aproape în mrejele somnului:

— Vin îndată, draga mea.

— Da, spuse ea reflex, iar oboseala accentuată îi îngreuie mintea.

Asch trecu cu băgare de seamă în anticameră, desculţ şi doar în cămaşă: se concentră asupra a ceea ce trebuia să facă. Nu consideră că ar fi înţelept să deschidă vreo uşă la întâmplare, pentru a nimeri acolo peste cine ştie cine; găsi că era practic să iasă pur şi simplu la aer liber.

Crăpă uşa cu mare atenţie şi păşi afară, iar uşa se închise după el.

Abia când dădu din nou să intre, constată cu uimire că uşa avea o broască automată şi că din afară nu putea fi deschisă fără cheie – opera meşterului Freitag, care nu degeaba era un mecanic desăvârşit.

Trecură nişte secunde lungi până când se lămuri ce însemna acest lucru pentru el!

Analiză situaţia cu o seriozitate militară: înapoi în casă nu putea pătrunde fără să bată sau să sune. Elisabeth dormea, după toate aparenţele, şi urma să dureze multă vreme până când să-i simtă lipsa şi să vină să-l caute. Orice fel de zgomot trebuia să fie evitat! Nu avea voie să se întâmple nimic, nimic din ce-ar putea-o da pe Elisabeth – pe Elisabeth a lui – de gol.

Aşadar, înapoi la cazarmă! Aşa cum era. Nu mergea altfel; trebuia, de dragul lui Elisabeth. Şi cine ştie, poate

că norocul îl va ajuta să ajungă fără probleme înapoi la baterie. Şi dacă norocul o să-i surâdă, o să dea peste Vierbein în postul de gardă.

Mai multe întâmplări pe care le înregistră succesiv îi întăriră hotărârea de a pleca neîntârziat spre cazarmă doar în cămaşă: începea să se facă răcoare, ziua nu mai era departe, pentru că orizontul prindea culoarea argintului, iar din casa Freitag se auziră voci. Şi de aceea ţâşni imediat.

Era vocea meşterului Freitag, pe care îl trezise închiderea uşii; i se păruse lui în noaptea asta, aşa, cam cu vreo oră bună în urmă, că uşa se închisese.

Bătu la uşa camerei lui Elisabeth.

— Eşti acasă? întrebă el.

— Da, făcu Elisabeth, speriată.

— Tocmai ai venit?

— Nu. Mai devreme. Acum dorm.

— Atunci dormi liniştită, copila mea, spuse Freitag părinteşte. Şi către el însuşi, cu mirare: Mi s-a părut că…

Apoi urcă la loc în camera lui şi se culcă; dar dură o vreme până să adoarmă, fiindcă avea sentimentul sigur că se petrecuse ceva ce trebuia să-i dea de gândit.

Între timp, Elisabeth şedea pe pat şi îşi auzea bătăile inimii. Nu ştia exact ce se întâmplase şi habar n-avea ce se mai putea întâmpla. Se simţi istovită, ca bătută şi cuprinsă de un fel de deznădejde, pentru că văzu echipamentul şi obiectele din dotarea Gefreiterului Herbert Asch risipite pe podea: chiloţii, ciorapii, pantalonii şi vestonul, cizmele, boneta şi centura. Doar cămaşa lipsea. Şi tatăl auzise cum se închisese uşa.

În cele din urmă, Elisabeth îşi adună puterile. Se gândea la toate: că Herbert aştepta afară, în apropiere, fără haine şi că tatăl Freitag putea reveni oricând în cameră ei. Aşa că le făcu pachet şi le duse afară. Le aşeză, în grabă, dar cu mare băgare de seamă, lângă intrare.

Şi aici, la intrare, le găsi tata Freitag a doua zi dis-de-

dimineaţă, când dădu să plece la serviciu. Bătrânul rămase uluit, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, şi privea strania sa descoperire. Păru să stea multă vreme, concentrat, pe gânduri, după care adună toate lucrurile, le duse înapoi în casă şi le puse pe masa din bucătărie, unde soţia şi fiica lui tocmai luau micul dejun.

Nu se uită la nimeni.

— Probabil că vreun soldat, spuse el, şi-a uitat astea pe undeva. E cam neobişnuit, dar se mai întâmplă. Cred că am face bine să nu atragem atenţia. O să le dăm pur şi simplu înapoi.

Cântecul umple inima omului de bucurie, întăreşte plămânii şi provoacă sete. La militărie, cântecul se mai exersează şi pentru a face mărşăluitul mai plăcut şi pentru a împiedica trupa să poarte discuţii în particular.

— Mulţumiţi-i, dar, lui Dumnezeu! cântară douăzeci de voci puternice pe coridorul de sus.

Era luni, puţin după ora cinci dimineaţa, şi era vorba ca ziua tic naştere a Wachtmeisterului Platzek, a lui Platzek-Frecuş, să fie sărbătoritā într-un cerc camaraderesc. Wachtmeisterul Werktreu stătea pe un taburet şi dirija. Corpul Unteroffizierilor, cu Spiessul va figură centrală, îl înconjura pe cântăciosul gestionar al magaziei de efecte.

Se îmbrăcaseră în grabă; mulţi nu aveau decât cămaşa de noapte căscată, larg vârâtă în pantalonii de instrucţie, părul vâlvoi, iar picioarele, mari, în majoritatea lor, vârâte în papuci de pâslă sau de sport. Doar Unteroffizierul Lindenberg purta un costum complet, regulamentar – ţinuta sport. Priveau cu toţii spre uşa în dosul căreia se afla sărbătoritul Platzek şi cântau cât îi ţinea gura, cu o anumită ardoare.

Încet-încet uşa se deschise şi Wachtmeisterul Platzek, care abia putea să vadă limpede după beţia din noaptea trecută, clipi încântat, dar bărbăteşte, către ei. Uşa se deschise mai larg şi, la mijlocul mesei, în încăperea

îngustă, se puturâ vedea două lăzi de berc marca Ploner Bock, sigilate, şi patru sticle de rachiu.

— Mulţumiţi-i, dar, lui Dumnezeu! cântau Unteroffizierii.

Şi când corul termină de cântat, cu figuri rumene şi sărbătoreşti, Spiessul Schulz păşi către Wachtmeisterul Platzek şi spuse: – Dragă camarade, Platzek, te felicităm de ziua ta de naştere. Şi acum zi-ne care-i cântecul tău preferat.

— Pe pajiştea din Liineburgl făcu Platzek febril.

Se aştepta la această întrebare şi se pregătise clin vreme. El însuşi nu cânta cu plăcere şi niciodată corect, dar ştia că *Pajiştea din Lüneburg era* cântecul preferat al Hauptwachtmeisterului.

— Doi, trei! urlă Schulz şi dădu tonul.

Ceilalţi intrară imediat. Şi în timpul rostirii tuturor strofelor acestui cântec voios, Unteroffizierii, în ordinea funcţiilor, se înţelege, îi strânseră sărbătoritului mâna şi luă fiecare în primire câte o sticlă cu bere.

Umplură mica încăpere până la refuz. Spiessul Schulz, aniversatul Platzek şi dirijorul Werktreu şedeau pe salteaua de pe pat, iar alţi Wachtmeisteri se cocoţaseră pe birou sau acaparaseră cele două scaune aflate la îndemână; Unteroffizierii mai tineri îşi aduseseră prevăzători taburete, fumară câteva ţigări de dimineaţă şi-şi spălară dinţii cu vinars. În curând, mirosea puternic a bere, rachiu, fum şi sudoare de bărbat.

Spiessul se simţea, ca întotdeauna, în centrul atenţiei. Cântatul de ziua cuiva era ideea lui, proprie şi personală. Furierul-şef ţinea o listă specială de date în acest scop. Şi cu trei zile înainte, toţi urătorii, şi Gefreiterul – acesta din urmă pentru a avea timp să facă pregătirile necesare – erau atenţionaţi în legătură cu următoarea aniversare. Deci sărbătoririle executate cu precizie începeau, înainte de deşteptarea oficială, cu o corală – mereu aceeaşi. Apoi, Spiessul profita de favorabila

ocazie şi de sentimentul de frăţietate provocat de alcoolul din belşug, ce pârjolea stomacul flămând, şi se apuca să ducă o puternică politică de casă.

— A instrucţia tragerii, le dezvălui el ascultătorilor, suntem cea mai bună baterie pe regiment. Asta e, nu în ultimul rând, şi meritul tău, Platzek. Noroc! Să trăieşti! Ha, asta da, duşcă! Nimeni nu ne întrece aici, la instrucţia tragerii. Până şi Majorul Luschke, Mutră-de-Cartof, i-a spus-o şefului de curând, şi chiar în prezenţa mea. Dacă până şi Majorul Luschke spune asta, atunci înseamnă mai mult decât o distincţie. Putem fi mândri. Dar disciplina în general e de rahat. Avem câţiva indivizi din bateria noastră care sunt sub orice critică. Sub orice critică, vă spun! Vierbein, de pildă.

O parte din corpul subofiţeresc încuviinţă frenetic. Alţii, grupaţi în jurul lui Werktreu, părură că vor să cânte, probabil pentru a nu fi nevoiţi să facă conversaţie. Însă Schulz era decis să păstreze unitatea corpului în jurul său.

— Acest Vierbein, făcu el, e un dobitoc. Nu se află în subordinea dumitale, Lindenberg?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, spuse acesta, rigid şi regulamentar ca de obicei.

— Şi? Lindenberg?

— *Jawohl*, tunarul Vierbein e un dobitoc. Toţi subordonaţii mei sunt nişte dobitoci.

Înainte ca Hauptwachtmeisterul Schulz să poată drege ultima propoziţie, care-i strica conceptul, interveni Wachtmeisterul Platzek:

— Aşa-i! întări el. Numai dobitoci are Lindenberg. Ciudată subunitate mai e şi asta. Azi-dimineaţă am dat peste unul dintre ei care era numai în cămaşă. Un somnambul!

Mulţi se străduiră să găsească afirmaţia foarte amuzantă şi izbucniră într-un hohot de râs. Unii nu făcură decât să bea.

— De necrezut! strigă cineva.

Unteroffizierul Lindenberg stătea ţeapăn pe scăunelul pe care şi-l adusese.

— Îl rog pe Herr Wachtmeister să-mi permită să-l întreb despre care membru al subunităţii mele e vorba.

— Era Gefreiterul Asch, măseaua aia stricată.

— Herr Wachtmeister e sigur că nu se înşală? întrebă Lindenberg, bănuitor. Nu-i venea să creadă. Îl cunoştea pe Asch. Ăla era un tip sănătos, rezistent şi absolut normal. De neînchipuit că tocmai Asch…

— Dă-mi voie! făcu Platzek indispus şi-l fixă pe Unteroffizier cu o privire uşor înceţoşată. Ce să-nsemne asta? Vreţi cumva să afirmaţi că aş fi fost beat?

— Sigur că nu! spuse Werktreu, împăciuitor. Eu însumi m-am mirat, când ai rostit numele lui Asch. Trebuie să înţelegi. Acest Asch n-a fost nicicând un somnambul.

— Este! insistă Platzek cu încăpăţânare.

Hauptwachtmeisterul îşi dădea osteneala să evite orice gâlceavă, şi în plus nu dorea să fie distras de la subiectul lui principal.

— Să lăsăm asta, spuse el. Să vorbim mai departe despre poama de Vierbein. Individul s-a învârtit sâmbătă prin minciună de un bilet de voie. La meciul de handbal voia să meargă lepădătura, dar nu exista niciun meci de handbal. Aşa-i, Lindenberg?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Şi pe urmă, făcu Schulz aidoma unui acuzator principal, cred că podoaba asta a părăsit sâmbătă după-amiază cazarma pe o cale neobişnuită.

— Peste gard!

— Prostii! Ziua în amiaza mare!

— Păi, altfel cum?

— Eu, proclamă Hauptwachtmeisterul, şi păru că debordează de convingere, am fost dintotdeauna de părere că acest Vierbein reprezintă un mare pericol pentru disciplină. Ar trebui să-i tăbăcim fundul cum se cuvine.

— Până acum, îndrăzni Unteroffizierul Lindenberg să

remarce, s-a comportat corect. Nu era un soldat bun, dar niciunul rău. Îşi dădea osteneala şi se arăta dispus în orice moment.

— Ce-nseamnă asta? întrebă Hauptwachtmeisterul, tărăgănat, făcând pe uluitul. Te îndoieşti de judecata mea, Lindenberg?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister.

— Vreau să sper, spuse Schulz, privind în jur şi înregistrând cu satisfacţie figurile care-l aprobau. Şi ca să ai timp, dragul meu Lindenberg, să te gândeşti de ce te-ai lăsat fraierit sâmbătă după-amiază de un păduchios de tunar, o să preiei dumneata astăzi gimnastica de înviorare.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Şi apoi tot dumneata vei prelua şi sarcina dirijării curăţeniei sectoarelor.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

Asta, gândi Schulz, trebuia să fie făcută; în general, e necesar ca din când în când să-i dai tare peste bot oricărui fel de subordonat, dacă îl deschide prea mult. Trebuie să existe disciplină, chiar şi la beţie; mai ales la beţie. Ţi-ar conveni ţie: să goleşti sticle de bere şi să vorbeşti în doi peri, şi toate astea sub paravanul camaraderiei. Auzi! Cu Schulz nu ţine aşa ceva!

Hauptwachtmeisterul verifică cu precizie reacţia Unteroffizierilor săi şi găsi că nimerise din nou în plin: încotro privea, nu vedea decât aprobare! Ăsta era rodul tacticii. Dăduse însă şi peste omul potrivit; cu un Lindenberg, era pentru el o joacă de copil, ăsta nu era cine ştie ce iubit şi trecea drept înfumurat. Un ins respingător. Dacă ar fi după el, Unteroffizierii, în frunte, după câte se pare, cu el „ar trebui să fie de două ori mai regulamentari decât recruţii. Nici nu intră în discuţie.

— Trebuie să ţinem problema sub control, spuse el. Doar nu suntem aici la grădiniţa de copii! Tufe ca acest Vierbein trebuie încinse câteodată. Ăsta trebuie să-nveţe minte, să ştie că nu poate trage în piept niciun

Unteroffizier.

— Lasă că mă ocup eu, făcu Platzek, promiţător. Îi tăbăcesc cu curul!

— Şi acum să-i mai zicem o cântată! zbieră Spiessul, bine dispus. *Pe pajiştea din Lüneburg*... doi, trei, şi!

Sufletul acţiunii era disciplina, iar inima ei serviciul planificat. Disciplina era forţa motrice, iar serviciul planificat putea trece drept motor. Comandantul suprem voia un Wehrmacht invincibil. Generalii puneau preţ pe armatele care funcţionau. Comandanţii fixau obiectivele instruirii, iar Unteroffizierii le îndeplineau.

Lucrul cel mai natural, denumit adesea şi coloana vertebrală, era disciplina; lucrul hotărâtor, serviciul planificat. Comandantul unităţii îşi punea aghiotanţii să elaboreze programul şi şeful bateriei îl însărcina pe Hauptwachtmeister să-l pună în practică. Iar Schulz stăpânea materia şi în somn.

Cel mai vârtos program de instrucţie al săptămânii, două ceasuri încheiate, îl plasa conform tradiţiei lunea de dimineaţă; toţi membrii bateriei erau nevoiţi să ia parte la el, inclusiv funcţionarii şi personalul de la birouri, chiar şi comandanţii. Comanda generală îi revenea oficial, conform planificării serviciului, şefului bateriei, Hauptmannul Derna în persoană; însă acesta se lăsa înlocuit în mod curent de Leutnantul Wedelmann şi obişnuia să-şi facă apariţia în curtea cazărmii abia către sfârşit.

Acestea erau unanim recunoscute în baterie drept cele mai neplăcute două ore din întreaga săptămână; pentru Hauptwachtmeister cele mai liniştite. Avea obiceiul să verifice bateria aliniată, ocazie cu care trecea în carneţelul său cel puţin trei, cel mult şapte nume. Apoi raporta bateria Leutnantului Wedelmann, care o lua în primire, preda comanda celui mai vechi în grad Wachtmeister şi dădea comanda de pornire, cu cântec, în direcţia terenului de instrucţie.

Hauptwachtmeisterul privi demn în urma bateriei,

după care se duse să ia micul dejun. Nu se afla într-o dispoziţie prea grozavă. Desigur, mânuirile de armă şi întoarcerile funcţionaseră, ca de obicei; poseda cea mai potrivită voce pentru comenzi din întregul regiment. Ceea ce-i stricase dispoziţia era faptul că tunarul Vierbein strălucea prin absenţă: el, Hauptwachtmeisterul, îi montase cum se cuvine pe Unteroffizieri, iar tunarul nu resimţea treaba asta, ci stătea cu inima împăcată în gardă. Până la ora şase după-amiază. Şi postul de gardă era, cel puţin pe timp de zi, post de chiul în toată regula.

În timp ce Schulz se îndrepta spre locuinţa lui, chibzui scurt dacă temeinicia planificată cu care-l luase la ochi pe tunarul Vierbein izvorâse din motive pur personale. Negă cu hotărâre acest gând, având cugetul împăcat. Era, la urma urmei, după părerea atât a lui cât şi a superiorilor săi, un soldat strălucit; servise opt ani de zile fără să fie pedepsit, curat ca lacrima, cum s-ar spune, şi putea afirma despre sine însuşi că e un model de urmat. Se ridicase, grad după grad, şi orice făcea, nu se întâmpla niciodată să nu fie în concordanţă cu regulamentele de serviciu sau să nu poată fi adus în concordanţă cu ele. În ochii săi, acest Vierbein pur şi simplu nu era soldat – iată motivul pentru care nu-l putea suferi.

Se aşeză greoi la masa din bucătărie şi comandă:

— Cafea!

Lore, soţia lui, îi puse în faţă cana cu cafea. Era vădit supărată şi nu era dispusă să stea de vorbă cu el.

Schulz n-avea nimic împotrivă. Tăcerea care-l înconjura nu-l amăra câtuşi de puţin; găsea că era plăcut şi-şi urma firul gândurilor, care nu se îndepărtau cu totul niciodată, nici în cele mai intime situaţii, de îndeletnicirile şi problemele de serviciu.

— Toarnă! ordonă el.

Lore îi umplu ceaşca, se aşeză la masă lângă el şi-l privi cu ochii mari.

— Să nu începi să-mi vii cu ale tale! făcu Schulz, în

chip de avertisment. Nu pricepi nimic din chestiunile de serviciu. Nici măcar cafea nu eşti în stare să faci. Asta-i scursură de la vase. Are gust de săpun! Şi împinse ceaşca din faţa lui atât de puternic, încât dădu pe dinafară. Faţa de masă, făcu el, e scârbos de murdară.

Apoi se ridică şi ieşi. Fluieră o melodie care aducea pe undeva cu cântecul *Drei Lilien*. Se privi în oglinda cea mare de pe culoarul de jos, îşi verifică ţinuta uniformei şi-şi zâmbi; era mulţumit de el. Hotărî să-şi aprindă o ţigară şi-şi spuse: „I-am mai arătat o dată ăsteia cum stă treaba, pe drept cuvânt, se-nţelege. Pentru că dama care vrea să fie nevasta mea, nevasta unui Hauptwachtmeister, e o mică şleampătă. Mai demult nu era aşa, dimpotrivă; abia în ultimele luni şi săptămâni a devenit alarmant de neglijentă. Se vede treaba c-a dus-o prea bine, dar asta se va rezolva cu metode verificate: din când în când o corecţie temeinică, şi are să afle ea dincotro bate vântul”.

Ajuns în încăperea sa de lucru, se postă îndărătul biroului. Îşi aprinse una dintre ţigările de foi ale şefului, îşi întinse picioarele şi chibzui. Din depărtare răsunau câteva comenzi, unităţi mai mari tropăiau în pas de defilare pe şosea, în rest domina o linişte deplină. Apucă automat caietul în care se aflau biletele de voie de duminică, luă un stilou şi începu să bifeze, fără a verifica datele mai îndeaproape. Că doar totul era mereu în ordine, fiindcă de n-ar fi fost, ar fi trebuit să i se raporteze.

Sună telefonul, însă el nu se grăbi să ridice receptorul. Puse ţigara în scrumieră, după care răspunse:

— Bateria a 3-a, Hauptwachtmeister Schulz. Vocea îi suna extrem de preocupată, cu toate că aproape stătea să caşte.

Se controlă însă rapid, luă poziţie şi rămase în capul oaselor pe scaun. Vorbea cu Mutră-de-Cartof, Majorul Luschke, comandantul unităţii. Şi Luschke era mereu ca o bombă ce putea exploda în orice clipă.

— *Jawohl*, Herr Major, strigă Hauptwachtmeisterul

Schulz.

Vocea iritant de lină a lui Mutră-de-Cartof îi şuieră în ureche aidoma unui fitil care arde.

— Nu, Herr Major! strigă Schulz.

Apoi un pocnet pe reţea puse capăt convorbirii. Mutră-de-Cartof închisese fără alte comentarii, iar Schulz se întreba neliniştit ce rost să fi avut acest apel. Majorul Luschke se interesase de lucruri cu totul neimportante: dacă soldaţii din gardă aveau în portîncărcător şi masca de foc de la gura ţevii, dacă existaseră diferenţe între ceasurile din cazarmă.

Ce urmărea oare Mutră-de-Cartof prin asemenea întrebări mărunte? Poate că le pusese doar aşa, în glumă? Ori în spatele lor se ascundea o capcană întinsă cu măiestrie, cu urmări imprevizibile? E posibil să fie amândouă. Mutră-de-Cartof era tot timpul plin de surprize.

După destul de multă chibzuială, Schulz ajunse la singura concluzie valabilă: Mutră-de-Cartof, comandantul unităţii, voise să-l verifice, să vadă dacă Schulz se afla la post. Ei, şi era la post? întotdeauna!

Aceste gânduri îl încântară pe Schulz şi-l scoaseră din dispoziţia sa sumbră de luni dimineaţă. Apucă ţigara de foi şi trase cu voluptate din ea Telefonul sună din nou.

De data asta, Schulz se grăbi să răspundă imediat, dar de la primele cuvinte auzite, adoptă figura lui plictisită şi superioară de conţopist, cu care obişnuia să rezolve scurt problemele de rutină.

— Nu, spuse el, nu se cunoaşte niciun Gefreiter Kasprowitz pe-aici. N-a existat niciodată aşa ceva.

Vorbea cu un Hauptfeldwebel[19] de infanterie şi, fie şi numai pentru acest motiv, vocea nu-i era din cale afară de amabilă, chiar dacă era colegială. Apoi ciuli urechea.

— *Jawohl*, zise el, vizibil interesat dintr-odată. Un tunar Vierbein există. A făcut ceva?

---

19 Plutonier-adjutant (n.tr.).

Se dezumflă însă când auzi că era vorba despre comportament inadecvat în public faţă de un superior şi că nu tunarul Vierbein fusese cel în culpă, aşa cum sperase, ci însoţitorul acestuia, un Gefreiter care se prezentase drept Kasprowitz.

— Să fi fost, totuşi, Vierbein? Din partea ăstuia ar fi de aşteptat, îşi dădu el cu părerea şi ascultă ceea ce avea să-i propună partenerul său de discuţie de la infanterie. După care spuse: Sigur că întotdeauna e bine aşa. Facem o confruntare. Anunţă batalionul tău şi trimite-l încoace pe Feldwebel. Vierbein e acum în gardă, o să-l prăjim acolo.

Schulz îşi frecă mâinile şi continuă cu indignare:

— Mereu acest Vierbein, pe unde te întorci! Zău că e timpul să-i punem capac individului ăstuia îndărătnic.

Îşi luă din nou ţigara de foi, care se stinsese. Aprinse absent un chibrit şi începu să pufăie. Vălătuci denşi de fum se desprinseră şi urcară spre tavan. Considera fumatul trabucului un gest stilat. De fapt, numai şeful şi cu el fumau trabuc în zonă; aşa se şi cădea, nu?

Deschise fişetul şi rândui câteva acte personale. Se mai cei v-au rezolvate pe ziua de azi două propuneri de avansare în cadrul unităţii. Era timpul ca Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch să fie propuşi Unteroffizieri. Vorbise în amănunt cu şeful despre asta şi el gândea cam aşa: Kowalski şi Asch nu sunt nici pe departe nişte elemente ideale, unul fiind un bătăuş, iar celălalt un tupeist afurisit, dar amândoi se disting în cadrul trupei, ca dirijori între ceilalţi, manifestând, aşadar, o personalitate de conducător. Nu sunt o sămânţă rea pentru corpul subofiţeresc şi, în plus, când vor avea tablele pe umăr, amândoi se vor aclimatiza.

Hauptwachtmeisterul completă propunerile de avansare şi lisa personală, şi apoi se apucă de caracterizări, care, conform vechiului obicei, urmau să conţină ce-i drept, puţine lucruri negative, dar, în schimb, elemente extrem de concludente, fiindcă era, totuşi, vorba

de o înaintare în grad şi în funcţie. La Asch, Herbert, Gefreiter, notă, conform caracterizării sale, următoarele:

1. Însuşiri de caracter: de încredere şi serios; personalitate de comandant, chiar dacă nu manifestată întru totul; respectuos faţă de superiori; extrem de capabil.

2. Însuşiri corporale: rezistent, condiţie fizică bună; face faţă la efort prelungit; extrem de capabil.

3. Cunoştinţe militare: puşcă 98 b şi k; pistol 08; 1. MG 08/15; s. MG08; 8, 8 cm (mot.).

4. Particularităţi: bun subaltern; promite să fie un bun superior.

5. Apt pentru: Unteroffizier.

Schulz îşi verifică lucrarea de dimineaţă şi găsi că e bună. Îşi aprinse alt trabuc, luă actele subsuoară, le duse, după ce deschise uşa capitonată, în biroul şefului şi le aşeză pe masa de lucru a Hauptmannului Derna. Apoi mai zăbovi niţel la biroul său, privind cum fumul se strecoară pe geam.

Către ora zece auzi apropierea bateriei. Leutnantul Wedelmann o comanda personal, semn sigur că şeful era prezent; pesemne că se deplasase personal pe terenul de instrucţie, asistând la ultimele cincisprezece minute ale programului. Cizmele tropăiau în pas de defilare peste aleea cimentată. Spiessul trecu la geam şi îl cuprinse încântarea la priveliştea cenuşiului de câmp, a sudorii şi a rigidităţii. Păcat, gândi el, cu un regret sincer, că n-a participat şi

Vierbein, păduchele ăsta nenorocit; două ceasuri cu Wachtmeisterul Platzek i-ar fi prins bine. Dar amânarea nu înseamnă şi renunţare.

Răsunară comenzile finale – vocea acestui Leutnant, gândi Hauptwachtmeisterul, e prea înaltă, aproape că-i scapă –, apoi bateria avu permisiunea să rupă rândurile, şi douăzeci şi două de perechi de picioare duduiră pe scările şi coridoarele blocului. Hauptwachtmeisterul, aşezat din nou la birou, ascultă cu mulţumire uruitul, şi pe faţa sa

lucioasă, latră şi pătrăţoasă, se întinse un zâmbet de încântare. Apoi deschise două dosare şi o listă, le împrăştie pe birou şi păru că lucrează intens.

Hauptmannul Derna, şeful bateriei, intră în cameră. Hauptwachtmeisterul raportă, exemplar ca de obicei:

— Nu sunt evenimente deosebite.

Derna mulţumi, dispăru în biroul său oficial şi închise uşa capitonată în urma lui. Spiessul ştia din experienţă că şeful avea acum nevoie de cincisprezece minute de linişte: obişnuia să-şi descalţe cizmele şi să-şi schimbe pantalonii de călărie cu alţii lungi şi drepţi.

După el, intră în cancelarie Leutnantul Wedelmann. Hauptwachtmeisterul îl salută cum se cuvine, după care mai aşteptă câteva secunde eventualele ordine care nu veneau niciodată.

Wedelmann împinse în lături uşa batantă, prin care era creată o anticameră artificială. Se apropie de Hauptwachtmeister, şi Schulz se făcu că lucrează concentrat.

— Ce voiam să spun, începu Wedelmann precaut, este că în noaptea de sâmbătă spre duminică aţi expediat un tunar de pe ringul de dans în cazarmă.

— *Jawohl*, Herr Leutnant, făcu Hauptwachtmeisterul, fără a se ridica.

Se simţea tare pe poziţie, invulnerabil, iar acel „ce voiam să spun” al Leutnantului îi demonstrase limpede că nu trebuia să se aştepte la dificultăţi prea mari.

— Tunarul Vierbein, raportă el, şi-a procurat biletul de voie de duminică prin declaraţii false.

— Zău? se arătă sceptic Wedelmann.

— Unteroffizierul Lindenberg poate depune mărturie, spuse Hauptwachtmeisterul.

Wedelmann ştia din experienţă că Unteroffizierul Lindenberg, dacă era într-adevăr martor, putea fi considerat ca un martor absolut corect. Lindenberg s-ar fi lăsat mai degrabă omorât în bătaie decât să facă o

afirmaţie falsă, fie şi referitoare la un subordonat.

— Şi totuşi, spuse Leutnantul, dojenindu-l cu măsură, nu e cinstit. Aşa ceva pur şi simplu nu se face, Hauptwachtmeister. Serviciul e serviciu, dar şi timpul liber are rostul lui.

Deşi exprimate cu distincţie, toate acesta disimulau un bobârnac puternic. Hauptwachtmeisterul îl înghiţi cu greu. Totul din cauza lui Vierbein, gândi el. Mereu acest Vierbein! Bine măcar că nu se afla nimeni prin preajmă care să audă cum i se freacă aici ridichea unui Spiess.

— *Jawohl*, Herr Leutnant, spuse el, vizibil jignit. Dar vă rog să pot explica…

— Aici nu mai e nimic de explicat, făcu Wedelmann şi plecă.

Hauptwachtmeisterul privi în urma lui cu ochii mijiţi şi, întrucât acesta nu se mai întoarse, nu-şi mai dădu osteneala să-l salute. Se simţea jignit. Herr Leutnant, ar fi vrut el să spună, acest Vierbein, acest tunar Vierbein s-a învârtit de biletul de voie prin declaraţii false, a părăsit cazarma după cât se pare pe căi interzise, e implicat într-o afacere de neglijenţă în îndeplinirea obligaţiei de a saluta. Şi asta, Herr Leutnant, încă nu e totul, dar, despre celelalte, nici să nu mai pomenim.

Însă Wedelmann nu stătu să-l asculte, ci îi reteză vorba ca oricărui şcolar. Şi toate din cauza acestui Vierbein.

Obergefreiterul Kowalski era, după cum se spunea, un suflet de cămilă. Dar nu făcea decât să se poarte ca o cămilă, în realitate având o minte de vulpoi. Pentru el tot ce ţinea de serviciul său în Wehrmacht era apă de ploaie. Făcea aproape tot ce i se ordona, şi în niciun caz mai mult. Trecea drept un om de cuvânt şi de nădejde. Lucra în subordinea lui Wunderlich, Unteroffizierul responsabil cu armamentul şi cu aparatura, şi fiindcă acesta n-avea trebuinţă de cineva care-i putea aduce tulburări în existenţa sa administrată până în cel mai mic detaliu,

conlucra excelent cu el. Kowalski era fiul unui ţăran, a cărui gospodărie se afla în Pomerania, chiar în mijlocul unei regiuni vizate urgent de

Wehrmacht în vederea exerciţiilor de tragere. Tatăl său fusese convins să se resemneze, lucru care atrase după sine mari greutăţi financiare; se mută deci la oraş şi de atunci lucra într-o seră pentru legume alese, şi nu câştiga rău deloc. Kowalski fiul intră în Wehrmacht, nu tocmai voluntar, dar cu gândul de a rămâne aici deocamdată. Niciodată până atunci nu făcuse atât de puţin şi să fie atât de bine plătit.

Kowalski gestiona, aşadar, armament şi aparatură, iar în timpul liber bea vârtos, mai răsturna câte o fată şi pe urmă investea restul forţei sale considerabile în bătăi înverşunate, care-l făcură cunoscut, dacă nu chiar celebru în zonă. În schimb, Gefreiterul Asch, colegul lui de cameră, îi era prieten. Cu toate că la bătaie nu se putea compara cu el, fiind mai năstruşnic şi mai şiret, Asch nu-l lăsa pe Kowalski să simtă acest lucru, ceea ce constituia piatra de temelie a comunităţii lor de interese.

Obergefreiterul nu ştia ce înseamnă frământările lăuntrice, şi dacă l-ar fi întrebat cineva despre aşa ceva, ar fi răspuns: „Mi se rupe-n paişpe!” însă în această zi de luni simţea limpede că prietenul său, Gefreiterul Asch, nu era în regulă. Nu puse întrebări, ci încercă să observe. Şi băgă de seamă că Asch nu era la fel de vorbăreţ ca de obicei; nu se auziră nici remarcile şuierate în surdină la adresa superiorilor direcţi în timpul programului de instrucţie. Asch se concentra asupra serviciului său, şi tocmai din cauza acestei „concentrări-asupra-a-ceva”, pe care-o putea realiza şi în somn, Kowalski deveni bănuitor.

— Ce-i cu tine? întrebă el.

— Nimic, făcu Asch.

— Asta-i! Tocmai asta îmi trece prin cap!

După instrucţia în teren de la ora zece şi un sfert până la douăsprezece, urma, conform programului,

instrucţia tragerii cu bateria. În acest interval, Gefreiterul Asch deţinea funcţia de şef de hală a bateriilor şi făcea faţă cu conştiinciozitatea sa caracteristică. Se aşeză într-un colţ, pe coşurile cu muniţie, puse alături o lovitură de manevră într-o cârpă cu unsoare şi privi în gol. Se gândea la Elisabeth şi la ceea ce păţise ea. Kowalski, care tocmai se pregătea să-i aducă o canistră cu ulei din magazia de armament, nu şi-ar fi putut închipui vreodată că o Elisabeth oarecare ar fi fost în stare să pună pe gânduri un bărbat în toată firea.

— Să tăbăcesc pe careva pentru tine? se interesă Kowalski, prietenos.

— Pe mine! spuse Gefreiterul Asch. M-am purtat ca un porc.

— Ei, şi? Ce mare lucru?

Herbert Asch nu răspunse. Smulse capacul unui coş de muniţie, ale cărui chingi din piele erau deja deteriorate, săltă pe umărul drept coşul, care bineînţeles că era gol şi nu cântărea decât două kilograme, şi dădu să părăsească locul de muncă.

— Idiotule! strigă Kowalski, amabil. Aşa nu merge.

Cunoştea trucul prea bine. Era nevoie doar să te încarci cu un obiect, unul cât mai uşor, se-nţelege, şi imediat lăsai impresia că transporţi şi repari ceva. În felul ăsta puteai străbate nestânjenit toată cazarma în lung şi-n lat, fără ca vreun superior să vină cu întrebări tâmpite.

Pe Kowalski îl supăra faptul că Asch se purta de-a dreptul stupid, o nouă dovadă că prietenul său nu era în toate apele. Trebuia să te aştepţi în permanenţă ca orice superior să simtă, la rândul lui, pornirea că se află în treabă, şi atunci cele mai întemeiate motive abia dacă mai stăteau în picioare.

De aceea, Kowalski îi luă lui Asch coşul de pe umăr, umezi locul suspect de proaspăt al rupturii, îşi trecu peste el degetul mare îmbibat în ulei şi i-l săltă la loc.

— Aşa, spuse el apoi, acum te crede oricine când spui

că se impune o reparaţie regulamentară.

— Bine, făcu Asch, dacă asta te linişteşte.

— Şi încă cum! explică Kowalski. Între timp, eu trag un pui de somn aici, pe coşurile de muniţie.

Herbert Asch străbătu diferite sectoare ale cazărmii, trecu de la hala bateriilor pe lângă depoul maşinilor şi sala de sport, până la cantina numărul unu, se îndreptă hotărât spre popota soldaţilor, puse coşul jos şi ceru o bere.

Gestionarul cantinei, Bandurski, ca fost Unteroffizier, îşi spuse că nu e de colo să torni bere în tine dimineaţa, în timpul programului de instrucţie; în orice caz nu pentru Gefreiteri, cel mult pentru grade de la Unterwachtmeister[20] în sus. Însă gestionarul din el mirosi că profitul e profit. Şi-i turnă, fără să clipească, o bere mare.

— Domnişoara Elisabeth nu-i aici? întrebă Asch.

— Nu, spuse Bandurski, n-a venit astăzi.

— O fi bolnavă?

Bandurski râse.

— Cine ştie, spuse el cu subînţeles, ce boală o fi aia.

Gefreiterul Asch plăti fără o vorbă şi plecă. Părăsi cantina, cu coşul gol de muniţie pe umăr, şi dădu să meargă înapoi spre hală. Atunci îl zări în compania Hauptwachtmeisterului Schulz pe acel Feldwebel de infanterie pe care-l salutase neregulamentar sâmbătă şi căruia îi dăduse un nume fals. Se evaporă iute, pentru a ieşi din câmpul vizual al celor doi.

La colţul halei se opri şi cercetă zona cu băgare de seamă, dindărătul unui zid; observă că plimbăreţul de infanterist de sâmbătă, care părea să confunde străzile principale cu terenurile de instrucţie, se deplasa cu Schulz spre clădirea corpului de gardă, unde se afla tunarul Vierbein. Asta îl nelinişti foarte tare pe Asch.

În ciuda căldurii toride, străbătu porţiunea până la

---

20 Subvagmistru (n. tr .).

hala bateriilor în pas alergător, ceea ce îi atrase un rânjet mulţumit din partea Wachtmeisterului Platzek, care tocmai instruia cu zelu-i cunoscut cele patru grupe de servanţi din subordine.

Ajuns în hală, Asch azvârli cu boltă coşul într-un colţ şi-i strigă Obergefreiterului Kowalski:

— Sus, omule! Trebuie să mergi imediat la corpul de gardă. Vezi să nu facă tunarul Vierbein vreo prostie. Mişcă-te, puturosule! Eu nu mă pot arăta pe-acolo.

— Bine, bine, făcu Obergefreiterul Kowalski, e-un regulă.

Îşi înăbuşi un căscat, puse mâna pe canistra lui de ulei şi o luă la fugă. Ajunse la clădirea corpului de gardă uşor asudat. Cu o privire versată, constată imediat că nu se petrecuse nimic semnificativ: cei prezenţi aşteptau încă, iar tunarul Vierbein nu se afla în încăpere.

— Obergefreiterul Kowalski la datorie! strigă el, stând drept la intrare, cu canistra de ulei. Şi pentru a scăpa de întrebările incomode, adăugă: Trebuie să ung balamalele de la uşi şi de la ferestre.

— Nu trăncăni atât, Kowalski, pune mâna şi lucrează! făcu Hauptwachtmeisterul.

Aşteptă apoi mai departe, împreună cu Feldwebelul de infanterie, să apară tunarul Vierbein, pe care Unteroffizierul Schwitzke îi trimisese după ţigări.

Între timp, Kowalski scoase cu mişcări largi ferestrele din balamale, curăţă uleiul vechi cu o cârpă, turnă ulei proaspăt pe locurile lustruite lună, după care îl şterse şi pe acesta.

Atunci apăru tunarul Vierbein şi salută regulamentar.

— El e! strigă Feldwebelul de infanterie.

— *Jawohl*, făcu Hauptwachtmeisterul, dar să fim calmi.

Tunarul Vierbein se oprise la uşă şi privea neajutorat prin încăpere. Toţi îşi dădeau silinţa să pară indiferenţi, numai Kowalski, care stătea în spatele celorlalţi, îi făcea

semne încurajatoare.

— Deci, luă atitudine Hauptwachtmeisterul, simţindu-se asemenea unui judecător ce trebuia să afle adevărul, dumneata, Vierbein, te plimbai în după-amiaza de sâmbătă împreună cu un Gefreiter pe strada Goethe. Aşa e?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Cine era Gefreiterul?

Vierbein ezită să răspundă.

— Doar l-am salutat regulamentar pe Herr Feldwebel, spuse el.

Feldwebelul întări această afirmaţie.

— *Jawohl*, aşa a şi făcut! Dar nu şi celălalt, ăla care mi-a dat un nume fals. Zicea că-l cheamă Kasprowitz, însă în toată artileria nu-i niciunul pe care să-l cheme aşa.

În clipa aceea, Obergefreiterul Kowalski se lămuri pe deplin asupra situaţiei. Acum îi era clar ce se întâmplase: Gefreiterul Asch salutase mai mult în scârbă şi pe urmă a venit cu un nume fals; era groasă treaba, dar grozavă!

— Aşadar, spuse Hauptwachtmeisterul, cine era Gefreiterul?

Tunarul Vierbein simţi cum îl năpădeşte sudoarea rece.

Doamne, ce putea face? Privi în căutare de ajutor dincolo de Hauptwachtmeisterul său şi-l zări pe Obergefreiterul Kowalski, care ridică vârtos din umeri, ceea ce însemna fără echivoc: „Nu ştiu

— Nu ştiu, Herr Hauptwachtmeister, spuse mecanic tunarul Vierbein.

Şi deodată realiză că minţise un superior; desigur că-l ferise şi pe prietenul său de neplăceri, dar îşi minţise superiorul.

— Aşa! făcu Hauptwachtmeisterul cu o ameninţare vădită. Vasăzică domnul nu-şi mai aduce aminte.

Vierbein era leoarcă de sudoare; avea senzaţia că ieşise din baie. Încercă să-şi salveze situaţia şi adăugă repede:

— Nu-l cunoşteam pe Gefreiter. Nu era din bateria noastră. L-am întâlnit întâmplător şi am mers o bucată de drum împreună.

Obergefreiterul Kowalski dădu aprobator din cap. Ridică braţele şi făcu un semn cu palmele în afară, de parcă ar fi vrut să spună: „Ei, ai văzut!”

Spiessul bănui ca la mijloc e ceva necurat.

— Dacă ăsta e refuz conştient de mărturisire a adevărului, te paşte Curtea Marţială. Te previn. Ai călcat deja de vreo câteva ori pe bec. Încetul cu încetul, răbdarea mea în ceea ce te priveşte pe dumneata se cam termină. Dacă te mai prind cu ceva în neregulă, te bag direct la răcoare.

— L-ai recunoaşte pe Gefreiter, se interesă Feldwebelul, dacă cumva l-ai vedea la faţă? Sau dacă te-ai întâlni cu el prin cazarmă cu prima ocazie?

— Nu ştiu, făcu Vierbein, bâlbâindu-se. Cred că da.

— Eu însă, afirmă decis Hauptwachtmeisterul, cu ştiu foarte bine ce să cred despre dumneata.

— Să ung şi uşa? întrebă Obergefreiterul Kowalski.

— Nu te vârî şi tu în discuţie! strigă Schulz, furios la culme. Nu te-a întrebat nimeni nimic. Îmi strici toată dispoziţia.

Meşterul Freitag, tatăl lui Elisabeth, era un socialist convins, dar nu unul romantic. Muncise toată viaţa cinstit şi din greu, îşi făcuse meseria temeinic şi-şi iubea cu devotament familia. Nimic din ceea ce era omenesc nu-i era străin. Trecuse cu bine ca simplu soldat prin războiul mondial din 1914 – 1918, supravieţuise revoluţiei, inflaţiei, reacţiunii. Şi era convins că avea să supravieţuiască şi naziştilor.

Pentru el a fi activ era o necesitate. Fusese nevoit să lucreze încă de tânăr, şi o viaţă întreagă nu încetase s-o facă. Era cel dintâi în hala de montaj şi ultimul la masa de prânz, iar seara şi în zilele libere muncea la casa lui, pe care şi-o agonisise: îi aducea îmbunătăţiri, mărise

şopronul, îngrijea grădina, vopsise ferestrele şi uşile, construise în pod o cameră de oaspeţi.

Îşi văzuse soţia îmbătrânind şi copiii crescând. Trecea fără să i lipească peste absurdităţile vieţii sale, iar pe ale altora le trecea de obicei cu vederea, pe cât îi era cu putinţă. Nu-şi uitase păcatele tinereţii, şi nici calea către ele, nici măcar la cei cincizeci de ani ai săi; acolo unde descoperea condiţii asemănătoare celor de care el nu fusese odinioară scutit, încerca cu înţelegere să le îndrepte. Iubea bunul-simţ, dar era destul de cumpătat pentru a nu acuza imediat ca imoral tot ceea ce nu părea în concordanţă cu aşa-zisele precepte ale moralei.

Nu se pripea niciodată, ştia că realizarea celor mai bune piese cerea şi un timp pe măsură. Obişnuia să chibzuiască îndelung şi matur înainte de a se încumeta la vreo treabă; însă când o făcea, lucra repede, sigur şi conştient de scop.

În acea după-amiază de luni, meşterul Freitag îşi părăsi locul de muncă cu două ceasuri mai devreme decât de obicei. Inspectorul era bucuros să-i poată face un favor celui mai bun muncitor al său şi-şi dăduse cu plăcere consimţământul.

Freitag se curăţă pe îndelete, ca înainte de o serbare, şi se schimbă apoi în faţa dulapului. Scoase geamantanul pe care-l ţinea acolo, îl aşeză pe tăblia mesei şi-l deschise. Privi gânditor piesele de îmbrăcăminte aflate înăuntru, care aparţineau unui anume Herbert Asch, Gefreiter în Bateria a 3-a a Regimentului de Artilerie. Toate aceste date, precum şi altele – cum ar fi ziua şi locul de naştere, înălţimea, culoarea părului şi a ochilor, semne particulare. reieşeau foarte simplu din carnetul albastru de serviciu, care se afla în buzunarul din stânga sus al vestonului. În afară de asta, numele, gradul şi unitatea erau cusute aproape pe fiecare articol al echipamentului. Era pe acolo până şi o fotografie a lui Herbert Asch, Gefreiter; înfăţişa un om în uniformă, cu o privire tâmpă, care făcea impresia

că nu e în stare să numere până la trei şi care arăta cum arată îndeobşte recruţii.

Freitag închise geamantanul la loc. Nu dispunea de o fantezie prea bogată, însă avea destulă putere să-şi închipuie că agitaţia nocturnă din casa lui se afla în strânsă legătură cu piesele de uniformă găsite. Nu voia s-o silească pe Elisabeth să dea vreo explicaţie, şi, în afară de asta, nici nu-i era necesară; dacă ar fi venit de la sine, ar fi ascultat-o cu plăcere şi nu fără bunăvoinţă. Crezu însă că-i înţelege tăcerea şi-i respectă motivele. Există lucruri în viaţă – şi anumite nopţi fac parte dintre ele – în care părinţii nu pot participa direct fără să distrugă. Fie şi numai această ştiinţă era de ajuns pentru a-l determina să se prefacă neştiutor.

Meşterul Freitag părăsi cu geamantanul zona de testare a materialului rulant, se sui pe bicicletă şi plecă spre cazarma de artilerie. Faptul că în cazul acestui om, care avea destulă forţă s-o scoată pe Elisabeth dintr-ale ei, era vorba despre un soldat nu-l deranja prea mult. Nu suferea uniformele şi nu-şi putea închipui că un om normal şi muncitor ar fi în stare să-şi irosească timpul cu o îndeletnicire al cărei scop final era distrugerea, nimicirea, uciderea, Dar într-o vreme în care nu exista decizie liber consimţită, sub o uniformă se putea ascunde, pur şi simplu, orice: idealişti şi sadici, indiferenţi şi frământaţi, entuziaşti şi adversari, deştepţi, idioţi şi alţii prostiţi temporar. Uneia dintre aceste grupe îi putea aparţine Gefreiterul Asch, şi nu era lipsit de importanţă căreia anume.

Meşterul se apropie de poarta cazărmii, iar santinela îl îndrumă într-o încăpere. a punctului de control. Freitag îşi rezemă bicicleta de zid, luă geamantanul de pe ea şi merse la Unteroffizierul de serviciu pe punctul de control.

Unteroffizierul Schwitzke, „Saurianul”, consideră sosirea bărbatului scund, bătrân, prietenos, o adevărată sabotare a odihnei sale de după-amiază. În circa trei ore

avea să fie schimbat, şi până atunci voia să recupereze seara pierdută de duminică, şi chiar cât se poate de serios. Thusnelda lui – pe toate fetele le numea Thusnelda – promisese că va veni în parcul oraşului.

— Unde vreţi să mergeţi? întrebă el morocănos.

— La bateria a 3-a, spuse meşterul, care la vremea lui cunoscuse foarte bine pe propria-i piele particularităţile vieţii de cazarmă, şi era dispus să răspundă şi altor întrebări.

— Cum vă numiţi? întrebă „Saurianul”.

— Freitag.

Schwitzke completă un permis de liberă trecere şi i-l întinse.

— Vă însoţeşte o santinelă, adăugă.

Mai mult nu se ocupă de vizitator, ci începu din nou să se gândească la Thusnelda lui, la seara din parc, la banca ascunsă, dar foarte comodă, la tufa de liliac unde savurase din plin, şi iama, uneori, dragostea Thusneldei sale, care fireşte că nu fusese întotdeauna aceeaşi.

Freitag păşi în urma santinelei ce-l conduse până la blocul bateriei a 3-a şi-l lăsă la cancelaria de-acolo. Hauptwachtmeisterul Schulz îşi întrerupse activitatea» care părea extrem de vastă, şi i se dedică lui, mulţumit; civilii care veneau în cancelarie promiteau întotdeauna puţină variaţie.

— Ia arătaţi-mi permisul dumneavoastră de liberă trecere. Corect. Aţi nimerit unde trebuie. Bateria a 3-a sunt eu.

Schulz îşi privi vizitatorul provocator.

Freitag schiţă un surâs.

— Nu voiam să vin la dumneavoastră personal. Vreau să vorbesc cu un Gefreiter care se numeşte Asch. Herbert Asch.

— Şi ce treabă aveţi cu el?

— Vreau să vorbesc cu el.

Hauptwachtmeisterul se dădu mai aproape,

interesat. Îl privea pe omul din faţa biroului, aruncând o căutătură şi spre geamantanul pe care acesta îl pusese pe podea. Un geamantan, deduse el instinctiv, cu spaţiu suficient pentru a înghiţi o uniformă cu tot harnaşamentul necesar. Apoi, dând curs unei inspiraţii de moment, cercetă permisul de liberă trecere.

— Vă numiţi Freitag? Sunteţi cumva rudă cu domnişoara Elisabeth Freitag, cea care serveşte la cantina Unteroffizierilor?

— E fiica mea.

Hauptwachtmeisterul deveni dintr-odată cu mult mai amabil; îşi dădea osteneala, chit că o făcea în zadar, să creeze o atmosferă cordială, intimă.

— Mă bucur foarte mult să vă cunosc, spuse şi întinse mâna lui latã, pe care meşterul o apucă cu ezitare.

— Pot vorbi, aşadar, cu Gefreiterul Asch?

— Se-nţelege, făcu Hauptwachtmeisterul, aidoma unui rege care încuviinţează o dorinţă supusului său drag. Sigur că da. O să vă însoţească un soldat. Şi după cum v-am spus, mi-a părut foarte bine.

Întinse din nou mâna sa mare, şi meşterul o apucă din nou, dar tot cu ezitare. Apoi părăsi cancelaria, urmându-l pe cel de-al treilea conţopist, care trebuia să-l conducă.

Spiessul Schulz, în schimb, se aşează la biroul lui supra-încărcat cu acte. Îşi aprinse unul dintre trabucurile şefului, dădu la o parte un bilet pe care se lăfăia, cu litere mari, numele de Vierbein. Căzu pe gânduri. Prin urmare, reflectă el, printre altele, ăsta a fost bătrânul Freitag, tatăl simpaticei Elisabeth, care avea un geamantan şi voia să-l vadă pe Gefreiterul Asch, acelaşi Gefreiter Asch care fusese văzut intrând în cazarmă azi-noapte, în jurul orei trei, îmbrăcat doar în cămaşă. Doar dacă…

Pentru moment îndepărtă acest şir al gândurilor, dar fantezia lui, ce tindea cu precădere într-o anumită direcţie, îl sâcâia. Nu era lipsit de interes să-şi închipuie că…

Se scuturã niţel, poate din plăcere, poate din repulsie, şi fumă intens. Desigur, pe lista lui, Elisabeth se afla pe primul loc; era o muiere pe cinste şi pentru ea merita să rişti câte ceva şi să sari în câteva focuri. În ceea ce-l privea însă pe Gefreiterul Asch, acesta devenise deocamdată tabu; el însuşi îl propusese să fie avansat Unteroffizier, întocmind actele necesare, iar şeful nu ezitase să-şi dea binecuvântarea sub forma unei semnături. La dracu', doar nu suntem meschini. Şi în afară de asta avem şi alte griji: Vierbein, de pildă.

Şi gândurile lui Schulz, îmboldite de savoarea ţigării braziliene, porniră să se rotească: Elisabeth – Asch în cămaşă la ora trei noaptea – Freitag tatăl cu geamantanul – Vierbein, care în momentul de faţă este în gardă!

Puse mâna pe telefon şi ceru o legătură cu corpul de gardă.

— Schwitzke, întrebă el aspru, cine a fost santinelă la poartă între două şi patru?

Ascultă cu luare-aminte şi pe faţa sa ca un cartof i se întipări brusc o adâncă mulţumire.

— Aşadar, Vierbein! Bine, făcu acesta şi închise.

Trase către el biletul pe care se lăţea cuvântul Vierbein cu majuscule. Şi adăugă în scris, vizibil ca întotdeauna: „santinelă la poartă de la două la patru". Sublinie şi pufăi încântat mai departe.

Între timp, meşterul Freitag aştepta în sala de lectură, încordat, apariţia Gefreiterului Asch. Şedea pe scaun şi pusese geamantanul alături. Privea către uşă, cu ochii mijiţi.

Intră în încăpere Gefreiterul Asch; purta costumul de corvoadă şi ţinea boneta în mână. I se spusese că are vizitatori; despre cine era vorba, nu se ştia.

Asch şi vizitatorul se cercetară reciproc. Această primă verificare păru să-i mulţumească puţin pe amândoi şi să-l liniştească în mod special pe Asch.

— Bună ziua! spuse Gefreiterul.

— Bună ziua! răspunse meşterul. Vă aduc hainele. Le-am găsit pe stradă.

Şi nu-l slăbi din ochi pe cel din faţa lui.

Herbert Asch era vizibil încurcat.

— Da, e bine, făcu el, şi la un semn al vizitatorului puse mâna pe geamantan, îl deschise şi verifică repede conţinutul. Da, e totul, spuse el, şi se fâstâci din ce în ce mai mult. Vă mulţumesc imens, domnule…

— Numele meu e Freitag, spuse vizitatorul, privindu-l ţintă în ochi.

Asch lăsă să-i cadă pe masă cizmele pe care le scosese din geamantan şi se aşeză.

— Nu ştiu, întrucât… începu el. Apoi se întrerupse şi spuse term: Cred că vă sunt dator cu o explicaţie, domnule Freitag.

Acesta surâse.

— Nu e nevoie, spuse el. Am fost şi eu tânăr, am fost chiar şi soldat odată. Îmi pot închipui ce s-a întâmplat. Noaptea era frumoasă, fata vi s-a părut frumoasă, ocazia era favorabilă, iar dumneavoastră aţi profitat de ea, sau mai bine-zis v-aţi lăsaţi în voia ei. Doamne, aşa e să fie! Pe cine să daţi vina? Pe lună? Pe sângele dumneavoastră? Pe prilejul favorabil? V-am găsit mai târziu hainele undeva pe stradă, fiţi bucuros că am fost eu acela – şi nu, din întâmplare, tatăl fetei.

Asch dădu înapoi. Îi era foarte clar că omul care şedea destins în faţa lui nu era nici pe departe nătărău. Era tatăl lui Elisabeth, şi îi plăcea. Asch simţea foarte limpede că acesta ştia sau intuia mult mai multe decât spunea; voia să-i întindă o punte, să vadă o posibilă eroare, o rătăcire, dusă până la ultima consecinţă. El, tatăl lui Elisabeth, îi dădea o şansă.

— Trebuie, făcu Asch decis, să vă spun unele detalii. Să ştiţi că…

— Nu! făcu meşterul şi se ridică. Acum am foarte puţin timp la dispoziţie. Dar dacă vreţi, îmi puteţi face

mâine seară o vizită. Să cinaţi împreună cu noi – dacă vreţi.

— Cu plăcere, spuse Herbert Asch, zăpăcit.

— O să aveţi ocazia, dacă doriţi, să-mi cunoaşteţi familia.

— Voi veni negreşit.

— M-aş bucura, spuse cu delicateţe meşterul Freitag şi-şi luă rămas-bun.

Tocmai atunci se deschise uşa. Hauptwachtmeisterul privi înăuntru, trecu cu vederea salutul Gefreiterului şi aruncă o căutătură iscoditoare către masa pe care se afla geamantanul cu articole de îmbrăcăminte.

— Continuaţi, strigă el cu mărinimie şi închise uşa la loc.

— Aşadar, spuse meşterul Freitag, pe mâine! Dacă doriţi.

Garda putea trece la repaus. Soldaţii efectuară o întoarcere reuşită, luară armele la subraţ şi se îndreptară spre clădirea bateriei. Tunarul Vierbein îl zări la o fereastră larg deschisă de la etajul al doilea pe Unteroffizierul Lindenberg; acesta stătea ca o stană de piatră.

Vierbein iuţi pasul. Era sigur că Lindenberg aşteptase reîntoarcerea lui, lucru care-l neliniştea. Pentru că interesul vădit al Unteroffizierului său, al „veşnicului soldat”, nu putea însemna decât un lanţ de complicaţii succesive, şi tocmai astăzi nu avea nevoie de aşa ceva, căci avea întâlnire cu Ingrid.

În timp ce urca în grabă scările, se uită la ceasul care atârna deasupra unei uşi batante. Mai avea timp aproape două ore până la întâlnirea cu Ingrid – dar ce reprezentau două ore pentru Unteroffizierul Lindenberg? Numai să fi vrut – toate aparenţele indicau faptul că era dispus s-o facă! – şi ar fi putut să-şi întindă fără pic de osteneală, şi în mod justificat, controalele până în pânzele albe…

În faţa uşii îl aştepta Gefreiterul Asch.

— Bună treabă, îi strigă el. Chestia aia cu iepurele de câmp[21] ai scos-o cu bine la capăt.

— Se pare că Lindenberg mă aşteaptă, spuse Vierbein şi se îndreptă către el.

— Am priceput noi, făcu Gefreiterul. S-a întins vorba! Reacţie în lanţ! Spiessul îşi trimite în arenă cei mai buni cai. Cel mai sigur e să te faci imediat nevăzut.

— Lindenberg poate apărea aici în orice clipă.

— N-o s-o facă, îl asigură Asch, experimentat. Lindenberg ştie ce se cuvine. Nu face nimic care să contrazică spiritul regulamentului sau al sarcinilor de serviciu. Tu ai fost în gardă şi acum îţi dă ocazia să-ţi pui ordine în calabalâcul tău de gardă, inclusiv ţi pui la punct arma. Abia atunci se va arăta, ca să-ţi demonstreze cât ai clipi că, de fapt, nu le-ai pus deloc în ordine.

— Ştiu, făcu Vierbein, rezemându-se. Şi pe urmă începe circul.

Asch râse cu seninătate.

— Dar noi n-o să lăsăm lucrurile să ajungă până acolo. Mai adineauri m-ai ajutat tu, acum am să te ajut eu. Preiau toate catrafusele tale de gardă şi garantez de curăţenia lor. Tu însă te schimbi imediat la toaletă, după care dispari cât poţi de repede.

— Lindenberg va face scandal, zise Vierbein, ezitând.

— N-o să facă scandal, el nu! Are prea multă stăpânire de sine pentru aşa ceva. Se va înfuria doar foarte rău, dar n-o va arăta. Şi până mâine dimineaţă îi va trece.

— Crezi?

— Sunt convins, aşa că, hai, dă-i drumul, intră în căcăstoare! îţi aduc eu costumul de oraş.

Gefreiterul Asch îl împinse pe Vierbein înainte; acesta se grăbi să ajungă în capătul opus al coridorului, unde se afla toaleta. Se închise în ea şi se apucă grabnic să se dezechipeze. Casca de oţel zăngăni, arma îi alunecă şi

---

21 Iepure de câmp (în jargon soldăţesc) – infanterist (n.tr.).

dudui pe dale. Vierbein se sperie: verifică imediat în penumbră dacă fuseseră lovite porţiuni ale armei, dar spre uşurarea lui nu găsi nimic. Se rezemă de peretele din lemn şi simţi că-l năpădeşte sudoarea. La scurt timp, Gefreiterul Asch bătu în uşă.

— Uite-ţi ţoalele, spuse el. Costumul de oraş, boneta, pantofii şi centura stas. Altceva?

— Mulţumesc, făcu Vierbein, recunoscător.

— N-ai de ce.

Vierbein se îmbrăcă la repezeală.

— Dacă nu m-ai fi ajutat, n-aş fi ieşit cu niciun chip astăzi din cazarmă.

— Încă nu eşti afară. Şi dacă mai continui să vorbeşti atât, nu Iaci decât să pierzi vremea.

— Diseară am întâlnire cu sora ta, spuse Vierbein prin uşa de lemn a toaletei. Sper că nu te deranjează.

Asch nu răspunse imediat. Apoi vorbi tărăgănat:

— Dac-aş fi ştiut…

— Atunci n-ai mai fi făcut toate astea?

— Nu, spuse Asch morocănos, atunci te-aş fi lăsat să cazi în mâinile lui Lindenberg. Ăla-i mult mai puţin periculos decât soră-mea.

— Nu pricep, făcu Vierbein.

— Pentru că eşti un idiot, spuse Asch cu amabilitate. Va sosi clipa în care ai să-ţi dai şi tu seama de asta. Sper ca atunci să nu fie prea târziu.

Vierbein ieşi din toaletă pe culoar, îmbrăcat de oraş. Era niţel zăpăcit şi, în afară de asta, se grăbea. Îi trecu echipamentul de gardă prietenului şi camaradului său.

Asch îl cercetă; la prima vedere, nu află nimic care să-i poată fi reproşat.

— Ai tot ce-ţi trebuie? întrebă el. Carnet de serviciu? Bani? Batistă?

Vierbein răspunse afirmativ.

— Atunci, hai să apucăm taurul de coarne.

Asch păşi pe coridorul pustiu, merse agale până la

uşa batantă şi privi pe casa scărilor?

Îşi retrase capul şi strigă înăbuşit către Vierbein, care trăgea cu ochiul din uşa toaletei:

— Vine Lindenberg!

Apoi apucă uşile batante, le deschise larg, părând peste măsură de milităros, şi salută ireproşabil.

Unteroffizierul Lindenberg trecu în ţinuta sa, ca întotdeauna, impecabilă, răspunse cu corectitudine la salutul Gefreiterului, după care grelele sale cizme ţintuite bocăniră pe duşumeaua de piatră. Vizibil decis, fără însă a-şi trăda prin nimic graba, se îndreptă spre uşa îndărătul căreia bănuia că se află tunarul Vierbein.

Abia părăsi Lindenberg coridorul, intrând în camera trupei – unde se strigă răsunător: „Atenţiune!" – că Asch îl şi smulse pe camaradul său Vierbein din toaletă.

— Dă-i drumul, omule! Fugi! E o ocazie bună.

Şi tunarul Vierbein, fără să mai stea pe gânduri, trecu în goană pe lângă Gefreiter. Coborî în fugă scările, fără să mai privească înapoi. Alerga în întâmpinarea întâlnirii sale cu Ingrid.

Gefreiterul Asch îi dădu uşii batante bine unse un elan puternic, făcând-o să penduleze, şuierând, încolo şi încoace, apoi o porni şi el încet şi se îndreptă spre camera lui.

Aici, Unteroffizierul Lindenberg stătea în mijlocul încăperii, răscrăcărat şi încremenit. Pentru prima oară se putea citi pe chipul său o urmă de descumpănire: era uluit. Îi întrebase pe toţi cei prezenţi în cameră de Vierbein, şi fiecare afirmase că nu ştie nimic despre acesta. Ceea ce, aşa i se părea lui Lindenberg, putea fi consemnat şi drept o minciună gogonată, fiindcă el în persoană îl văzuse pe Vierbein în uniforma de gardă, intrând în clădire cu un sfert de oră mai devreme – prin urmare trebuia să fie aici, trebuia să se afle prin preajmă, doar nu-l înghiţise pământul!

Lindenberg se simţea, aşadar, minţit şi tocmai asta îl

uluia din cale afară. Pur şi simplu nu putea concepe că ar cuteza cineva vreodată să-l mintă pe el.

— Şi dumneata, îl întrebă pe Gefreiterul Asch, care intra atunci, nici dumneata nu ştii nimic despre asta?

— Nu, Herr Unteroffizier, făcu prompt Asch.

— Despre ce nu ştii nimic?

— Despre nimic, Herr Unteroffizier.

— La dracu'! urlă Lindenberg.

El însuşi era cât se poate de surprins să se audă urlând şi văzu că soldaţii din subordine, care luaseră poziţia regulamentară de drepţi în faţa lui, erau cuprinşi de spaimă, ceea ce îl făcu să-şi recapete echilibrul.

— Aşadar, dumneata, Asch, îndrăzneşti să afirmi că tunarul Vierbein, după ce a fost eliberat din serviciul de gardă, n-a călcat în această cameră? îndrăzneşti să afirmi acest lucru?

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier, spuse Gefreiterul, conform adevărului.

Unteroffizierul Lindenberg dispăru şi trânti uşa în urma lui cu o bufnitură puternică. Pe coridor se opri şi respiră precipitat; nu reuşise să priceapă ce anume se petrecea aici. Porni prin clădirea cazărmii ca un bondar lovit de streche, în căutarea lui Vierbein.

— Pe ăsta l-a apucat, făcu imperturbabil Gefreiterul Asch către camarazii săi. A devenit aproape uman.

Se întâlniră în faţa unui magazin de ceasuri în Paradeplatz, şi Johannes Vierbein avu prilejul să se convingă cât de punctuală era

Ingrid Asch. Se salutară şi porniră agale către aleea lacului de lângă castel.

Mulţi superiori întâlni tunarul, care venise să stea de poveşti cu o fată. Salută cu răbdare şi cu o ţinută regulamentară. Întregul oraş părea format numai din superiori, de parcă scopul vieţii lor nu era decât acela de a aştepta un salut.

— Când vei ajunge Offizier, spuse fata de lângă el,

atunci toate vor fi mult mai simple.

— Dar eu nu vreau să ajung Offizier, zise Johannes Vierbein.

— Nu? făcu Ingrid mirată. Presupun că ţi-ai dat bacalaureatul?

— Desigur, dar nu pentru a mă face Offizier. Vreau să mă fac inginer.

Ei da – e foarte frumos şi asta.

Ingrid păru niţel dezamăgită, iar el nu ştia prea bine de ce. Se gândi să-i pregătească o bucurie, pentru a o împăca, şi îşi permise s-o întrebe dacă e dispusă să bea o cafea cu el şi să mănânce o prăjitură.

— Cu plăcere, spuse Ingrid, hai să mergem la cofetăria *Liedtke*. Acolo au un tort grozav.

Johannes dădu aprobator din cap, străduindu-se să se arate bucuros, însă nu-i venea uşor, întrucât cofetăria *Liedtke* era scumpă, iar finanţele lui puţine. La asta se mai adăuga şi faptul că la cofetăria *Liedtke*, aşa se vorbea, obişnuiau să vină şi Offizierii din zonă, oficial, cu doamnele aferente.

Publicul nu era numeros, dar părea select. Ingrid se simţea vizibil bine, lucru care-l bucură. Pretinse că lui nu-i place tortul şi suportă cu o ţinută demnă ca ea să mănânce cu poftă două bucăţi. Ochii câtorva Offizieri îl fixară cercetători, trădând mai apoi o îngăduinţă tacită.

— Vrei, aşadar, să ajungi inginer, spuse ea. Când ai de gând să-ţi iei doctoratul?

— Probabil că niciodată, zise Johannes Vierbein. Vreau să devin inginer-constructor, un fel de inginer şi arhitect în acelaşi timp.

Nu apucă să vadă reacţia ei, fiindcă un intendent se strecura, căutând, printre şirurile de mese. Vierbein se strădui să salute din poziţia aşezat, urmărindu-l cu privirea; reuşi şi intendentul îi răspunse amabil cu o mişcare a capului.

— Dacă ai fi măcar Offizier în rezervă… începu iarăşi

Ingrid.

După o căutare zadarnică, intendentul trecu din nou prin dreptul mesei lor, şi tunarul se văzu iar nevoit să salute. Exageră puţin cu zelul său; lui Asch nu i s-ar fi întâmplat una ca asta, şi nici multor altora, dar ăia se purtau întotdeauna de parcă ar fi fost extrem de ocupaţi. În restaurante nu salutau aproape deloc, şi numai în cazuri extrem de rare se găsea câte un superior care să-i admonesteze la faţa locului.

— Ce-ar fi să mergem să ne plimbăm? întrebă Vierbein. Eventual undeva unde-i întuneric.

— Unde-i întuneric?

— Vreau să spun, undeva unde nu e nevoie să saluţi tot timpul.

— Pe mine nu mă deranjează, spuse Ingrid. Asta-i regula şi aşa trebuie să fie. Dar dacă vrei, putem să luăm o barcă şi să ne plimbăm pe lac.

— Cu plăcere, spuse Vierbein, şi îşi făcu socoteala că o plimbare cu barca în locul unei plimbări pe jos i-ar mări cheltuielile cu cel puţin două mărci; însă pentru Ingrid nimic nu i se părea prea scump, iar principalul era că banii îi ajungeau.

Se îndreptară către parcul castelului. Felinarele care atârnau deasupra promenadei revărsau o lumină ştearsă. Noaptea începea să-i învăluie cu căldură. Era nevoit s-o privească şi uită să mai salute, dar superiorul pe care-l ignorase se adâncise, din fericire, într-o îndeletnicire asemănătoare.

Cel ce închiria bărcile îl fixă într-adins pe tunar şi apoi pe însoţitoarea acestuia.

— Puteţi să luaţi o barcă, spuse el. Două mărci ora şi zece mărci garanţie. Când văzu că Vierbein ezită, adăugă rânjind: Dacă din întâmplare nu aveţi zece mărci la dumneavoastră, îmi ajunge drept garanţie şi carnetul de serviciu.

Vierbein continuă să ezite, iar Ingrid spuse, puţin

nestăpânită:

— Doar nu trebuie neapărat să ne plimbăm cu barca.

Tunarul îşi scosese deja carnetul de serviciu din buzunarul de la piept şi i-l dăduse celui ce închiria bărcile; dar cu reţinere, fiindcă era interzis să dai din mână un carnet de serviciu, atât timp cât nu erai gradat sau cadru militar.

— Şi două mărci în avans, vă rog, spuse omul cu bărcile.

Vierbeini le dădu în grabă şi li se încredinţă o barcă, al cărei nume era *Raza Soarelui*. Ingrid se aşează la cârmă.

Omul aduse două vâsle şi le înmâna, nu fără un anumit ceremonial.

— Şi să nu mi-o luaţi în nume de rău, spuse el amabil. Chestia cu carnetul de serviciu e inevitabilă. Se întâmplă atâtea necazuri. Mereu caută să mă fenteze câte unii; mulţi încearcă să mă tragă pe sfoară cu luatul pe datorie, mai cu seamă soldaţii, cu puţin înaintea soldei. Şi acum doi ani s-a împuşcat unul într-o barcă. Nu numai c-a murdărit-o, dar a mai şi avariat-o. Şi nu avea carnet de serviciu, iar eu stăteam aici cu cadavrul şi nu ştiam ce să fac cu el.

— Bine, bine, interveni Vierbein, avântându-se de la mal. E-n regulă.

Vâsli spre larg, cu mişcări scurte, puternice. Voia să se îndepărteze de mal, de oamenii străini. Voia să fie singur cu Ingrid. După câteva minute încetă să mai vâslească. Barca plutea încet pe apa liniştită.

Ingrid se aplecase uşor într-o parte şi privea oglinda cu licăriri întunecate a lacului. Îşi scufundă mâna micuţă în apă şi râse cu seninătate.

Johannes era încântat. O privea tandru, şi se părea că o vede pentru întâia oară acum, în seara aceasta. Purta o rochie albă, de vară, fără mâneci, cu flori mari şi roşii, strânsă pe şolduri şi adânc decoltată. Când se înclina înainte, respira căldura pe care corpul ei o iradia, un parfum dulce peste mirosul stătut al lacului. Era ca vrăjit.

— E frumos pe aici, spuse el.

Privi panglicile luminoase pe care felinarele de pe malul îndepărtat le aşternuseră peste oglinda apei. Se simţea în siguranţă şi nu era singur. Visa ca aceste clipe să dureze veşnic şi să nu se sfârşească brusc într-o oră.

— Dă-mi voie să vâslesc şi eu puţin, ceru Ingrid.

Johannes încercă, aşa cum se cădea pentru un cavaler, să protesteze.

Schimbară atent locurile. El o apucă cu grijă de braţ, pentru a o sprijini şi mâna îi alunecă spre subsuoara ei. Acest lucru îl încântă. Se bucura că afară nu era senin, căci altfel Ingrid ar fi putut observa că el roşise. I se făcu foarte cald şi ceru permisiunea să se descheie la veston; ea nu avu nimic împotrivă.

Ingrid şedea în barcă cu picioarele desfăcute, proptite cu sandalele deschise la culoare de coastele bărcii. Se aplecă şi îşi

Întinse mâinile, apoi se încordă şi se trase înapoi către cârmă. O clipă păru că se întinsese pe spate în faţa lui. Iar lui îi reveni în minte fotografia pe care i-o sustrăsese şi care o înfăţişa în costumul de baie, ieşind din apă. Ea însă se aplecă din nou, pentru îi vâsli mai departe.

Barca aluneca acum rapid, şuierând prin apă. Ingrid respira precipitat, cu gura întredeschisă.

— Ah! exclamă ea. Ce bine e!

Johannes o admira nemăsurat de mult.

Apoi, la fel de brusc cum începuse, se opri din vâslit. Îşi transe picioarele la loc şi-l privi cu ochii scânteietori, iar pe el îl cuprinse dorinţa arzătoare de a o lua în braţe, şi se îmbujoră din nou.

— Şi de ce nu? spuse ea, dusă pe gânduri.

— Da?

— De ce să nu ajungi Offizier?

El deveni puţin rezervat. Era surprins şi spuse, mai aspru decât ar fi vrut s-o facă:

— Nu-i de mine meseria asta.

— Sper că nu ai nimic împotriva acestei meserii? replică ea, înfiptă.

— Dumitale îţi place? ripostă el. Îţi plac asemenea uniforme, Ionul care se obişnuieşte în asemenea cercuri, felul ăsta de viaţă?

— Măcar ai putea să ajungi Offizier de rezervă.

— Şi de ce? Vreau să ajung inginer şi arhitect. E tot un ţel în viaţă, nu?

— Nu-mi face plăcere să te jignesc, spuse Ingrid, mai nestăpânită. Dar am crezut întotdeauna că dumneata gândeşti cu totul altfel decât fratele meu.

— Mi se pare că fratele dumitale are gânduri foarte sănătoase.

— Dimpotrivă. Nu e un patriot.

— Dispune de o judecată sănătoasă, domnişoară Ingrid. Şi la urina urmei nu pot fi toţi patrioţi.

— Ba da, ba da! spuse ea plină de elan, şi elanul ei era sincer, IM să-şi închipuie că-l poate jigni. Cine nu e patriot nu e un om de valoare. Într-o vreme ca asta în care trăim, unde totul va depinde de modul în care ştim să ne afirmăm, pur şi simplu, nu pot să pricep tuni un bărbat normal, cu o gândire şi simţire sănătoasă, poate avea concepţii fie şi numai apropiate de cele ale fratelui meu.

— Fratele dumitale probabil că n-ar fi prea încântat dacă ar auzi ce părere ai despre el.

— Ştie foarte bine ce cred despre el şi despre toţi cei care-i seamănă. Dar dumneata eşti altfel, Johannes, ştiu asta, o simt. Nu-i aşa că-i adevărat?

— Acum trebuie să plec acasă, spuse el. Şi se corectă imediat: Trebuie să mă întorc la cazarmă. Nu am învoire peste noapte.

— Eşti supărat pe mine? întrebă ea cu naivitate.

— Cum pot să fiu supărat pe dumneata?

— Eşti trist?

— Mai tot timpul sunt trist.

— Te-am dezamăgit?

— Nu!

— Şi trebuie să recunoşti că am dreptate.

— Bineînţeles că ai dreptate, făcu el, obosit.

Se străduia din răsputeri să-l convingă. Credea cu tărie în ceea ce spusese. Cu tot idealismul ei arzător şi tineresc, credea în aceste lucruri sublime pe care le citise şi le auzise de atâtea ori şi care culminau cu constatarea: bărbatul e ocrotitorul femeii şi al copilului, apărătorul onoarei ei, chezaşul binelui ei. Doar bărbatul înrolat e un bărbat adevărat. Un asemenea bărbat voia, sau niciunul. Faptul că, atunci când se înrolau, oamenii deveneau sclavi îi era cu totul străin.

Vâsli până la mal, înapoie barca, îşi luă carnetul de serviciu şi se pregăti pentru despărţire.

— Din păcate nu dispun de timpul meu, spuse el, acru, pentru că sunt soldat. Nu pot porunci nimic, nu pot decât să mă supun.

— Te înţeleg, fireşte, îl asigură Ingrid.

— Şi nimic din toate astea nu se va schimba atâta vreme cât voi fi soldat. Pentru că se pare că nu voi deveni nicicând Offizier, pentru a dispune în felul ăsta de timpul meu liber. Rămâi cu bine.

— N-am spus-o cu răutate, făcu Ingrid, uşor neajutorată.

— Te cred, şi poate că tocmai asta mă întristează.

Se smulse de lângă ea şi fugi. Era peste măsură de dezamăgit. Se simţea înşelat, dat la o parte şi părăsit. Alerga ca mânat din urmă spre cazarmă. Şi cazarma îl aştepta.

Pentru Unteroffizierul Lindenberg, orice ordin era sfânt. Biblia sa erau regulamentele şi dispoziţiile. Nu cunoştea niciun

Ici de compromis, doar supunere fără condiţii. Şi la rândul lui era dispus să execute la orice oră tot ceea ce le pretindea altora.

Lindenberg primise de la Hauptwachtmeisterul

Schulz un ordin extrem de clar: „Să fie verificată sever curăţenia obiectelor de îmbrăcăminte şi a echipamentului folosit de către tunarul Vierbein pe durata serviciului său de gardă”, ceea ce în limbajul prozaic al Spiessului însemna: „Încinge-i ăluia fundul cum trebuie!”

Acest ordin nu lăsa loc la interpretări. Şi fiindcă Lindenberg nu reuşise, spre propria sa uluire, să-l execute de îndată, deci Imediat ce Vierbein îşi terminase serviciul de gardă, era vorba, prin urmare, de un ordin neîndeplinit, mai exact, neîndeplinit încă. Aşadar, acum se impunea fie revocarea lui, lucru pe care nu-l putea face decât cel care-l dăduse, fie să aştepte şi să-l execute, totuşi, cu întârziere.

Astfel Lindenberg răscoli pentru început întreaga clădire a bateriei a 3-a, din pod până în beci; bineînţeles, fără rezultat. Urla după Vierbein cum urlă vaca după nutreţ, dar Vierbein nu se prezentă. De mai multe ori se arătă în camera subordonaţilor direcţi, cerând insistent să-l vadă pe Vierbein, însă trupa dădu mereu acelaşi răspuns negativ, şi-l năpădi straniul simţământ că nu prea era privit cu simpatie, ceea ce i se păru corect.

Timpul liber era timp liber, iar soldatul bun nu numai că-l merita, dar trebuia să-l şi primească; mai cu seamă că şi o directivă tt Comandamentului Suprem indicase acest lucru, chiar dacă într-o manieră destul de vagă.

Nu, acest ordin i se dăduse lui şi trebuia să-l ducă singur la îndeplinire, servind ca exemplu subordonaţilor. Era ferm convins că nimic în lume n-ar fi fost în stare să-l împiedice vreodată de la executarea îndatoririlor sale. Oricum, în seara asta avusese de gând să se antreneze la bazinul unităţii în vederea obţinerii însemnului de salvamar fruntaş: dacă nu reuşea să dea cât de curând de tunarul Vierbein, toată preţioasa lui oră de antrenament se ducea pe apa sâmbetei.

Se împotrivi multă vreme până să ia hotărârea de a-l căuta pe Hauptwachtmeister. Fireşte că nu intra în discuţie să-i raporteze Hauptwachtmeisterului

neîndeplinirea ordinului; asta era cu neputinţă, nu exista aşa ceva. Nu-i rămânea decât să-l lămurească pe Hauptwachtmeister că aici era vorba despre amânarea executării unui ordin, drept care exista, totuşi, posibilitatea de a renunţa la el definitiv.

Lindenberg îşi completă ţinuta de serviciu cu boneta, centura şi mănuşile, ceea ce în regulamentul echipării se numea „ţinuta restrânsă de raport”, şi merse la parter, unde se afla locuinţa particulară a lui Schulz. Sună cu semnalul stabilit anume pentru Unteroffizieri, apoi aşteptă într-o ţinută regulamentară.

Schulz deschise după câteva minute. O siluetă masivă, înfăşurată într-un halat stacojiu. Când îl zări pe Lindenberg, trăsăturile sale aspre, de la prea multă bere, se lăţiră într-un rânjet de încântare.

— Ei? întrebă el, cu o voce puternică. L-ai belit pe individ?

Lindenberg raportă în cuvinte alese, dar scurte, despre eşecul său. Văzu cum Hauptwachtmeisterul Schulz deschise gura, după care o închise la loc. Se părea că Spiessul avea de gând să capete aceeaşi culoare stacojie ca a halatului.

— Ce să însemne asta? întrebă Schulz, după o tăcere ameninţătoare. Nemernicul n-a mai călcat deloc prin dormitor după serviciul de gardă? A şters-o, pur şi simplu?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Asta-i nebunie curată!

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister.

— Iar dumneata eşti un idiot!

Unferoffizierul Lindenberg găsi potrivit să nu întărească această afirmaţie a Hauptwachtmeisterului său printr-un răsunător: *Jawohl*! Desigur că nu-i trecea nici pe departe prin cap să se simtă jignit sau chiar să protesteze. „Idiot” ţinea de jargon, de aşa-zisele înfloriturі de cazarmă, şi în niciun caz nu era pasibil de pedeapsă, aşa cum scria în anumite regulamente.

Hauptwachtmeisterul Schulz trânti uşa, clocotind de furie. Lindenberg înregistră asta fără să clipească. Socoti că felul de a reacţiona al Hauptwachtmeisterului era de înţeles, însă privi cu desconsiderare lipsa de stăpânire de sine a acestuia. Dar se pare că aici fusese vorba de temperament, ceea ce atrăgea, îndeobşte, niscaiva acţiuni ferme.

În orice caz, Lindenberg se văzu nevoit să admită că recenta întrevedere nu anulase ordinul dat anterior, deci ţinea în continuare de sarcina primită să verifice „cât se poate de repede" obiectele de îmbrăcăminte şi echipamentul pe care tunarul Vierbein le purtase în timpul serviciului de gardă.

Încă o dată, pentru a cincea oară, Lindenberg se duse în camera subordonaţilor săi direcţi. Bineînţeles că Vierbein încă nu era acolo. Lindenberg rămase gânditor în faţa dulapului tunarului său, de care atârna un lacăt cât toate zilele, regretând că nu deţinea suficiente puteri pentru a deschide acest lacăt. Însă şi cele mai bune regulamente aveau, după părerea lui, nişte lacune.

Astfel că nu-i mai rămase altceva de făcu decât să renunţe la ora sa de antrenament de scară şi să aştepte. El, Unteroffizierul, trebuia să aştepte un tunar! Şi se scurseră un ceas, două, trei, patru ceasuri. Şedea neliniştit în cameră, cu un regulament în faţă, şi nu reuşea să se concentreze îndeajuns pentru a învăţa pe de rost un tabel pentru tragerea din poziţie culcat.

Se duse la geam şi privi peste platoul de adunare, apoi se aşeză din nou. După care trecu pe culoar şi făcu câteva tracţiuni la o bară, fixată în apropierea toaletei. Mai târziu îşi curăţă cizmele, echipamentul, şi se spălă pe dinţi, iar după o vreme îşi perie costumul special, deşi acesta era impecabil, pe bara pentru bătut covoare, de la intrarea în clădirea bateriei.

I se păruse că se află într-o anumită stare de nervozitate, lucru nou pentru el şi neliniştitor. Trase

concluzia, nu fără amărăciune, că tunarul Vierbein ar fi cel care-i hărţuieşte nervii în clipa de faţă, fapt de neconceput! Trebuia să fie lucid şi la obiect, în permanenţă corect, nepărtinitor, exemplar, dar nu-i venea uşor. Cu puţin înainte de stingere, se duse încă o dată în dormitorul subunităţii, de data asta pentru a noua oară. Trei soldaţi jucau Skat, doi mâncau a treia oară, unul era în spălător, iar ceilalţi se aflau deja în paturile lor. Vierbein tot nu se arătase. Unteroffizierul Lindenberg îşi privi ceasul de la mână şi clătină greoi din cap:

— Încă douăzeci de minute, spuse el.

Lindenberg nu se mai întoarse la camera lui. Se opri pe coridor. În timp ce se plimba încolo şi încoace, simţea cum urcă în el o furie sufocantă. Asta nu trebuie să se întâmple, se îmboldi el. Se strădui să tragă adânc aer în piept.

Atunci îşi făcu apariţia tunarul Vierbein, cu respiraţia întretăiată. Faţa îi lucea, pesemne că fugise. Se îndreptă în grabă spre dormitor şi aproape că se ciocni de Unteroffizierul Lindenberg.

— Vierbein, spuse acesta pe un ton corect, strict regulamentar – îi venea foarte greu să se stăpânească întru totul, însă reuşi s-o facă –, ai fost astăzi în serviciul de gardă?

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier.

— Vierbein, îţi este cunoscut că există un ordin, un ordin dat în scris, conform căruia fiecare soldat care iese din gardă trebuie să-şi aducă imediat echipamentul şi armamentul din dotare la o condiţie ireproşabilă, deci potrivită pentru inspecţie? îţi este cunoscut acest lucru?

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier.

— Atunci prezintă-mi centura, portîncărcătorul şi baioneta, spuse Unteroffizierul, străduindu-se să fie detaşat.

Spuse acest lucru simplu şi direct, nu ţinu discursuri, nu aruncă acuze, nu se lansă în bănuieli. Lindenberg voia

ca numai faptele să vorbească, şi, era convins de asta, faptele urmau să fie elocvente.

Continuând încă să respire din greu, Vierbein se îndreptă grăbit spre dulapul *lui l* îşi scoase din buzunarul pantalonului cheile, pe care Gefreiterul Asch tocmai i le pasase pe furiş, şi descuie lacătul. Lindenberg cercetă interiorul dulapului, nerăbdător. La prima vedere, ordinea generală nu era deloc rea.

Portîncărcătorul atârna de cârlig. Strălucea. Centura era aranjată în formă de semicerc. Strălucea. Baioneta împreună cu teaca stăteau pe o cârpă întinsă cu grijă. Totul strălucea.

Unteroffizierului Lindenberg i-au fost necesare câteva secunde până să se dumerească. Tunarul Vierbein se simţea uşurat: camarazii săi de cameră făcuseră treaba completă, după cum se vedea. Gefreiterul Asch rânjea din patul său.

— Cizmele! ceru Unteroffizierul Lindenberg.

I le întinse sub nas, şi, ia te uită, erau strălucitoare. Le ridică şi se uită la tălpi. Fuseseră spălate cu grijă. Cercetă dacă nu cumva se afla murdărie între ţintele groase. Căută zadarnic. Simţea cum acest lucru îl întărâta din cale afară.

— Arma! spuse Lindenberg, stăpânindu-se cu greu.

Vierbein se îndreptă repede spre rastel şi îşi luă arma. O ţinu regulamentar cu mâna stângă, prezentându-i inspectorului părţile componente. Lindenberg lăsă să-i alunece privirea de la gura ţevii până la pat. Nu găsi nimic de reproşat.

— Jos masca de la gura ţevii, jos capacul cutiei mecanismelor, afară închizătorul! porunci el.

Avea de gând să pornească la o verificare cât se poate de amănunţită. Acum era decis să găsească ceva, şi din experienţă ştia că nu există armă la care să nu descopere nereguli, atunci când voia cu tot dinadinsul.

Atunci, Gefreiterul Asch spuse din patul său, cu o

voce prietenoasă:

— Cer permisiunea de a atrage atenţia, Herr Unteroffizier, că e deja ora stingerii.

Lindenberg nu pricepu imediat ce se intenţiona prin această remarcă.

— Cum? întrebă el consternat.

— E ora stingerii, spuse Gefreiterul Asch, fluturându-şi uşor păturile.

Iar Obergefreiterul Kowalski se prefăcu pe jumătate adormit, de parcă n-ar fi ştiut ce se petrece în clipa aceea în cameră.

— Linişte! Aici dormim! strigă el, căscând.

Lindenberg înţelese. Era interzis să deranjezi trupa după ora stingerii şi înainte de deşteptare, şi trupa era în cunoştinţă de cauză. Însă nu se aşteptase să fie atenţionat de cineva vreodată asupra acestui lucru, fie şi indirect. Prin asta echilibrul său era serios ameninţat. Simţi cum clocoteşte de furie, şi numai cu mare trudă reuşi să se stăpânească.

— Vorbim noi mâine, spuse el, şi dispăru.

— Noapte bună, Herr Unteroffizier, strigă amabil în urma lui Gefreiterul Asch.

Tata Freitag era un om care se scula cu noaptea-n cap. Serviciul său la centrul de perfecţionare a materialului rulant începea la ora opt. Se scula încă de la cinci şi se-apuca de îndată să meşterească, făcându-şi, cum spunea el, poftă pentru micul dejun.

Se duse în grădină, îmbrăcat doar în pantaloni şi cămaşă. Era un împătimit al stropitului de dimineaţă; montă furtunul, îl derulă şi deschise robinetul la maximum. Rămase astfel îngândurat, dirijând cu măiestrie jetul în toate direcţiile.

La această oră matinală i se părea că e singur pe lume. Niciun vecin care să-i pună întrebări prosteşti, nimeni din familie care să-l cheme la alte activităţi – doar el cu florile sale, cu legumele şi cu pomii săi fructiferi. Iar

în fundal, cazarma, care prinse să se trezească la viaţă, cu un murmur.

Era mai vechi în această zonă decât cazarma de artilerie. Îşi cumpărase bucata de pământ din afara oraşului de mai bine de zece ani. Însă oraşul s-a întins după el, iar cazarma părea să fi răsărit din pământ peste noapte, aidoma unui vulcan care s-a reactivat brusc. Considera asta ca pe un fenomen al naturii.

În cazarmă răsunau fluierele Unteroffizierilor de serviciu. În faţa blocurilor se adunau grupuri mici, cu cana de cafea în mână. Câteva dintre ele tocmai executau un scurt program sportiv de dimineaţă, cu exerciţii libere şi alergare în cerc, în jurul terenului de instrucţie. Până la Freitag, care-şi uda impasibil grădina, ai ungeau ordine răzleţe.

După ce termină cu această îndeletnicire, Freitag se duse la magazia de unelte, unde îşi instalase şi un banc de lucru. Cioplea dinţi noi din lemn pentru o greblă. Mâinile sale puternice, care mânuiau alternativ cuţitul, lucrau cu măiestrie, în timp ce el cânta, cu o voce sufocată şi aspră.

Pe la ora şase o trezi şi pe soţia sa, apoi trecu în baie, unde montase din pură plăcere un duş cât toate zilele. Aici se bărbieri, nestingherit şi cu răbdare, lăsând după aceea apa să curgă din belşug peste el. Pe urmă trecu în bucătărie şi începu să-şi tachineze nevasta rotofeie şi mereu veselă. Ea râdea pe înfundate şi se prefăcea supărată, ceea ce-l încânta de fiecare dată. O ajută la pregătirea micului dejun, îşi umplu singur termosul pe care obişnuia să-l ia la serviciu şi citi ceva din cartea de menaj a soţiei sale.

La ora şapte îşi trezi şi fiica, pe Elisabeth, după care Freitag tatăl şi soţia puseră masa. La ora şapte şi un sfert, şedeau împreună trei oameni paşnici. Elisabeth turnă cafeaua.

Tata Freitag îşi privi fiica cu căldură.

— Nu găseşti şi tu, mamă, spuse el senin, că

Elisabeth s-a făcut o femeie în toată firea? E coaptă ca un măr pe care-l culegi din pom.

— Alt subiect de discuţie n-ai? îl întrebă soţia.

— Lasă-l, mamă, spuse Elisabeth. Ştiu şi eu că nu pot rămâne veşnic un copil.

Tata Freitag luă o felie de pâine.

— A nu mai fi copil, zise el, e adesea acelaşi lucru cu a căpăta un copil.

Elisabeth se uită la tatăl său cu ochii mari.

Frau Freitag era de-a dreptul scandalizată.

— Chiar nu ai alt subiect de discuţie, tată?

Bătrânul Freitag râse senin.

— Ei bine, dacă tu crezi că ăsta-i alt subiect, ce mâncăm diseară?

— Azi e marţi, spuse Frau Freitag, uşurată că bărbatul ei încetase cu glumele sale grosolane, dar totuşi nu grozav de prietenoasă, vrând să dea de înţeles că nu tolera asemenea glume. În fiecare marţi mâncăm mazăre cu slănină, cum ştii. De zece ani încoace, la dorinţa ta expresă.

— La dorinţa mea expresă? Nu mă omor după mazăre cu slană.

— Nici eu. Dar am crezut întotdeauna că-ţi fac o bucurie când o gătesc.

— Şi eu care am crezut întotdeauna că îţi fac o bucurie când o mănânc.

Amândoi se priviră nedumeriţi, după care izbucniră într-un hohot de râs. Elisabeth li se alătură, cu vocea ei clară, fericită şi melodioasă; îşi iubea părinţii şi nu-şi dorea decât să ajungă, într-o bună zi, să trăiască la fel ca ei.

— Mari aiuriţi mai suntem şi noi, spuse tata Freitag. Din partea mea însă lucrurile pot rămâne aşa: mâncăm mai departe mazăre cu slănină în fiecare zi de marţi şi-i spunem „ciorba aiuriţilor”. Bineînţeles că şi diseară, doar că astăzi trebuie să găteşti mai mult ca de obicei. Aştept un oaspete, un oaspete foarte special.

— Şi lui vrei să-i pui în faţă ciorba noastră de aiuriţi?

— Tocmai lui! Să ne cunoască aşa cum suntem. Fără supeuri de gală.

— Cine e? întrebă curioasă Frau Freitag. Cineva din secţia ta?

— Nu, spuse Freitag şi-şi privi fiica cu tandreţe. E unul din secţia lui Elisabeth.

Elisabeth puse jos ceaşca din care tocmai se pregătea să bea. Se îndreptă, uluită:

— Cine e, tată?

— Un tânăr de-a dreptul interesant. L-am cunoscut ieri. Sunt sigur, mamă, că ţi-ar plăcea. Sunt aproape convins că-i place şi lui Elisabeth. E un Gefreiter din Artilerie. Îl cheamă Asch, Herbert Asch.

Elisabeth se rezemă de spătarul scaunului şi-l ţintui cu privirea pe tatăl său. Nici măcar nu era foarte surprinsă; se aştepta în orice clipă ca gândurile tatălui Freitag să facă salturi spectaculoase.

— L-ai provocat cumva să vină aici? întrebă ea. L-ai silit cumva indirect?

Mama Freitag nu pricepea câtuşi de puţin ce se petrece; devenise extrem de curioasă.

— Îl cunoşti, Elisabeth?

— De ce nu l-ar cunoaşte? Freitag se purta de parcă ar fi fost vorba despre cel mai natural lucru din lume. Activează în aceeaşi cazarmă în care lucrează Elisabeth. Şi acolo nu sunt decât vreo opt sute de soldaţi, aşa că de ce nu l-ar cunoaşte?

— Tată, spuse Elisabeth cu seriozitate, recunosc că a fost o greşeală din partea mea să nu-ţi spun nimic.

Bătrânul Freitag clatină energic din cap.

— Nu trebuie să-mi spui totul, explică el.

Frau Freitag făcu ochii mari.

— Ce se petrece aici, de fapt?

— Nimic ieşit din comun, mamă, zise Freitag şi-şi luă o felie de pâine. E tânărul ale cărui haine le-am găsit ieri

pe stradă.

— Şi pe unul ca ăsta îl cunoşti tu, Elisabeth? întrebă tăios Frau Freitag.

Elisabeth dădu aprobator din cap.

— Îl cunosc, mamă.

— Iar eu n-am nimic împotrivă, spuse Freitag.

— În schimb eu nu vreau să-l văd, spuse Elisabeth încet, însă limpede.

— Foarte bine! exclamă Frau Freitag, încercând să fie fermă, ceea ce nu-i reuşi, pentru că era o femeie bună ca pâinea caldă.

Tata Freitag îşi împărţi felia de pâine cu marmeladă în patru bucăţi egale şi băgă una în gură, mestecând cu plăcere. După aceea luă o a doua bucată. Părea că-i place grozav.

— De fapt, o întrebă el pe fiica lui, ce ai să-i reproşezi?

— Foarte multe!

— Dintotdeauna a fost aşa?

— De ce mai întrebi, tată? Ştii doar foarte bine cum a fost.

Frau Freitag tot nu pricepea despre ce e vorba. Nu dispunea de o fantezie prea bogată; iar de ceea ce se cheamă „fantezie bolnavă” nu dispunea deloc. Pentru ea Elisabeth era un copil, copilul ei, şi aşa avea să rămână mereu.

— N-ai de gând să-mi spui, tată, ce înseamnă toate astea?

— Da sigur, făcu el. L-am cunoscut pe acel Gefreiter Asch, pe care-l cunoaşte şi Elisabeth. Ne va vizita, aşa s-a întâmplat; nu eu l-am silit s-o facă şi nici el nu s-a înghesuit. Încă nu pot spune dacă-mi place, dar consider că merită atenţie.

— Dar eu nu mai vreau să am de-a face cu el! strigă Elisabeth, şi, după reacţia ei, se putea vedea că era adevărat.

Se simţea înşelată de către Herbert Asch. O lăsase baltă, pur şi simplu, şi plecase. Ieri toată ziua nu făcuse nici cea mai mică încercare de a vorbi cu ea. O uitase de-a dreptul! O adusese într-o situaţie cumplit de jenantă şi pe urmă o uitase pur şi simplu! Trebuia să se ducă tatăl ei să-l cheme cu de-a sila. Asta în niciun caz. Acest lucru o făcea să se ruşineze. La asta nu se aşteptase, şi tocmai de aceea nici n-avea voie să se întâmple.

— Mai că-mi vine să cred, spuse Freitag, dus pe gânduri, că nu-l cunoşti destul de bine.

— Îl cunosc foarte bine!

— Mă tem că nu cunoşti decât o parte a lui, aia prin care majoritatea bărbaţilor se deosebesc cel mai puţin unul de altul. Îţi închipui, pesemne, că acest Asch e un câine fără căpătâi, unul care apucă tot ce prinde şi se lasă prins. Dar să ştii că nu-i aşa. Dacă vrei să mă însoţeşti o bucată de drum, pentru că a cam trecut timpul să plec la muncă, am să-ţi povestesc de ce consider că acest Asch are toate însuşirile unui om de onoare.

Mama Freitag se ridică, supărată.

— Ia hai, plecaţi de-aici! făcu ea, decisă. M-am săturat de tainele voastre.

Bătrânul Freitag o mângâie bine dispus pe spinarea ei rotunjoară. Ea toarse ca o pisică, însă îl privi cu ostilitate. Îşi puse sandvişurile şi sticla de termos într-o servietă, în vreme ce îi aruncă o ocheadă fiicei sale, care se străduia să-i evite privirea, pentru a reuşi să rămână serioasă.

— Diseară, spuse bătrânul Freitag, se va arăta, aşadar, pe-aici o uniformă din unitate, şi stăpânul ei va fi un bărbat care-şi închipuie că e deştept, dacă nu chiar şmecher, dar care are o fire aproape de copil. Trebuie să-ţi imagineze următorul lucru, mamă: omul a făcut ceea ce s-ar putea numi o prostie sau o faptă necugetată şi era dispus, şi asta cu mai bine de douăsprezece ore mal târziu – prin urmare nu surprins asupra faptului şi pus sub

presiune –, să-şi asume răspunderea, cu toate consecinţele pe care le presupune codul nostru de onoare mic-burghez. Şi ce rezultă de aici? Ori că nu a făcut niciun fel de prostie, ori că are ceea ce s-ar putea numi eventual conştiinţă sau caracter.

— Bine, bine, îl expedie Frau Freitag. Acum du-te odată, altfel întârzii. Iar acest Asch o să-şi primească diseară porţia de supă de mazăre.

— Tată, spuse Elisabeth cu răceală, cred că nu e deloc cazul să-i cânţi un imn de slavă. Îl cunosc eu mai bine.

— Draga mea copilă, zise bătrânul Freitag, nu pricepi că nu-i cânt deloc un imn de slavă? Omul ăsta se prea poate să se poarte ca un bădăran, ca un necioplit sau ca un războinic aspru, dar are un cuget de copil şi idealismul lăuntric şi extrem de periculos al unui puşti. N-am găsit în el nicio urmă de realism. Mi se pare că aparţine acelei categorii de oameni care, cum primesc un imbold favorabil, reuşesc să se ia la luptă cu morile de vânt. Am citit odată o carte despre un bărbat din Spania…

— Hai şi du-te odată! făcu nevastă-sa. N-ai vorbit toată viaţa atâtea nerozii ca în dimineaţa asta. Nu te-am prevenit eu întotdeauna? Uite ce păţeşti dacă citeşti cărţi!

Şi-şi împinse bărbatul pe uşă. Privi după el cum cobora strada, însoţit de fiica lui şi vorbind cu înflăcărare. Clătină din cap.

— Bate câmpii, spuse ea, dar e un om bun.

Nu trecu multă vreme şi Hauptwachtmeisterul Schulz deveni ferm convins, din punctul lui de vedere că, în cazul acestui Unteroffizier Lindenberg, era vorba despre un ratat în toată regula. Pur şi simplu un ţicnit; nu doar un soldat „desăvârşit”, ci şi un monstru militar. Pe scurt, lui Lindenberg, conform certitudinii Hauptwachtmeisterului Schulz, îi lipsea simţul experienţei zilnice. Nu stăpânea cheia unui instructor de clasă; nu ştia să şlefuiască.

Pauza de luni seara a „veşnicului soldat”, când s-a

lăsat dus de nas de către cel mai prăpădit tunar din tot regimentul, dacă nu chiar din toată armata, ar mai merge; asta ar putea fi trecută la lubrica „incidente interne în program” şi ar putea fi dată uitării. Însă faptul că Unteroffizierul Lindenberg n-a tras de aici nicio învăţătură, trândăvind de-a dreptul toată dimineaţa de marţi, pentru că nu se ocupa decât cu stricta supraveghere, fără a stăpâni însă arta de a acţiona energic – această scăpare era într-adevăr de neiertat.

Greşeala fundamentală a Unteroffizierului Lindenberg era, lut potrivit convingerii Hauptwachtmeisterului Schulz, că nu reuşea să-şi manifeste fantezia. Nu se dezlipea de regulamente; voia să fie „corect”, dar rămânea doar un nătărău. Nu stăpânea arta interpretării, şi nici pe cea a improvizaţiei, nefiind în stare să-şi închipuie toate câte erau cu putinţă în umbra noţiunii de „întărire a disciplinei”.

Spiessul fusese deci nevoit să recunoască, cu strângere de inimă, că, din păcate, Lindenberg nu era omul capabil să încingă I nudul celor din subunitatea lui. Acest lucru îl frământa extrem de tare. Îl chemă la el pe Unteroffizier, pentru a-i mai adresa un ultim apel insistent:

— Ieri-seară, Lindenberg, te-ai lăsat făcut de rahat de către vei mai prăpădit recrut al dumitale.

— Cer permisiunea de a raporta, Herr Hauptwachtmeister, că acţiunea mea a fost întru totul corectă. Obiectele de echipament şi armamentul tunarului Vierbein au fost în ordine. N-am avut motiv nici să-l tratez cu asprime, şi cu atât mai puţin să-l raportez.

— Te-ai lăsat tras în piept, Lindenberg. Doar ştii şi dumneata treaba asta. Golanul de Vierbein şi-a făcut de cap iarăşi – cu o altă muiere, probabil, iar ceilalţi i-au curăţat echipamentul.

— Acest lucru, Herr Hauptwachtmeister, poate fi numit chiar camaraderie.

— Eşti o vită, Lindenberg, spuse Spiessul elocvent.

N-ai priceput încă despre ce e vorba aici. Nemernicii au făcut pe „camarazii” doar pentru a te fenta pe dumneata, Unteroffizierul lor. Doar un scrântit poate numi aşa ceva spirit camaraderesc; eu îl numesc complot în vederea pregătirii revoltei.

Lindenberg tăcu. Ca de atâtea ori până acum, punctul său de vedere nu corespundea cu cel al Hauptwachtmeisterului, însă rămase destul de soldat pentru a nu-l contrazice vehement. De data asta nu căută decât să-şi susţină opinia sa neutră.

— Până acum nu s-a întâmplat nimic care să ducă fie şi indirect la concluzia unui refuz de executare a ordinului.

— Fiindcă nu eşti la curent cu tactica acestor indivizi! tună Hauptwachtmeisterul. Altminteri, de ce-ţi închipui că azi-dimineaţă Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch s-au prezentat bolnavi?

— Unul are diaree, celălalt tulburări de echilibru, Herr Hauptwachtmeister.

— Amândoi vor să chiulească de la instrucţia de infanterie, măi, cămilă! Pentru că amândoi cunosc regulile jocului mai bine decât dumneata, Lindenberg. Ăştia ştiu exact ce se poartă acum. Alde ei au stofă de Unteroffizieri. Dumneata însă ai ajuns un sclav al regulamentelor.

Lindenberg tăcu, încrâncenat. Asta n-o meritase, asta nu. Se considera unul dintre cei mai buni Unteroffizieri ai regimentului şi, cu siguranţă, unul dintre cei mai corecţi. Era incoruptibil şi-şi făcea datoria cu stricteţe, iar în momentul ăsta se simţea profund jignit.

Hauptwachtmeisterul Schulz îl expedie cu un gest. Această convorbire avu darul să-l mulţumească. Se aştepta la multe în urma ei, mai cu seamă la o intervenţie mai dură a lui Lindenberg – aşadar, se aştepta la un frecuş, nu doar la instrucţie. În următoarele două ceasuri, subunitatea Lindenberg trebuia să vadă stele verzi, întreaga subunitate! Ăsta era principiul. Să simtă cu toţii că doar din pricina lui Vierbein, numai şi numai din pricină acestui

Vierbein, le era tăbăcit fundul în asemenea hal. Aşa aveau să contribuie şi ei pe mai departe la lichidarea lui, măcar din punct de vedere moral, pentru a-şi regăsi din nou liniştea.

Deci Lindenberg fusese adus la turaţie maximă, şi totuşi mai exista posibilitatea ca acest lucru să nu fie de ajuns pentru a-i aranja cum se cuvine pe cei din subunitate şi, implicit, pe Vierbein. Făptui că programul instrucţiei de infanterie cădea de data asta în mâinile redutabile ale Wachtmeisterului Platzek era o coincidenţă fericită. Nu degeaba era supranumit Platzek-Frecuş, şi nu întâmplător era prieten bun cu Schulz. Platzek va avea el grijă, îşi spuse Spiessul, să le tocească nemernicilor cataligele, mai cu seamă pe ale lui Vierbein.

Hauptwachtmeisterul îl detesta pe acest Vierbein. Pentru el reprezenta chintesenţa spiritului nesoldăţesc, lipsit de disciplină, şleampăt, pe scurt: al civilului. Îl detesta pe acest Vierbein fiindcă îşi întinsese labele murdare spre nevastă-sa, căci şi aici se putea desluşi un semn de lipsă de respect.

Aceste gânduri răscolitoare îi amintiră brusc de soţie şi de faptul că-şi propusese s-o lămurească, cu fiecare ocazie ce se ivea, cine era, de fapt, stăpân în casă. Intră în locuinţa lui particulară şi ceru o ceaşcă de cafea. Lore se strădui să-i facă repede pe voie.

— Vrei să scapi cât mai repede de mine? întrebă Schulz.

Ea nu răspunse; ştia că dacă s-ar fi mişcat încet, ar fi ocărit-o şi pentru asta. Pentru a-l împăca însă, începu să trebăluiască mai agale.

— Mai repede nu se poate? întrebă el prompt. Mai am şi altele pe cap.

Îşi bău cafeaua în grabă, apoi plecă, fără a uita să caute, şi spre mulţumirea lui să şi găsească, praf pe raftul de sus din bucătărie.

— Aşa se întâmplă, spuse el, dacă-ţi umblă mereu

prin cap tot felul de gânduri.

Pe urmă se duse în blocul bateriei şi privi prin geamul din spate, de la etajul al doilea, către terenul de instrucţie. Clătină din cap, mulţumit. Grupa Lindenberg se aliniase şi exersa mânuiri complicate şi obositoare de armă. Pentru a oferi unul dintre celebrele sale exemple, pesemne că Unteroffizierul exersa şi el. Grupa era formată din zece oameni.

Acest lucru îi aminti din nou că Asch şi Kowalski se dăduseră bolnavi, din spirit de prevedere. Rânji, pentru că ştia trucul. Cei doi nu căutau decât să chiulească de la instrucţia de infanterie, dar nu-l luaseră şi pe el în calcul. Se grăbi să ajungă în biroul său şi ceru legătura cu Sanitätsfeldwebelul[22].

Între timp, Lindenberg exersa cu grupa legendarele sale mânuiri de armă. Şi spre a nu-şi strica renumele bun, nu se rezuma doar să le arate, ci le executa, la rândul său. Avea şi de această dată o ţinută ireproşabilă. Remarcabila sa condiţie fizică îi îngăduia fără probleme acest lucru.

Era specialist în genuflexiuni în opt timpi, cu braţele întinse, care ţineau arma – puşca de calibrul 98. Un exerciţiu ieşit din comun, ce făcea mâinile să tremure şi picioarele să joace. Corecta exerciţiile cu o voce puternică, în care abia dacă se simţea o urmă de efort. Înregistră faptul că tunarul Vierbein transpira deja puternic, alături de ceilalţi, şi se înroşea treptat la faţă. Nu simţi nicio satisfacţie, ci mai degrabă o anumită îngrijorare. Îl nemulţumea cât de puţin rezistenţi erau soldaţii care-i fuseseră încredinţaţi. Însă era decis să-i oţelească.

Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frecuş, se apropie interesat de grup. Privi un timp cu vădit dispreţ, după care spuse:

— Mult prea molâu, Lindenberg.

Nu specifică la cine se referea această afirmaţie atât

22 Plutonier din serviciul medical (n.tr.).

de dragă lui. În orice caz, Unteroffizierul se străduí în consecinţă să sporească ritmul exerciţiilor sale şi să ridice vocea cu încă un grad, ceea ce îi reuşi. Soldaţii însă se străduiră să fie zeloşi şi corecţi, pentru că din experienţă ştiau că nu era indicat să-l stârneşti pe Wachtmeisterul Platzek. Erau transpiraţi şi gâfâiau.

Dar bănuiau şi că orice efort era în zadar. Simţeau aproape fizic că Platzek părea ferm hotărât să-i încingă la maximum. Iar acesta spuse:

— Strâmb, mult prea strâmb, Vierbein ăsta. Un molâu! Cine ştie pe unde te-ai învârtit mătăluţă aseară. Din cauza lui Vierbein, toată lumea direcţia zid, fuga-marş!

Aşa începu unul dintre „ceremonialurile" lui Platzek. Îl lăsă de-a dreptul baltă pe Unteroffizierul Lindenberg şi-i goni grupa în cruciş şi-n curmeziş peste zona din dos a terenului de instrucţie. Soldaţii se aruncară supuşi în noroi, străduindu-se să-şi menajeze pe cât posibil forţele. Doar Vierbein îşi dădea cu încrâncenare osteneala să execute fiecare ordin întocmai şi cu cea mai mare rapiditate. Ţâşnea ca o rachetă peste câmpul de instrucţie şi se înfigea în glod aidoma unei grenade. Totul era zadarnic. Mereu răsuna îndemnul mobilizator al lui Platzek:

— Din cauza lui Vierbein, toată lumea…

După cincisprezece minute, cei dintâi se clătinau ca dansatorii în transă. Imaginile jucau ameţitor în faţa ochilor lui Vierbein. Vocea lui Platzek deveni încet-încet răguşită. Lindenberg stătea în spate, ţeapăn şi reţinut; aici, aşa i se părea lui, nu erau respectate regulamentele – iar în sinea lui dispreţuia acest lucru.

Platzek cel răguşit, care începu să se teamă pentru vocea lui, porni să lucreze cu fluierul. Un fluierat înlocuia un ordin. Trebuia să fie respectată următoarea ordine: fluier – culcat; fluier – drepţi, fuga-marş; fluier – în genunchi, fluier – drepţi, fuga-marş; fluier – aşezat; fluier – drepţi, fuga-marş; două fluierături – stânga-mprejur; trei

fluierături – atenţiune; fluierătură prelungă, care se întâmpla însă foarte rar – pe loc repaus! După primele zece minute ale acestui fel de joacă, Vierbein se prăbuşi pentru prima oară şi îl duseră într-un colţ.

— Târşelos! făcu Wachtmeisterul Platzek cu dispreţ, şi pe figură i se putea citi o satisfacţie deplină.

Hauptmannul Derna, şeful bateriei a 3-a, era, cum s-ar spune.

O contribuţie vie a poporului-frate austriac la spiritul de apărare al Marii Germanii. Făcuse odinioară parte cu succes din armata chezaro-crăiască, ocupându-se mai apoi temporar cu mica negustorie, fiind pe rând factor cadastral şi agent de asigurări.

După reuşitul Anschluss[23], marele Wehrmacht îl primi cu braţele deschise; deveni iarăşi Offizier şi nimeri în mijlocul prusacilor.

Derna, Joseph, avea un şarm vienez, o voce lină şi plăcută şi mişcări elegante. Prusacilor din rândul ofiţerimii li se părea, cum obişnuiau ei să spună cu delicateţe, un vomitiv, însă îl tolerau şi chiar şi la cazinou nu-l găseau din cale afară de insuportabil. Îl lăsau să ia parte la camaraderia lor, şi faptul că îşi dădea de zor silinţa să-i imite avea chiar darul să-i bucure.

Joseph Derna, Hauptmann, se mişca în cazarma prusacă precum într-un câmp de mine; se aştepta în orice clipă să sară în aer. Îşi dădea osteneala să se manifeste cât se poate de discret. Se orienta mereu în toate după ceilalţi Offizieri ai regimentului şi era fericit când aceştia nu găseau nimic să-i reproşeze lui sau măsurilor pe care le luase.

Pentru el totul era nou. În ultimele luni ale războiului mondial comandase o baterie Haubitz pe jumătate intactă. Pe urmă se luptase pentru pensie şi pentru posturi civile. Nu cunoştea regulile jocului în curtea cazărmii, iar

23 Anexarea Austriei la Germania, în martie 1938 (n.tr.).

fineţurile spiritului prusac nu-i erau nici pe departe familiare. În serviciul exterior depindea în întregime de Leutnantul Wedelmann şi de Offizierii-instructori, în serviciul interior, de Hauptwachtmeisterul Schulz. Wedelmann îl trata cu simplitate; Schulz însă îl privea ca pe o ciudăţenie şi se purta ca atare.

Hauptwachtmeisterul recunoscuse imediat din ce aluat era făcut noul Hauptmann, reactivat din Austria. Tolera nevoia de societate a vienezului rătăcit printre prusaci. Schulz ştia precis ce se cerea şi ce se aştepta, lămurindu-l din vreme pe Derna asupra acestor lucruri. Războiul hârţoagelor îl ducea absolut singur; concepea planuri de serviciu, emitea decizii, aproba cereri de concedii – iar Derna semna tot ceea ce Hauptwachtmeisterul îi punea în faţă.

Schulz avea destulă abilitate pentru a nu-l lăsa niciodată pe Derna să simtă cât îi era el de superior; iar Hauptmannul Derna îşi dădea din plin silinţa să-i arate Hauptwachtmeisterului său cu câtă încredere îl investise. Trăiau ca într-o continuă lună de miere. Se întreceau în atenţii şi considerau că au toate motivele să se asigure reciproc din când în când cât de mult se preţuiau unul pe celălalt.

— Bună dimineaţa, Herr Hauptmann! urlă Schulz ferm şi bucuros.

Deschise brusc uşa de la biroul şefului, şi-l salută într-o manieră despre care Derna era convins că exprimă spiritul prusac, înşfăcă mâna ce i se întinse şi radie încredere.

Pe urmă, Derna rămase vreo zece minute singur în biroul său. Se aşeză şi observă în faţa lui raportul zilnic al Hauptwachtmeisterului. Îl transcrise, înainte de a-l citi. Ştia că se putea bizui pe Schulz. Încercă să memoreze cifrele: putere necesară, putere efectivă, oameni la program, oameni plecaţi în permisii, bolnavi. Era posibil ca Majorul Luschke, comandantul unităţii, să le ceară. Şi la

prusaci, îl lămurise Schulz, trebuie să ştii asemenea cifre pe dinafară.

Telefonul din faţa lui pomi să ţârâie prietenos şi-i întrerupse strădaniile sincere de a pătrunde spiritul serviciului prusac. Răspunse o voce amabilă.

Se auzi timbrul nazal şi şuierat, însă pătrunzător şi limpede al comandantului său. Majorul Luschke, pe care soldaţii din cazarmă, cu excepţia lui Derna, se-nţelege, îl numeau îndeobşte doar Mutră-de-Cartof, vru să ştie de la şeful său de baterie dacă acesta îşi închipuie cumva că se află într-o cafenea.

— Nu, Herr Major, spuse Derna, politicos şi mirat în acelaşi timp.

Luschke explică ulterior că îi produce invariabil această regretabilă impresie, pentru că, de fiecare dată când Derna se prezintă la telefon, sună de parcă s-ar pregăti să comande vreunui chelner-şef o ţigară rafinată de foi. Ar trebui să afle, în cele din urmă, şi el, Derna, că acesta nu e tonul potrivit într-o cazarmă, enunţă mai apoi Luschke.

— *Jawohl*, Herr Major, spuse Derna, supus.

După care Mutră-de-Cartof vru să ştie dacă Derna e la curent cu faptul că îmbolnăvirile raportate în bateria lui survin îndeobşte lunea, sau doar atunci când e prevăzută în program instrucţia de infanterie. Derna a remarcat vreodată acest fapt?

— Nu, Herr Major, răspunse Derna, şifonat. Însă de îndată am să…

Majorul îl întrerupse pe şeful de baterie şi-i recomandă cu glas domol să se ocupe de orice fleac ar dori, dar pe viitor numai *înaintea* comandantului său de unitate. Să te afli după aceea în treabă, asta poate că se practică la Viena, dar nu la prusaci. Şi ce va să zică: „De îndată am să!…” Se îndoieşte cumva Derna de afirmaţiile sale, ale Majorului?

— Nu, Herr Major!

Sau le consideră mai degrabă corecte, deci observate cu rigurozitate?

— *Jawohl*, Herr Major!

Derna avea senzaţia nimicitoare că transpiră sânge şi apă de fiecare dată când venea în contact cu Majorul Luschke. Comandantul era într-adevăr imprevizibil: un fel de nor de furtună deasupra cazărmii, despre care nimeni nu ştia când şi dacă se va dezlănţui! în orice caz se bucură nespus când Majorul Luschke întrerupse brusc discuţia şi închise.

Derna despături o batistă albă ca neaua, îşi tamponă fruntea şi rămase câteva minute inert, pentru a se reculege. Tocmai în mâinile acestui Luschke a trebuit să pice… însă alungă astfel de gânduri şi încercă să se concentreze asupra rapoartelor pe care bunul Hauptwachtmeister Schulz i le pusese în faţă.

Şi aici găsi Derna până la urmă, ca ultimă notiţă printre celelalte, un bileţel pe care scria: „Timar Vierbein – sancţiune disciplinară – mai multe delicte”. Acesta era un lucru nou pentru el; cu aşa ceva nu se mai întâlnise până acum. Încercă să-şi închipuie ce voise Schulz să spună, dar nu ajunse la niciun rezultat notabil; găsea doar că îl irită expresia „sancţiune disciplinară”. Mai nou, Majorul Luschke, comandantul său de unitate, spusese: „O sancţiune disciplinară e ultimul mijloc, după ce toate celelalte metode au dat greş; cine o aplică în domeniul său trebuie să fie conştient de faptul că nu stăpâneşte suficient de bine metodele uzuale”.

Derna îl chemă prin sonerie pe Hauptwachtmeisterul său; era aproape ferm hotărât să facă câte ceva pentru a evita ca atenţia Majorului Luschke să fie îndreptată într-un mod inutil de sever asupra lui şi a activităţii sale.

Hauptwachtmeisterul i se proţăpi în faţă, străduindu-se să-l privească în ochi umil şi supus.

— Ei, ce e cu acest Vierbein, dragul meu Schulz?

— Ăla trebuie pedepsit, Herr Hauptmann, spuse

Spiessul cu o siguranţă dezarmantă.

— Dragul meu Schulz, făcu Derna părinteşte, nu sunt un prieten al sancţiunilor disciplinare. Ele sunt ultimul mijloc, după ce toate celelalte metode au dat greş. Şi doar nu vrem să cadă asupra noastră bănuiai –, dragul meu Schulz, că nu stăpânim îndeajuns de bine metodele uzuale.

Schulz se scălda, fără a se trăda câtuşi de puţin, în infinita sa superioritate. Ştia foarte bine că aici era rostită papagaliceşte una dintre expresiile favorite ale comandantului unităţii. Gândi: „Draga mea lebădă, eşti un papagal!”

— O pedeapsă e inevitabilă, Herr Hauptmann, spuse el apoi. Propun trei zile de arest sever. Mi-am permis să elaborez o motivaţie.

Scoase un bileţel din carnetul său gros şi-l puse pe masa Hauptmannului.

— Foarte destoinic, spuse Derna, puţin abătut. Într-adevăr foarte destoinic, dragul meu Schulz.

Nu se prea simţea în largul lui. Toată fiinţa lui se împotrivea pronunţării unei pedepse, care urma să fie şi cea dintâi pedeapsă administrată de el. La asta se adăuga şi faptul că Majorul Luschke, comandantul unităţii, era un duşman convins al sancţiunilor disciplinare. Evită să arunce o privire asupra biletului prezentat de Hauptwachtmeister şi chiar să-l ridice.

— Ce-a făcut individul? întrebă el.

— Mai multe, spuse Schulz, manifestându-şi cu grijă nemulţumirea în faţa ezitării căpitanului. Tunarul Vierbein a intrat în posesia unui bilet de voie pe baza unor afirmaţii mincinoase. A părăsit cazarma printr-un loc interzis. Şi-a neglijat, poate chiar în mod intenţionat, serviciul de gardă. După serviciul de gardă a părăsit cazarma fără a-şi pune în ordine echipamentul şi armamentul, conform regulamentului. Şi, în general, acest Vierbein e un soldat imposibil. E timpul ca Herr Hauptmann să-l pedepsească.

Derna se rezemă pe spate.

— Da, făcu el îngândurat şi începu să bată *Radetzkymarsch* pe tăblia mesei. Ca să vezi.

Deschise cutiuţa de lemn din faţa lui şi-şi luă unul dintre I rabucele răsucite de el personal. Schulz îi oferi un foc.

— Da, spuse Hauptmannul din nou şi suflă fumul.

Presimţi foarte clar că Spiessul îşi voia prada! Era dur, ferm hotărât şi ar fi fost greu să-i scoţi asta din cap, şi chiar mai greu să motivezi o sancţiune disciplinară faţă de Majorul Luschke, cel supranumit „bătrânul Fritz”.

Hauptmannul se simţea de parcă ar fi purtat pe umeri tone de poveri. Până şi şarmul său suferea; era cât pe ce să devină ostil, însă îşi aminti la timp că ar fi fost curată nebunie, dacă nu aproape o sinucidere, să se încontreze cu atotştiutorul, indispensabilul Schulz, din cauza unui fleac.

— Ia aduceţi-l pe individ încoace, zise el.

„De ce n-a spus aşa de la început?” îşi spuse Schulz. Salută exemplar, ca de obicei, şi dispăru. Ordonă entuziasmat să fie adus lunarul Vierbein. O să-i arate el ăluia!

Între timp, Hauptmannul Derna răsfoi regulamentul privitor la pedeapsa disciplinară. Îl găsea complicat, confuz, plin de lacune. Vorbi la telefon cu aghiotantul comandantului de unitate şi află, după o pălăvrăgeală introductivă despre cazinou, că în ultimele şase luni, în sectorul Majorului Luschke, ma fost emisă nicio pedeapsă disciplinară.

— Bătrânul, spuse aghiotantul, e pentru disciplină, nu însă şi pentru pedepsele disciplinare.

Derna găsi că acest fel de a gândi era lăudabil şi, dată fiind situaţia lui, foarte comod. I-ar fi făcut cu plăcere lui Schulz acest mic hatâr, presupunând, desigur, că era întemeiat. Însă nu putea nega, pur şi simplu, un principiu de bază al comandantului unităţii sale. Ar fi fost curată sinucidere doar dacă spuneai „pâs” la dispoziţiile lui

Luschke. Trebuia să acţioneze cu tact. Să întâmpine rigiditatea prusacă cu maleabilitatea austriacă, încercând să le contopească pe amândouă în chip armonios.

Îl cercetă pe tunarul Vierbein care tocmai intrase şi în spatele căruia Hauptwachtmeisterul se proţăpise cât era de mare, cu răceală, nu prea multă, dar suficientă pentru efectul scontat. Pentru început tăcu, fiindcă învăţase că tăcerea era importantă, ameninţătoare şi apăsătoare. Privi cercetător chipul palid al tunarului, care, sub casca imensă de oţel, părea mic şi bolnăvicios.

— O culoare nesănătoasă în obraji, constată Hauptmannul.

— Asta vine de la ritmul său de viaţă, făcu Hauptwachtmeisterul din fundal.

— Să-ţi fie ruşine, spuse Derna, adresându-i-se tunarului. Ai onoarea de a fi soldat şi de a purta vestonul Armatei, dar te porţi ca un… ca un…

— Ca un porc pestriţ, îi veni în ajutor Schulz, cu amabilitate.

Derna încuviinţă. Găsea, ce-i drept, că remarca Hauptwachtmeisterului mergea ceva cam departe, însă preferă să nu-l admonesteze pentru asta, cu atât mai puţin de faţă cu un subaltern. Îl cercetă amănunţit pe palid-cenuşiul tunar; nu prea aducea cu un răzvrătit, mai degrabă cu un soldat slab. Şi în prezenţa acestei grămăjoare de necaz care ajunsese aici sub ochii lui, se simţi mare şi tare. Răzbătu la suprafaţă mândria din el, mândria de a fi un Offizier al Wehrmachtului, un austriac pe pământul Prusiei, după ani plini de lipsuri, aproape umilitori. Se simţea infinit superior, şi acest lucru îl făcu binevoitor.

— Ce meserie are tatăl dumitale? întrebă el.

Pe Hauptwachtmeister nu-l încântară cele auzite. Ce înseamnă asta? Ce vrea ăsta, să facă conversaţie aici sau să pronunţe o sancţiune disciplinară? Individul vine cu istoricul familiei, când tot ce contează e să dea o

dispoziţie?

— Agent de poliţie, Herr Hauptmann, spuse Vierbein.

Derna ridică privirea, uluit, de parcă ar fi avut în faţă o minune a lumii.

— Asta-i de neconceput, spuse el, clătinând din cap. Prin urmare tatăl dumitale e un păzitor al ordinii onorabil, de nădejde, un model pentru societate, ca să zic aşa. Şi ce eşti dumneata? Dumneata eşti un soldat rău, un soldat neobişnuit de rău, după cum mi-a raportat insistent Hauptwachtmeisterul. Tatăl dumitale ar fi peste măsură de amărât dacă te-ar vedea astfel. Nu ţi-e ruşine?

— N-auzi bine, Vierbein? strigă Hauptwachtmeisterul, mânios. Herr Hauptmann te întreabă dacă nu ţi-e ruşine.

— *Jawohl*, Herr Hauptmann, spuse tunarul.

Derna încercă să manifeste o severitate neclintită.

— Dacă tatăl dumitale ar şti, spuse el, ce soldat rău eşti, s-ar ruşina şi el. Aduceţi-mi aminte, Hauptwachtmeister, să iau în considerare faptul de a i se scrie o scrisoare amănunţită domnului Vierbein.

— *Jawohl*, spuse Schulz cu jumătate de gură.

Şi el simţea nevoia să se ruşineze, însă pentru Hauptmannul Derna. Asta ar trebui să pronunţe o pedeapsă aspră pe motive de disciplină, şi când colo el vorbeşte despre schimb de scrisori! Ăsta nu-i şef, ci suflet caritabil. Dar la ce te poţi aştepta de la un austriac?

— Hauptwachtmeisterul nostru, spuse Derna cu o privire binevoitoare către Schulz, a fost nevoit să-mi semnaleze comportamentul dumitale, Vierbein. A făcut-o cu strângere de inimă, dar trebuia să-şi facă datoria.

Schulz, din spate, îşi piedu orice control. Clătină chiar din cap. Era ferm convins că auzul său, atât de remarcabil altminteri, îi joacă feste. Nu putea fi adevărat ce auzea! N-avea voie să fie adevărat. Doar se aflau într-o cazarmă, nu la casa de copii.

— M-am gândit la o pedeapsă disciplinară severă,

spuse Derna. Ţi s-ar fi cuvenit una cu un regim aspru de arest, dar vreau să fiu mărinimos şi să-ţi mai acord o şansă, mai ales că asta e şi dorinţa Hauptwachtmeisterului dumitale.

— Herr Hauptmann, făcu Schulz, protestând decent.

— Desigur, se grăbi să spună Derna, nu merge aşa de uşor. Paisprezece zile interdicţie de concediu, minimum. Notaţi, Hauptwachtmeister.

— Paisprezece zile consemn în cazarmă, spuse acesta, corectându-l pe căpitan cu ultimele fărâme de concentrare.

— Şi dacă se mai întâmplă vreodată ceva, încercă Derna să urle, prilej cu care vocea îi scăpă într-un falset piţigăiat, atunci te închid fără milă. Ai cuvântul meu.

Hautpwachtmeisterul Schulz mormăi încruntat şi zgomotos. Ce circ! Bine măcar că bătrânul s-a dat pe brazdă. Îşi dăduse cuvântul. Dacă se mai întâmplă ceva, a spus c-o să-l închidă pe Vierbein. Ei, asta se va rezolva. N-o să aibă ăsta prea mult de aşteptat până să se ţină de cuvânt.

Lui Vierbein i se permise să plece. Se îndepărtă cu genunchii moi. Avea senzaţia că stomacul tocmai îi fusese golit cu pompa de vacuum. Se duse clătinându-se înspre toaletă şi acolo răbufni.

Hauptmannul Depia îi zâmbi stingher Hauptwachtmeisterului său.

— Asta are să-i fie învăţătură de minte, spuse el hotărât.

Hauptwachtmeisterul nu învrednici această observaţie cu niciun comentariu.

Amândoi erau nemulţumiţi de ei înşişi şi se priveau reciproc cu un reproş ascuns. Căpitanul se temea să nu piardă atât de folositoarea disponibilitate a subalternului său. Hauptwachtmeisterul se temea ca nu cumva să-şi piardă decisiva influenţă asupra superiorului. Amândoi erau cătrăniţi, şi totul numai din pricina acestui tunar

Vierbein.

Ingrid Asch petrecuse o noapte liniştită; nu fusese nici nervoasă, nici foarte abătută, ci doar uluită. De cele mai multe ori până acum avusese parte de răsfăţ; ştia că arată bine şi înregistra cu detaşare toate semnele de adoraţie, de admiraţie şi de simpatie, dar să existe cineva care s-o lase pur şi simplu baltă şi să fugă, asta n-o putea pricepe. Aşa ceva nu i se mai întâmplase.

Punea faptul pe seama influenţei fratelui ei. Se vede treaba că era pasionat doar să-i întoarcă vorbele şi să-i sufle toţi prietenii. A înţeles deci să-şi transmită propriile prejudecăţi şi ciudatului său prieten, Vierbein. Era regretabil, pentru că pe undeva îi plăcea acest Vierbein. Păcat că se afla atât de tare sub influenţa prea realistului ei frate.

Ingrid puse ordine în socotelile zilei trecute. Afacerile erau înfloritoare, Café Asch avea o desfacere demnă de luat în considerare. În mod curios, în ultima vreme existau oarecare probleme cu asigurarea ingredientelor pentru plăcinte. Bucătarului zonal, care se interesase de motive la oficiul pentru alimentaţie al Reichului, i s-a răspuns că o asemenea criză e condiţionată pe de o parte de extinderea teritoriului Reichului, iar pe de altă parte de continua creştere a rezervelor de alimente pentru Wehrmacht, care trebuie să fie pregătit în continuare pentru stările de necesitate.

Dădu registrele la o parte şi căzu pe gânduri. Cuvântul „necesitate” exercita asupra sa o atracţie magică. Şi-l închipui pe fratele ei şi pe prietenul acestuia, Vierbein, în război. Era ferm convinsă că amândoi s-ar purta cu dârzenie, acolo aşteptându-i cu siguranţă onoruri, avansări şi decoraţii; îşi mai închipui o vreme a armoniei şi a gândurilor bune, cu scrisori ce te revigorează şi zile de permisie pline de încântare şi de dăruire reciprocă. Toate acestea le citise şi credea în ele.

Puţin tulburată de asemenea gânduri, îşi încheie mai

devreme va da obicei munca zilnică de birou. Coborî în restaurant şi-l căută pe tatăl ei.

— Pot să isprăvesc pe ziua de azi? întrebă ea.

Bătrânul Asch încuviinţă din cap.

— Sigur că da. Unde vrei să mergi? La cumpărături? La cinematograf? La grădiniţa ta a Marii Germanii?

— Te rog, tată, nu vorbi aşa despre BDM, spuse Ingrid cu gravitate.

— Pardon, făcu bătrânul Asch binevoitor. Tot timpul uit că asociaţia tinerelor fete germane de azi va reprezenta asociaţia femeilor naţional-socialiste de mâine. Şi după cum ştii, această asociaţie îmi e tare apropiată, pentru că doamnele din partid sunt clientele mele de bază.

— Intenţionez să mă duc la cazarmă, tată.

— În ce domeniu vrei să te instruieşti? Sau ai de gând să-i faci o vizită dragului tău frate?

Ingrid preferă să nu răspundă la întrebări.

— Ai fost şi tu soldat?

Bufetierul Asch, care stătea în dosul tejghelei, lângă liftul pentru mâncare, privi în jur. Cafeneaua nu era prea populată, întrucât se făcuse deja ora cinci, oră la care înghesuiala de după-amiază începea să se mai topească. Ospătăriţele sale erau ocupate. Putea, aşadar, să mai pălăvrăgească puţin.

— În ultima vreme te preocupă tare mult milităria, spuse el.

— Mă interesează oamenii, cei care poartă haina militară întâmplător. Toţi bărbaţii trebuie să facă asta, dacă nu sunt infirmi sau oarecum inferiori.

Bufetierul îşi privi fiica fără să se mire. Cunoştea prea bine concepţia ei despre aşa-zisele „lucruri mari”, pentru a mai fi surprins. Datorită afacerilor şi a faptului că soţia îi murise devreme, avusese mult mai puţin timp pentru fiica sa decât organizaţiile partidului; de aici se trăgeau toate.

— Ieri-Seară, spuse Asch, ai făcut o plimbare cu

barca împreună cu un soldat. Mi-a povestit unul dintre angajaţii mei.

— Era Herr Vierbein, tată, prietenul lui Herbert. Ai ceva împotrivă?

— Nu, făcu Asch destins. Cu ăla să te tot plimbi cu barca. Pentru mine, ăla nu-i soldat.

— De ce-l jigneşti, tată? întrebă Ingrid, cu o amărăciune sinceră.

Asch era uluit.

— Dar nu-l jignesc deloc! îi fac un compliment. E posibil ca războaiele să fie purtate cu indivizi de felul lui Vierbein, dac pentru ordinea interioară din cazarmă nu-i destul de primitiv.

— Nu pricep, tată, spuse Ingrid.

— Din păcate! replică bătrânul Asch, ridicând din umeri şi reluându-şi treaba. Dar poate n-ar strica să te mai gândeşti la asta, înainte de a fi – cine ştie pentru cine? – prea târziu.

Ingrid Asch îşi părăsi tatăl total nemulţumită. Era un bun comerciant, desigur, şi în măsura în care putea, şi un bun tată. Dar nu neapărat şi un bun german. Fără să-i ia acest lucru în nume de rău, era doar puţin supărată. O nedumerea însă faptul că despre cea mai simplă şi mai clară treabă din lume, despre faptul de a fi soldat, auzea tot felul de afirmaţii care se băteau cap în cap. Şi totul se amestecase dintr-odată într-un chip complicat, de-a dreptul periculos. Şi tocmai omul care şi-ar fi dorit să corespundă imaginii ei ideale, Vierbein, se dovedea a fi mult mai dificil decât ceilalţi.

Trecu în camera ei şi se schimbă. Se privi în oglindă: avea o siluetă delicată, însă bine conturată, cu şoldurile nu prea late şi coapsele puţin cam firave. La cursurile de igienă de la BDM fusese lămurită cu tact că, atunci când va fi cazul, s-ar putea să aibă dificultăţi în a naşte copii fără probleme. Dar nu vedea niciun motiv să ia acest lucru în tragic. În schimb, sânii ei plini şi tari năvăleau mândri

înainte, atrăgând privirile multor bărbaţi.

Îşi pieptănă părul cu răbdare, până când atârnă mătăsos şi strălucitor pe spate. Alese o rochie simplă din mătase cenuşiu-verzuie, despre care ştia că-i evidenţiază bine silueta, şi plecă.

Ingrid trecu de piaţă, de locul de paradă, de Aleea Libertăţii şi se îndreptă spre periferie. Nu se grăbea pentru că nu se hotărâse prea bine ce să facă. Tare ar fi vrut să-l vadă pe Vierbein, să-i vorbească, să-i dea de înţeles că e dispusă să-i ierte fuga precipitată din seara trecută. Dar încă nu ştia cum i s-ar putea împlini dorinţa.

Trecu pe lângă localul *Bismarckshöh*, despre care ştia că nu se bucură de un renume prea bun, şi ajunse la şoseaua ce trecea chiar pe lângă cazarmă. Aici, oraşul pierdea din suprafaţă şi înălţime; începeau să se întindă câmpiile, ici-colo se vedeau grădiniţe de zarzavat, o seră, case răzleţe ale muncitorilor. Iar în dreapta, acoperind orizontul, se ridica mare, impunătoare, şi cenuşie, cazarma de artilerie: şase blocuri perpendicular, şase blocuri paralel cu şoseaua; în spatele lor, halele şi terenul de instrucţie.

Ingrid încetini din nou paşii. Mersul îi deveni ezitant. Din blocurile cu câte trei etaje răzbătea un vacarm, din când în când câte-un cântec sau o voce aspră de comandă. La ferestre se iviră chipuri arse de soare, care o priveau. Zări chiar şi un binoclu aţintit asupra ei. Doi bărbaţi râseră şi-i făcură cu mâna. Dintr-odată iuţi pasul.

Ca să nu mai atragă privirile, se îndreptă direct spre poarta deschisă. Însă şi santinela de-acolo se uita la ea lung, dar admise că aceasta fusese obligată din interes de serviciu.

Santinela se arătă prietenoasă şi-o îndrumă către localul gărzii. Aici şedea un Unteroffizier care o privi, la rândul lui, cercetător. I se puteau citi limpede gândurile: o vizită a naibii de cochetă! Şi întrebă cu bunăvoinţă:

— La cine vreţi să mergeţi, domnişoară?

— La Gefreiterul Asch, spuse Ingrid. Bateria a 3-a.

Unteroffizierul privi în treacăt ceasul care atârna în corpul de gardă.

— E şase fără ceva, spuse el. În mod normal, bateria a 3-a are astăzi program până la şase şi jumătate.

— Sigur n-o să dureze mult, spuse Ingrid. Eu sunt sora Gefreiterului Asch.

— Aşa, făcu Unteroffizierul, puţin dezamăgit. Treburi urgente de familie, aşa-i?

Ea încuviinţă mecanic şi primi un permis de liberă trecere. Un om din gardă o însoţi şi o lăsă la Unteroffizierul de serviciu al bateriei a 3-a. Acesta îi ceru să aştepte în sala de lectură.

În sala de lectură, Leutnantul Wedelmann răsfoia plictisit nişte reviste. Conform programului trebuia să fie supraveghetor-şef la curăţatul armamentului. Aşa că nu-i rămânea nimic altceva de făcut decât să se facă şi el prezent pe undeva. Se bizuia, ca de obicei, şi pe bună dreptate, pe activitatea Unteroffizierilor, şi-şi omora timpul în sala de lectură, momentan goală, uitându-se la poze mai mult sau mai puţin mobilizatoare, cu fete îmbrăcate sumar sau cu maşini de luptă blindate.

Când o zări pe Ingrid Asch, se ridică spontan şi se înclină fără o vorbă. I se părea că prinsese viaţă cea mai reuşită poză dintre cele pe care tocmai le văzuse. Sesiză dintr-o privire că fata era ieşită din comun. Circuitul în general şters al unei zile căpătă astfel, pentru el, o strălucire neaşteptată şi încântătoare. Ştia să aprecieze acest lucru şi zâmbi voios, însă decent.

Ingrid se simţi niţel învăluită. Răspunse la salutul Leutnantului printr-o uşoară mişcare a capului, apoi încercă să nu-l bage în seamă. Leutnantul chibzui că nu era indicat să se lanseze în încercări meschine de apropiere.

Trebuia să aştepte, ca să fie căutat Gefreiterul Asch. Răsfoi câteva reviste militare care nu prea arătau să fi fost

intens folosite. Atent, Leutnantul îi oferi nişte reviste interesante, iar ea îi mulţumi cu reţinere. Trecu aproape o jumătate de oră până ce apăru Gefreiterul Asch.

Asch năvăli înăuntru, se opri brusc şi păru dezamăgit.

— Tu eşti? făcu el.

— Te aşteptai să fie altcineva?

— Păi, da, spuse Asch.

Abia atunci îl văzu pe Leutnantul Wedelmann şi schiţă un salut. Wedelmann răspunse prompt, dar nu fără condescendenţă. Asch pricepu imediat de ce Leutnantul îi desconsidera comportamentul; pesemne, îşi închipuia el, care-l văzuse pe Asch sâmbătă seara cu Elisabeth la *Bismarckshöh*, că Gefreiterul e pe cale să-şi facă un harem. Şi, de dragul lui Elisabeth, nu dorea să se creadă aşa ceva despre el.

— Dragostea de surioară te-a mânat la mine? Sau te-a trimis tata?

Leutnantul Wedelmann se ridică imediat. Acum zâmbea cuceritor de amabil.

— Nu vreau să stânjenesc întâlnirea de familie, spuse galant.

Se înclină spre Ingrid, îi făcu lui Asch semn cu mâna, apoi ieşi şi se postă pe culoar.

— Ce vrei, de fapt? întrebă Asch nu tocmai prietenos. Îmi deranjezi pe-aici toată atmosfera. Eram singur în magazia de echipament, foarte ocupat, şi mă simţeam ca în sânul lui Avraam până la ora şapte, când socotesc că s-ar potoli zarva de pe-aici. Dar mi, trebuia să vii tu şi să-l bagi în funcţiune pe Wachtmeisterul Werktreu!

— Şi ăsta m-a descuiat şi m-a scos din magazia de efecte, tu i treaba asta o făcea de obicei la ora şapte. Acum sunt nevoit să iau parte la tot spectacolul special de seară, faţă de care îmi luasem luate măsurile de prevedere, după toate regulile artei. Ce-ţi închipui tu? Ce cauţi aici?

— Nu te înţeleg, spuse Ingrid.

— Nici nu mă aşteptam la altceva!

— De fapt voiam să-l văd pe prietenul tău, Vierbein.

— O, nu! Asch, pur şi simplu, nu putea pricepe atâta naivitate. Voiai la Vierbein! Şi ăla, crezi tu, că te aşteaptă doar pe tine? După tot ce se pare c-ai făcut ieri cu el, probabil c-o să îngenuncheze fericit, doar – doar te-o vedea. Ia spune, ce-ţi închipui tu, de fapt? Crezi că Vierbein ăsta e o păpuşă de cârpă, cu care să joci fotbal când ai chef? Individul e prea preţios pentru gândurile tale idealiste despre cazarmă. Ia-ţi degetele delicate de pe el, dacă nu ştii să-l atingi cum trebuie.

— Nu mă înţelegi, Herbert, spuse ea resemnată. Sunt altfel decât crezi. Pot să vorbesc cu el?

Asch îşi privi sora, dus pe gânduri şi plin de bănuieli. Aşadar, că îşi dorea să vorbească cu Vierbein. Iar în clipa asta, Vierbein, cel ostenit, hăituit, cenuşiu la faţă, pe care-l acoperea o uniformă jegoasă de instrucţie, îşi curăţa arma; Vierbein, cel căruia îi fusese frânt, o zi întreagă, fiecare oscior din trup. Şi pe el, pe Vierbein cel zdrobit, să-l pună faţă în faţă cu o Ingrid strălucitor de frumoasă?

— Nu, spuse el dur şi decis.

— Atunci nu, făcu Ingrid, simţindu-se respinsă.

Se ridică şi părăsi încăperea. Pe culoar se ciocni de Leutnantul Wedelmann, care aşteptase acolo. Acesta surâse senin.

— Permiteţi să vă arăt drumul? întrebă el.

— Vă rog, spuse Ingrid, şi păru că tocmai luase o hotărâre îndrăzneaţă.

„Masa de seară” veni devreme pentru grupa Lindenberg şi era măsurată cu dărnicie. Hauptwachtmeisterul Schulz se gândise la o manifestare în stil caracteristic şi se mândrea cu bogăţia imaginaţiei sale şi cu talentul de improvizator.

De fapt, imboldul îi fusese dat, fie şi indirect, de Lore, nevasta lui, când îşi permisese, după ce-l ajutase să-şi descalţe cizmele, să-l îndemne „să facă bine şi să se spele

odată pe picioare”. Acest „să facă bine… odată” era, desigur, o exagerare, însă „spălatul” declanşă în el o înlănţuire interesantă de gânduri: spălat, îmbăiat, înotat, înot liber.

Ca urmare, Schulz îl îndemnă pe Hauptmannul Derna să cultive intensiv cursul de înot, neglijat inadmisibil până în prezent, cu scopul mărturisit de a crea o baterie de buni înotători.

— Şi Herr Major Luschke şi-a exprimat, în repetate rânduri, o asemenea dorinţă.

Hauptmannul Derna, încântat de zelul Spiessului său, şi dându-şi sincer osteneala să-i întărească acestuia încrederea în el, mai cu seamă în urma incidentului de dimineaţă, spuse:

— Asta-i o idee excelentă, dragul meu Schulz, iar anotimpul mi se pare deosebit de favorabil pentru aşa ceva. Puteţi să-i daţi drumul liniştiţi. Şi adăugă, precaut; Dar să nu exageraţi cu nimic.

La care Schulz îl asigură netulburat:

— O să încep cu grupe mai mici.

Fireşte că grupa Lindenberg, care reuşise să lase în urmă o zi de iad, făcu parte dintre aceste „grupe mai mici”. Cu toţii erau istoviţi, iar Vierbein, care fusese lovit atât de tare, era ca şi terminat. Se aplecaseră peste armele lor şi le curăţau într-un ritm de melc. Unteroffizierul Lindenberg, care nu aprecia acest lucru, dar care înţelegea fără nicio convingere, stătea la geam şi părea că priveşte încordat afară.

Era un om al disciplinei, dar nu unul care să-i chinuiască pe soldaţi. Executase, după cum era de aşteptat din partea lui, o instrucţie severă, însă nu-şi supusese soldaţii la încordare psihică, îi storsese ca pe nişte lămâi, fără să-i târască prin toate mizeriile. Scosese de mai multe ori untul din ei, la instrucţia de infanterie, la instrucţia tragerii cu tunul, la sport, inclusiv la alergarea pe teren accidentat, dar toate acestea fuseseră gândite în vederea

efortului de oţelire a trupului şi, după părerea lui avizată, nu aveau nimic de-a face cu „epuizarea” sistematică.

Acum, la curăţarea armamentului, după-amiaza târziu, era pătruns de convingerea că şi-a îndeplinit datoria şi că soldaţii încredinţaţi lui au făcut faţă cu bine. Îl cuprinsese un simţământ de mândrie: munca sa de-o zi fusese exemplară. Dispreţuia intervenţiile brutale ale Wachtmeisterului Platzek, mai cu seamă că acestea puteau fi luate drept un vot indirect de neîncredere faţă de el.

Hauptwachtmeisterul Schulz păşi în încăperea grupei Lindenberg cu puţin înainte de terminarea curăţării armamentului. Radia de mulţumire, ceea ce stârni o nelinişte generală.

— Cine, întrebă el vesel, n-a trecut încă baremul de înot? Din cei unsprezece soldaţi prezenţi s-au prezentat şapte, printre care şi tunarul Vierbein. Gefreiterul Asch, care tocmai se întorsese din sala de lectură, unde primise vizita surorii sale, se ghemui neîncrezător într-un colţ. Bănuia cam ce se pregătea aici şi o ocărî în taină pe sora lui, care-l scosese din cotlonul relativ sigur din magazia de efecte.

— Numai şapte inşi? întrebă Spiessul cu o voioşie netulburată. Ştia că activitatea de înot din cadrul bateriei fusese serios neglijată şi că tocmai aici se afla năvodul în care puteau cădea toţi cei pe care voia să-i prindă.

— Şi ceilalţi? De pildă, dumneata, Asch?

— Eu, făcu Gefreiterul, am trecut baremul încă de anul trecut. Spiessul rânji bucuros.

— Asta, spuse el, bineînţeles că nu contează. Cine-mi garantează că mai ştii să înoţi? Doar e limpede că o verificare e necesară în fiecare an. Un soldat bun trebuie să ştie să înoate. Gata. Nu-i aşa, Unteroffizier Lindenberg? Doar eşti şi dumneata înotător?

— Sunt salvator, Herr Hauptwachtmeister, răspunse acesta, uşor scorţos.

— Ei, vezi? Pentru asta nu pot decât să felicit

întreaga grupă. E vreunul printre oamenii dumitale care să nu ştie deloc să înoate?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister, îl asigură Lindenberg. Puţinele ore de înot efectuate fuseseră folosite intensiv de el.

În preajma lui, a unui înotător salvator brevetat, nu existau raţe oloage.

— Grozav, grozav! strigă Schulz, pus pe fapte mari. Atunci să nu mai ezităm. Grupa dumitale va trece baremul astăzi.

— Astăzi? întrebă Lindenberg, sincer mirat.

— Nu auzi bine? i-o întoarse Schulz necruţător. De-abia e trecut de şase, şi se întunecă la opt şi jumătate. Până atunci, ăştia pot trece baremul de trei ori.

Lui Lindenberg nu-i pică bine această dispoziţie. Şi de data asta, diferenţa dintre concepţia sa şi cea a Hauptwachtmeisterului era atât de mare, încât cuteză să observe:

— Consider că este recomandabil un anumit antrenament, Herr Hauptwachtmeister.

Membrii grupei, cu excepţia lui Vierbein, care privea resemnat în gol, urmăreau încordaţi această dispută cu totul neobişnuită pentru ei. Gefreiterul Asch se aplecă puţin înainte pentru a avea un unghi de vedere mai bun.

— Vreţi, aşadar, să vă antrenaţi, spuse Hauptwachtmeisterul, într-o dispoziţie excelentă, fără vreo umbră de supărare. Asta se poate. Propunerea dumitale e de-a dreptul formidabilă. Deci dumneata ai să organizezi o jumătate de oră de înot pe uscat, să zicem de la şase jumătate la şapte. După aia o mică alergare pe teren, până la bazinul militar de înot, şi acolo o să începeţi cu înotul liber, la şapte şi un sfert. Supraveghetor va fi Wachtmeisterul Platzek. Voi veni şi eu. S-a-nţeles?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, spuse Lindenberg, sufocat.

Schulz se îndepărtă voios, nu înainte de a-l fi ţintuit

aspru cu privirea, aspru şi profund, pe tunarul Vierbein. Se duse imediat la Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frecuş, pentru a pune cu el la punct detalii semnificative.

Membrii grupei Lindenberg erau munciţi de gânduri sumbre. Unii aşteptau, cu oarecare curiozitate, o remarcă din partea Unteroffizierului lor. Însă acesta tăcea. Pentru el un ordin era un ordin, critica nu-i stătea în fire, iar comentariile la adresa unui superior din partea subalternilor le detesta.

— Încetaţi curăţatul armamentului! ordonă el. Pregătirea pentru înotul pe uscat. Luaţi-vă costumele de baie.

Membrii grupei se supuseră împotriva voinţei lor. Ostenitul Vierbein închise scurt ochii şi trase adânc aer în piept; se mişca aproape automat. Asch mormăi înăbuşit:

— Al dracului rahat!

— Ai spus ceva, Gefreiter Asch? întrebă Lindenberg sever.

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier. Am spus: Sper să nu fie apa prea rece.

Lindenberg acceptă explicaţia. Îl urmărea îngrijorat pe Vierbein. Omul nu-i plăcea; avea o rezistenţă slabă.

— Să nu te înmoi, Vierbeini Dacă te aduni, vei putea face faţă şi la asta.

Tunarul abia îşi mai simţea oasele obosite. Vedea ca prin ceaţă şi mergea ca pe ouă. Se mişca mecanic şi fără vlagă. Se schimbă, pregăti taburetul şi perna, apoi se rezemă de dulapul său.

Gefreiterul Asch îl observă şi se îndreptă către el. Îl apucă de braţ şi-i spuse:

— Strânge din dinţi şi ţine-te de mine.

Vierbein înclină din cap automat. Aproape că nu mai era în stare să gândească limpede, după ziua obositoare. Platzek-Frecuş se concentrase aproape numai asupra lui. Predica pe care i-a ţinut-o drept pedeapsă Hauptmannului Derna îl înspăimântase; după ea, trebuia să se aştepte nu

doar la atenţionări, ci chiar la încarcerare. În pauza de prânz, din ordinul Hauptwachtmeisterului Schulz, urma să lucreze la bucătărie. La sport fusese nevoit să facă tracţiuni nesfârşite, apoi gimnastică la sol şi la spaliere şi, în cele din urmă, lupte libere şi alergare pe teren. Acum era epuizat şi simţea că va cădea din picioare. Şi în scurtele secunde în care putea să-şi relaxeze mintea, se gândea la Ingrid şi la faptul că ea iui-l înţelegea.

Unteroffizierul Lindenberg îşi puse fluierul în acţiune. Soldaţii ridicară taburetele şi pernele, se buluciră prin uşă pe coridor, alergară jos pe platoul de adunare şi se aliniară. Tunarul Vierbein se lăsă împins în înghesuială. Se împiedică pe scări şi, dacă Asch nu l-ar fi prins la timp, ar fi căzut.

Wachtmeisterul Platzek îi aştepta deja pe înotătorii pe uscat. Rânji încântat, ordonă desfăşurarea, ca pentru exerciţii libere, aruncă o privire mândră la ferestrele pline cu soldaţi curioşi şi începu.

Soldaţii aşezară pernele pe taburetele din faţa lor şi la un semnal fluierat se aruncară peste ele. Urmând monotona comandă: „Un-doi!”, executau mişcări regulamentare şi ritmice de înot bras, care durară minute lungi. Nu era uşor să-ţi menţii corpul în echilibru, iar în acelaşi timp să mişti corect mâinile şi picioarele, începură să-i doară muşchii abdomenului.

— Acest Vierbein, urlă Platzek, se mişcă la fel ca un rac beat. Din cauza acestui Vierbein va trebui să mai continuăm astfel ore întregi.

Johannes Vierbein se mişca cu ultimele puteri. Încerca s-o facă exact, însă braţele şi picioarele îi pendulau aproape dezarticulate pe lângă taburet. Vierbein zări sub el stratul cenuşiu de ciment; era aspru, tocit, spălat de ape. Părea că se revarsă în valuri asupra lui.

— Capul sus, Vierbein! strigă Platzek. Doar n-ai de gând să tragi un pui de somn tocmai aici!

Vierbein se sădui să ridice capul, dar muşchii cefei îl

trăgeau înapoi. Vierbein împinse bărbia înainte. Terenul cimentat dispăru din raza lui vizuală, observă puţină iarbă, zidul scund, gardul înalt din drugi de fier şi, în spatele lui, strada ce ducea în oraş. Văzu nişte soldaţi care mergeau pe-acolo. Era şi Leutnantul Wedelmann cu o fată. Deschise larg ochii, simţi dintr-odată o durere vie şi, brusc, i se păru că vălurile de ceaţă care-l împrejmuiau se sfâşiară.

Fata care mergea alături de Leutnantul Wedelmann era Ingrid Asch. Păru să încremenească, apoi se înmuie.

— N-am zis să te scufunzi! răcni Platzek. Caută de-ţi adună oasele, măi, plăcintă!

Vierbein trecu şi de acest punct critic. Membrele i se mişcau precum părţile unei maşini prost unse, care merge pe jumătăţi de turaţie. Asch, aflat în spate, pe stânga în exterior, care făcea vagi mişcări de înot, era pregătit să-i sară în ajutor, însă nu părea necesar.

La ora şapte fix se strânseră taburetele. Lindenberg se postă în fruntea grupei şi alergă cu ea într-un tempo măsurat până la bazinul militar, urmat de Wachtmeisterul Platzek, cu fluierul, călare pe bicicleta de serviciu.

Hauptwachtmeisterul Schulz o luase agale înainte şi acum aştepta. Deveni nerăbdător când Unteroffizierul Lindenberg ezită să dea startul la înotul liber. Lindenberg, care nu-l mai slăbea din ochi pe epuizatul, leşinatul Vierbein, ce se deplasa mecanic, insistă ca grupa să se răcorească mai întâi, să facă masaj şi duş. Abia pe urmă era dispus să înceapă cu înotul.

Hauptwachtmeisterul îşi privi ceasul.

— Putem să-i dăm drumul, spuse el. Douăzeci de minute de înot bras, fără cusur, începând cu o săritură cap de pe platforma de un metru şi încheind cu o săritură liberă de pe platforma de trei metri. La „start” îi daţi drumul.

Soldaţii săriră cap în apă, unul după altul. Înotau fiecare în urma celuilalt, într-un cerc larg. Schulz stătea pe puntea a doua şi lângă el se afla Unteroffizierul

Lindenberg; amândoi îl observau, din motive cu totul diferite, pe un singur om: pe tunarul Vierbein.

După ce soldaţii înotară zece minute, Schulz se uită la ceas şi strigă vesel:

— Au trecut deja cinci minute!

Aproape toţi se chinuiau prin apă; avuseseră o zi obositoare şi acest lucru nu rămăsese fără urmări. Unul încercă să renunţe, dar Schulz izbucni într-un râs voios şi strigă:

— Îi dai bătaie până te îneci. După aia te scoatem noi.

Gefreiterul Asch făcu două tururi, elegant şi într-un stil lejer; era un bun înotător, dar nu voia să recunoască faptul că nu era necesar să se ostenească inutil. În afară de asta se străduia să aibă grijă de Vierbein. Îi observă cu atenţie pe Schulz şi pe Lindenberg; într-o clipă favorabilă părăsi cercul, înotă pur şi simplu sub puntea pe care stăteau cei doi superiori, se agăţă de un drug transversal şi se odihni.

Johannes Vierbein abia se mai mişca. Nu mai reuşea să vadă limpede. În urechi îi clocotea un taifun, în faţa ochilor îi pâlpâia o pâclă groasă, roşiatică. O greutate colosală îl apăsa încet în jos. I se păru că se topeşte şi se scurge. Se scufundă ca o bucată de plumb.

Lindenberg, care se aşteptase la asta, se săltă pe balustrada punţii. Schulz dădu să-l oprească:

— Individul se preface numai. Vine el singur la suprafaţă.

Dar Unteroffizierul nu-l ascultă, nu voia să-l asculte. Sări în apă şi înotă cu mişcări iuţi către Vierbein. Şi Asch se desprinsese de drugul transversal. Amândoi îl purtară pe Vierbein pe uscat.

— Aşa se-ntâmplă, spuse Schulz, sumbru. N-are forţă, n-are energie, e o fleaşcă şi un chiulangiu. Dar să se învârtească şi să-şi întindă labele după nevestele altora, ştie! Las că l-om lecui noi.

La familia Freitag mâncarea stătea punctuală pe masă, însă Gefreiterul Asch, invitatul serii, nu venea. Bătrânul Freitag privi peste ziarul din care se străduise zadarnic să citească şi se uită la ceas. Apoi se prefăcu a citi mai departe.

— Acum vezi şi tu, spuse Elisabeth, pusă pe ceartă, ce fel de om e. Nu-şi. respectă înţelegerile.

— Poate nu-i vina lui, spuse meşterul Freitag. Soldatul nu e stăpân pe timpul său; cam aşa e obiceiul acolo.

Frau Freitag stătea neliniştită lângă cuptor.

— Masa e gata, spuse ea. Dacă mai întârziem, îşi pierde din gust.

— Atunci, hai să începem! spuse tata Freitag.

— Şi dacă n-a putut veni mai devreme? întrebă Elisabeth, uşor nervoasă.

Freitag îi surâse; găsea potrivită neliniştea ei, disimulată cu greu. Mai întâi îl atacase pe Asch, apoi îi luase apărarea; oscila, dar era de înţeles. Freitag considera această reacţie ca o manifestare adiacentă a dragostei. Îi făcea bine să simtă lucrul ăsta, Indiferenţa l-ar fi exasperat.

— Ar fi bine să mai aşteptăm un sfert de oră, propuse Elisabeth cu o ezitare.

— Începem, spuse meşterul. Socotesc că nu se aşteaptă să n-o adaptăm noi viaţa particulară la obiceiurile cazărmii. Ori nu poţi mânca fără el, Elisabeth?

— N-ar trebui să mai aşteptăm niciun minut, zise ea.

Se servi masa. Mirosea puternic şi plăcut. Tata Freitag primi farfuriile şi le umplu sărbătoreşte.

— Muncim din greu, spuse el, dar şi mâncăm cu spor; apoi ne culcăm liniştiţi şi nu ne facem griji mari despre viitor.

Se apucară să mănânce în tăcere şi cu poftă piureul gros şi gustos de mazăre. Numai Elisabeth mâncă puţin şi se uită la scaunul gol de lângă ea.

Până să umple Freitag a doua oară farfuriile, apăru şi Gefreiterul Herbert Asch, răsuflând din greu. Freitag îi uşură intrarea. Îi arătă locul liber de la masă şi-l tratâ de parcă ar fi venit de mult şi ar fi fost un oaspete de-al casei.

Frau Freitag nu-l găsea antipatic, poate niţel cam gălăgios, cam nepăsător, dar fără să deranjeze. Elisabeth evită să-l privească. Tata Freitag întrebă liniştit;

— S-a întins atât de mult serviciul pe ziua de azi?

— A trebuit să mai trec rapid baremul de înot, spuse Asch.

Freitag dădu înţelegător din cap.

— O fi ajutat şi graba, spuse el.

— Întocmai, încuviinţă Asch.

Mâncarea îi plăcea grozav şi chiar motivă de ce. Mama Freitag constată astfel că el se pricepe puţin la gătit, găsind că ăsta e un lucru remarcabil.

Elisabeth se purtă cu reţinere. Nu-i vorbi lui Herbert, şi el socoti potrivit să nu i se adreseze direct. Nu prea ştiau amândoi dacă e cazul să se tutuiască în prezenţa părinţilor Freitag, dar ştiau, în schimb, că în această situaţie nu-şi puteau spune ceea ce doreau. Aşa că preferară să tacă.

După ce Asch îşi golise cea de-a treia farfurie, spre marea încântare şi mulţumire a mamei Freitag, meşterul îi propuse să iasă cu el în grădină şi să fumeze o ţigară. Cea ce şi făcură. Se plimbară pe lângă straturi, în vreme ce femeile clăteau vesela la bucătărie.

— Tot aşa era şi mai demult? întrebă Asch. Bănuiesc că aţi tăcut şi dumneavoastră milităria.

— Înainte de războiul mondial, spuse bătrânul Freitag. Şi de ce să fi fost mai demult tot aşa cum e azi? Şicanarea zilnică în vederea aşa-zisei căliri a bărbatului? Prietene dragă, am câteodată impresia că voi trăiţi ca într-un sanatoriu.

— Era şi mai rău?

— Era mai multă consecvenţă. Vreau să spun

normalitate. Totul avea şi ceva dintr-un joc aspru, bărbătesc. Foarte mulţi, neobosiţi trupeşte şi neatinşi de cultură cum erau, participau chiar tu plăcere. Numai unora, destul de puţini, pe ansamblu, le stătea toată treaba în gât. Astăzi e cu mult mai complicat: ceea ce pe atunci mai putea trece drept o plăcere aspră, bărbătească, a devenit în ziua de azi o siluire sufletească. Oamenii au ajuns mai sensibili, drept care, alde-ăstora care-i freacă le vine mai greu. Sunt nevoiţi să se impună din ce în ce mai brutal, şi uite-aşa se încontrează unii tu alţii.

— Şi tot nu şi-a dat nimeni seama cât de lipsit de sens este frecuşul ăsta.

— Nu-i atât de simplu, spuse Freitag. Sunt motive să crezi că pe atunci corvoada putea avea, în anumite împrejurări, un sens, putea fi, în orice caz, utilă. Eu însumi am trecut printr-o asemenea situaţie, chiar în 1914. La un contraatac, o parte a grupei, în care mă găseam şi eu, a fost cuprinsă de panică. Cei dintâi îşi aruncaseră deja armele în noroi şi voiau s-o ia la sănătoasa. Şi ce s-a întâmplat? Un soldăţoi de cazarmă s-a ridicat, a răcnit către ăia în retragere şi s-a apucat să facă instrucţie cu ei, chiar acolo, în mijlocul câmpului de bătălie. Şi uite-aşa se liniştesc soldaţii, ceea ce pe scurt înseamnă că se încleştează cu inamicul.

— Ei, şi? întrebă Asch. Ce dovedeşte asta? La bătrânul Fritz[24] trupele mărşăluiau pe câmpul de bătaie ca pe terenul de instrucţie. Dar timpul nu stă în loc.

— Micii superiori ai războiului mondial sunt marii superiori din ziua de azi. Soldăţoiul ăla de cazarmă de-atunci, un Leutnant, probabil că astăzi e Oberst[25]. Şi toţi oamenii ăştia, cu experienţa războiului trecut, vor să treacă în următorul. Nu se gândesc înainte, se gândesc înapoi. Nu se adaptează, apreciază şi folosesc pe cât se

---

24 Aluzie la împăratul Frederic cel Mare al Prusiei (1712-1786) (n.tr.).

25 Colonel (n.tr.).

poate metodele vechi. Mai exact, indivizii ăştia au dat faliment, dar găsesc tot timpul nătărăi care să le acorde din nou un credit nelimitat.

— Şi noi, spuse Asch cu încrâncenare, trebuie să plătim oalele sparte.

— Prin frecuş, spuse bătrânul Freitag, dus pe gânduri, multe se pot rezolva mai comod. Întotdeauna a fost aşa. Frecuşul e paradisul mediocrităţilor. Naturile mai valoroase şi mai complicate sunt astfel aduse la acelaşi nivel; ăsta-i tot secretul.

— Şi credeţi că împotriva acestui lucru nu-i nimic de făcut?

Freitag găsea amuzantă tema.

— Poate dacă un revoluţionar ar izbuti vreodată să ajungă General. Dar nu-mi închipui cum poate reuşi aşa ceva. Înainte de războiul mondial, la noi s-a petrecut următorul lucru: un puşcaş i-a spus unui Feldwebel să-l pupe-n fund. Urmarea a fost procedura unui Consiliu de Război. Însă puşcaşul a explicat că n-ar fi făcut niciodată o asemenea afirmaţie, şi Consiliul de Război l-a crezut pe cuvânt. Martori nu existau, puşcaşul trecea drept un soldat bun, şi nimeni nu-şi putea închipui că un om întreg la minte ar putea ajunge fie şi numai să gândească asemenea monstruozităţi, darămite să le mai şi rostească.

— Şi acest puşcaş, bănuiesc, se numea Freitag.

— Să mergem înăuntru, spuse acum meşterul, cu un surâs hazliu. Se face răcoare şi, în afară de asta, ne aşteaptă muierimea.

Intrară în casă şi se aşezară în jurul mesei mari din sufragerie.

— Să bem o sticlă de vin de mure, spuse bătrânul Freitag. Nu e grozav, dar l-am preparat cu mure din grădina noastră.

Gustară vinul şi Herbert Asch găsi că nu era rău deloc, dar vă stătuse mai mult cu vreo două săptămâni în damigeana de fermentare.

— Îmi răpiţi şi bruma de autoritate pe care-o mai am, spuse Freitag, făcând cu ochiul. O susţineţi pe soţia mea, pentru că a vrut, într-adevăr, împotriva opiniei mele, să trag vinul în sticle încă de acum două săptămâni.

— Soţia dumneavoastră are dreptate, afirmă Gefreiterul Asch cu convingere.

Mama Freitag radia de bunăvoinţă. Acest Herbert Asch nu numai că nu-i displăcea, dar îl considera de-a dreptul încântător. Un tânăr manierat, nici înfumurat, dar nici servil; se purta de parcă în fi fost acasă. Ceea ce ei îi cădea bine. Nu tot ce purta uniformă era obraznic şi încrezut.

Băură cu chef sticla de vin de mure şi o deschiseră pe-a doua. Tinerii încă se mai străduiau să nu-şi vorbească. Puţin după ora zece şi jumătate, Asch îşi luă rămas-bun.

— Trebuie să mă întorc în cazarmă, spuse el.

— V-aş fi condus cu dragă inimă, îl asigură bătrânul Freitag, dar mâine sunt nevoit să mă scol iarăşi cu noaptea-n cap. Elisabeth vă va însoţi cu plăcere, bănuiesc.

Elisabeth se făcu a ezita.

— Dacă insişti, tată!…

Freitag îi surâse.

— Nu te oblig.

Mama Freitag râse cu seninătate şi Asch se simţi încurcat. Îl liniştea doar faptul că Elisabeth era şi mai încurcată decât el. Îşi luă rămas-bun, obţinu permisiunea de a veni oricând, şi promise că o va face.

Se îndreptară încet către cazarmă, care arăta în noapte ca un vapor imens pe întinderea oceanului. Elisabeth mergea agale pe lângă el, străduindu-se să păstreze distanţa.

Asch se opri.

— Elisabeth, spuse el, cu ce te-am jignit?

— Nu m-ai jignit, răspunse ea, dar nu te-ai ocupat de mine.

— N-am avut timp, zise Gefreiterul, pur şi simplu n-

am avut timp.

— Am fost în permanenţă doar la câteva sute de metri depărtare de tine. Cu siguranţă că ai fi putut veni, dacă ai fi vrut.

— Ieri, luni, spuse Herbert Asch, n-ai fost de găsit. Am încercat de mai multe ori să dau de tine. Abia pe seară am aflat că nu veniseşi deloc la serviciu.

— Am stat acasă, şi asta nu-i pe altă planetă. De la cazarmă până la noi faci zece minute.

— Doar că nu puteam să vin acasă la tine, se apără Herbert Asch. După toate câte s-au întâmplat, nu puteam.

— Ce s-a întâmplat de fapt? întrebă Elisabeth şi, fără să-l lase să răspundă, adăugă repede: Astăzi am fost toată ziua în cazarmă şi nici măcar n-ai încercat să mă vezi.

N-am avut timp. A trebuit să mă las frecat sau să caut să mă feresc. N-am avut nicio clipă de linişte, pe cuvântul meu.

Elisabeth se aplecă puţin.

— Din cauza mea? întrebă ea, cu o voce îngrijorată. Ai întâmpinat greutăţi pentru că în noaptea de duminică spre luni ai… Vreau să spun, pentru că ţi-ai lăsat hainele baltă?

— Asta a fost ceva hazliu, făcu Asch şi izbucni, fără să vrea, în râs.

Observă uluit că şi ea râdea, încet, înăbuşit, dar limpede. Pe urmă râseră împreună.

Asch o apucă de braţ şi ea acceptă. Îi simţi carnea caldă şi pietroasă prin stofa subţire.

— O treabă tare, aşa-i?

Elisabeth dădu încrezătoare din cap. Surveniseră prea multe între ei, şi nu mai putea rămâne supărată. Asch nu era el prea tandru, nici pe departe pe cât visase ea dintotdeauna, dar îl iubea.

— Tu ce crezi? întrebă Asch. A observat tatăl tău ceva? Vreau să spun, ştie ce s-a-ntâmplat?

Elisabeth se dezlipi brusc de lângă el.

— Asta te frământă pe tine? întrebă ea, bănuitoare. Asta-i tot ce te interesează? Atunci poţi trăi netulburat mai departe, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut. Tata habar n-are, şi eu am uitat totul.

— Asta-i o neînţelegere, spuse Asch şi se uită la ceas. Era timpul să se întoarcă la cazarmă.

— Pleacă liniştit, spuse Elisabeth, ostilă. N-a fost nici măcar u neînţelegere şi nu s-a-ntâmplat nici cel mai mic lucru. Dacă asta în satisface, află că nu te-am văzut niciodată. Şi chiar dacă m-ar întreba cineva dacă-l cunosc pe bărbatul care a dormit la mine, aş răspunde că nu. Fii convins.

— Dar, Elisabeth, eu… îţi explic mâine, acum trebuie să fug.

— Du-te numai în cazarma ta, spuse ca Acolo ţi-o locul.

— Doamne, cât de proastă poţi să fii! strigă el indignat, apoi o lăsă baltă şi fugi.

Ziua ce se apropia cu paşi obosiţi avea un chip rozaliu. Privea cazarma, care-i stătea în cale ca un animal din piatră! în măruntaiele lui începea să fie rumoare, dar animalul nu se clintea.

Tunarul Vierbein zăcea inert în pat. Fluieratul Unteroffizierului de serviciu îl smulse din letargie. Ridicat pe jumătate, privi în jur prin încăpere. Îşi simţea mădularele ca de plumb şi capul strâns în cercuri de fier. I se părea că aerul din jur unduieşte în vălătuci groşi şi cu miros înăbuşitor.

Soldaţii” se mişcară alene din paturile lor; considerau asta un progres imens, pentru că în urmă cu câteva luni, pe când mai erau încă recruţi, obişnuiau să ţâşnească din paturi ca împinşi de un resort. Astăzi erau deja soldaţi „bătrâni” şi se mişcau ceva mai domol, mai cu seamă că era de serviciu Unteroffizierul Schwitzke, „Saurianul”. Schwitzke nu sucea nimănui gâtul dacă nu avea un motiv întemeiat s-o facă sau dacă nu exista un ordin clar în acest

sens.

Dimineaţa se legau cu greu discuţii constructive, printre căscături. Doi se certau din pricină că nu cădeau de acord cât de mult puteau fi deschise uşile dulapurilor, fără să incomodeze. Un altul deschise larg toate geamurile, gest salutat de cei din colţuri, dar dezaprobat de cei de lângă ferestre. Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch mai dormiră un sfertuleţ de oră, ceea ce pentru ci nu era prea periculos, dat fiind faptul că paturile le erau camuflate de dulapuri şi nu puteau fi văzute în primul moment.

— I-am arătat ieri, explică Wagner, cunoscut ca un tip voinic, ce-i aia o greblă. A fost încântată. La mine fiecare îşi capătă porţia, şi vestea asta s-a cam răspândit printre ele.

Unii cereau să afle detalii. Din colţul stâng, o cizmă zbură către Wagner.

— Linişte! urlă Kowalski din bârlogul lui, sau vă tăbăcesc fundurile alea goale.

Vierbein continua să zacă vlăguit în patul său. Nu găsea puterea să se urnească. Vacarmul matinal din încăpere îl învăluia ca un fum dens de ţigară, care provoacă dureri puternice de cap. Avea senzaţia de ameţeală.

Unteroffizierul Schwitzke dădu uşa de perete pentru a controla, conform regulamentului, dacă toată lumea s-a deşteptat. Căută să închidă imediat uşa, dar îl văzu pe tunarul Vierbein şezând ca un buştean în patul său.

— Tot timpul acest Vierbein! strigă Schwitzke, triumfător.

Unteroffizierul Schwitzke, „Saurianul”, avea un suflet de elefant, mânat de bunul Dumnezeu în Wehrmacht, pentru a duce aici o viaţă liniştită. Însă acest Schwitzke era în stare să audă iarba cum creşte; intuia cu un al şaselea simţ care era plăcerea superiorilor săi direcţi. Şi cu toate că nu făcea niciodată mare lucru, tot ceea ce

făcea era plin de sens şi foarte util. Nimeni altul nu avea acest dar al lui de a obţine cu minimum de desfăşurare de forţe un maximum de bunăvoinţă din partea superiorilor. Şi ştia foarte bine că acest Vierbein era punctul sensibil, călcâiul lui Ahile de moment (dacă-i era permisă această comparaţie îndrăzneaţă) al Hauptwachtmeisterului său.

Tunarul Vierbein sări din pat şi încercă să ia poziţie de drepţi în cămaşa de noapte. Se clătină însă din nou şi se sprijini. Arăta epuizat. Ochii lui priveau lipsiţi de expresie prin camera înceţoşată.

— Individul ăsta molâu nu-i în stare nici să vadă! strigă Schwitzke radios. Iar a visat toată noaptea numai despre dragoste, nu-i aşa? Privi în jur şi aşteptă să audă râsete de curtoazie, dar nimeni nu se clinti. Am să te lecuiesc eu, adormitule! Te prezinţi după aia la mine pentru curăţatul sectoarelor.

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier, spuse Vierbein docil.

Schwitzke îl mai cercetă odată cu o bunăvoinţă condescendentă, strigă „molâule" şi părăsi apoi încăperea mulţumit. Hotărî să-l repartizeze pe Vierbein la o muncă prin care să nimerească în calea Hauptwachtmeisterului, sau cel puţin a Wachtmeisterului Platzek, ceea ce cu siguranţă avea să dea naştere la bucurie şi aprobare.

Tunarul Vierbein îşi trase pantalonii pe el, azvârli cămaşa de noapte pe pat şi alergă la spălător. Se înghesui la o chiuvetă şi dădu drumul apei reci. Băgă capul adânc sub jet, ceea ce îl răcori peste măsură, fără însă a-i uşura greutatea de plumb din mădulare.

Între timp se ridicaseră şi Kowalski cu Asch. Strigătele vesele ale Unteroffizierului îi treziseră definitiv şi începură să se echipeze.

— De fapt, spuse Asch, Vierbein are astăzi serviciu la cameră.

Kowalski încuviinţă din cap.

— Pricep, făcu el. Am să repartizez pe altul, senţelege.

Privi cercetător în jur.

Wagner cel voinic tocmai era pe cale să ilustreze publicului său sărăcăcios seara care avea să vină.

— Am să-i mai arăt o dată ce-i aia o greblă, spuse el. Trebuie să-şi dea seama că eu sunt omul nimerit pentru ea.

— Zi, zău, că eşti nimerit! strigă Kowalski. Astăzi ai serviciu în cameră.

Wagner cel voinic era indignat.

— Eu? De unde până unde? Serviciu la cameră are Vierbein, molâul ăla, nu eu!

— Dacă nu-ţi tace imediat fleanca aia mare, îl asigură Kowalski, atunci am să-ţi rup toate oasele şi nici măcar molâu n-ai să mai fi, ai să fii un invalid împuţit.

Wagner cel voinic ştia din experienţă că nu-i de glumit cu Kowalski. Mormăi şi înjură, dar preluă programul de la şeful camerei. Acesta râse:

— Cine e atât de voinic ca tine şi rezolvă atâtea fete, ăla-i poate veni de hac şi unei amărâte de camere.

Vierbein nici măcar nu avu vreme să se îmbrace cât de cât în linişte pentru curăţatul sectoarelor. La o fluierătură, puse iute mâna pe mătură, lopată şi găleată şi alergă jos pe platoul de adunare. În fugă încă se mai străduia să-şi încheie vestonul.

Schwitzke se purtă ca şi cum Vierbein ar fi întârziat. Dar, de fapt, îi era lene să ocărască. Nu făcu decât să strige:

— Latrina, coridorul de jos!

Era un loc care se afla lângă biroul său şi pe care-l putea supraveghea comod de-acolo; în afară de asta era de presupus că acest loc avea să fie vizitat şi de Hauptwachtmeister, căruia 3 plăcea să se arate dis-de-dimineaţă în sectorul bateriei. Desigur că Spiessul putea fi găsit şi în locuinţa lui personală, însă se cunoştea faptul că el căuta cu orice prilej să-şi demonstreze prezenţa activă în serviciu, prin urmare, în acest caz, urma să îmbine plăcutul cu utilul.

Dar Schwitzke îl uită deocamdată pe Vierbein, fie din comoditate, fie din bunăvoinţă. Dacă Spiessul ar fi apărut, Schwitzke i-ar fi oferit un spectacol. Aşa însă închise ochii şi nu avu nimic împotrivă ca Vierbein, amărâtul ăla, să-i scape printre degete.

Cu toate că se aştepta la tot ce era mai rău, Vierbein lucrase remarcabil: târându-se în patru labe, gâfâind, împingând „T”-ul peste dale, mânuind cârpa, punând în circulaţie şuvoaie întregi de apă. Când isprăvi, şi Schwitzke, contrar aşteptărilor, încă nu apăru, se grăbi să urce sus în dormitor.

Trupa mesteca la micul dejun şi sorbea cafeaua călduţă din malţ. Wagner cel voinic căută să stânjenească activitatea şi să se apuce imediat de curăţatul camerei, însă Kowalski ameninţă că-i dă cu cana de cafea în capul lui de lemn. Se purtau discuţii dure.

— Cel mai bine ar fi, îi spuse Asch lui Kowalski, ca Vierbein să se dea bolnav.

— Nu-i rău. Altminteri, astăzi or să-l facă franjuri. Dar ce boală să-l fi lovit? întrebă Kowalski.

— S-o găsi ceva, îşi dădu cu părerea Asch. La urma urmei, ieri a clacat de două ori.

— Hmm.

Kowalski se orienta inspirându-se din bogata lui experienţă. Denumirea generală pentru felul ăsta de boală nu putea fi decât „accese de ameţeală” sau „stări de moleşeală”. Niciuna nu suna bine.

— Să zicem „crampe la inimă”, propuse Asch. Pe undeva e chiar adevărat. Apoi nu e prea simplu de demonstrat şi necesită consultaţii speciale. Între timp, furtuna de pe-aici s-ar potoli.

— S-a făcut, spuse Kowalski, după care se îndreptă spre Vierbein, care tocmai intenţiona să mănânce. Ascultă, micuţule, spuse el, te dai bolnav. Aşa am hotărât.

— Dar eu nu sunt bolnav, spuse Vierbein.

— Însuşi faptul că te împotriveşti îmi arată că eşti

bolnav.

Kowalski era un om care nu suporta să fie contrazis, atunci vând era convins că are dreptate.

— O ştergi imediat şi raportezi că eşti bolnav. Crampe la inimă. Sau eşti cumva dornic de corvezi? Ai tu habar câte-or să se mai întâmple astăzi? Azi e tragere cu puşca, afară, pe Wilhelmsruh. Acolo unii or să aibă timp berechet să se ocupe de tine, băieţaş. Şi la drumul încolo şi încoace ai să fii încărcat ca un măgar. Pentru că pun pariu cu tine că alde noi, grupa Lindenberg, vom căra toate catrafusele, şi tu, dacă ai să vii, ai să cari cele mai multe. Asta-i tot atât de sigur ca şi rugăciunea la biserică. Aşa că dispari.

Tunarul Vierbein lăsă baltă micul dejun şi alergă jos. Raportă Unteroffizierului că e bolnav. Schwitzke, care aţipise, îşi privi vizitatorul. Îl tutuia, şi ăsta era un semn sigur că se află într-o dispoziţie proastă.

— Ce-ţi închipui tu, băi, figură? spuse el. Nu ştii că dacă eşti bolnav trebuie să ieşi la raport dimineaţa la prima oară, când Unteroffizierul de serviciu trece pentru a doua oară prin camere?

— *Jawohl*, Herr Unteroffizier, dar…

— Aşadar, ştii, mizerabilule! Ca să vezi! Vasăzică ştii foarte bine. Şi ce ţi-ai închipuit tu când te-ai scurs încoace? Ia zi-i, vită! Vrei să-mi scuipi în pălărie, ai? Dar pentru asta trebuie să-ţi găseşti alt prost.

Vierbein încercă să deschidă gura, dar Schwitzke i-o tăie scurt. Deschise caietul de rapoarte al Unteroffizierului de serviciu.

Ia uită-te-ncoace, putoare. Ce scrie aici? Aici scrie: „Nu există bolnavi raportaţi”. E clar? N-ai raportat la timp că eşti bolnav, deci nu eşti bolnav. Va trebui să aştepţi până mâine, porc mistreţ.

Tunarul dădu să plece. Sincer indignat că cineva cutezase să-i întrerupă cu brutalitate liniştea de dimineaţă şi mai fusese şi într-atât de îndrăzneţ încât să aştepte de la

el să-şi modifice raportul, Schwitzke devenise activ de-a binelea.

— Dumneata ai curăţat latrina de jos, spuse el. Vreau s-o văd.

Se duse cu Vierbein la latrină, o cercetă în amănunţime şi rezultatul nu-l găsi deloc îmbucurător sau măcar încurajator. Porunci o nouă curăţare, lărgită, şi era decis chiar să asiste la ea. Buna dispoziţie îi revenea văzând cu ochii, pentru că-i bubuise o idee strălucită: îi va spune Spiessului o istorioară despre un tunar care voia să se dea bolnav, probabil pentru a trage chiulul, dar căruia însă i-a tăiat-o scurt, punându-l să se târască în patru labe prin căcăstoare! Cu siguranţă că Spiessul va necheza de râs la auzul acestei isprăvi!

Ideea istorioarei de dimineaţă îl încântă în asemenea măsură pe Schwitzke, încât îi dădu lui Vierbein drumul cu câteva minute mai devreme decât avusese de gând. Ardea de nerăbdare să ajungă la destinaţie cu povestea lui despre bolnavi şi latrine. Vierbeia ţâşni ca din puşcă.

Pe drum, tunarul se uită la ceas şi constată că nu avea să mai apuce micul dejun. Nici nu simţea foamea. Merse la Kowalski şi la Asch şi le raportă situaţia. Amândoi se priviră unul pe altul, ceea ce spunea totul. Apoi, Vierbein se pregăti pentru tragerea cu puşca.

Cu ocazia asta se apropie de Asch.

— Aş fi vrut să mai vorbesc ceva cu tine, aseară.

— N-am putut, spuse Asch. A trebuit să mă duc undeva şi să mă supăr.

Se făcu a avea o treabă foarte importantă de rezolvat şi s-o aplecă adânc în dulapul său. Nu suporta să se uite la figura palidă, obosită şi frământată a prietenului său; pe undeva simţea un sentiment de vinovăţie.

— Am văzut-o, spuse Vierbein încet, cu o voce moale şi îndurerată, parcă, am văzut-o aseară pe sora ta.

Asch îşi întrerupse lucrul, dar nu se îndreptă.

— Aşa, făcu el, deci ai văzut-o.

— Da. Cu Leutnantul Wedelmann.

Acum, Asch se ridică încet. Gândi: sărman nefericit, speriat ce eşti, nimic nu te ocoleşte. Vasăzică ai văzut-o şi pe asta! Şi spuse:

— Nu-ţi sparge capul, Johannes. Aşa-s femeile. Iar Ingrid nu face nicidecum excepţie.

— Bine, spuse Vierbein, încet.

Însă Asch constată că nu era bine deloc. Nu voia să-şi menajeze prietenul, voia să-l călească; nu voia să vadă cum Vierbein se înăbuşă în sentimentele sale, voia să-l smulgă din mlaştina sentimentalismului mărunt. Şi spuse, cât putu de brutal:

— Nu merită să verşi nici măcar o lacrimă pentru ea. E o afurisită rece, închipuită şi egoistă. O plantă de seră a Marii

Germanii. Cu cât e mai mare gradul, cu atât mai mare e şi dragostea ei. Fă-te General, şi-o să încremenească de veneraţie.

Vierbein nici nu apucă să găsească vreo replică. Încercă sincer, dar nu reuşi. Asch îl lăsă de-a dreptul baltă. În aceeaşi clipă, Unteroffizierul Schiwtzke fluieră afară pe coridor şi strigă vesel:

— Pregătirea pentru adunare!

Vierbein îşi încinse centura cu portîncărcătorul. Lăsă paftaua cu o gaură mai slabă. Cineva îi întinse o scrisoare. Era de la mama sa. Îşi încuie dulapul şi rupse plicul. Trecu repede peste primele rânduri, care spuneau: „Dragul, bunul meu băiat! Am vrut să te scutesc de una ca asta, dar acum nu mai pot. Sunt hotărâtă să mă despart de tatăl tău…”

Afară, Unteroffizierul de serviciu răcni:

— Adunarea!

Vierbein împături scrisoarea şi-o vârî în buzunarul de la veston. Se albise la faţă şi mâinile îi tremurau. Apoi se lăsă purtat alură de înghesuiala celorlalţi.

Razele soarelui cădeau peste traversele locaşului de

tragere şi se înfigeau acolo. Aerul părea din sticlă topită. Pământul era extenuat.

Tragerea decurgea conform planului. Bateria fusese împărţită în trei mari grupe şi fiecare dintre ele ocupa un locaş. Toţi cei care trăseseră se adunau în spatele magaziei de unelte de pe pajişte. O zi ca asta era o zi clasică de odihnă, nu însă şi pentru cei care n-o meritau. Ei făceau serviciile de marcatori, erau obligaţi să transporte ţinte, muniţie, să măture poligonul, să cureţe armele Unteroffizierilor şi să facă mânuiri de armă, dacă trăseseră foarte prost.

În rest, abia de le păsa unora de alţii. Principalul lucru era ca tragerea să se desfăşoare fără pauză, nu conta prea mult dacă unul trăgea mai devreme sau mai târziu, decât în măsura în care era nevoie de el. În ce-l privea pe Vierbein însă, de el a fost nevoie atât înainte cât şi după tragere, iar Spiessul avusese grijă ca prietenul său special să nu se plictisească câtuşi de puţin pe toată durata tragerii.

În poligon, Hauptwachtmeisterul Schulz, Spiessul, se afla în elementul său, pentru că era un ţintaş deosebit. Rareori se arăta pe terenul de instrucţie, la bazinul de înot ceva mai des, la poligon întotdeauna. Şi fiindcă astăzi avea să se desfăşoare întrecerea de tragere pe baterii, a cărei câştigare era pentru el o chestiune de onoare, se remarcă printr-o vioiciune aparte. Era peste tot şi insufla încredere în victorie; acest lucru îl absorbi în asemenea măsură, încât pe parcursul unor sferturi întregi de oră uita cu totul de Vierbein, lăsându-l pe undeva, fără activitate.

Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch, înainte de a încerca să se dedea unui somn prelungit în boschete, avuseseră grijă să-şi ia fiecare câte o sarcină comodă: unul ţinea registrul cu evidenţa tragerii, celălalt împărţea muniţia. Supravegherea locaşului şi, în acelaşi timp, supravegherea tragerii îi revenea Wachtmeisterului Platzek. Toţi erau peste măsură de leneşi, întrucât prima

poruncă în poligon pentru fiecare soldat era: calm, calm şi iarăşi calm!

Platzek-Frecuş, uns cu toate alifiile în cei zece ani de serviciu, îl puse pe tunarul Vierbein să aducă o găleată cu apă. Urma s-o folosească pentru împrospătare şi pentru răcorirea spiritelor încinse. Cine tremura, ezita sau schiţa fie şi cel mai mic gest avea voie să-şi bage tot capul înăuntru, lucru care pe Platzek îl amuza grozav de fiecare dată.

Soldaţii mărşăluiau în poziţie câte cinci, îi întindeau Gefreiterului Asch portîncărcătoarele lor goale şi primeau câte şase lovituri din muniţia numărată cu grijă şi notată cu precizie în registru; pe urmă, treceau pe la Kowalski unul după altul, spunându-şi numele, pentru ca sucôesele la tragere şi consumul de muniţie să fie consemnate. O dată rezolvate acestea, puşcaşul se prezenta la Wachtmeisterul Platzek şi avea voie să înceapă. Şi Platzek făcea tot ce ţinea de el pentru a obţine rezultate notabile.

Totul funcţiona ca o maşinărie bine unsă. Triplul control adormi automat atenţia celor trei controlori; se bazau unul pe celălalt, mai cu seamă că nu era vorba despre o tragere obligatorie, ci de un concurs. La tragerea obligatorie, unde fiecare superior obişnuia să-şi îndrume subordonaţii direcţi, unde conta media grupei, a bateriei, a unităţii, randamentul individual, prin care se aducea în acelaşi timp şi dovada valorii instruirii, deci şi a instructorului, totul era jucat pe-o carte. La concurs însă nu putea câştiga decât unul, cel mult putea să intereseze grupa fruntaşă; ceilalţi treceau neobservaţi.

Acest lucru mergea într-atât de departe, încât Unteroffizierii cu experienţă de tragere, care obişnuiau să-şi împartă sistematic primele locuri între ei, nu puneau niciun preţ pe o tragere exactă a subordonaţilor, ca să nu-şi creeze astfel o concurenţă nedorită. Se trăgeau cele şase lovituri, un puşcaş o lua din loc şi venea următorul. Rezultatul nu era atât de important, cât timp era slab.

Chiar şi la „găurile în vânt”, la care de obicei începea scandalul, într-o asemenea zi se rânjea doar cu superioritate.

Wachtmeisterul Platzek căscă din toţi rărunchii. Clipi mărunt prin arşiţa soarelui şi nu-i prea păsa ce se-ntâmplă în spatele lui; acolo îşi vedeau de treabă grupe experimentate şi conştiincioase de soldaţi; ştiau ei să le dea treburilor de capăt. Din când în când, mai făcea câte-o glumă cu un puşcaş ocazional şi, când reuşea să-l distragă de la ochitul cu grijă, râdea îngăduitor.

În următoarea grupă care veni să tragă se afla şi tunarul Vierbein. Asch îl privi cercetător, dar Vierbein îi evită privirea. Gefreiterul găsi că tunarul arată jalnic, dar nu lăsă să se ghicească acest lucru. Îi dădu, ca fiecăruia, şase lovituri de muniţie, apoi se duse la Kowalski să stea puţin de vorbă cu el.

Împuşcăturile pocneau în poligon într-un ritm potrivit. Tăbliţele indicatoare erau trase monoton şi împinse la loc. Pe undeva, prin spate, urla un Spiess.

După o vreme, Asch reveni, pentru că voia să-i spună lui Vierbein câteva cuvinte de îmbărbătare. Dar tunarul nu mai era acolo, se îndepărtase pe nesimţite.

Gefreiterul Asch avu nevoie de câteva secunde pentru a pricepe ce avea să însemne asta. Obergefreiterul Kowalski, căruia îi atrăsese atenţia încremenirea prietenului său, avu nevoie de câteva secunde în plus. Apoi pricepu şi el.

— De-aici poate ieşi o porcărie frumoasă de tot, zise el încet.

Asch dădu din cap. Apoi se duse la Platzek.

— Pot să ies puţin din rând, Herr Wachtmeister?

— Din partea mea, mi-e indiferent. Dar să nu lipseşti prea mult. Obergefreiterul Kowalski preia şi treaba dumitale.

Gefreiterul Asch alergă spre ieşirea poligonului.

— Da grăbit mai eşti! strigă Platzek în urma lui, bine

dispus.

Asch nu-l mai ascultă. Îl căuta pe Vierbein.

Se strecură printre soldaţii care aşteptau, gata să se izbească de Leutnantul Wedelmann, care era supraveghetor-şef. Wedelmann dădu să spună câteva cuvinte de dojana, însă când îl recunoscu pe Asch, îi zâmbi amabil. Gefreiterul fugi mai departe. Apoi îl văzu pe Vierbein stând în dosul unui buncăr cu muniţii, între pomi.

— Vierbein! strigă Asch.

Vierbein tresări şi se întoarse brusc. Pe chipul său palid, ochii îi licăreau straniu, de parcă era speriat.

Gefreiterul Asch se îndreptă încet către tunar, încercând să-şi înăbuşe respiraţia precipitată. Îşi simţea inima bătând. Continuă să meargă, aproape automat.

— Vierbein, spuse el apoi, dă-mi muniţia!

Tunarul nu răspunse. Rămase locului, moale, puţin înclinat în faţă. Arma îi atârna în mâna stângă.

— Dă muniţia încoace, Vierbein!

— Nu! răspunse tunarul.

Asch se opri. Figura palidă a prietenului său era leoarcă de sudoare şi de lacrimi. Stătea cu gura deschisă şi buzele nu mai aveau culoare.

Asch se cutremură. Îl cuprinseră valuri după valuri de milă. Avea senzaţia sufocantă că trebuie să urle. Dar spuse:

— Nu ţi-e ruşine! Laş mărunt şi meschin ce eşti!

— Nu mai pot! spuse Vierbein. Lasă-mă!

— Îţi trag una-n barbă, dacă nu-mi dai imediat muniţia.

— Nu mai vreau! strigă Vierbein, chinuit.

Asch se năpusti printr-un salt uriaş asupra lui Vierbein şi-l doborî la pământ. Arma căzu cu o bufnitură grea. Asch îl ţintui cu mâna stângă pe omul care se zvârcolea sub el, ridică dreapta şi lovi.

Vierbein răcni. Asch începu să-l tăbăcească.

Vierbein ţipă din nou, gâfâind.

Asch îşi propti genunchii în pieptul lui, îi deschise portîncărcătorul, găsi cele şase gloanţe şi le luă.

— Porcule! strigă el. Măi, porc lamentabil! Vrei să-ţi tragi un glonţ în deblă, aşa-i? Dar nu-ţi merge atât de simplu. Nu cu mine.

Şi privi în ochii larg deschişi ai celui de sub el. Văzu sânge ce se prelingea pe pielea alb-cenuşie şi se ridică.

Respira precipitat şi, când se uită în jur, văzu că din apropiere îl priveau câţiva soldaţi. Din spate cineva strigă:

— Îl omoară!

Asch surâse chinuit.

Hauptwachtmeisterul Schulz dădu fuga şi-i despărţi pe cei doi soldaţi.

— Ce se-ntâmplă aici? strigă el.

— O mică neînţelegere, spuse Asch.

Îngenunche, se aplecă peste Vierbein şi începu să-l tragă în sus. Acesta reuşi cu greu să stea pe propriile-i picioare, se mai clătină un pic şi apoi îşi îndreptă spatele.

— Mereu Vierbein ăsta! strigă Hauptwachtmeisterul.

— I-am lustruit niţel mecla, spuse Asch. A fost o neînţelegere strict personală. De la om la om. Asta a fost, Vierbein?

— Da, făcu acesta.

Spiessul dădu mulţumit din cap. Nu prea era omul care să treacă peste asemenea lucruri. În mod normal, ar fi existat un raport amănunţit, sau cel puţin un scandal cu tunete şi fulgere şi cu urmări severe. Dar în acest caz aparte, totul era în regulă şi în spiritul său.

— De data asta, Asch, spuse el, ai nimerit tocmai pe cine trebuie.

Schulz îl cercetă pe Vierbein, cel tăbăcit şi însângerat, ascunzându-şi cu greu încântarea. Îl bătu uşor pe Asch pe braţ, cu atâta mulţumire profundă, încât nici nu băgă de seamă cum Gefreiterul se feri, retrăgându-se un pas.

— Bravo, Asch, spuse el. Bine lucrat.

După care plecă.

Cel lăudat privi lung după el.

— Şi următorul eşti tu, zise.

Cu aceasta începu aventuroasa revoltă a Gefreiterului Asch.

Concursul de tragere al bateriei a 3-a se apropia încet-încet de final. Învingătorul părea stabilit. Surprize nu prea mai erau de aşteptat. Spiessul încasa deja, bărbăteşte, primele felicitări.

La ora prânzului aduseră la faţa locului o bucătărie de campanie; masa consta din arpacaş cu o bucată de carne de porc, şi tunarului Vierbein i se îngădui să servească, să spele vasele, să frece cazanele. Făcea însă aceste lucruri destul de ferm; chipul său nu mai avea acum un aer suferind, ci mai degrabă unul gânditor.

Era de parcă bătaia pe care-o încasase de la Asch îi pusese mintea, ce păruse vremelnic scoasă din funcţiune, din nou la treabă.

— Te-am aranjat frumos de tot, spuse Asch şi-l privi cu afecţiune.

— Ai dat în mine ca într-un sac cu nisip.

— Am făcut şi eu ce-am putut, Vierbein.

Figura tăbăcită şi umflată îi provoca lui Vierbein dureri când vorbea. Zâmbi schimonosit. Nu reuşea să răspundă la fel tonului prietenos al lui Asch, dar nici nu putea să-i poarte pică.

— Îţi pierduseşi orice control. M-ai lovit întruna, chiar şi atunci când nu mă mai apăram. Erai ca în transă.

— Da, făcu Asch cu o ironie subtilă, nu e fiecare atât de calm şi de chibzuit ca tine.

— Scuză-mă, Asch, spuse Vierbein imediat, cu o voce aspră.

— Bine, bine. Să nu mai vorbim despre asta.

Herbert Asch dădu să se îndepărteze, dar Johannes Vierbein îl urmă. Apucă cu băgare de seamă braţul prietenului său.

— Vasăzică, zise tunarul, tu crezi că eu… că aveam de gând să mă sinucid.

— Nu cred nimic, ripostă Asch. Nu mai cred nici măcar ceea ce am văzut. Dar în cazul ăsta n-am văzut absolut nimic, şi dacă vrei, a fost vorba de o măsură de prevedere din partea mea. Sau, şi mai bine: pur şi simplu am vrut să mă descarc! Ce-i mai la îndemână? Şi pentru asta apelezi întotdeauna la prieteni – altminteri de ce-i mai ai?

— Herbert, a fost exact aşa cum ai bănuit tu. Voiam s-o fac. Eram la capătul puterilor, spuse Vierbein încet, fără însă a se ruşina la rostirea acestor cuvinte.

— Lasă, încearcă să uiţi!

— N-am să uit niciodată, Herbert, dar cred că nu voi repeta tentativa.

— Bine, Johannes. Nici nu merită. Pentru cine, mă rog? Cine să merite una ca asta? Dacă dai peste unul care susţine că are înţelegere pentru aşa ceva, atunci ăla ar trebui lichidat.

— Mă simţeam, mărturisi Vierbein, de parcă aş fi fost împins înainte, brutal şi foarte conştient de consecinţe. Nu mai aveam voinţă. Atât de multe se adunaseră.

— Te-ai lăsat împins ca un fulg. Şi de cine? De nişte căpiaţi care-şi închipuie că sunt cineva, nişte simpli terminatori din motive profesionale!

Johannes Vierbein voia să spună că se mai adăugaseră şi alte motive, că se simţise cu totul părăsit, respins, fără simţire, golit, şi că-l bântuia o singură dorinţă: să se autolichideze, să se sfârşească, să se pună pe el însuşi la pământ! Şi spuse, privind în jur:

— Am făcut ce-am putut, am încercat totul după forţele mele, mi-am dat sincer osteneala – nu mă descurc în lumea asta plină de soldaţi.

Asch izbucni într-un hohot de râs.

— Nici lumea asta, spuse el, nu înseamnă lumea întreagă, chiar dacă unii, destui la număr, se străduiesc s-o

prezinte drept singura lume adevărată dintre toate. Dar trebuie – într-un fel sau altul! – s-o dai gata, altminteri te distruge ea pe tine.

— Bine gândit şi uşor de zis, răspunse Vierbein cu amărăciune.

Poate s-o găsi unul, zise Asch cu o indiferenţă bine jucată, care să-ţi arate că n-ai dreptate şi cât de mult n-ai dreptate. Măcar în ceasul al doisprezecelea să pricepi că o cazarmă nu-i nici pe departe o instituţie divină.

Gefreiterul îşi părăsi prietenul şi se întoarse în poligon. Mai aveau de tras doar câţiva soldaţi. Ultimele grupe răzleţe îşi ocupau poziţiile. Se arătă şi Hauptmannul Derna, fără a interveni însă activ în concurs, fiindcă nu era un ţintaş prea bun.

Hauptmannul Derna, însoţit şi ocrotit de Hauptwachtmeisterul Schulz, simulă un interes viu, lăsă să i se arate registrele cu rezultatele tragerii şi deduse din ele, nu fără satisfacţie, că Hauptwachtmeisterul, dragul său Schulz, se afla clar în frunte.

— Felicitări, spuse el cu o bunăvoinţă ieşită din comun şi în aşa fel încât să se audă de la distanţă. Încă o dată se demonstrează unde se află calităţile soldăţeşti.

Schulz se împotrivi, demn:

— Tragerea nu s-a încheiat încă, Herr Hauptwachtmeister.

Însă nu se mai temea de nicio concurenţă serioasă. Ţintaşii recunoscuţi drept cei mai buni din baterie îşi încercaseră deja norocul, şi bineînţeles că nu-i egalaseră performanţa. Cu cele şase lovituri ale lui adunase de pe ţinta de doisprezece în total şaizeci şi patru de puncte din şaptezeci şi două posibile. Era o realizare respectabilă. Îi urmau Unteroffizierul Lindenberg, cu şaizeci şi două, şi Wachtmeisterul Platzek cu şaizeci şi unu de puncte. Un asemenea rezultat fusese de aşteptat.

Printre puţinii care nu trăseseră încă, dar le venise rândul, se afla şi Gefreiterul Asch. Se simţea într-o formă

excelentă. La asta se adăuga şi faptul că nimeni nu se interesa de el, deci putea să tragă nestânjenit. Era foarte hotărât să dea totul.

Înainte ca Gefreiterul Asch să ia poziţie, Kowalski manifestă dorinţa insistentă de a-i vorbi între patru ochi.

— Ai luat muniţia de la tunarul Vierbein? întrebă el.

Asch făcu pe prostul.

— Care muniţie?

Obergefreiterul fluieră încet printre dinţi.

— Pricep, spuse el apoi. Dacă au să lipsească după aia şase gloanţe, unii or să se cam muşte de cur, de necaz.

— Aşa să facă, spuse Asch vesel. Principalul e că nu vom fi noi învinuiţi.

— Aşa e, rânji Obergefreiterul. După ce Vierbein a luat-o din loc, i-am dat unuia tot restul muniţiei. Ala era un dobitoc şi-a luat-o pe încredere. Ceea ce-nseamnă că era prea puturos sau prea bătut în cap ca să mai numere exact. Asta se întâmpla pe la ora unşpe. La unu a venit al treilea, la trei un al patrulea. Până acum n-a băgat nimeni de scamă nimic.

— Or să se cam mire ăştia, aşa-i?

Kowalski aprobă din cap cu vădită încântare.

— Când or să bage de seamă, asigură el, o să le stea curul ca pe jăratic.

Prin urmare, după o bună argumentaţie, Gefreiterul Asch începu tragerea la ţintă. Wachtmeisterul Platzek, care era încă observator al tragerii în poligon, abia îl mai luă în seamă. Asch nu era un sugar căruia să fie nevoie să-i supraveghezi fiecare gest.

Primele două împuşcături trebuia să le execute din poziţia culcat, a treia şi a patra din genunchi, iar ultimele două din picioare. Asch se întinse alene, expiră adânc, ochi şi apăsă pe trăgaci. Prima împuşcătură a fost un doisprezece.

— Pură întâmplare, făcu Platzek, fără a bănui nimic.

Concentrându-se la maximum, Asch trase pentru a

doua oară.

Ieşi bine. A doua lovitură a fost un zece.

— Nu-i rău deloc, spuse Platzek, puţin bănuitor.

Asch se ridică de pe jos şi se aşează în genunchi. Cotul stâng stătea lipit şi sigur. Respira liniştit. Trase, şi împuşcătura plesni scurt şi sec prin ţintă. Apăru şi tăbliţa de marcaj.

— Iarăşi un doisprezece, spuse Platzek, mirat.

Între timp se adunaseră unii privitori curioşi. Câţiva Offizieri se apucară să comenteze intens. Se răspândi ca un incendiu vestea că recordul zilei de până acum era în pericol, şi asta efectiv în ultimul minut al concursului. Hauptwachtmeisterul Schulz se apropie într-un pas alergător voinicesc.

Gefreiterul Asch trăsese şi cel de-al patrulea foc. Tot un doisprezece. Asch surâse şi-şi şterse sudoarea de pe frunte.

— De necrezut! strigă Platzek, cu o nemulţumire abia disimulată.

Încă două lovituri aproximativ bine ochite, şi premiul întâi, care până acum aparţinuse întotdeauna în exclusivitate Unteroffizierilor, trecea în posesia unui membru al trupei. Dar şi mai rău era faptul că, dacă acest Asch reuşea să ocupe primul loc, atunci el, Platzek, care se afla pe al treilea loc în cursă, ajungea să fie eliminat de pe lista învingătorilor.

Platzek se întoarse către Hauptwachtmeister.

— Se pare că astăzi individul e în ziua lui bună.

Hauptwachtmeisterul se aplecase asupra registrului tragerii.

O uşoară roşeaţă încercă să-şi facă loc pe faţa lui smeadă. O dădu pe glumă.

— Şi o găină chioară, spuse el, mai nimereşte din când în când câte-un grăunte.

Platzek se strădui să râdă. Mai mulţi Unteroffizieri se apropiară îngrijoraţi. Câţiva gradaţi din trupă, bucuroşi de

pagubă, purtau discuţii aprinse.

— Linişte în flanc! strigă Schulz, nervos. Încetaţi cu flecăreala!

Toate discuţiile amuţiră. Asch, care stătea acum răscrăcărat pentru a-şi executa ultimele două focuri, simţi aproape fizic tăcerea încordată şi plină de aşteptare din spatele lui. Închise ochii şi respiră adânc. Se concentră din toate puterile.

Asch se aplecă puţin şi propti zdravăn patul armei în umărul drept. Ţeava se mişcă încet, apoi se opri. Gefreiterul expiră sonor. Apoi trase. Pe tabela de marcaj apăru o nouă cifră.

— Unsprezece! exclamă Platzek, de-a dreptul uluit.

Era vizibil neliniştit. Se îndreptă degrabă spre găleata cu apă şi bău cu o cană de campanie. Acum încă un opt, şi primul loc e asigurat. De fapt, mai e nevoie doar de un cinci, un amărât de cinci, şi el, Platzek, e dat deoparte.

— Ca să vezi, spuse Hauptwachtmeisterul, pierzându-şi o clipă cumpătul.

Gradaţii râânjeau fără jenă şi unul strigă bucuros:

— Ţine-o tot aşa, Asch!

La care Schulz tresări. Unteroffizierul Lindenberg stătea neclintit, ca o statuie; îi era indiferent dacă ocupa locul doi sau trei, conta doar că se află printre primii. În afară de asta, îl încânta oarecum gândul că un membru din grupa lui, deci un soldat instruit de el, era pe cale. să devină cel mai bun ţintaş al bateriei. Îl neliniştea „doar starea de enervare a Hauptwachtmeisterului; suferea organic când era nevoit să asiste la o manifestare nemilitărească fără a putea interveni corecţional.

Obergefreiterul Kowalski, pretextând o prevedere regulamentară, înaintă fără jenă până lângă Asch. Se aplecă şi culese tuburile goale de cartuşe.

— Atenţie, Asch! îi spuse el. Dacă-l sfidezi, e duşmanul tău de moarte. Gândeşte-te la muniţie!

Asch dădu imperceptibil din cap. Privi în jur şi văzu chipurile încordate ale Unteroffizierilor, paloarea lui Schulz, rânjetul mulţumit al trupei şi figura sincer îngrijorată a lui Kowalski. Şi se gândi la muniţia pe care i-o luase lui Vierbein şi care acum se afla în buzunarul lui, la faptul că nu-şi putea permite în clipa asta să stârnească mânia Hauptwachtmeisterului. Nu-i momentul. Mai încolo.

Duse hotărât puşca la ochi, ochi în treacăt şi apăsă pe trăgaci. În apropierea ţintei se ridică praful. Se zări steagul alb-roşu.

— Gaură-n vânt! strigă Platzek, uşurat.

De bucurie, Spiessul se înroşi ca un semafor. Intră exemplar de repede în noua lui ipostază. Acum era, aşadar, absolut sigur că el rămâne câştigătorul. Zâmbi cu mărinimie şi-l bătu pe umăr pe Asch.

— Nu-i rău deloc, dragule. Nu-i rău deloc. Sigur că mai lipseşte câte ceva pentru a putea concura cu un bătrân soldat. Dar ce nu e, se poate face. Posibilităţi există. Am spus-o întotdeauna, Asch: dumneata ai stofă de Unteroffizier. Dă-i înainte tot aşa!

Hauptwachtmeisterul îl bătu încă o dată pe umăr pe tăcutul Asch. Clătină binevoitor din cap, după care strigă:

— Încetaţi tragerea! Demontaţi locaşurile. Evidenţa muniţiei la mine. Plecarea într-o jumătate de oră.

Asch se îndreptă spre Kowalski şi aruncă furios puşca în iarbă. Se aşeză şi-l privi cercetător pe camaradul său.

— De meritat, n-a meritat-o, ticălosul! făcu el.

— Dar o va merita, spuse mult experimentatul Kowalski.

Soldaţii desemnaţi, printre ei bineînţeles şi Vierbein, demontară locaşurile, transportară ţintele găurite, adunară materialul, culeseră resturile de hârtie, curăţară şi greblară. Wachtmeisterii responsabili verificară registrele de tragere. Ceilalţi soldaţi se adunară, gata să se întoarcă în cazarmă.

Fusese o zi liniştită. Trăseseră şase gloanţe în peisaj,

erau împăcaţi cu toată lumea, moţăiseră şi stătuseră la taclale, jucaseră cărţi şi se eschivaseră cu măiestrie de la orice corvoadă. Acum urma plecarea, apoi un ceas de curăţare a armamentului, după care, program de voie! Nu se aşteptau probleme, Spiessul se afla în buna dispoziţie a învingătorului şi, în afară de asta, pentru seara în curs era prevăzută sărbătorirea cu bere de către Unteroffizieri a celui mai bun ţintaş.

Însă momentul plecării întârzia. Locaşul 1 şi 3 raportară totul în regulă şi prezentară evidenţa muniţiei. Locaşul 2 nu mai termina. Wachtmeisterul Platzek socotea şi socotea, şi nu ajungea la un rezultat mulţumitor. Îi lipseau şase gloanţe.

Hauptwachtmeisterul înjură, când i se raportă faptul. Nici măcar el nu putea schimba rezultatul. Lipseau şase gloanţe.

Acest lucru, o spuse chiar Spiessul, era nemaipomenit. Pur şi simplu, muniţia nu avea voie să lipsească. Era numărată cu exactitate şi fiecare împuşcătură trebuia justificată fără echivoc. Hauptwachtmeisterul intuia complicaţii enorme.

— Ce porcărie mai e şi asta, Platzek!

Platzek se foia, încurcat. Ceea ce i se întâmplase aici, tocmai lui, era mai mult decât penibil, era periculos, putea să se lase cu urmări total neprevăzute. Se şi vedea adus în faţa Curţii Marţiale, închis, degradat. Spiessul îl privi cu răceală.

Platzek iniţie măsuri pentru o cercetare sumară. Îi chemă pe toţi cei care fuseseră auxiliari la locaşul său, şi printre ei, pe

Kowalski şi Asch. Puse întrebări directe şi neplăcute, făcând risipă de bănuieli.

— Dar e ridicol, Platzek! E idiot! strigă Spiessul mânios, făcând un semn camaraderesc către Kowalski şi Asch. Doar n-o să te las pe dumneata să-mi suspectezi cei mai buni soldaţi. Acum o luăm din loc, şi dumneata,

Platzek, ai să iei registrul cu evidenţa tragerii, iar în cazarmă ai să mai calculezi o dată întreaga cantitate. Şi în plus vei compara semnele din registre cu găurile din ţinte.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, făcu Platzek, greu afectat.

Spiessul dădu din cap morocănos.

— Şi cel târziu mâine dimineaţă, spuse el, totul să fie în regulă. Cum o rezolvi, e treaba dumitale. Dar inventarul să fii o complet. Sau o să vezi ce n-ai văzut!

Leutnantul Wedelmann era neîmpăcat cu sine şi cu lumea: iar această profundă nemulţumire părea să fi devenit la el o stare permanentă. Nu găsea nicio plăcere în ceea ce făcea, respectiv în ceea ce trebuia să facă. Îi lipsea pur şi simplu focul necesar, o agitaţie, un mic război mondial sau o făptură de sex feminin care să-i convină.

De serviciu îşi vedea, ce-i drept, în mod regulamentar, însă era peste poate de plictisit. În ultima vreme se întâmpla cam des să umble fără tragere de inimă prin cazarmă şi să-şi îndeplinească indiferent, aproape în silă şi adesea plin de lehamite îndatoririle de serviciu. În poligon nu stătuse decât două ceasuri; zelul Unteroffizierilor, care aici se manifesta în mod deosebit, superioritatea lor infatuată şi faptul că nu era un ţintaş bun îl opriseră de la orice intervenţie. Toate astea îl indispuneau peste măsură.

După terminarea serviciului, se aciui în cazinoul Offizierilor. Şedea undeva în spate, în sala de lectură, într-un colţ; răsfoi nişte reviste, contemplă modelele feţei de masă, începu să numere franjurile tapiseriei de pe perete.

Trecu apoi în altă încăpere, fugind din calea Majorului Luschke, care părea să fie în căutarea unui partener de şah de valoare şi rezistenţă. Nu era uşor să fugi din calea lui Luschke, dai în această zi, cel puţin, ar fi fost un, chin să joace şah cu el. Pentru că Luschke obişnuia să acţioneze metodic, deci cu o încetineală exasperantă; în afară de asta, dădea din când în când de înţeles că el, ca

mai vechi în serviciu şi mai mare în grad, prin urmare mai bun, se cădea, în mod logic, să câştige. Iar dacă într-adevăr câştiga, în primul rând fiindcă era categoric mai bun, obişnuia să-şi mototolească drastic adversarul, cu o ironic zdrobitoare.

Wedelmann avea, ce-i drept, camarazi, însă nu avea niciun prieten, ceea ce-l amăra în mod deosebit. În subunitate, pe lângă el, mai erau încă trei Leutnanţi din leatul lui, şi fiecare avea felul său propriu de a-şi ocupa timpul liber. Unul se amuza cu fetiţe ieftine, celălalt găsea o plăcere în exercitarea necontenită a serviciului, iar al treilea era ca şi logodit. Aşa se făcea că Wedelmann şedea adesea singur, fiind practic expus bunăvoinţei superiorilor, care nu se manifesta prea des.

Leutnantul se tolăni adânc într-un fotoliu şi-şi întinse picioarele. Îi lipsea o fată, asta era! Dar nu una cu care să bea cafea, să joace tenis ori să meargă la plimbare, ci o fată adevărată, care să se lase cuprinsă în braţe cu o bucurie sinceră şi care să iubească dragostea. Nu o muicruşcă ieftină, dispusă să se vândă, ci o femeie cu mâini bune şi inimă mare. Însă aşa ceva chiar că nu era uşor de găsit, aproape că exista doar prin romane.

Înclinaţia sa pentru asemenea romane nu era atât de mare, pentru că exhibiţiile nestăpânite îl enervau peste măsură. Şi oricât se străduia, nu afla în această gaură pustie niciun antidot. Tot ce întâlnea aici i se părea prea tânăr, prea stricat, prea bătrân, prea rece sau cu o căsătorie prea temeinică. În ce categorie se înscria Ingrid Asch, încă nu ştia.

Această Ingrid Asch, considera el, era remarcabilă: o făptură ca pictată cu penelul, cu o ţinută aleasă şi isteaţă. Cu ea te puteai arăta chiar şi în uniformă. Gândindu-se la Ingrid, simţea cum îl stăpâneşte o caldă încordare lăuntrică.

— Jucaţi o partidă de şah? întrebă Majorul Luschke, care să apropiase pe nesimţite.

Mutra-de-Cartoi se schimonosi într-un surâs de suficienţă, care de obicei era de ajuns pentru a-i face şi pe cei vechi în funcţii să-şi piardă cumpătul.

Leutnantul Wedelmann sări în picioare, cam fâstâcit. Luschke îl zăpăcea întotdeauna. Şi nu ştia dacă îl iubea pe acest om impenetrabil sau se temea de el.

— Nu te scula, Herr Leutnant, spuse Majorul cu vocea lui calmă, care părea să taie aerul asemenea unui brici. N-am intenţia să fac instrucţie cu dumneata aici. Vreau să ştiu doar dacă joci o partidă de şah.

— Desigur, Herr Major, se grăbi Wedelmann să-l asigure.

Şi privi plin de supunere la Mutra-de-Cartof.

— Nuuu, dragul meu, spuse Majorul, sec, mi se pare că nu eşti în dispoziţia nimerită. Se vede treaba că ai nevoie de-o gură de aer.

Se îndepărtă cu paşi scurţi şi apăsaţi, pocnind mulţumit din degetele mâinii drepte.

Leutnantul privi plin de admiraţie în urma comandantului său. Ce om! Ăsta ştia dincotro bate vântul.

Wedelmann trecu în cabina telefonică. Răsfoi cartea locală de telefon şi formă numărul lui Asch. Se prezentă o angajată. O ceru pe domnişoara Ingrid Asch şi i se făcu prompt legătura cu ea. Vocea lui Ingrid era plăcută şi caldă, iar el era dispus să creadă că avea o rezonanţă de-a dreptul intimă. Lucrul ăsta îl înflăcără.

— Voiam doar să întreb dacă diseară aveţi timp şi dispoziţie să ieşiţi cu mine. Propun cafeneaua *Liedtke*, dar sunt bineînţeles receptiv la toate dorinţele dumneavoastră. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vin în uniformă.

Ingrid ezită puţin, şi el o luă ca pe o cochetărie. Pe urmă acceptă. Nu avea nimic împotriva uniformei şi era de acord cu localul, unde se mânca o prăjitură grozavă. Doar că-l ruga să-l anunţe pe fratele ei, Gefreiterul Asch, că ea va merge la cafeneaua *Liedtke*, pentru că era posibil ca acesta să fi vrut să-i vorbească. Făcea Herr Leutnant acest

lucru pentru ea?

— Bineînţeles. Se rezolvă imediat. Mă bucur să vă văd. Într-o jumătate de oră… bine, într-o oră la cafeneaua *Liedtke*.

Wedelmann puse receptorul în furcă, făcu un semn mulţumit imaginii sale oglindite în geam, ieşi din cabina telefonică şi se duse în sectorul lui. pentru a se pregăti. Îl însărcină pe Unteroffizierul de serviciu să-i transmită Gefreiterului Asch mesajul lăsat de sora lui.

Se băgă sub duş, prilej cu care cântă înăbuşit *o sole mio*. Pe urmă se bărbieri, cu toate că se bărbierise şi de dimineaţă, iar barba nu-i creştea deosebit de repede. Îşi dădu pe faţa netedă cu apă de colonie, se cercetă în oglindă şi găsi că era un tânăr destul de chipeş.

Se întâlni cu Ingrid la cafeneaua *Liedtke*, în salonul de sus, unde se aflau fotoliile clubului şi unde obişnuiau să vină şi doamne ale corpului ofiţeresc. O recunoscu pe soţia unui Hauptmann din Statul-Major şi o salută în treacăt. Doamna dădu cu distincţie din cap şi o cercetă critic pe Ingrid Asch.

Ingrid purta o rochie de vară în culori vii, cu dunguliţe orizontale, fără mâneci şi cu un decolteu adânc. Wedelmann socoti totul vrednic de admiraţie. Se aplecă puţin, interesat.

— Să ne înţelegem, spuse Ingrid Asch cu reţinere, am venit doar pentru a sta puţin de vorbă cu dumneavoastră.

— Desigur, spuse Wedelmann.

— Sper să nu vă închipuiţi că venirea mea comportă în ce mă priveşte şi anumite obligaţii.

— Cum mi-aş permite? o asigură Wedelmann şi gândi, puţin dezamăgit, că nu prea-i venea în întâmpinare, dar că poate ăsta era trucul ei.

— Trebuie să ştiţi că sunt ca şi logodită, zise Ingrid Asch, cu spontaneitate, însă îndată se şi miră de spusele ei.

— Aha! făcu Wedelmann. Şi adăugă: E absolut de înţeles, bărbaţii ar trebui să fie orbi să nu vă facă

asemenea propuneri.

Şi gândi: această fată drăguţă nu pare deloc uşor de avut; pesemne că aparţine şi ea acelei specii rare, însă demodate, care mai întâi vrea să se mărite, pentru ca abia după aceea să fie dispusă să cunoască dragostea.

— Dar cu siguranţă că nu v-aţi legat definitiv!

— Bineînţeles, spuse Ingrid Asch. În ultima vreme am avut chiar şi nişte serioase neînţelegeri.

— Se mai întâmplă, consimţi Wedelmann. Şi consider că e absolut normal. Doar sunteţi foarte tânără, de-a dreptul o copilă. Mai aveţi multă vreme până să vă legaţi strâns de cineva. Nu credeţi?

Ingrid nu-i răspunse. Era de parcă nici n-ar fi fost prezentă. Privea încordată în sală, către rândul de geamuri. El îi urmări privirea. Acolo tocmai se aşeza un soldat pe care-l recunoscu. Făcea parte din bateria sa şi se numea Vierbein. Tunarul Johannes Vierbein.

— Scuzaţi-mă, vă rog, spuse Ingrid Asch. Cred că fratele meu îmi trimite o veste.

Se ridică, fără să aştepte încuviinţarea lui. Se îndreptă spre Johannes Vierbein, care o întâmpină din ochi.

Wedelmann se simţi uşor stânjenit, pentru că interesul soţiei Hauptmannului, care şedea cu două mese mai încolo, se concentrase simţitor asupra lui; avu impresia că privirile ei exprimau mirare, curiozitate şi dispreţ. Îşi bău cafeaua dintr-o sorbitură şi comandă un coniac dublu.

Cu o bănuială crescândă „aproape cu ostilitate, îi observa pe Ingrid Asch şi pe tunarul Vierbein. Cei doi şedeau acum lipiţi şi discutau aprins; de fapt, Ingrid vorbea cel mai mult. Vierbein asculta cu o figură impasibilă şi zicea câte ceva rar şi scurt, de parcă ar fi fost nevoit să se apere. Leutnantului i se păru că aceştia nu arătau chiar ca nişte îndrăgostiţi.

Sorbi din coniacul său. Găsea că are un gust oribil,

fără mirodenii, fără aromă, fără tărie. Bău şi mai comandă „încă unul la fel”.

Acest Vierbein, constată Wedelmann, arăta de-a dreptul vrednic de milă! Avea tip pansament lipit pe jumătatea stângă a feţei, iar uniforma de oraş îi era prea largă şi făcea cute pe piept. Nu, omul nu-i putea face concurenţă. Şi apoi văzu cum Ingrid Asch îl apucă de braţ aproape cu tandreţe pe omul ăsta despre care crezuse că nu-i poate fi concurent nicicum. După aceea ea îşi odihni mâna peste a lui.

Leutnantul Wedelmann găsi că lucrurile mergeau prea departe şi strigă:

— Chelner, plata!

Însă Ingrid Asch nu-l auzi; îi vorbea mai departe tunarului, care se apropia tot mai mult de ea.

Wedelmann se sili să zâmbească. Reuşi cu greu. Îl cuprinse o dispoziţie spre filosofare, şi încă o dată era pe cale să nu mai înţeleagă lumea. Nu, dacă se compara cu Vierbein şi o punea la mijloc pe această fată, nu mai pricepea nicidecum ce se întâmplă pe lumea asta. Şi se părea că nu fusese altceva decât un fel de momeală; într-adevăr, de data asta rolul lui constase doar în a-i mijloci tunarului Vierbein – tocmai acestui Vierbein! – un *rendez-vous*, prin intermediul Gefreiterului Asch. Nu el îi comunicase prompt Gefreiterului, la indicaţia lui Ingrid, unde catadicsea să se înfăţişeze domnişoara? O situaţie a naibii de penibilă! Devenise aici oarecum o figură caraghioasă.

Wedelmann plăti şi plecă. Trecu foarte aproape de Ingrid şi de Johannes Vierbein, dar niciunul nu-l observă. Acest fapt îl amărî şi mai mult.

Ieşi în stradă şi privi în jur. Se întuneca. Nişte pietoni răzleţi se plimbau prin oraş. Abia dacă se vedea vreo maşină. Lumina electrică a felinarelor şi a vitrinelor se întindea plictisită pe asfalt. *Excelsior*-ul, marcat de lumina stacojie de neon, îl atrăgea.

Paul, patronul, numit de către prietenii casei Paulchen-cel-Cald, se bucură vizibil de oaspetele său şi încercă să-l îmbrăţişeze. Wedelmann îl împinse în lături. Se aşeză la Erika, la bar, şi bău patru ginuri, unul după altul. Erika îi dădu de înţeles că s-ar putea să fie dispusă să „converseze" cu el pe îndelete după încheierea programului; el clătină încet din cap şi nu păru să respingă ideea, dar preţul cerut de ea şi răceala neruşinată cu care o făcea îl treziră din nou.

Părăsi scârbit *Excelsior*-ul şi rămase singur pe străduţa pustie; hotărî, în cele din urmă, să meargă la *Bismarckshöh*, localul de bază al Obergefreiterilor şi Gefreiterilor, şi să se îmbete criţă. Când intră însă în local şi văzu forfota dansatorilor – „în fiecare miercuri, dans, cu alegere de dame" –, ospătarul îi atrase plin de tact atenţia că era în uniformă.

— Bine, făcu Leutnantul, supărat, atunci am să mă îmbăt acasă. Împachetaţi-mi o sticlă de coniac.

Wedelmann obţinu sticla, împachetată decent, în biroul proprietarului localului *Bismarckshöh*. I se trecu în cont, după care păşi uşor nesigur în întunericul de-afară.

I se părea că noaptea era plină de aşteptări; o noapte întunecoasă, călduţă, înăbuşitoare. Îl învăluia ca o ceaţă densă. Trecu pe lângă perechi îmbrăţişate.

— La naiba, spuse el. E timpul să se întâmple ceva şi cu mine. Dacă nu mă însor în curând, am să aterizez într-un bordel!

Santinela deschise energic poarta. Wedelmann intră, salutând mecanic. Am să mă îmbăt, gândi el, şi-o să-mi fie bine, întrucât am să uit că e de ajuns un tunar de calibrul lui Vierbein pentru a mă arunca peste bord.

Cu paşi puţin greoi, porni pe alee înspre blocul bateriei a 3-a. Îşi avea sălaşul la etajul întâi, deasupra locuinţei Hauptwachtmeisterului. Probabil că tirbuşonul se alia pe noptieră.

— Bună seara, Herr Leutnant, spuse o voce

femeiască, uşor răguşită.

Wedelmann ridică surprins capul. Era Lore Schulz, soţia Hauptwachtmeisterului. Stătea la geam şi privea în noapte cu ochii senini.

— Bună seara, Frau Schulz. Trează la ora asta?

— Nu pot să dorm. Soţul meu sărbătoreşte cu corpul subofiţeresc, şi asta va dura, cu siguranţă, până mâine dimineaţă.

— Nici eu nu pot să dorm, spuse Wedelmann. Vreau să mă îmbăt.

— O idee bună, făcu Lore Schulz şi râse înfundat. Şi eu aş avea chef.

— Atunci, ne îmbătăm împreună? întrebă Wedelmann.

— De ce nu? făcu Lore Schulz. Veniţi înăuntru.

Tumultul cel mare se stârni cu mult după miezul nopţii. Până atunci toate decurseseră normal. Sărbătorirea victoriei care se desfăşurase în sala de lectură fusese demnă de tradiţia corpului subofiţeresc.

Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch avură onoarea de a activa în calitate de ordonanţe. Spiessul îi găsise vrednici de a se alia în rândul Unteroffizierilor în timpul evenimentului. Motivaţia sa sunase după cum urmează:

„Faptul că aici e vorba de o distincţie deosebită e clar. Însă odată, şi sper că nu după multă vreme, o să fiţi şi voi Unteroffizieri. Cu asta nu vreau să spun că avansarea voastră e deja stabilită, dar e posibil să vă fi înaintat deja propunerile”.

Îşi îndreptă spatele, făcând cu ochiul. Asch şi Kowalski se priviră, şi Gefreiterul spuse:

— L-aş putea bate ceasuri întregi numai în figură.

— De ce să-ţi pierzi vremea? comentă Kowalski cu detaşare.

— Tu vrei să ajungi Unteroffizier?

— De ce nu? spuse Kowalski. Dormi mai mult, câştigi

mai bine, porţi ţoale mai bune, şi nu trebuie să mai tragi atât la corvezi.

— Mi-e silă de toată buda asta!

— Nici mie nu mi-e dragă, spuse Kowalski, dar m-am împăcat cu ideea că nu pot s-o schimb.

— Dacă fiecare gândeşte aşa, făcu Asch, n-o s-ajungem departe.

— Şi dacă mii de oameni gândesc ca tine, tot n-o s-ajungeţi departe. Stai în afara razei de acţiune şi străduieşte-te să rămâi satul – asta-i parola tuturor soldaţilor care nu şi-au lăsat mintea la magazia de efecte.

— Kowalski, spuse Asch hotărât, şi ce s-ar întâmpla dacă m-aş decide să-i arăt acestei asociaţii ce cred eu despre ea? Ce-ar fi?

— Atunci aş comanda o coroană funerară pentru tine.

— Renunţă la comandă, făcu Asch. O să mai vedem noi cine va primi coroana.

Între timp, lucrau întocmai după indicaţiile Hauptwachtmeisterului în sala de lectură. Făcură din mesele trupei o singură masă în formă de potcoavă. Furierul le dădu cearşafuri, pe care le întinseră peste mese. Aranjară douăzeci şi trei de scaune, dintre care şapte fotolii pentru Wachtmeisteri, şi un scaun din lemn, pentru Hauptwachtmeister. Un tunar, care în viaţa civilă era de meserie grădinar, decoră sala cu flori cultivate pe spaţiile verzi şi crescute pe cheltuiala bateriei.

Pe urmă cei doi aduseră de-a rostogolul din cantină un butoi de patruzeci şi opt de litri, îl postară şi-i dădură cep. Băură unul în sănătatea celuilalt, după care aranjară paharele şi sticlele de rachiu suplimentare, în aşa fel încât să fie la îndemână. Îmbrăcară jachetele albe, pe care furierul le împrumutase de la personalul cazinoului.

— Trebuie să facem toate astea singuri? întrebă Kowalski. Spiessul ar fi putut să ne dea cel puţin câte un ajutor.

— A fost repartizat unul, spuse Asch. Un anume

Vierbein. I-am dat învoire, pentru că n-am de gând ca un Leutnant să-mi fie cumnat, şi cu atât mai puţin amant al soră-mii. Sper să nu se poarte iarăşi ca o cârpă, Vierbein ăsta.

— Dacă nici bătaia pe care-a încasat-o de la tine-azi-dimineaţă n-a ajutat la nimic, e un caz fără speranţă.

Cu puţin înainte de ora opt, începură să sosească Unteroffizierii. Oberwachtmeisterul[26] Waber, magazionerul bateriei, cel mai vechi în serviciu şi în rang după Hauptwachtmeister, îndrumă pe fiecare la locul său.

— Fără prejudecăţi, ordonaţi în funcţie de grad.

La ora opt fix apăru Hauptwachtmeisterul. Făcea pe camaradul. I se prezentă raportul, şi el mulţumi. Se aşeză, le făcu şi celorlalţi semn să ia loc şi spuse:

— Păi, atunci să-i dăm drumul.

Kowalski şi Asch traseră bere în halbele masive.

— Pentru tot ce iubim! strigă Hauptwachtmeisterul. *Prost*[27]!

Unteroffizierii duseră halbele la gură şi le goliră; până şi Lindenberg, care în general nu obişnuia să bea, îşi goli halba pe nerăsuflate, fără să clipească.

— Ah! strigă Hauptwachtmeisterul cu voluptate. Ce bine e! O încântare pentru fiul preferat al mamei.

Kowalski şi Asch se apucară imediat să facă iarăşi plinul. Pauza de băut ce interveni silit o umplură cu cântec. Voci puternice şi bine antrenate interpretară cântecul de trup şi suflet al corpului subofiţeresc al bateriei a 3-a: *Ca vulturul semeţ*!

Cele două ordonanţe alese reuşiseră să umple toate halbele încă de la al doilea vers. La cel de-al patrulea, lângă fiecare bere se afla şi câte un rachiu. Hauptwachtmeisterul dădu din cap satisfăcut; băieţii se osteniseră să nu-l dezamăgească. Bun material! După cea

---

26 Vagmistru-şef (plutonier-major de campanie). (n.tr.).

27 Noroc! – clasică urare germană (n.tr.).

de-a cincea bere, ritmul avea să scadă, ca apoi să le fie mai uşor.

Băură din nou, şi reluară, de data asta *în zori*, *la cântatul cocoşilor*. Şi iarăşi băură. Încăperea stătea să plesnească de vălătuci de fum şi de răcnete. Asch vedea guri mari ce se deschideau larg şi se închideau toate deodată în acelaşi ritm. Se pusese în mişcare o maşinărie bine unsă a veseliei.

Hauptwachtmeisterul era încântat de faptul că el dădea tonul; vocea sa unică de comandă era uşor de distins chiar şi acum. Dar în timp ce cânta, observa cu ochii săi mici şi ageri corpul subofiţeresc din subordinea lui.

Oberwachtmeisterul Waber, magazionerul, prieten declarat al artelor frumoase, un om care imprima tonul şi măsura, striga înainte de începerea fiecărei strofe cu vocea lui guturală: „Doi-trei-şi!” Waber se simţea cum nu se poate mai bine. Wachtmeisterii erau în majoritate un material folosibil, şi asta în orice situaţie, deci şi în cea de faţă; numai Platzek nu intra astăzi în forma sa obişnuită, pentru că îl apăsa gândul la cele şase gloanţe pierdute. Unteroffizierii cântau de parcă ar fi fost plătiţi pentru asta. Şi Lindenberg era exemplar, ca întotdeauna, rezolvând şi acest aspect al serviciului cu aceeaşi dăruire cu care se distingea pe terenul de instrucţie.

După cel de-al treilea lied, cea de-a cincea bere şi cel de-al patrulea rachiu, Oberwachtmeisterul Waber primi din partea lui Schulz permisiunea să înceapă un discurs în onoarea celui mai bun ţintaş al bateriei.

Waber se achită de sarcină cu umorul său obişnuit, fără însă a uita să intercaleze expresii grave, ba de-a dreptul măreţe, precum: „Arta vine din cunoaştere” şi „ca Tell[28] aşa şi Schulz”. În cele din urmă, atinse cu expunerile sale punctul culminant, folosi din nou cuvântul „mândrie”,

28 Aluzie la legendarul erou naţional al Elveţiei, Wilhelm Tell (n.tr.).

vorbi apoi despre târşeloşi, care nu şi-ar afla locul în aceste rânduri, şi despre Führer, căruia i s-ar datora totul. În final îi ură lui Schulz să trăiască mulţi ani.

Schulz îi mulţumi, vizibil mişcat. Răspunse cu o voce înăbuşită, dar afectată. Vorbi despre „dragii lui Unteroffizieri”, despre „camaraderia aleasă”, care nu putea fi lăudată îndeajuns. Apoi i se păru că spusese prea multe lucruri de bine şi simţi nevoia să-şi tempereze niţel elogiul, pentru a nu crea o dispoziţie de încredere, care ducea de obicei la încercări de intimitate.

— Dar bucuria victoriei mele şi faptul că sunt mândru de camarazii mei n-au rămas neumbrite, fiindcă există câte unii care îmi şifonează mereu impresia bună făcută de corpul nostru subofiţeresc, ceea ce e curată porcărie. Nu te holba aşa la mine, Asch, mai bine toarnă. Unde rămăsesem?

— La porcărie! strigă Oberwachtmeisterul Waber.

— Da, asta-i părerea mea, din păcate.

Schulz îl fixă cu privirea pe Wachtmeisterul Werktreu, vânătorul de fuste, care obişnuia să se refacă ziua, în magazia lui de efecte, de pe urma eforturilor sale nocturne.

— N-am nimic împotrivă dacă vreunul fericeşte pe rând femeile – acest lucru poate fi chiar sportiv. Să nu se atingă însă de femeile Unteroffizierilor bateriei sale, căci asta nu mai are nimic de-a face cu camaraderia.

Aici, Schulz îl privi fix pe Wachtmeisterul Platzek, care oricum nu-şi mai găsea liniştea.

— Dar ca un Unteroffizier să ajungă să prăpădească şase cartuşe, asta n-o mai pricep. Aşa ceva n-am întâlnit în toţi anii mei de serviciu. Pur şi simplu, aşa ceva nu se poate. Doar dacă muniţia se află acolo, sau se specifică în evidenţă unde se află. Restul nu mai are nimic de-a face cu demnitatea corpului subofiţeresc. Nu ţi-am spus să nu te mai holbezi aşa prosteşte, Asch? încă nu eşti Unteroffizier!

Spiessul se revigoră cu un gât de berc, însă nu-i

îndemnă pa cei prezenţi să facă la fel, pentru că nu-şi terminase încă discursul, de al cărui efect era convins.

— Şi în primul rând simt lipsa spiritului de echipă, în orice situaţie. Ce se-ntâmplă cu sentimentul de colectivitate? Dacă mai demult Spiessul meu ar fi spus că tunarul Vierbein nu are ce căuta în câmpul meu vizual, atunci corpul subofiţeresc l-ar fi înlăturat rapid. Şi dacă ar fi spus că tunarul Vierbein respiră prea tare, un minut mai târziu n-ar mai fi respirat deloc. Asta, camarazi, va să zică disciplină. Trăiască Führerul! *Prost*! Până la fund cu berea I Până la fund cu rachiul! Un cântec! *Ca vulturul cel semeţ*!

Oberwachtmeisterul Waber dădu tonul, scurt, apoi strigă: „Doi-trei-şi!" Cântară. Şi Asch spuse:

— Am să-i scuip în următoarea bere.

— N-are rost, spuse Kowalski. Chiar şi dacă te-ai uşura în ea, de la a cincea halbă încolo nu mai observă ei asemenea fineţuri.

Cu aceasta, se încheie practic partea oficială şi începu partea „plăcută". Pentru început vorbiră cu toţii deodată. Ordonanţele primiră ordinul să umple imediat fiecare pahar gol; Hauptwachtmeisterul verifică mai întâi cu exactitate directiva, apoi băgă de seamă că totul era în regulă şi se dedică jocului preferat într-o seară ca asta – salutul.

„Salutul", conform vechilor reguli, nu putea fi iniţiat decât de un superior; era posibil ca şi cei de acelaşi grad să se salute reciproc, însă de neconceput ca un subordonat să cuteze să nu salute.

Schulz porni hora.

— Platzek, spuse el, beau în sănătatea ta şi pentru ca să rezolvi cum trebuie chestia aia cu cele şase gloanţe. Salut!

Schulz abia gustă din halba lui, Platzek însă, cel îndemnat, trebui să-şi golească halba până la fund. O făcu în silă, dar în spiritul disciplinei.

Platzek se revanşă apoi în felul său caracteristic. Închină, salutându-l pe Lindenberg, şi încă de două ori, exprimându-şi dorinţa ca Unteroffizierul să arate ce a învăţat ca instructor, mai cu seamă de la rătăcitul ăla de Vierbein.

— De-acum, îi spuse Asch lui Kowalski, Platzek-Frecuş n-o să mai capete bere curată, ci numai din cea botezată cu rachiu.

— Cu Hauptwachtmeisterul am procedat toată seara aşa, spuse Kowalski.

Prin această lovitură măiastră, de a spori puternic efectul berii prin adăugarea de rachiu, dispoziţia generală crescu în timp record, adică în vreo trei ceasuri, până la punctul de fierbere.

Imediat după aceea, Unteroffizierul Lindenberg se duse la toaletă. Kowalski cel experimentat îi dădu să mănânce cu lingura cărbune animal şi să bea ulei comestibil, ceea ce trecea drept o metodă infailibilă împotriva îmbătării timpurii. În afară de asta, paharul lui Lindenberg i-a fost umplut de atunci înainte cu apă, puţină bere şi multă spumă. Pe Lindenberg îl mişcase această grijă şi-şi făgădui în taină să se revanşeze odată şi odată.

Aproape de miezul nopţii, s-a executat îndrăgitul joc „Trullala”, sub apreciata conducere a Oberwachtmeisterului Waber. Acest joc avea câteva zeci de variante, şi toate începeau la fel. Astfel, Waber se urca pe un scaun în timp ce cânta: *Suie-te pe chestia asta*, *chestia asta*, *pentru Trudirallala*/*suie-te pe chestia asta*, *chestia asta*, *pentru Trullala*! Şi toţi se urcau deodată pe scaun şi cântau cu înflăcărare acelaşi text. În următoarele variante, coborau de pe scaun, se urcau pe masă, se descălţau, îşi dezbrăcau vestonul, pantalonii, şi rămâneau în cămaşă. Apoi Wabér cânta cu voioşie: *Şi acum – ridicaţi chestia asta*, *chestia asta*, *pentru Trudirallala*/*ridicaţi chestia asta*, *chestia asta*, *pentru Trullala*!

Jocul era într-adevăr grozav. Unteroffizierii, care se

clătinau deja puternic, mormăiră încântaţi, îşi fluturară cămăşile, şi Platzek, beat criţă, străduindu-se să fie hazliu, încercă de-a dreptul să-i sară Spiessului cu fundul gol în faţă, ceea ce provocă o veselie de nedescris.

— Arăţi de parcă ai vrea să omori pe cineva, îi spuse Kowalski lui Asch. Eşti nechibzuit. Fă măcar o mutră indiferentă, dacă tot n-ai chef să rânjeşti de încântare.

— În viitor n-am să-l mai văd în faţa ochilor decât în cămaşă, replică Asch.

— Ăsta-i un truc vechi, îl asigură Kowalski. Eu procedez de mult aşa.

Cu puţin înainte de ora unu anunţară cu chiote de bucurie primul individ beat mort. Zăcea pe coridor, în apropierea toaletei. Era, spre surprinderea generală, Wachtmeisterul Platzek, asupra căruia berea amestecată cu rachiu avusese un efect zdrobitor. Platzek zăcea ca o cârpă azvârlită cât colo.

Spiessul ordonă imediat o „înmormântare oficială”. Cei patru Unteroffizieri mai tineri ţâşniră chiuind şi alergară sus, la etajul al doilea, unde se afla camera lui Platzek. După scurtă vreme reveniră cu aşternutul lui de pat, în care îl întinseră pe Platzek cel zdrobit.

Unteroffizierii se aliniară acum pe două rânduri, ridicară „sicriul” şi, în sunetul unor cântece obscene, trecură cu toţii în sala de duşuri. Waber conducea ceremonia. Aşezară sicriul sub un duş, pe care îl deschiseră apoi la maximum.

La început, Platzek îşi văzu de somn, apoi deveni dinamic; cu mişcări frânte, aidoma unei păpuşi mecanice, se ridică şi privi năuc înjur. Pe urmă se sculă, clătinându-se, şi căzu pe dale. Înjură cumplit. Unteroffizierii zbierau de încântare; pe unul îl cuprinseră nişte crampe de atâta râs.

Apoi se bău mai departe. Butoiul de patruzeci şi opt de litri se goli şi provizia de sticle se diminuă. Lindenberg dispăru discret. „Seara de onoare” se cufundă în vacarm,

fum şi aburi de bere. La ora două noaptea se mai puteau vedea doar câţiva supravieţuitori. Kowalski şi Asch se apucară să deretice şi să pună totul într-o oarecare ordine.

Spiessul şi Wachtmeisterul Werktreu, îmblânzitorul de femei, erau printre ultimii. Îşi ţineau capetele apropiate şi-şi vorbeau unul altuia cu limba împleticită. Se îmbrăţişaseră strâns şi discutau, bineînţeles, despre „muieri”.

— Nevastă-ta, Lore, spuse Werktreu cu greu, e o femeie cumsecade, ce-i al ei e-al ei; o femeie construită cum trebuie.

— Nu te contrazic, făcu Schulz, ştiu eu ce am acolo.

— Şi eu, spuse Werktreu.

Spiessul se îndreptă cu mişcări rigide.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Doar sunt prietenul tău. Sau nu crezi că sunt prietenul tău?

— Eşti.

— Şi tot ce-i al meu e şi-al tău. Şi invers.

— Eşti prietenul meu, dar acum mă duc la culcare. Credincioasa mea nevastă m-o aştepta.

— Şi eu, spuse Werktreu. Mă duc şi eu la culcare.

Schulz se ridică greoi. Privi cu satisfacţie câmpul de bătălie al camarazilor cheflii. Văzu feţe de masă pătate, scaune răsturnate, halbe pe jumătate goale, resturi de scrum şi sticle sparte. Era convins că seara fusese un succes total; acest lucru îl unse la suflet.

— Faceţi ordine, băieţi, spuse el lălăit, şi apoi odihniţi-vă. Bine lucrat. Odată o să fiţi şi voi nişte buni Unteroffizieri – Măiestrie – ca din şcoala mea!

— Mă piş pe un asemenea corp de Unteroffizieri, zise Asch.

Spiessul râse aspru, dar senin; în dispoziţia în care se afla, considera aceste spuse drept o glumă tare, ca între bărbaţi.

— Pezevenghiule! mai zise el, cu dificultate, dădu din

mână şi porni clătinându-se, la braţ cu Werktreu, către cazinoul Unteroffizierilor.

— Fir-ar să fie! făcu Kowalski şi respiră uşurat. Am avut noroc şi de data asta.

— Cu prima ocazie, spuse Asch, am să-i fac porcului ăstuia de petrecanie.

Lore Schulz regretă imediat îndrăzneala de a-l fi invitat la ea pe Leutnantul Wedelmann. Se temea de-a dreptul până şi de propriile-i dorinţe. De data asta nu-i venea atât de uşor să repete ceea ce mai făcuse.

Leutnantul Wedelmann păşi nesigur în locuinţa Hauptwachtmeisterului Schulz. Lore îl conduse în sufragerie şi acolo se aşeză pe unul dintre cele patru scaune de la masă. Privi în jur, uşor resemnat.

— De fapt, e foarte târziu, nu credeţi?

— Vreţi să plecaţi acum, imediat?

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă, spuse Wedelmann, rămân cu plăcere un sfert de oră. Puse pe masă sticla de coniac cu care venise. Aveţi un tirbuşon şi nişte pahare?

— Îndată, spuse Lore Schulz, bucuroasă că găsise un motiv care să-i permită să se retragă puţin. Se privi în oglinda din bucătărie şi se cercetă critic. Avea părul niţel răvăşit, însă acest fapt îi dădea o notă picturală, părea de-a dreptul temerară. Pielea îi strălucea; asta se putea rezolva cu apă rece. Rochia însă îi stătea mototolită, dar era o rochie pe care o iubea, pentru că-i punea figura în evidenţă într-un mod strălucit. Trebuia să stingă lumina de sus, din sufragerie, şi atunci micul defect nu urma să bată la ochi.

Între timp, Wedelmann cercetă aranjamentul interior. Mobila era de scrie, închisă la culoare şi puţin greoaie, imitaţie de stejar. Pe perete atârna o reproducere în ulei reprezentând „Insula Morţilor”, a lui Böcklin, într-o ramă pompoasă din ipsos. Pe bufet, pe măsuţă şi pe tot felul de etajere se aflau trofee sportive, figuri ornamentale caraghioase şi bibelouri grosolane din sticlă. Po canapea se afla o colecţie de perne brodate şi colorate; se mai

puteau distinge imediat ciuperci purtătoare de noroc, trifoi cu patru foi, trandafiri şi o moară lângă un lac.

Lore Schulz intră din nou în cameră şi Wedelmann simţi ci ea răspândea un puternic parfum de viorele.

— E cam multă lumină, nu credeţi?

— Dacă spuneţi dumneavoastră?…

Ea stinse lustra. O lampă cu picior îi lumina discret şi plăcut pe cei doi. Orologiul bătea destul de tare.

Wedelmann deschise sticla de coniac.

— Aveţi o locuinţă nostimă, zise el.

— Mobila, spuse Lore, e de serie. Noi doi, bărbatul meu şi cu mine, am avut nişte economii, nu prea mari, dar ne-au ajuns s-o plătim. Şi astăzi dăm câte cincizeci de mărci pe lună; asta mat durează încă un an, până în august 1939. Şi banii sunt drămuiţi. Doar ştiţi, un Hauptwachtmeister nu primeşte cât un Leutnant, şi Leutnantul e de obicei burlac.

— Mai sunt şi unii însuraţi, făcu Wedelmann.

— Dar ăştia sunt puţini. Nici dumneavoastră nu sunteţi însurat. De fapt, de ce?

Wedelmann umplu cu grijă până la buză paharele din faţa lui.

— Ştiţi, asta nu, depinde de mine. Nu găsesc femeia potrivită. Asta e.

Wedelmann ciocni cu ea. Băură.

— Şi dacă se-ntâmplă ca o femeie să-mi placă, spuse Leutnantul, în cele mai multe cazuri e deja măritată. Ca dumneavoastră, Frau Schulz.

— Dar eu nu sunt o femeie pentru un Leutnant, se apără Lore Schulz, care se simţea flatată, dar în acelaşi timp şi resemnată.

— Să nu spuneţi asta!

Wedelmann umplu din nou paharele.

Lore Schulz turnă coniacul în ea, se întinse alene pe canapeaua ce trosnea şi pe care se aşezase, încadrată de pernele pline cu imagini. Îşi bombă pieptul bogat şi visă un

pic cu ochii deschişi.

Acest lucru îl făcea de fiecare dată cu plăcere. Nu dispunea de o fantezie prea bogată, însă se putea mândri cu eficienţa ei. Era stăpânită de o mare poftă de viaţă şi ştia prea bine ce înseamnă foamea. Deşi ambiţioasă, îi lipsea energia de a transpune în fapt această ambiţie. Era şi pătimaşă, dar în sărăcăcioasa ei viaţă învăţase să se gospodărească, chiar şi în privinţa sentimentelor.

— În copilărie, povesti ea şi privi spre sticla de coniac, am locuit împreună cu părinţii şi cu fraţii în două camere; într-o casă lăturalnică, la etajul al treilea. Ani îndelungaţi am împărţit patul cu două surori mai mici. Tata era cumsecade, dar prost, nu câştiga nici măcar aţâţi bani cât să se poată îmbăta o dată pe lună. Când era mânios, ne bătea, şi toată lumea nu părea să existe decât ca să-l supere pe el.

— Tatăl meu, zise Wedelmann, era funcţionar la Poştă. Ca să fiu cinstit, era poştaş. Eu sunt singurul lui fiu; spunea mereu că mai mulţi copii nu-şi poate permite. Mâneam de câteva ori pe săptămână heringi şi cartofi prăjiţi; dimineaţa aveam pâine cu marmeladă. Nu m-a bătut niciodată. Era un om mic şi uscăţiv. Vorbea întotdeauna mult şi cu plăcere. Şi adesea până noaptea târziu.

Băură şi se priviră. Găseau situaţia ciudată. În cameră era cald şi alcoolul îi amorţea. Tentaţia ce existase în noapte fusese înfrânată. Li se părea că trebuie să se explice, pentru a înţelege mai bine de ce se aflau, de fapt, împreună.

— La paisprezece ani, spuse Lore Schulz, am fost nevoită să-mi câştig primii bani. Doi ani de zile am lucrat într-o seră cu un salariu de cincizeci de pfenigi pe oră. Pe urmă am vândut flori pentru aceeaşi seră, la intrarea în cimitir. Acolo aveam voie chiar să dorm în camera din dos şi aveam un pat numai pentru mine, dar când mă uitam pe geam, vedeam numai morminte. Nu era deloc sinistru, ci

doar pustiu. În fiecare sâmbătă mergeam la dans. Şi acolo l-am întâlnit pe Schulz, care pe atunci era încă Wachtmeister. M-am măritat cu el, pentru că mai rău nu puteam s-o duc.

— Eu, spuse Wedelmann, am locuit acasă. Cunoşteam doar două încăperi: sufrageria noastră, care pentru mine era în acelaşi timp şi dormitor, şi clasa. La optsprezece ani mi-am luat bacalaureatul, apoi, fiindcă tata nu avea bani să mă trimită la studii, am intrat în armată. Asta e tot.

— Şi iată-ne aici pe amândoi, făcu Lore Schulz.

— Să bem pentru asta.

Nu puse paharul gol înapoi pe masă. Îl ţinu între palme şi se jucă uşor cu el.

— S-ar zice că nu ne urmăreşte norocul pe niciunul dintre noi, aşa-i? spuse el.

— Despre ce vorbiţi? Lore Schulz apucă sticla şi umplu din nou paharele; făcu totul în grabă şi coniacul dădu pe dinafară, îmbibând faţa de masă. Să nu ne mai gândim la asta. Să încercăm să uităm.

— Oare puteţi uita, întrebă Wedelmann, că sunt Leutnant, şi încă unul din bateria în care soţul dumneavoastră este Hauptwachtmeister?

— Şi eu sunt soţia acestui Hauptwachtmeister.

— Întocmai. Iar eu superiorul lui.

— Şi, desigur, nu se cade ca soţia unui subaltern să stea singură la miezul nopţii cu superiorul bărbatului ei, şi încă în locuinţa subalternului. Nu-i aşa c-ar trebui să uit?

— Şi nu puteţi?

— Asta şi vreau, nu simţiţi? îl privi temătoare şi, în acelaşi timp, plină de dorinţă. Veniţi şi aşezaţi-vă lângă mine. Sau vă e teamă?

El clătină din cap în semn că nu. Se ridică, ocoli masa care-i ţinuse despărţiţi şi se aşeză lângă ea.

— Veniţi mai aproape, spuse Lore răguşită. Şi mai aproape. Nu muşc.

Se apropie mai tare de ea. O atinse şi-i simţi carnea

tare. O simţi că tremură. Ea se lipi de el, într-un gest de neajutorare. Închise ochii şi-şi dădu capul pe spate. El o sărută. Buzele ei reci cedară cu greu. Părea fără viaţă în braţele lui. El privi cu ochii deschişi spre peretele tapetat cu verde, unde atârna portretul Hauptwachtmeisterului Schulz, stând ţanţoş şi înfipt pe o motocicletă.

Braţele sale, care o ţineau îmbrăţişată, încremeniseră. Se ridică încet şi o împinse de lângă el.

— Să bem, spuse Wedelmann.

Ea umplu paharele, ascultătoare.

— Nu sunt mereu aşa, spuse ea, cu capul plecat. Şi adăugă încet, abia perceptibil: N-am mai făcut asta niciodată. Apoi râse scurt şi zise: Din păcate.

— Şi de ce nu? întrebă Leutnantul. Că bărbaţi sunt destui în cazarmă.

— Nu pentru mine, spuse Lore Schulz. Se vede treaba că nu sunt femeia potrivită pentru astfel de lucruri. Sunt altfel decât par. Îşi goli paharul cu un gest larg şi adăugă: Pur şi simplu, mi-e frică.

— Aţi avut experienţe neplăcute?

— De fapt, niciuna, mărturisi ea.

Acum, vocea îi devenise mai ştearsă şi veselia i se risipise. În timp ce vorbea, ţinea ochii aproape închişi, de parcă ar fi plutit într-un vis, şi zâmbea.

— Mă tem, de mine însămi şi de bărbaţi. N-am păţit multe, dar cele păţite mi-au răpit tot curajul. Primul bărbat a fost inspectorul cimitirului. Trebuia să lucrez din greu pentru el, fiindcă era un client bun. Mă asalta de fiecare dată, şi pe urmă s-a întâmplat, în camera mea din dos, pe un morman de jerbe. Până să ştiu ce mi se întâmplă, se şi terminase; mă simţeam murdărită, altă amintire n-am. Următorul a fost un vânzător care, între două uşi, era şi mai grăbit. Al treilea, bărbatul meu.

— Şi cu el ce s-a petrecut?

— Aveam senzaţia că parcă m-ar fi cumpărat. Că sunt un obiect din dotare – înţelegeţi? O chestie care trebuie să

fie mereu acolo atunci când e nevoie de ea. Dar cred că înţelegeţi dumneavoastră cum vine asta. Doar sunteţi bărbat, şi soldat, ca şi soţul meu.

Wedelmann încercă să se explice.

— Vedeţi, noi avem o meserie neobişnuită, probabil că de aici se trag toate. Nu cunoaştem ceea ce alţii numesc viaţă particulară. Serviciul se află întotdeauna pe primul loc, întotdeauna, asta ni s-a inoculat, asta nu ne mai iese din cap. Nu există nicio situaţie, niciuna singură, în care să putem uita cu totul de acest lucru.

— Poate că aşa e, zise Lore, încet. Şi acum, în clipa asta, tot aşa e. Sau nu?

Wedelmann goli paharul cu o mişcare energică, apoi îşi scoase vestonul şi-l aruncă pe un scaun.

— Permiteţi, spuse el.

— Sigur, sigur, se precipită ea. Aşa să faceţi. Şi soţul meu procedează mereu aşa. Vreau să spun, e mai comod când îţi scoţi uniforma.

— Mă simt mai liber, spuse Wedelmann.

Avea senzaţia că în încăpere era o căldură înăbuşitoare. Apucă sticla, dar aceasta se golise.

— S-a terminat deja, constată el.

— Jos în bufet, spuse Lore, mai sunt câteva sticle. Nu-i cine ştie ce, dar alegeţi una dintre ele. Mie mi-o prea cald. O să îmbrac altceva. Am voie?

— Desigur, aprobă Wedelmann, neliniştit. Cum doriţi.

Îl părăsi şi se duse în dormitor. Cu mişcări grăbite îşi trase rochia peste cap, apoi ciorapii şi portjartierul. Se privi în oglinda dulapului. Găsea că arată obosită, ştearsă şi fără vlagă. „Nu sunt făcută pentru astfel de lucruri”, îşi spuse ea. „Mereu vreau asta, dar nu pot. De fiecare dată îmi lipseşte curajul. Cu toţi a fost aşa. la îmbrăcă halatul de dimineaţă, pe care-l purta foarte rar; era albastru-închis şi strălucea mat. Când îl lega strâns, îşi îndrepta umerii şi lăsa braţele să-i atârne lejer, părea elegant. Însă nu era dintr-un material prea bun şi se şifona uşor. Spera să-i

placă lui Wedelmann. Îşi dorea s-o considere frumoasă, sau măcar atrăgătoare, sau poate doar vrednică de atenţie; dear fi şi numai pentru această unică seară. Se simţi atrasă de el, intuind că şi el era singur şi dezamăgit.

Lore Schulz se întoarse în sufragerie. Încercă să-l privească în ochi, şi i se păru că citeşte dorinţă, poate chiar afecţiune. Se aşeză lângă el şi-i simţi mâinile.

— E bine aşa? întrebă Lore.

— Foarte bine.

— Şi ce e de băut?

— Vin, spuse Leutnantul Un fel oarecare de vin. Nu are importanţă ce bem.

Îi descheie halatul. Mâna lui stângă o mângâie delicat şi aproape cu timiditate pe sân. Ea se întinse. Se sărutară îndelung, închiseră ochii.

Deodată se ridică în grabă şi-l împinse în lături.

— Nu, spuse Lore, ce părea că trage cu urechea.

— Ce-i cu tine? întrebă Leutnantul.

— Nu! se opuse ea ferm şi clătină din cap. Nu! N-avem voie să facem asta. Nu pot.

— Dar de ce nu? spuse el liniştitor.

— Nu pot s-o fac, repetă ca Nu înţelegi? Apucă un pahar şi-l goli. Îl umplu imediat la loc şi bău din nou. Ai aceleaşi mâini ca şi soţul meu. Toţi bărbaţii au mâinile astea.

— Nu vorbi aşa, te rog, nu vorbi aşa. Te iubesc, îi şopti el tandru.

— Mă iubeşti?

— Da.

Lore închise ochii. Pentru scurtă vreme se simţi fericită.

— Atunci mi-e totuna, zise ea.

Wedelmann se ridică uşor.

— Ce ţi-e totuna?

— Tot ce va urma. Tot ce se poate întâmpla. Tot ce va ieşi de aici. Totul.

— Ce să se-ntâmple?

Ridică încet capul şi păru că ascultă cu încordare. Privirea îi căzu din nou pe tapetul verzui şi pe fotografia ce atârna acolo, pe motociclistul cel mândru. Se uită prin încăpere şi deveni conştient că aici trăia un om care-i era subaltern. Un om pe care nu-l aprecia, pe care însă nici nu-l dispreţuia; un om care făcea parte din cercul său, din acel cerc pe care nu-l putea sparge. Un om legat de el prin uniformă.

— Poate că ai dreptate, spuse Wedelmann; respira greu, şi pe chipul său se citea descurajarea. Poate că într-adevăr e mai bine pentru noi dacă n-o facem.

Priviră amândoi în gol. Lampa, care arunca doar o lumină ştearsă, părea acum strălucitoare şi vie. Lore Schulz îşi trase halatul pe umeri, de parcă i-ar fi fost frig.

Wedelmann bău.

— Aşa e întotdeauna, spuse el. Nu sunt un om ca toţi oamenii, sunt un grad. Mă numesc Wedelmann, însă toţi mi se adresează cu Leutnant. Femeile pe care le întâlnesc nu mă pot iubi decât dacă permite ordinea ierarhică.

Bău din nou.

— Te iubesc cu adevărat, spuse Lore Schulz, deprimată.

— Da, făcu Leutnantul. Dar tu n-ai voie să mă iubeşti. Pentru că tu aparţii unui bărbat al cărui superior sunt. Dacă aş fi un inspector de cimitire, toate astea s-ar petrece mai uşor; dar sunt un Leutnant. Oriunde privesc, văd doar uniforme. Germania e plină de ele. Şi fiecărei uniforme îi aparţine o fată, şi fiecare fată aparţine unei uniforme. Unii fac parte dintre subordonaţii mei, ceilalţi dintre superiorii mei. Ce-mi rămâne mie? Nimic. Să mă îmbăt! Pentru că îmi iau meseria în serios. N-o am decât pe ea. Dar e al naibii de greu. Al naibii de greu!

Îşi bău paharul până la fund, şi încă unul; nu mai simţea alcoolul. Şi nu văzu că Lore Schulz plângea încet. Durerea sa lumească îl copleşea. Şi când că îşi puse încet

mâna pe braţul lui, el o dădu la o parte.

Apoi tăcură amândoi, frământaţi, şi priviră în lumină. Orologiul ticăia puternic şi părea că fragmentează timpul. Vinul mirosea acru.

Prin liniştea ce se lăsase se auzi clar declicul broaştei de la uşă. Se apropiară paşi apăsaţi. Hauptwachtmeisterul Schulz stătea în prag, legănându-se, rezemat de tocul uşii, cu o figură schimonosită, bănuitoare.

Leutnantul se ridică. Se împletici şi căzu peste masă. Apoi îşi corectă ţinuta.

— Bună Seara, spuse.

Schulz tăcu. Lore încremeni.

— I-am ţinut tovărăşie soţiei dumneavoastră, Herr Hauptwachtmeister, zise Wedelmann.

Schulz continua să tacă; creierul său amorţit de băutură refuza să priceapă ce-i vedeau ochii. Leutnantul îşi îmbrăcă vestonul şi-l încheie.

— Sper, spuse el, că nu înţelegeţi greşit situaţia.

Wedelmann aşteptă un răspuns câteva secunde în şir, dar în zadar. Se strădui să fie demn.

— Permiteţi să-mi iau rămas-bun, i se adresă el soţiei lui Schulz.

Îi apucă mâna şi se înclină. Apoi ieşi, trecând foarte aproape de Hauptwachtmeisterul nemişcat. Uşa se închise în urma lui.

Schulz se îndreptă spre Lore, clătinându-se, şi-o izbi în faţă.

Unteroffizierul de la bucătărie căzu victimă cel dintâi aventuroasei revolte a Gefreiterului Asch. Lupta nu se dovedi prea grea şi nici victoria prea mare. Mai exact, era vorba, de fapt, doar de un fel de repetiţie generală.

Ziua începu cu un scurt intermezzo. La deşteptare, Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch refuzară să se scoale. Abia la cel de-al doilea îndemn, rostit cu voce joasă şi ameninţătoare de către Unteroffizierul de serviciu, de „a-şi aerisi odată fundurile”, cei doi mormăiră o explicaţie

conform căreia Hauptwachtmeisterul le permisese explicit, dacă nu chiar le ordonase, acest somn suplimentar, lor, ordonanţelor din noaptea trecută.

Desigur că această explicaţie era departe de realitate; putea fi vorba, cel puţin, de o greşeală. Însă Unteroffizierul nu dorea să fie bănuit că ar ignora ordinele superiorului său direct. Se retrase bodogănind şi-i lăsă pe cei doi să zacă. Dormiră fără să mai fie deranjaţi până în miezul zilei şi, dintr-o eroare, nimeni nu-i trezi decât aproape de ora douăsprezece.

Unteroffizierul de serviciu, supărat foc că el fusese autorul acestei omisiuni, ordonă în chip de compensaţie serviciu la bucătărie pentru cei doi.

— Cu plăcere, făcu Gefreiterul Asch, prevenitor.

Porniră spre bucătăria II şi ajunseră acolo cu o întârziere considerabilă. Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie, pe nume Rumpler, care altfel trăgea cel mai tare mâţa de coadă în toată subunitatea, dar în orele de prânz îşi dădea toată osteneala, chit că o făcea zadarnic, să transforme bucătăria într-un teren de instrucţie, îi întâmpină cu o ostilitate vădită.

Se proţăpi pe picioarele răscrăcărate, îşi scoase ceasul şi spuse:

— E trecut de doişpe cu douăzeci de minute.

Asch îşi scoase la rândul lui ceasul din buzunar, îl privi grav şi zise:

— Aşa e!

Rumpler tresări uşor. Vocea sa onctuoasă deveni mai gravă.

— Cu asta vreau să spun că aţi întârziat!

— Şi asta-i adevărat. N-am putut veni mai devreme, a trebuit mai întâi să dormim.

Obergefreiterul Kowalski, căruia i se părea că Asch mersese ceva cam prea departe, crezu de cuviinţă să dea o explicaţie:

— La sărbătoarea de ieri a corpului nostru

subofiţeresc am fost repartizaţi ca ordonanţe. A durat până în zori. Ni s-a permis să ne recuperăm somnul.

Felul regulamentar, prin comparaţie, al Obergefreiterului avu darul să-l liniştească într-o anumită măsură pe Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie. Acceptă şi motivul întârzierii. Doar era şi el Unteroffizier şi. Înţelegea lucrurile astea, însă era sensibil atunci când nu se simţea respectat. Dintr-un orgoliu ascuns, dorea să-şi câştige la bucătărie acelaşi respect ca şi colegii lui la instrucţia de infanterie.

— Deci, făcu Unteroffizierul Rumpler, să-i dăm drumul. Dumneata, Kowalski, preiei supravegherea ajutoarelor de la bucătărie şi dumneata, Asch, în sala de mese.

Pentru Rumpler, asta constituia o adevărată degradare a lui Asch, fiindcă la serviciul pe bucătărie puteau fi savurate, după cum ştia toată lumea, porţii suplimentare, în vreme ce în sala de mese nu se aduna decât murdăria.

Spre nedumerirea iniţială a lui Rumpler, Gefreiterul Asch nu prea se cramponă de munca murdară din sala de mese. Abia mai târziu se lămuri Unteroffizierul cu ce netrebnic avea de-a face.

Pentru început, Asch, împreună cu cele patru ajutoare ale sale, lucra cu spor, chiar dacă nu tocmai bine. Trebuia să ducă supa şi să pregătească farfuriile, apoi, după ce prima serie termina de mâncat, cealaltă înghesuindu-se afară, să cureţe mesele şi să clătească farfuriile. Toate acestea se rezolvară cu promptitudine.

Pe urmă însă, în cea dintâi pauză, Asch începu să-şi alcătuiască un tabel; ca urmare, împrumută de la cantina de alături un cântar zecimal bine echilibrat. Şi acum se petrecu ceva care, pentru început, îl lăsă fără grai pe Unteroffizierul Rumpler, pentru ca apoi să-l facă să se înroşească de furie: Asch se apucă să verifice cu cântarul porţiile de carne distribuite. Rezultatele le trecea

meticulos în tabel.

Rumpler se apropie de el asemenea unei pantere gata de atac.

— Ce faci aici? urlă el.

— Cântăresc, spuse blând Gefreiterul Asch.

— Cine ţi-a ordonat dumitale asta?

— Nimeni. E dreptul meu să mă conving dacă porţiile distribuite corespund cu greutatea anunţată.

— Asta nu-i treaba ta! Sau vrei să susţii că noi înşelăm la cântar?

— Deocamdată, nu vreau să afirm aşa ceva, explică Asch cu amabilitate. Cifrele mele comparative încă nu sunt suficiente. În orice caz, e clar că porţiile se află cu un anumit procent sub greutatea regulamentară.

— Asta nu-i treaba ta! urlă Rumpler din nou.

— Aţi mai spus-o.

Se părea că Rumpler stătea să explodeze de furie. Soldaţii din jur rânjeau bucuroşi. Savurau încurcătura în care intrase Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie. Faptul că porţiile aveau aproape întotdeauna o greutate mai mică decât cea anunţată era unanim cunoscut: însă până acum nu-i venise nimănui ideea de a verifica acest lucru cu sânge rece.

Rumpler trase adânc aer în piept. Asch trecu o nouă cifră în tabelul său. Rumpler îşi închise la loc gura pe care o deschisese larg. Acest tabel îl neliniştea. Dacă Gefreiterul reuşea, într-adevăr, să înainteze mai sus constatările sale, ceea ce, oricum, era posibil, se putea lăsa cu neplăceri.

Unteroffizierul vorbi pentru început cu superioritate:

— N-ai auzit până acum despre un anume coeficient de toleranţă?

— Ba da, spuse Asch amabil. Mi-e cunoscută noţiunea, dar conform prevederilor, acest coeficient de toleranţă n-are voie să depăşească niciodată zece la sută. Acum, fiecare dintre porţiile de carne distribuite trebuie să

aibă o sută cincizeci de grame: unele cântăresc mai mult, altele mai puţin.

Rumpler inspiră din nou profund.

— Ei bine, băieţaş! Şi ce vrei?

— Abia atunci, spuse Asch, când vom reuşi să calculăm media necesară, vom putea determina cantitatea totală lipsă. Am cântărit până acum treizeci şi opt de porţii, la cincizeci am să mă opresc. Dar încă de la primele cifre se impun anumite concluzii. Dacă zece porţii ar trebui să cântărească o mie cinci sute de grame, coeficientul de toleranţă ar trebui să fie de o sută cincizeci. Ele cântăresc însă abia o mie două sute de grame, şi astfel cantitatea lipsă nu e de zece la sută, cât e permis, ci de mai bine de douăzeci la sută, ceea ce poate fi numit de-a dreptul delapidare.

— Asta am s-o raportez, urlă tunător Unteroffizierul de la bucătărie.

Se năpusti în biroul său de serviciu şi ceru să i se facă legătura cu intendentul-şef; lui îi raportă ce s-a întâmplat.

Oberzahlmeisterul tăcu îndelung. Apoi întrebă precaut:

— E ceva în neregulă pe la dumneata?

— Se poate, Herr Oberzahlmeister, trâmbiţă Rumpler, sigur că totul este în regulă!

— Vreau să sper, spuse acesta rezervat. Şi dacă e într-adevăr aşa, atunci doar nu trebuie să te nelinişteşti din pricina unui Gefreiter.

— Categoric nu, Herr Oberzahlmeister. Însă oricum nu pot tolera să-mi verifice cu cântarul una dintre porţiile mele.

— Dacă totul e în regulă, spuse Oberzahlmeisterul cu răceală, atunci poţi să-l laşi să cântărească liniştit.

— Dar disciplina?

— Asta nu intră în responsabilitatea mea, făcu Oberzahlmeisterul şi închise.

Rumpler nu se arătă prea încântat de desfăşurarea acestei convorbiri telefonice.

Responsabilitate! Responsabil cu bucătăria era intendentul-şef: dar ăsta se temea de complicaţii. Responsabil cu Gefreiterul Asch era Hauptwachtmeisterul Schulz, însă ăsta era din principiu un adversar al Unteroffizierului Rumpler de la bucătărie; nu insistase el zadarnic la vremea lui să impună în postul ăsta important un Unteroffizier din propria-i baterie? Trebuia să vadă cum o va scoate singur la capăt cu acest Asch. Şi lucrul nu putea fi prea greu! Doar se pricepea să dicteze în perimetrul său la fel de bine ca şi un instructor pe câmpul de instrucţie.

Rumpler cunoştea metoda ce putea trece îndeobşte drept infailibilă: să-i dai de lucru, să-l înmoi, să-l faci arşice! Să-i arăţi că nu eşti dispus să laşi pe nimeni să ţi se urce în cap. Cunoaşterea lungului nasului printr-o muncă intensă! Şi în afară de asta era şi timpul să le facă pe muierile de la bucătărie să priceapă că nu mai aveau ce căuta aici şniţele extra, cârnaţi de casă şi alte specialităţi. Tabele precum cel pe care-l alcătuise acest Asch constituiau un adevărat pericol pentru funcţiile comode şi liniştite.

Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie îşi părăsi din nou biroul, trecu în bucătărie şi privi, prin deschizătura de servire, în sala de mese. Gefreiterul Asch renunţase să lucreze la tabel, sau cel puţin îşi întrerupsese această activitate. Dădea dispoziţii ca resturile să fie aruncate în găleţi şi să fie adusă apă fiartă pentru spălarea farfuriilor. Prin urmare, muncea, şi cui munceşte nu-i vin idei năstruşnice. Părea că e suficient doar să aibă grijă să-i dea tot timpul de lucru.

În acest scop Rumpler le dădu drumul Obergefreiterului Kowalski şi ajutoarelor care erau ocupate în bucătărie.

— Sunteţi liberi, spuse el. Ce mai e de făcut pe-aici

va rezolva Gefreiterul Asch.

Apoi dispăru în cămara de provizii, pentru a-şi prepara nişte pâine cu şuncă.

Şedea mestecând pe sacul cu zahăr şi trăgea cu coada ochiului la lăzile cu conserve de piersici. Hotărî să deschidă una dintre ele pentru a se convinge de calitatea fructelor. Înainte însă să apuce s-o facă, auzi nişte bătăi zdravene în uşă.

— Ce-i? întrebă el morocănos.

— Vino sus! strigă o voce senină de femeie.

Era ajutoarea de bucătar, Lisbeth, o fată destoinică, cea care obişnuia să-i şi deretice regulat prin cameră şi care, atunci când el* simţea nevoia, îl consola personal.

Rumpler deschise.

— Nu striga aşa, făcu el dojenitor. Doar n-are nimeni nimic cu tine.

— Vino repede sus, spuse Lisbeth. Gefreiterul ne face greutăţi.

Unteroffizierul responsabil pe bucătărie ţâşni în sus ca un fulger. În sala de mese, Gefreiterul Asch şedea cu ajutoarele sale şi-şi mânca în tihnă masa de prânz. În jur se agitau bucătăresele.

Unteroffizierul Rumpler privi cercetător în jur. La prima vedere nu observă nimic neobişnuit.

— Ce-a mai făcut individul? se interesă el.

Asch se purtă de parcă nu despre el ar fi fost vorba şi continuă să mănânce liniştit. O bucătăreasă raportă indignată:

— Refuză să cureţe sala de mese!

Rumpler se proţăpi în faţa lui Asch.

— Refuzi? întrebă el.

— Bineînţeles, făcu liniştit Gefreiterul. De când dau bucătăresele ordine soldaţilor?

— Îţi dau eu ordin! strigă Unteroffizierul Rumpler.

— Permiteţi să vă atrag atenţia, spuse Asch, că e vorba despre un ordin care nu are caracter de serviciu. Am

luat între timp cunoştinţă de regulamentul ordinii în bucătărie. Conform acestuia, ajutoarele au obligaţia doar de a curăţa mesele, de a spăla farfuriile, de a aduna resturile şi de a le arunca la ghenă. De curăţarea sălii de mese însă, vasăzică în primul rând a podelei, răspund bucătăresele.

— Până acum soldaţii ne-au ajutat întotdeauna, strigă o femeie care arăta ca un butoi.

— Dacă soldaţii au fost atât de tâmpiţi, asta-i treaba lor, spuse Asch. În orice caz, cu noi n-o să faceţi acelaşi lucru.

Rumpler, stăpân necontestat al bucătăriei până în acest moment, un semizeu pentru femeile de serviciu, un Unteroffizier conştient de rangul său, plin de o nemărginită dragoste de sine şi de bărbăţia lui, ameninţa să explodeze.

— Băi, nemernicule! ţipă el. Ce-ţi închipui tu, nemernicule? Cum te porţi, vită? Nu ştii cu cine stai de vorbă?

— Ba da, făcu Asch şi-l cercetă curios.

— Atunci fă bine şi ridică-te în picioare. Adună-ţi ciolanele când îţi vorbeşte un Unteroffizier. Cască urechile alea jegoase. Îţi ordon să cureţi imediat sala de mese. Pe loc! Dacă nu, te raportez pentru neexecutare de ordin.

Asch era decis să nu se lase impresionat. Îi venea destul de greu. Simţea cum i se înmoaie genunchii. Nu era simplu, Dumnezeule, zău că nu! însă îşi adună toată puterea şi se străduia să pară indiferent.

— Refuzi să-mi execuţi ordinul?

— Dacă insistaţi, spuse Asch, atunci am să-l execut, cu toate că nu există nicio prevedere regulamentară prin care să mi-l puteţi impune. Dar vă atrag atenţia că după aceea vă voi reclama.

— Ai să mi-o plăteşti! urlă Rumpler.

— Să înţeleg asta ca pe o ameninţare?

— Am să te scot la raport! zbieră Unteroffizierul de

serviciu pe bucătărie, şi vocea i se frânse. Am să fac să fii pedepsit.

Pe urmă se răsuci brusc pe călcâie şi dispăru cu paşi repezi. Asch se aşeză la loc.

— Să mâncăm, le spuse el soldaţilor. Când terminăm, o să isprăvim şi aici.

— Şi sala de mese? şuieră femeia de serviciu, care arăta ca un butoi.

— Asta-i treaba voastră, de-aia sunteţi plătite.

Rumpler, Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie, alergă la Hauptwachtmeisterul Schulz. Acesta era foarte ocupat cu evidenţa muniţiei din ziua precedentă. Nu ieşea la număr, tot nu ieşea, şi acest lucru îl înfuria peste măsură.

Ascultă indiferent raportul lui Rumpler: nu-l putea suferi pe cerberul de la bucătărie, deoarece îl considera un intrus care-i păgubise bateria de un post important. Ridică privirea de pe registrele sale cu evidenţa tragerii, cărora pur şi simplu nu le putea da de capăt, şi începu să surâdă neîncrezător şi tară amabilitate.

— Ia mai povesteşte-mi o dată! îşi îndemnă el vizitatorul.

Rumpler îşi vărsă din nou raportul, pe care el îl socotea înfiorător. Nu apucă să termine, că Hauptwachtmeisterul Schulz îl întrerupse ostil.

— Eşti ţicnit, Rumpler, spuse el, cu duritate. Gefreiterul Asch e unul dintre cei mai buni şi mai destoinici soldaţi ai mei.

— Dar a mai cântărit o dată porţiile, ca să le verifice, şi a refuzat să cureţe pe jos!

— Am să cercetez, spuse Hauptwachtmeisterul. Dacă insişti, am să cercetez. Dar vai de tine, Rumpler, dacă se va dovedi că încerci să-mi şicanezi oamenii din baterie. Şi dacă pe deasupra nu corespunde nici greutatea porţiilor şi soldaţii mei sunt siliţi să facă treaba femeilor taie de serviciu, atunci am să fac un raport către subunitate şi ai

să zbori de nu te vezi. Aşadar, gândeşte-te bine. Insişti să cercetez?

— Herr Hauptwachtmeister, acest Gefreiter Asch…

— Da sau nu?

Rumpler transpira. Încercă să scuture din cap. Apoi încremeni ca o figură de ceară, de parcă ar fi devenit inutil pentru această viaţă. Şi spuse sufocat:

— Îmi retrag plângerea.

Elisabeth Freitag căzuse prădă celor mai ciudate stări: când era împinsă de o voioşie fără margini, când o cuprindea un val de melancolie. Nu mai simţise niciodată aşa ceva, şi acum o apucase, se mira ea. O fată mai sentimentală ar fi spus: „Sunt îndrăgostită!” Dar Elisabeth nu spuse decât: „Se pare că ceva nu-i în regulă cu mine!”

Serviciul la cantină, pe care de obicei îl găsea atât de monoton, i se părea acum de-a dreptul palpitant. Şi în timp ce-şi curăţa paharele, avea sentimentul clar că în orice clipă se putea deschide uşa şi putea intra cineva neaşteptat, care să-i producă o bucurie. Pe scurt, aştepta să intre Herbert Asch.

Herbert Asch apăru cu puţin înainte de sfârşitul pauzei de prânz. Elisabeth simţi că se îmbujorează, dar se strădui să pară indiferentă.

— Ce vizită neobişnuită! spuse ea.

Asch îi întinse mâna.

— Trebuie să plec imediat, o asigură el. Voiam doar să-ţi spun că diseară vin la voi.

— Ce onoare! făcu Elisabeth, dezamăgită de graba şi de lipsa lui de tandreţe. Să punem şi o ghirlandă la intrare?

— Hai, hai, făcu Asch, împăciuitor, parcă eşti candoarea jignită! Zău că n-am timp. La mine s-au întâmplat o mulţime de chestii.

— Aşa mi se pare şi mie, spuse Elisabeth tăios. Eşti grozav de ocupat. Faptul că ai găsit, totuşi, un minut ca să-mi spui bună ziua mă mişcă profund!

— Poate mai trec ceva mai târziu. Dacă nu, atunci ne vedem diseară la voi. Şi spune-i, te rog, tatălui tău că vreau să-i vorbesc.

— În rest mai ai vreo misiune pentru mine? Nu? Şi de ce vrei să vorbeşti cu tata? Doar nu din cauza mea?

Gefreiterul Asch era deja la uşă şi râdea. Elisabeth simţi însă clar că el nu mai avea nimic din obişnuita lui seninătate detaşată.

— Nu vreau să-i vorbesc tatălui tău din cauza ta. Cred că nici nu mai e nevoie.

— M-ai tăiat deja de pe listă, sau îţi închipui cumva că m-ai dat gata?

— Mă grăbesc, spuse Asch. Când o să am mai mult timp, o să putem vorbi mai amănunţit.

— Şi când va fi asta?

— Sper că în curând, Elisabeth. De îndată ce se vor sfârşi toate astea.

— Ce să se sfârşească?

— Acum trebuie să plec. La revedere, Betty.

Gefreiterul Asch deschise uşa şi dădu să iasă.

— Nu sunt cal, strigă Elisabeth mânioasă după el. Betty e un nume de cal. Mai treci pe-aici mai târziu?

— Dacă pot, cu plăcere, Betty.

Asch închise uşa în urma lui.

Ea îi auzi bocancii ţintuiţi bocănind pe treptele din piatră. Clătină din cap. Nu ştia prea bine ce să mai creadă despre Gefreiter. Şi-şi dădu seama imediat că nu putea fi supărată pe el, ceea ce o irita.

Elisabeth Freitag aranjă bonurile de maria care se adunaseră pe timpul pauzei de prânz. Mersese mai bine ca de obicei. Unteroffizierii bateriei a 3-a înfulecaseră mult şi băuseră şi mai mult, în special băuturi răcoritoare. Judecând după povestirile lor animate, păreau să fi lăsat în urmă noaptea trecută o petrecere obositoare.

Contabilul cantinei, Bandurski, intră acum în popota Unteroffizierilor. Se arătă jovial, ceea ce era neliniştitor, îi

zâmbi încrezător angajatei sale şi întrebă:

— Ei, domnişoară Freitag, cum a fost vânzarea?

— Până acum, treizeci şi opt de mărci şi patruzeci de pfenigi, spuse ea şi-i întinse evidenţa.

— Nu-i rău, făcu Bandurski, mulţumit. E chiar foarte bine. Sunteţi omul meu de bază, domnişoară Freitag, v-o spun foarte sincer. Şi tare n-aş vrea să vă pierd.

— Mă pierdeţi dacă mă concediaţi, spuse Elisabeth.

Îşi dădea mereu silinţa să vorbească sec cu şeful ei; aşa o scotea cel mai bine la capăt cu el.

— Dragă domnişoară Freitag, spuse Bandurski vioi şi întinse ambele braţe, de parcă ar fi trebuit să îndepărteze o bănuială, dacă aş face una ca asta, pentru mine ar fi un adevărat prejudiciu. V-o spun foarte sincer. Nu vreau să vă concediez, nici nu mă gândesc, dar nu mă împingeţi până acolo încât s-o fac.

— Ce să înţeleg de-aici, Herr Bandurski?

Contabilul cantinei se făcu a nu observa cu atenţie bonurile de marfă pe care Elisabeth i le pusese înainte şi spuse:

Ce aveţi, de fapt, cu Gefreiterul ăla de la bateria a 3-a? îl cheamă Asch, mi se pare. În ultima vreme l-am văzut cam des pe la dumneavoastră.

— Asta nu vă priveşte, Herr Bandurski.

— Să nu mă înţelegeţi greşit, spuse contabilul cantinei. N-am de gând să mă amestec în treburile dumneavoastră personale, dar nu prea-mi plac complicaţiile.

— Ştiu eu ce fac, Herr Bandurski!

— Desigur, desigur, dar asta e o cantină pentru Unteroffizieri, şi când sunteţi în timpul programului, trebuie să-i serviţi. Astfel, afacerea merge înainte.

— Mi-am neglijat cumva munca?

— Nu, bineînţeles că nu. Sunteţi exemplară. Şi vreau să rămâneţi aşa. Dacă însă vă mai interesaţi de acest Gefreiter de la bateria a 3-a, de acest Asch, mă tem că veţi

avea greutăţi.

— De ce, Herr Bandurski?

— Vedeţi dumneavoastră, draga mea domnişoară Freitag, eu sunt o cătană bătrână. Cunosc viaţa de cazarmă pe toate feţele. Pe mine nu mă duce nimeni. Şi de câştigat, câştig aici foarte bine. O singură dată era cât pe ce să-mi meargă rău, după cum ştiţi, atunci când Hauptwachtmeisterul Schulz a încercat din răsputeri să mă submineze; foarte puţin a lipsit să-mi pună dugheana pe liber. Şi nu vreau s-o mai păţesc vreodată.

— Ce legătură are asta cu Gefreiterul Asch?

— Foarte mare, dragă domnişoară Freitag. Acest Gefreiter Asch şi-a permis astăzi ceva ce n-am mai păţit niciodată, nici ca o bătrână cătană şi nici ca un contabil ce mă aflu: a împrumutat de la mine de jos cântarul zecimal şi a măsurat cu el greutatea porţiilor de mâncare. Şi pe urmă a avut un scandal cu Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie, care a fost aproape o revoltă. Pe cuvântul meu, aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat.

Elisabeth îl privi pe Bandurski neîncrezătoare.

— Dar de ce-a făcut el asta?

Contabilul cantinei ridică din umeri.

— Prea multe îmi cereţi să ştiu. Uite c-a făcut-o. Şi credeţi cumva că treaba va rămâne fără urmări? Şi chiar dacă ar fi aşa, cine ar putea şti ce-o să mai urmeze? Faptul că dintr-o mic de soldaţi a trebuit să vi-l alegeţi tocmai pe acest Asch e ghinionul meu, al dumneavoastră şi cine mai ştie al cui.

— Cu siguranţă că vedeţi lucrurile mult prea în negru, Herr Bandurski.

Acesta se ridică.

— Aşa să fie. Dar mai mult decât să vă previn nu pot. Şi încercaţi să ţineţi cont de demersul meu, domnişoară Freitag. Mi-ar face plăcere. Iar dacă nu reuşiţi să scăpaţi de acest Asch, atunci măcar poate că-l ajutaţi să priceapă. Zău că n-aş vrea să vă pierd.

Contabilul cantinei, Bandurski, arăta sincer îngrijorat. Îi făcu angajatei sale semn cu capul, intenţionând parcă să-i insufle curaj. Apoi plecă.

Elisabeth Freitag se aşeză pe cel mai apropiat scaun. Privi gânditoare tăblia albă şi lustruită a mesei. Era un pic speriată, un pic uluită, un pic amuzată. Nu l-ar fi crezut în stare pe Herbert de ceea ce tocmai i se povestise. Se vede treaba că poseda însuşiri pe care încă nu i le descoperise. Acest lucru îi stârni curiozitatea.

Termină cu evidenţa şi îşi verifică proviziile. Apoi se uită la ceas: era aproape trei. Programul ei zilnic în cantina Unteroffizierilor începea la douăsprezece. În primele două ore era aproape mereu o activitate relativ intensă, apoi, în următoarele trei, se făcea linişte; în acest timp se perindau scurt doar câţiva Unteroffizieri pe funcţii. Abia către ora cinci atmosfera devenea din nou animată, şi asta ţinea până la opt. În mod normal la ora opt se termina programul ei de lucru şi contabilul de la cantină obişnuia s-o înlocuiască personal.

Elisabeth se gândea la Herbert Asch în vreme ce mai clătea o dată paharele, care erau impecabil de curate. Ştia multe despre el, dar nu totul; îl văzuse în clipe de sinceritate absolută, şi totuşi rămânea pentru ea o enigmă. Descoperi însă, surâzând, că era bine aşa: mereu avea să-i dea ceva de ghicit; n-avea să se plictisească niciodată alături de el! Cam aşa ceva spusese şi mama ei odată, nu cu mult timp în urmă, când Elisabeth o făcuse să povestească despre tata.

Puţin după ora trei, Hauptwachtmeisterul Schulz intră în cantină. Părea într-o dispoziţie mizerabilă. Azvârli boneta pe un pervaz şi se lăsă să cadă pe un scaun.

— Capul meu e ca un tomberon de gunoi! strigă Schulz destul de tare. Ce-i de făcut în cazul ăsta?

Elisabeth îşi spuse că, nu în ultimul rând pentru Herbert Asch, ar fi recomandabil să-l trateze deosebit de prietenos pe morocănosul oaspete.

— Femeile bătrâne, zise ea, ar înghiţi nişte aspirină. Dar după cum vă cunosc, o să luaţi o bere mare.

— Exact aşa! făcu Hauptwachtmeisterul şi o privi pe Elisabeth cu bunăvoinţă.

Tot o mai plăcea; din ce în ce mai mult. Era atractivă şi totuşi cumsecade; un lucru rar. Aşa ceva ar fi trebuit să ia de nevastă, nu o mâţă în călduri.

Elisabeth aduse halba de bere, o aşează pe masă, spuse „noroc” şi rămase, contrar obiceiului, la masa oaspetelui, a singurului oaspete existent. Zâmbi cu amabilitate.

Schulz lăsă să curgă în el o mare cantitate de bere. Bău, la început cu o gravitate aproape gânditoare, de parcă ar fi îndeplinit o sarcină, pe urmă cu o vădită voluptate.

— Ah! exclamă el fericit. Cum mai sfârâie! Puse halba de bere pe masă şi arăta cu mult mai satisfăcut. Nu vreţi să vă aşezaţi lângă mine? întrebă el. Nu muşc.

— Nici nu mă las muşcată, spuse Elisabeth, şi încercă s-o facă pe un ton senin. Însă de aşezat mă voi aşeza cu plăcere puţin lângă dumneavoastră. Dat fiind că nu mai sunt alţi oaspeţi, îmi pot permite.

Schulz râse scurt, bărbăteşte.

— Din partea mea puteţi atârna şi un semn afară la uşă: „Închis pentru o sărbătoare în familie”.

Elisabeth luă loc lângă el. Îşi puse braţele pe masă şi se aplecă, confidenţial.

— Aţi avut necazuri? întrebă ea.

Schulz dădu din cap.

— Necazuri avem tot timpul, spuse el. Pe undeva, asta face parte din natura lucrurilor. Nu toţi Unteroffizierii sunt luminaţi, unii mai stau şi în umbră.

— Dar dumneavoastră vă descurcaţi cu ei!?

Schulz înghiţi cu uşurinţă această laudă umflată.

— Şi încă foarte bine! făcu Hauptwachtmeisterul.

Participarea şi încrederea acestei persoane simpatice

de lângă el îi făceau bine. Cu ea puteai să stai de vorbă, se simţea imediat că era o femeie care-l înţelege.

— Mai aduceţi-mi o bere.

După ce bău din ea, puse cu grijă halba pe masă şi se şterse la gură cu mâneca.

— Da, spuse el, nu-i chiar atât de simplu. Câteodată dau greş chiar şi cei mai buni oameni. Şi atunci uite că lipsesc şase gloanţe din muniţie. Închipuiţi-vă: şase gloanţe! Pur şi simplu nu se poate stabili unde se află.

— S-or fi pierdut!

Schulz nu putu decât să zâmbească, la atâta naivitate. Se simţi nesfârşit de superior, şi acest lucru îi făcu bine.

— Să se fi pierdut? Aşa ceva nu există. Aşa ceva n-are voie să existe. Fiţi sigură, vor fi găsite. Şi dacă toate sforile se vor rupe, am să mă ocup eu însumi de chestia asta.

— Dar cu siguranţă că n-o să fie atât de rău.

— Să sperăm, spuse Schulz şi lăsă berea să-i curgă pe gât. Cu dumneavoastră se poate sta de vorbă, zise Hauptwachtmeisterul, confidenţial.

Îşi puse una dintre mâinile lui mari pe braţul lui Elisabeth şi băgă de seamă satisfăcut că ea nu se împotriveşte. O luă drept un semn bun. Acest lucru îl linişti de-a bând ea.

— Ia spuneţi, vru el să ştie deodată, de fapt, mă găsiţi simpatic sau nu?

Surprinsă, Elisabeth bătu în retragere, dar se strădui să nu-l lase să bage de seamă.

— Ciudată întrebare, spuse ca apoi. Bineînţeles că sunteţi simpatic. Chiar foarte simpatic.

— Atât am vrut să ştiu, preciză Schulz, şi-i strânse tandru braţul cu palma lui mare, iar ea acceptă şi acest lucru, ceea ce îl bucură. Vă puteţi cumva închipui – întrebă el pe urmă, că sunt înşelat, vreau să spun că nevastă-mea mă înşală?

— Nevasta dumneavoastră?

— Vorbesc aşa, în general. Pur teoretic, desigur. Aşadar, vă puteţi închipui?

— Nu, bineînţeles că nu, se grăbi Elisabeth să răspundă. Femeile sunt mult mai fidele decât se crede îndeobşte.

— Aşa să fie?

— Sunt convinsă. Femeilor le place să se joace. Se bucură când bărbatul pe care-l iubesc devine gelos. Ele văd în asta un semn de reală pasiune.

— Aha, făcu Schulz şi o bătu gânditor pe braţ. Credeţi că există aşa ceva?

Privi către uşa care se deschisese şi văzu un Gefreiter care se uita în încăpere.

— Vrei ceva de la mine, Asch? întrebă Hauptwachtmeisterul.

Elisabeth îşi retrase în grabă braţul de sub mâna lui mare.

Păru grozav de încurcată. Schulz surâse.

— Îl caut pe Leutnantul Wedelmann, spuse Asch cu prezenţă de spirit.

— Doar nu aici! strigă Schulz. Asta îmi mai lipsea.

Şi fiindcă Gefreiterul ieşi, închizând uşa la loc, Schulz se îndreptă din nou către Elisabeth Freitag.

— Nu-ţi face probleme, o linişti el. Asch ăsta e în regulă. Un tip remarcabil.

— Îmi place să cred asta, spuse Elisabeth şi deveni din nou vioaie. Sunteţi un bun cunoscător al oamenilor, nu?

— Da, răspunse Hauptwachtmeisterul cu modestie. Numai la femei nu mă pricep întotdeauna. Mi se par atât de complicate! Dar poate că nu. Poate că sunt doar proaste.

— În dragoste suntem adesea proaste, spuse Elisabeth cu prietenie.

Faptul că Herbert o văzuse astfel cu Schulz n-o nelinişti prea mult; spera să-l facă niţel gelos, şi asta îi pria. Dar o bucura peste măsură faptul că Schulz nu numai

că nu avea nimic împotriva lui Asch, ci găsea chiar cuvinte de laudă pentru el.

Schulz îşi depănă mai departe gândurile sale nocturne, de care nu putea să scape, oricât s-ar fi străduit.

— Vedeţi dumneavoastră, spuse el, sunt cineva. Eu reprezint ceva. Poate că odată am să devin Offizier, în cazul unui război, de exemplu. Ştiu mai multe decât o mulţime de Hauptmanni şi pot face mai multe. Pe mine nu mă înşală nimeni. Doar nu sunt eu omul care să fie înşelat.

— Sigur că nu.

— Dumneavoastră m-aţi înşela?

— Dacă v-aş iubi, fireşte că nu.

Schulz dădu încrezător din cap. Şi privi din nou spre uşa care se deschisese.

În prag stătea Leutnantul Wedelmann. Hauptwachtmeisterul se ridică şi încremeni. Leutnantul Wedelmann ezită; nu prea ştia dacă să se apropie sau nu.

— Aici e cantina Unteroffizierilor, spuse Schulz glacial.

Wedelmann era vizibil încurcat.

— Voiam doar să vorbesc cu domnişoara Freitag.

— Unii oameni, îi spuse Schulz încet lui Elisabeth, însă cu o furie neascunsă, îşi vâră nasul în toate rahaturile.

Wedelmann încasă fără un cuvânt aluzia şi modul cu totul nemilităresc cu care era întâmpinat de un subaltern.

Se înclină atent în faţa lui Elisabeth, apoi părăsi încăperea.

— Vai, Herr Schulz, făcu Elisabeth, speriată, doar nu vă puteţi purta astfel cu un Leutnant.

— Cu ăsta pot să mă port astfel, dacă vreau, spuse Schulz. Şi vreau!

Pe Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frccuş, îl treceau apele. Cele şase gloanţe lipsă din muniţie îi provocau toate chinurile iadului. Nu erau de găsit, nu se puteau justifica nicicum. Oricâtă osteneală şi-ar fi dat, totul părea zadarnic.

Registrele de evidenţă a tragerii erau documente, şi ca atare intangibile. Acolo se putea verifica cu precizie cantitatea de muniţie distribuită şi consumată; din ea trebuia să rezulte acum muniţia neconsumată şi, în consecinţă, băgată din nou în depozit. Dar suma finală nu era exactă; lipseau şase gloanţe.

Platzek se şi vedea frecând toaleta la închisoarea militară, înfăţişarea lui de mare inchizitor, de-a dreptul celebră, cedase în faţa unei mari depresiuni. Avea o figură sumbră, se răstea cu asprime la toţi cei care-i ieşeau în cale şi părea chiar puţin nervos.

Îl irita peste măsură că nu se găsea nimeni dispus să-l uşureze măcar de o parte din poveri. Nu ezita să numească asta o lipsă a spiritului de camaraderie. În această zi de joi, primitiva sa „viziune soldăţească asupra lumii" a fost puternic zdruncinată. Se simţea copleşit de faptul că tocmai el, cel apreciat, cel preocupat, adesea cel imitat, însă niciodată egalat ca instructor, era lăsat pur şi simplu baltă la cea dintâi defecţiune. Nu conta că se descurcase de o sută – de-o mie de ori strălucit; dacă o dată, o singură dată, îşi permisese să facă o prostie, o şi încurcase.

— Ia ascultă, Schulz, îi spuse el pe un ton confidenţial şi intim camaradului său Hauptwachtmeister, chestia asta cu muniţia e o porcărie, desigur, recunosc, dar nu se poate face ca registrul să dispară aşa, deodată? Sau îl lăsăm baltă până la următoarea tragere şi pe urmă trecem şi cele şase lovituri. Ce zici?

— Platzck, îi răspunse Schulz pe un ton nu mai puţin confidenţial şi intim, n-aş fi vrut să fi auzit nimic din ceea ce tocmai ai spus. Aştept registrele cu evidenţa tragerii, pentru că trebuie să i le prezint Hauptmannului Derna, dar nu mai aştept mult. Şi treaba e musai să fie în ordine, altminteri iese fum. La dispariţia muniţiei trebuie făcut un raport cât se poate de amănunţit. De asta aş vrea să te scutesc.

— Măi, fir-ar să fie, şase prăpădite de gloanţe!

— Nu sunt „măi”, Platzek, sunt Hauptwachtmeister. Şi fiindcă veni vorba de cele şase prăpădite de gloanţe, cu astea se pot lichida şase Unteroffizieri, măi, omule!

Platzek se deplasă la Unteroffizierul Wunderlich, stăpânul peste arme şi muniţii, al cărui ajutor permanent era Obergefreiterul Kowalski. Wachtmeisterul arăta după cum îi era şi starea de spirit: supărat şi neliniştit. Nici nu se mira prea tare de lipsa de entuziasm a celor doi, care nu se simţeau prea onoraţi de prezenţa lui, ci mai degrabă deranjaţi.

Wunderlich şi Kowalski stăteau pe jos, printre puşti, mitraliere şi grenade oarbe de mână. Accesoriile pentru tunuri se aflau pe rafturi, bine unse. Mirosea puternic a ulei de armă şi un pic a fum de ţigară. Bineînţeles că era strict interzis fumatul în depozit; însă în acel moment Platzek nici nu se gândea să ia la cunoştinţă o asemenea contravenţie.

— Ia ascultaţi aici, domniile voastre, spuse el, pe un ton zglobiu. Am păţit o porcărie cu muniţia aia. Probabil c-aţi auzit şi voi.

— A naibii de încurcată treabă! Herr Wachtmeister, zise Kowalski, mimând compasiunea.

Unteroffizierul Wunderlich se prefăcu dus pe gânduri. Nu era prieten prea bun cu Wachtmeisterul Platzek, fiindcă pe când nu ajunsese încă Unteroffizier, fusese frecat de mai multe ori de Platzek după toate regulile artei. Şi Unteroffizierul nu făcea parte dintre acele firi mărinimoase care să considere un frecuş prelungit ca pe un cadou personal şi un izvor de plăcute amintiri. Wunderlich era mai degrabă adeptul unei vieţi tihnite, drept care se şi zbătuse insistent pentru postul de Unteroffizier responsabil cu armamentul şi muniţia.

— Ce părere ai, Wunderlich, treaba se poate aranja, nu?

— Care treabă? întrebă Wunderlich, făcând pe

prostul, ceea ce-i reuşi fără dificultate.

— E foarte simplu, spuse Platzek. Am nevoie de şase bucăţi de muniţie de puşcă. Ai tu precis ceva stocuri la negru.

— Să ţii stocuri la negru reprezintă o contravenţie, spuse Wunderlich gânditor şi-i făcu lui Kowalski un semn cu ochiul. Bineînţeles că avea, dar acestea nu erau pentru un om ca Platzek.

— Şi colegii dumitale de la celelalte baterii? Sau individul care administrează depozitul subunităţii? Trebuie să fi dat vreunul la stânga câteva prăpădite de gloanţe!

Wunderlich rânji din nou scurt către bunul său prieten Kowalski. Desigur că aveau şi ăia stocuri la negru, însă nu pentru Platzek-Frecuş!

— Cred că nici ei nu ard de nerăbdare să treacă drept contravenienţi.

Platzek nu era prea încântat de rolul său de solicitant, se simţea înjosit şi acest lucru îi rănea orgoliul.

— Vasăzică nu vrei, Wunderlich? întrebă el supărat.

Wunderlich pricepu imediat că aici fusese rostită o ameninţare grea şi se gândi cum să reacţioneze. Se hotărî să-i facă rost lui Platzek de cele şase gloanţe lipsă; fiindcă pentru el nu era ceva prea greu de rezolvat, şi la urma urmei, Wachtmeisterul i-ar fi rămas îndatorat. Şi apoi cine poate şti la ce avea să folosească vreodată treaba asta?

Însă înainte ca Wunderlich să apuce să dea, cu precauţie, un răspuns favorabil, care l-ar fi absolvit pe Platzek de toate chinurile, se amestecă Obergefreiterul Kowalski.

— În final, spuse el, treaba e foarte simplă, Herr Hauptwachtmeister. Corectaţi, pur şi simplu, registrul de trageri.

— Dar asta nu se poate, protestă Wunderlich. Acolo, toate consemnările sunt făcute cu stiloul.

— Şi totuşi sunt posibile corecturi, insistă Kowalski. Conţopistul trebuie să le facă, iar Wachtmeisterul

însărcinat să supravegheze sectorul să le confirme, prin semnătura lui.

— Asta-i o posibilitate, spuse Platzck, ciulind urechea, şi i se păru că întrezăreşte o rază de lumină.

Wunderlich cel atotştiutor clătină din cap.

— Dacă se află, zise el, e ca şi un fals în acte.

— Cine zice că se află?

— Dacă se face cu măiestrie, presupuse Kowalski, nimănui nu-i vine ideea. Să considerăm, de pildă, că unul dintre primii trăgători a tras cele şase focuri ale sale într-o ordine greşită, deci nu culcat, în genunchi şi în picioare, ci, să zicem, invers. Asta se mai întâmplă. Şi cum se procedează într-un astfel de caz? Mai trage o dată şase focuri. Şi primele şase se taie. Deci, la urmă, alea sunt cele şase focuri lipsă.

— Nu-i rău deloc, făcu Platzek.

— E chiar foarte simplu, afirmă Kowalski. Nu trebuie decât să-l convingeţi pe cel care a ţinut primul evidenţa tragerii să noteze această… ăăă… modificare. Şi după câte îl cunosc eu pe om, are s-o facă. Gefreiterul Asch nu e deloc zgârcit în astfel de chestii, dacă e pus în temă cum se cuvine.

— Aşa am să şi fac, spuse Platzek, plin de entuziasmul speranţei. Ce zici, Wunderlich?

— Nu ştiu nimic, răspunse acesta, neutru. N-am auzit nimic.

— Nici eu, spuse Kowalski.

— Asta şi aşteptam!

Platzek îşi regăsi o mare parte a siguranţei de sine caracteristice. Vedea în sfârşit, din nou, pământ la orizont; acest lucru îl revigoră. Părăsi magazia de arme şi muniţii şi porni în căutarea lui Asch. Nu era aşa de uşor pentru el să dea de urma mult doritului Gefreiter, dar Platzek nu manifestă niciun pic de nerăbdare.

Îl căută pe Asch cu o intensitate şi cu un calm de parcă şi-ar fi căutat mântuirea.

Gefreiterul Asch ar fi fost uşor de găsit. Se opri, ca de obicei, când căuta să se relaxeze în pauza de program, la Wachtmeisterul Werktreu, în magazia de efecte, a cărei uşă de intrare se afla exact deasupra magaziei de arme.

Asch făcuse în aşa fel încât să-i fie repartizat ca ajutor tunarul Vierbein, pe care-l pusese să aranjeze izmene pe rafturi. Era hotărât să-i dea o lecţie internă în ce priveşte comportamentul faţă de superiori. Dar oricât se străduia Asch, nu reuşea defel să-l scoată din sărite pe Wachtmeisterul Werktreu.

— Munca asta de-aici, din magazia de efecte, e a naibii de plictisitoare, spuse el, provocator, şi observă satisfăcut că Vierbein îşi ciulise urechile lungi. Un serviciu stupid, care-i nimerit doar pentru înapoiaţii mintal.

— Păi de-aia te afli tot timpul aici şi dumneata, Asch, făcu Wachtmeisterul Werktreu, împăciuitor.

Nici prin cap nu-i trecea să se simtă atins. Se gândea la fata cu care avea întâlnire diseară: masivă, mereu veselă şi proastă ca noaptea; un excelent teren de instrucţie pentru dragostea cu năbădăi.

Gefreiterul Asch nu-l slăbi.

— De fapt, nu eşti ceea ce se cheamă un soldat adevărat, îi mărturisi el lui Werktreu şi se aşează pe un maldăr de pantaloni. Eşti mai degrabă un negustor de vechituri, un ciubucar ridicat în grad.

— Asemenea remarce, spuse Wachtmeisterul, netulburat, le poţi păstra pentru dumneata.

Asch se uită spre Vierbein, care-l privi uluit peste măsură; de când purta uniformă, acestuia nu-i fusese nicicând dat să audă asemenea formulări îndrăzneţe la adresa unui superior. Faptul îl stârnea într-un chip ciudat. Era extrem de curios cum urma să decurgă totul mai departe, şi îşi făcea griji pentru Asch.

Nu exista însă nici cel mai mic motiv ca să se teamă pentru el. Werktreu era în asemenea măsură plin de bucuria anticipării diverselor plăceri ale serii ce se

apropia, încât nici nu se gândea să se simtă jignit. În afară de asta, avea nevoie de bani pentru a finanţa pregătirile.

— Cum e, Asch, facem una mică?

— Iar vrei să decavezi un subaltern? întrebă Gefreiterul. Azi eşti într-o dispoziţie foarte şugubeaţă, sau vrei să-mi îngraşi din nou contul?

— Poate, făcu Werktreu. Dar mai întâi jucăm câteva partide de „două'ş'unu". Şi dac-am să pierd, ai să-mi faci credit. Şi cum e treaba cu o sticlă de vinişor la un preţ redus, dacă am să trec diseară cu păpuşica mea pe la cafeneaua dumitale?

— Vrei şi regim special?

— Mai întâi facem una mică, Asch. Uite cărţile. Deocamdată ţin eu casa. Ia vino încoa!

Asch clătină din cap aidoma unui cal îndărătnic. Cu Werktreu nu ieşeai la niciun rezultat. Puteai să faci ce voiai, el rămânea paşnic şi pus pe joc. Ăsta nu era superior, ci mai degrabă un fel de tovarăş de beţie.

Gefreiterul încercă o ultimă tentativă de eschivare, înainte de a se da bătut în faţa lui Werktreu. Se aşeză vizavi, atinse cărţile cu degetul şi spuse:

— Cu astea nu joc. Sunt măsluite.

Nici măcar o asemenea acuzaţie, de-a dreptul dezonorantă, nu-l clinti pe Werktreu. El nu se gândea decât la capitalul activ necesar pentru seară, restul fiindu-i total indiferent în clipa de faţă.

— Mă rog, spuse el, atunci fac rost de alte cărţi.

Se ridică şi părăsi magazia de efecte.

Tunarul Vierbein se apropie tulburat de prietenul său.

— Nu poţi face aşa ceva, grăi el pe un ton de reproş. Nu se vorbeşte astfel cu un superior.

Asch îl privi cercetător.

— Ce n-aş da să am eu grijile tale, spuse el.

— Trebuie să fii atent, insistă Vierbein. Aşa ceva nu se face.

— Ce se-ntâmplă cu tine? Se vede treaba că nu mai eşti în toate minţile. Mai întâi te porţi ca o cârpă şi acum vii şi faci pe moralistul. Zău, cred că eşti un caz fără speranţă.

Tunarul Vierbein era sincer îngrijorat de prietenul său.

— Tu m-ai ferit de o mare prostie, spuse el, şi îţi sunt recunoscător. Mi-am dat seama că trebuie să rabzi. Te-am înţeles foarte bine. Am devenit cu totul alt om. Ai să vezi că de-acum am să-mi. fac mereu datoria, oricât mi-ar veni de greu şi oricât aş avea impresia că sunt nedreptăţit. De asta m-ai lămurit. În cazul de faţă însă nu pot suporta să văd cum te porţi cu un superior. Înţelege şi tu că-mi fuge iarăşi pământul de sub picioare. Pricepi?

— Eşti o loază, spuse Asch cu grosolănie. Ăsta-i singurul lucru pe care-l pricep cu adevărat.

Discuţia cu tunarul, care-i înstrăina în chip ciudat pe cei doi şi pe care, cu tot dinadinsul, refuza s-o creadă, a fost întreruptă de Wachtmeisterul Werktreu, care apăru cu nişte cărţi de joc noi.

Herbert Asch rămase mai întâi uluit, apoi deveni indignat, apoi furios. Ar fi fost în stare să-i tragă şuturi în fund acestui Vierbein, să-i pocească mutra. Mămăliga asta! Sclavul ăsta de cazarmă! Momâia asta în uniformă! Şi pentru asemenea zdreanţă să te revolţi! Şi îşi spuse: „Mă revolt pentru a împiedica producţia în serie a unor asemenea zdrenţe. E şi asta o misiune”.

— Iar ai pierdut, glumeţule, spuse vesel Werktreu, care începuse jocul său fără jenă. Cu asta, câştigul meu creşte la două mărci. Altul la rând!

Însă apariţia Wachtmeisterului Platzek curmă, într-un mod cât se poate de neplăcut, jocul care mergea atât de bine şi care-i promitea Wachtmeisterului Werktreu o creştere îmbucurătoare a capitalului său activ. Platzek strigă:

— Iată-te, Asch, aici erai! Am urgent nevoie de

dumneata.

Werktreu ripostă hotărât:

— Nici pomeneală! E nevoie de el aici.

— Ordin de la Hauptwachtmeister, spuse Platzek cu neruşinare. Vino, Asch!

Gefreiterul plecă, dispus. Nu mai suporta să vadă mutra idioată a lui Vierbein; în afară de asta, se bucura să scape în sfârşit de Werktreu, cu care oricum n-o scotea la capăt, mai cu seamă că pierderile sale erau mari şi se cifrau la zece mărci. În situaţia dată, Platzek era pentru el o soluţie bine venită.

Wachtmeisterul îl trată pe Gefreiter cu o politeţe aleasă, total neobişnuită la el. Oricine altcineva ar fi bănuit că vine furtuna, dar nu şi Asch; acesta intui că e rost de o ocazie favorabilă.

Platzek îl duse pe Gefreiter în camera sa, garnisită din plin cu mobilier de cazarmă. Îi oferi un scaun. Se interesă dacă doreşte un rachiu, o ţigară sau o berică. Nu?

— Ei, şi cum mai merge în rest, dragul meu? Aud că ai fost propus pentru Unteroffizier. Nu pot decât să te felicit, tinere. Sunt absolut de acord.

— Ce doriţi de la mine? întrebă Asch, calm.

Platzek se prefăcu a nu auzi că Gefreiterul nu i se adresase nici cu formula de politeţe şi nici cu gradul şi funcţia. Era chiar dispus să nu audă nici altele. Pentru că, la urma urmei, ştia el ce vrea.

Puse pe masă registrul de tragere, care stătuse sub perna lui.

— Dumneata l-ai ţinut ieri, nu-i aşa?

— Aşa e, spuse Asch şi ştiu imediat ce avea să urmeze: chestiunea cu muniţia lipsă nu-i era nimănui mai clară decât lui.

— Primele notaţii sunt ale mele.

— Nu iese totalul, spuse Platzek, confidenţial. Lipsesc şase gloanţe. Ce zici?

— Atunci trebuie trecute din urmă cele şase focuri,

foarte simplu:

Platzek radia; era convins că pusese mâna pe omul potrivit.

— Ai un căpşor luminat, făcu el. Eşti născut să fii Unteroffizier. Vrei să preiei dumneata completarea? Pentru că trebuie să fie făcută cu acelaşi scris. Apoi am să pun şi eu semnătura dedesubt.

— De ce nu? spuse Asch, în aparenţă indiferent. Daţi-l aici!

Se aplecară amândoi asupra registrului. Platzek era voios nevoie mare. Mergea mai bine decât se aşteptase; mult mai bine decât îndrăznise să spere. Asch ăsta era o adevărată comoară.

Gefreiterul lucra exact după indicaţiile Wachtmeisterului, Treaba se făcu încet şi cu atenţie. Asch tăie şase cifre şi scrise alături alte şase. Consemnă: „Modificare în urma notării greşite. Puşcaşul a tras în ordinea inversă, ca urmare repetarea tragerii, Semnat... Wachtmeister".

Asch tăie şi cifra finală, adăugă şase şi scrise alături noul rezultat. Aici observă: „Tăiere ca urmare a greşelii de adunare. Semnat... Wachtmeister..."

— Impecabil, spuse Platzek, frecându-şi mâinile. Şi acum, semnătura mea.

Semnă de două ori, atent şi clar, cu frumoase înfloriturі. Apoi zâmbi satisfăcut. I se luase o povară uriaşă de pe inimă.

— Pe-asta o rezolvarăm, făcu el.

Asch se lăsă mult pe spate. Cercetă rapid camera curată, însă mirosind a apă de şmotru, ceară de pantofi şi cârpe ude. Spuse ci detaşare:

— Vasăzică ăsta a fost un fals în acte.

Platzek izbucni într-un hohot de râs.

— O micuţă corectură, spuse el, şi rânji ca un con. jurat la băutul aldămaşului.

— Un fals în acte, insistă Asch. Un fals în acte după

toate regulile codului penal militar.

— Nu face bancuri, Asch, zise Platzek, uşor buimăcit. Şi chiar de-ar fi aşa! De fapt, eşti părtaş, prietene!

— Vă înşelaţi, spuse Asch şi-l fixă cu privirea pe superiorul său, care începu să se neliniştească. Notarea mea e fără importanţă. Punctul greu e semnătura dumneavoastră.

— Nu vorbi prostii, Asch.

— Hai să verificăm, spuse Asch, netulburat. Sunt oricând dispus.

Wachtmeisterul Platzek, cel de fier, Platzek-Frecuş, mult temutul tiran al cazărmii, rămase perplex. Avu senzaţia bruscă de a-i fi căzut o rangă în cap. Încet-încet se dumeri că nimerise din lac în puţ. Prima sa reacţie a fost de indignare.

— Cum vorbeşti cu mine? strigă el. Ce-i cu tonul ăsta?

— Exact acelaşi lucru voiam să vi-l spun şi eu, explică Asch cu răceală. Nu cred că vă daţi seama în ce situaţie vă aflaţi.

— Mizerabilule! urlă Platzek şi păru că vrea să se năpustească asupra Gefreiterului nenorocit…

Amuţi. Gura îi era larg deschisă, însă nu se auzea niciun sunet.

— Terminaţi ce aveţi de spus, îi recomandă Asch.

Platzek nu dispunea de o minte strălucită, el însuşi se considera mai degrabă un om al faptei, dar nici idiot nu era. Avea chiar o anumită doză de şiretenie. Nu pricepea pe de-a-ntregul situaţia periculoasă în care se afla, însă nu-şi mai făcu iluzii. Căzuse în cursă.

În această zi de joi, pentru el se năruise o lume. Camarazii, sau cei pe care-i considerase astfel, îl lăsaseră baltă într-un chip josnic. Trebuia să înghită găluşca, absolut singur. Şi un asemenea puturos de subaltern îl termina moralmente, îl golea ca pe un ou, se purta cu el ca şi cu o cârpă. Era prea mult. Aşa ceva suporta cu greu

chiar şi un om cu coloană vertebrală. Însă era un fapt.

Wachtmeisterul Platzek îşi lăsă bărbia în piept. Se prăbuşi pe patul său de campanie. Rămase acolo ca o grămadă imensă de necaz.

— Aşa îmi sunteţi mai simpatic, făcu Asch, necruţător.

Platzek tremura de furie. Totul în el îi striga să se năpustească asupra lui Asch şi să-l facă arşice. Dar Asch nu era un molâu, un laş, şi tocmai i-o demonstrase. Unde mai pui că o bătaie ar fi însemnat maltratarea unui subaltern. Şi dacă treaba cu registrul de evidenţă a tragerii ar fi ajuns la vârf, acest lucru ar fi însemnat Curtea Marţială, degradarea, închisoarea – şi visul s-ar fi terminat, definitiv! Platzek strânse din dinţi, care scrâşniră ca măselele unui cal.

— Vasăzică, asta e, spuse Asch, fără cea mai mică urmă da triumf în glas. Omul e dispus să facă orice doar pentru a nu-şi pierde postul. Nimeni nu vrea să bată la ochi. Toată lumea îşi doreşte să treacă drept exemplară. Se vrea captarea bunăvoinţei superiorilor. În acest scop omul e gata de orice. Orice! Să frece, să falsifice date, să-i împingă pe alţii la sinucidere. Asta-i una dintre feţele medaliei. Cealaltă se numeşte „executarea ordinelor”.

— Ce vrei de la mine? întrebă Platzek, sumbru.

— Deocamdată, spuse Asch, să vă purtaţi ca un om cât de cât civilizat, şi nu ca un măcelar turbat. Restul am să vi-l comunic la timpul potrivit.

În această zi de joi se auzi prima împuşcătură. Soarele asfinţise. Pe cer atârnau nori grei de ploaie, care înghiţeau ziua. Era ora opt şi optsprezece minute.

Puţin mai devreme, Hauptwachtmeisterul Schulz stătea în tihnă la masa lui din birou. Îi plăcea ca, din când în când, să lucreze mult după încheierea programului. Şi avea grijă ca asemenea isprăvi să ajungă cu siguranţă la cunoştinţa soldaţilor săi: lucra cu ferestrele larg deschise şi cu toate luminile aprinse, Cine trecea pe afară, prin

dreptul cancelariei, trebuia să-l vadă stând acolo.

Desigur că Schulz ar fi putut înceta mai devreme activitatea sa zilnică, numai să fi vrut – însă uite că nu voia. În timpul programului obişnuit de serviciu hălăduia prin cazarmă, trecea pe la cantină sau pe-acasă, pe la soţia sa, Lore, să-i demonstreze cât de mult o dispreţuia. Cum se sfârşea însă programul general, Schulz începea să fie dinamic, sau cel puţin să se prefacă.

Recepţionă de la Wachtmeisterul Platzek registrul de evidenţă a tragerii. Îl răsfoi şi trecu repede peste corectură. Apoi îl privi pe Platzek, care stătea tăcut şi încruntat.

— Temeinică treabă, spuse Schulz. Face o impresie ca lumea.

— Şi cu asta, treaba este rezolvată? se interesă Platzek, morocănos.

— Aşa se pare, spuse Hauptwachtmeisterul. Acum registrul e în regulă, şi pentru mine ăsta e principalul. Sper că alea şase lovituri or să rămână dispărute.

— Ce vrei să zici? întrebă Platzek, fără să bănuiască nimic.

Spiessul vorbi cu voce înăbuşită, astfel că ar fi fost cu neputinţă să fie auzit de-afară, prin ferestrele larg deschise, chiar dacă cineva ar fi avut de gând să încerce acest lucru, ceea ce din experienţa lui era aproape de neconceput.

— Ce vreau să zic? Foarte simplu. Să admitem că alea şase gloanţe, sau numai câteva dintre ele, îşi fac din nou apariţia. Cineva îşi poate trage unul în gură, poate omorî pe altul de lângă el, poate lichida un civil căruia îi datorează bani, poate ciurui o muiere care l-a umplut de sifilis – şi mai ştiu eu ce! Toate astea s-au mai întâmplat. Aşa ceva se prea poate. Şi apoi vine controlul. Şi ce-o să fie dacă se va băga de seamă că muniţia provine de la trageri, fiind subtilizată din locaşul pe care-l avea sub supraveghere un anume Platzek? Ce-o să fie?

— Nu-l face şi tu pe dracu’ chiar atât de negru, spuse Platzek, sumbru.

— Şi eu? Dar cine l-a mai făcut?

Platzek tăcu. Îl privi cu o figură aproape lipsită de expresie pe Hauptwachtmeister, care se tolănise adânc în fotoliul său de la birou.

— Atunci pot să plec, spuse Platzek.

— Din partea mea, da, făcu Schulz, şi privi în urma Wachtmeisterului Platzek cu o bunăvoinţă seacă.

Pe ăsta l-am terminat, gândi el, ăsta e acum mic, mic de tot şi urât, ceea ce-o să-i prindă bine. E un soldat bun, desigur, în anumite domenii chiar extrem de destoinic, însă tocmai aceste succese l-au cam umplut de un complex de superioritate. Acest lucru mergea până într-acolo, încât îşi permitea faţă de el, de Hauptwachtmeister, familiarităţi exagerate, părând să uite mereu că, la urma urmei, se afla în faţa unui superior direct. Ah, un asemenea bolovan avea să-i prindă ăluia foarte bine!

Schulz, care rămase tolănit, radia de mulţumire. Superioritatea sa devenea tot mai clară. Fusese obţinută trecând peste cadavre, însă părea că meritase osteneala. Acum îl avea la mână pe Wedelmann, închipuitul ăla arogant. Lore, nevastă-sa, încerca să facă pe porumbiţa. Tunarul Vierbein ţopăia ca un iepuraş. Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie era deja retezat şi-şi făcea bagajele; o să-i ia locul unul de la bateria a 3-a, probabil ci Schwitzke, care ştia ce se cuvine.

Schulz se jucă puţin cu telefonul, apoi ridică receptorul şi ceru legătura cu Unteroffizierul său de serviciu. Spuse:

— Individul ăla, ordonanţa Leutnantului Wedelmann, va fi înlocuit imediat cu tunarul Wagner.

Ascultă în receptor şi rânji:

— Eu hotărăsc dacă acest Wagner e sau nu contraindicat pentru asta. Sau, care dintre noi doi e Wachtmeister pe-aici? Aşa, vezi? Dai imediat fuga şi-i

raportezi asta Leutnantului Wedelmann, cu indicaţia clară cum că eu aş fi hotărât astfel. Priceput?

Hauptwachtmeisterul puse receptorul cu o mişcare largă în furcă. Îşi lipi palmele, le frecă şi-şi trosni apoi încheieturile degetelor. Astea erau micile lui plăceri!

Deschise sertarul din dreapta al biroului, scoase un sul de hârtie igienică şi rupse din el trei fâşii lungi. Le puse cu grijă una peste alta şi le împături o dată. Le vârî în manşeta mânecii sale stângi, după care puse sulul la loc în sertar şi-l încuie.

Se ridică, energic, aruncă o privire scurtă şi cercetătoare în amurgul ce cobora încet-încet, îmbulzindu-se în faţa ferestrei deschise, şi apoi părăsi camera cu paşi hotărâţi. Nu se duse imediat la toaletă de pe culoarul de jos, unde obişnuia să dispară de două ori pe zi îndărătul uşii marcate: „Numai pentru Unteroffizieri”, ci mai întâi, prin uşa batantă, în casa scărilor şi apoi spre locuinţa sa particulară.

Dar nu intră mai departe; se opri în apropierea uşii rămase deschise, pe culoarul îngust.

— La ora opt şi jumătate, o bere, strigă el, o ţigară şi ziarul!

Lore, care înregistră sec acest ordin direct, nu răspunse.

— S-a-nţeles? mai strigă el.

— Da s-a-nţeles, răspunse Lore alene şi fără amabilitate.

Schulz dădu din cap ca pentru el şi se arată mulţumit; autoritatea îi rămânea, fireşte, neştirbită. Soţia sa manifesta respect, chiar dacă nu părea grozav de încântată; însă lucrul ăsta nici că era de aşteptat, mai ales de la o femeie.

Hauptwachtmeisterul închise uşa locuinţei, trecu din nou prin uşa batantă, pe culoarul gol şi puternic luminat, către toaletă. Se uită scurt la ceas: era opt şi un sfert! Avea prin urmare destul timp să-şi rezolve în tihnă treaba,

să mai citească puţin din revista soldăţească ce se găsea de obicei pe-acolo, eventual să mai şi tragă cu urechea la discuţii de latrină.

Intră în toaletă şi rămase pentru început în sala principală. Deschise fereastra cea mare, ale cărei geamuri de jos erau din sticlă mată. Mereu voia aer proaspăt, mai cu seamă la temperaturi de peste douăzeci şi cinci de grade. Învăluit de lumina lustrei, privi în întunericul de-afară, acolo unde se aflau pubelele de gunoi, unde se afla locul bătătorit pentru uscatul rutelor şi bătutul covoarelor, unde începeau halele şi terenul de instrucţie.

Apoi îşi aprinse o ţigară în fereastra deschisă, aruncă afară chibritul ars şi-şi propuse să verifice chiar mâine dimineaţă, după curăţirea sectoarelor, dacă fusese găsit.

Începu să se descheie mecanic la veston, îndreptându-se spre ultima dintre cele trei uşi, pe care scria: „Numai pentru Unteroffizieri. Cheia se află la cancelarie”. Şi dat fiind că-şi rezervase privilegiul să înmâneze personal această cheie, pe care bineînţeles că nu i-o cerea nimeni decât pentru a face curăţenie, aici era vorba de ceva cam în genul locului său privat.

Tocmai se gândea dacă să citească ziarul soldaţilor sau să chibzuiască ce mai era de făcut, pentru a-şi consolida şi pe mai departe poziţia, oricum stabilă. Atunci auzi un pocnet ascuţit şi şfichiuitor. Sticla zbură în ţăndări şi căzu zornăind pe podeaua din piatră. De pe un perete se scurse tencuială.

Se ridică, se propti de uşă, deschise zăvorul şi rămase locului. Un ochi de geam era spart, iar în tavan se afla o tăietură lunguiaţă.

Schulz îşi ridică automat pantalonii.

Apoi uşa se izbi în lături. Unteroffizierul Schwitzke, „Saurianul”, îşi făcu apariţia şi privi curios în toaletă.

— Ce se petrece aici? întrebă el detaşat, recunoscându-l apoi pe omul care-şi trăgea pantalonii. Herr Hauptwachtmeister a tras?

— S-a tras asupra mea, spuse el, extrem de tulburat, ceea ce-l uimi pe Schwitzke. Prin fereastră. Ia uită-te afară, poate că e cineva acolo.

Schwitzke privi afară, însă nu recunoscu nimic.

— Nu-i nimeni, spuse el mai apoi.

— Dar trebuie să fie careva pe-acolo! ţipă Spiessul.

— Dacă a fost într-adevăr vreunul care să fi tras, cântări Schwitzke, atunci e de presupus că s-a evaporat.

Schwitzke, „Saurianul”, era extrem de nemulţumit de el însuşi şi blestema în gând ideea de a se fi repezit să vadă ce se petrecea de fapt. Fusese în sala de duşuri, şi se afla pe coridor când se auzise împuşcătura, sau ce-o fi fost. Ar fi trebuit să dispară pur şi simplu şi să se prefacă a nu fi auzit nimic. Ştia din experienţă că asta era întotdeauna cea mai bună reacţie; şi în orice caz îl ferea de neplăceri. Dar nu, pe el îl pusese dracu’ să dea năvală şi să nimerească tocmai în mâinile Spiessului. Şi când te gândeşti că era ultima lui şansă să se ducă la popicărie.

— Trebuie să blocam cazarma, spuse Hauptwachtmeisterul şi evită să se apropie de fereastra deschisă.

— Dar de ce? întrebă Schwitzke. La ce bun?

— Ăsta a fost un atentat!

Schwitzke, „Saurianul”, era un maestru al bagatelizării când se punea problema să evite agitaţiile inutile şi munca suplimentară.

— Dar, Herr Hauptwachtmeister, întrebă el blând, cine să vrea să tragă asupra lui Herr Hauptwachtmeister?

— Aici ai dreptate, făcu Schulz, nesigur.

— Poate să fi fost absolut inofensiv. Poate că cineva voia să-şi cureţe arma.

— Idiotule, spuse Hauptwachtmeisterul, care gândea mereu repede şi consecvent. Să-şi cureţe arma! Afară, pe întuneric! Şi muniţia?

— Poate să fi fost o santinelă, spuse Schwitzke, precipitat. Aşa ceva se mai întâmplă. Santinelele au

muniţie, şi e posibil să fi scăpat vreun foc. S-a întâmplat o dată şi anul trecut.

— Dă fuga la corpul de gardă, spuse Schulz, şi constată acolo dacă bănuielile dumitale se confirmă.

Schwitzke nu făcu niciun gest. Drumul ăsta l-ar fi costat pe puţin cincisprezece minute din preţiosul său timp.

— Împuşcătura poate să fi venit şi dintr-un pistol, strigă el. Offizierii au muniţie individuală. Trag toată ziua prin jur.

— Din partea lor te poţi aştepta la aşa ceva, spuse Schulz. Mai cu seamă din partea Leutnantului Wedelmann.

— Tocmai! făcu Schwitzke, obişnuit să spună asemenea lucruri cu convingere. Aşa o fi fost. Pentru că e absolut exclus să se tragă asupra lui Herr Hauptwachtmeister.

— Te cred şi eu, îi cântă în strună Schulz cu un aer superior, dar uşor nesigur. Şi îşi zise: „Pur şi simplu nu se poate, n-are voie să fie adevărat, aşa ceva nu există!” Totuşi, explică el, trebuie să ne asigurăm. Ia un Unteroffizier care să te ajute şi apoi prezintă-te la mine, jos, la intrare.

— *Jawohl*, spuse Schwitzke, şi abia se putu stăpâni să-şi ascundă nemulţumirea.

Se duse la Unteroffizierul Lindenberg, pe de o parte pentru că era foarte probabil ca acesta să fie de găsit în cazarmă, iar pe de altă parte pentru că Lindenberg era dispus să-şi facă datoria la orice oră din zi şi din noapte.

Schwitzke îl întâlni pe Lindenberg, cum era de aşteptat, la studiul regulamentelor. Îl captivase foarte tare problema depozitării în condiţii optime a măştilor de gaze.

— Vino imediat cu mine, spuse Schwitzke. Spiessul are nevoie de tine.

Lindenberg dădu doar din cap şi se ridică hotărât. Considera că e străin de spiritul soldăţesc să pună întrebări inutile. Sări în cizme, înşfăcă vestonul, apucă

centura şi boneta, şi i-o luă lui Schwitzke înainte.

Hauptwachtmeisterul Schulz stătea lângă intrare. Îşi nota numele celor care dădeau să intre sau să iasă şi punea întrebări extrem de neplăcute. Pentru el era de-acum limpede cum putea fi ţinută sub control situaţia ieşită din comun şi aproape periculoasă.

Schulz conchise: vasăzică s-a produs o împuşcătură, şi asta afară. Se putea presupune că era vorba despre o puşcă. Începea să bănuiască de unde provenea muniţia. Acum tot ceea ce conta era să stabilească dacă lovitura fusese trasă de vreun membru al bateriei sale, bateria a 3-a. Dacă era aşa, trebuia să fi folosit o puşcă. Şi asta nu era prea greu de aflat. Numai trupa avea în dotare puşti, care stăteau însă la vedere, pe culoare, în rasteluri.

Unteroffizierul Lindenberg se prezentă la el. Schwitzke se ţinea modest deoparte.

— Aşadar, spuse Hauptwachtmeisterul, dumneata, Lindenberg, preiei culoarul de la etajul întâi, şi dumneata, Schwitzke, pe cel de-aici, de jos. Verificaţi dacă ţeava fiecărei arme e curată. Vă notaţi armele lipsă. Dacă se întâmplă ca vreunul tocmai să-şi cureţe arma, ăla se va prezenta de îndată la mine. S-a înţeles? Ocupă-te, Schwitzke, nu, mai bine dumneata, Lindenberg, ca Unteroffizierul responsabil cu arsenalul să se prezinte la mine. Daţi-i drumul!

Cei doi se făcură nevăzuţi. Hauptwachtmeisterul rămase pe loc, la punctul său de control. Circulaţia era intensă. Spiessul stătea pe gânduri. Totul o fi fost absolut întâmplător, gândi el, ca pentru a se linişti. Altceva e de neconceput. De neconceput! Absurd! Că de nu…

Schwitzke raportă îndeplinirea ordinului.

— Puştile de pe culoarul de jos verificate. Ţevile curate.

Lipsă o puşcă. 6

La scurtă vreme raportă şi Lindenberg de executare.

— Verificat puştile de pe culoarul mijlociu. Ţevile

curate. Două arme lipsă.

Ceva mai târziu apăru Obergefreiterul Kowalski.

— Unteroffizierul Wunderlich, raportă el, e plecat. Dar eu ştiu care e situaţia la magazia de arme.

Hauptwachtmeisterul chibzui. Niciun soldat al bateriei nu era astăzi de gardă; cei plecaţi în permisie sau în misiune îşi predaseră, conform regulamentului, armele la magazie şi îşi îndepărtaseră plăcuţele cu numele lor de pe rastel. Lipseau însă trei puşti.

— Câte puşti sunt la reparat? îl întrebă Schulz pe Obergefreiter.

— Trei! răspunse acesta prompt.

Hauptwachtmeisterul Schulz trase adânc aer în piept.

— Prin urmare nu se putea să fi fost vreunul de la noi, spuse el uşurat. Şi adăugă: Ar fi fost şi culmea!

La ora opt şi douăzeci şi unu de minute seara, Gefreiterul Herbert Asch părăsi cazarma de artilerie. Îmbrăcase uniforma de oraş; dunga deja pantaloni îi stârni admiraţie şi pantofii îi luceau. Astăzi părea deosebit de întreprinzător.

Peste orăşel atârnau umbre albastre adânci. Luna strălucea palid. Ferestre răzleţe aruncau o lumina vie şi tăioasă în întunericul ce se lăsase. Cazarma zăcea acum aidoma unui animal încremenit. Vântul de seară bătea neliniştit. Părea că se anunţă o furtună.

Asch păşi pe poartă, îndreptându-se spre colonia muncitorească, situată la câteva sute de metri depărtare. Nu mai privi înapoi. Căută casa meşterului Freitag, care era diferită de toate celelalte, nu mai mare şi nici mai fantezist construită, însă împrejmuită de o grădină îngrijită, de pomi tineri, care se înălţau curioşi, mărginită de un gard înalt şi des, ce semăna cu un zid.

Chiar şi acum, în întuneric, casa Freitag era inconfundabilă; acoperea o bucată mult mai mare de cer decât alte casc. Tata Freitag, care se sprijinea, fumând, de

poarta grădinii, îi deschise. Parcă s-ar fi cunoscut de ani şi ani de zile.

— Pofteşte, spuse Freitag. Familia te aşteaptă.

— De fapt, voiam doar să vă spun în fugă bună seara şi apoi să vă confisc.

— Unde să mergem?

— La mine acasă, Herr Freitag.

— Sigur nu mă confunzi cu fiica mea?

— În niciun caz, spuse Asch, ştiu prea bine să vă deosebesc. Sper ca mai târziu ca să fie destul de des pe la mine pe-acasă. Astăzi însă am nevoie de dumneavoastră, pentru că vreau să-l lămuresc pe tata în câteva privinţe.

— Hmm, mormăi Freitag, dus pe gânduri. Tatăl dumitale e hangiu, nu-i aşa? Deci, om de afaceri. Eu sunt muncitor în fabrică. Nu îmi pot imagina cât de încântat ar fi tatăl dumitale să stea de vorbă cu mine.

— În orice caz e pregătit s-o facă, spuse Asch deschis. Am vorbit cu el la telefon. Acum e curios în privinţa dumneavoastră şi a ceea ce vreau să-i povestesc.

— Atunci fie, aprobă Freitag. Însă nu te aştepta din partea mea, Herr Asch, să fiu mândru sau impresionat. Sunt doar uluit. Uluit de ritmul dumitale. Abia ne cunoaştem şi deja începi să dispui de mine.

— Să salutăm familia, îl îndemnă Asch.

Intrară. Frau Freitag radia: Elisabeth se prefăcu rezervată.

— Iar ai întârziat din belşug, spuse Elisabeth. Trebuie să fii în cazarmă la stingere?

— Astăzi am învoire de noapte, spuse Asch. Până la unu.

— Ce generos! îl ironiză Elisabeth.

— Dar din păcate nu pot rămâne mult. Mă duc la tata.

— Aha! făcu Elisabeth, dezamăgită.

— Iar eu îl însoţesc, spuse bătrânul Freitag.

Elisabeth era indispusă, şi nu se sfii s-o arate. Se

întreba ce l-o fi determinat pe Herbert s-o evite atât de fățiș. Existau mai multe explicaţii, însă niciuna n-o mulţumea pe deplin.

— Vino, mamă, spuse Freitag, trebuie să mă schimb.

— Nu poţi s-o faci şi singur?

— Ba da mamă. Dar de fapt tu ai treabă la bucătărie.

Frau Freitag pricepu că era în plus aici, şi că n-ar strica o „retragere” strategică.

— Aşa, da! zise ca Sigur că da!

Elisabeth se ruşină puţin de manevra asta destul de neîndemânatică.

— Din partea mea, spuse ea decisă, poţi să rămâi liniştită aici, mamă. Pe mine nu mă deranjezi.

— Dar dacă aveţi treabă la bucătărie, făcu Asch cu amabilitate, atunci nu vă lăsaţi deranjată de mine.

Părinţii Freitag părăsiră încăperea. Prin uşa închisă se auzea cum râdeau. Păreau să se amuze grozav.

Elisabeth îi aruncă lui Herbert Asch o privire contrariată şi plină de reproş. Herbert se ridică şi se îndreptă spre ea, dar aceasta îşi arătă limpede dispreţul pentru încercarea de apropiere.

— Nu mă atinge! îi spuse.

Asch o cuprinse cu braţul. Elisabeth se prefăcu că se burzuluieşte, dar împotrivirea ei slabă nu-l împiedică să obţină ce voia. Se lăsă sărutată de el, apoi spuse:

— De fapt ce se-ntâmplă cu tine? Măcar mai ştii ce vrei?

— Foarte bine, răspunse Asch, dar îmi temporizez puţin împlinirea dorinţelor; la timpul potrivit o să revin asupra lor.

— Ar fi trebuit ca lucrurile astea să arate cu totul altfel, spuse Elisabeth, mai ales după cele petrecute între noi.

Mâna lui Asch se odihnea tandru pe umărul ei.

— Sigur că ai dreptate, spuse el. Şi zău că nu-mi doresc altceva decât pe tine. Dar acum nu se poate. Timpul

meu nu-mi aparţine. Mai exact, n-am voie să fiu nici măcar stăpân pe voinţa mea.

— Nu înţeleg, făcu ea.

— Nici nu trebuie să înţelegi şi nici nu vreau să spun că asta e o treabă bărbătească – doar că e anormală, nefirească, pricepi? Mai exact, e îndrăzneală, aiureală, şi nu ceva omenesc.

— Tot nu te înţeleg, spuse ea.

— Elisabeth, făcu el cu un efort, tu ştii că nu pot să fiu tandru, cel puţin nu pot vorbi despre aşa ceva. Nu pot să-ţi spun: „Te iubesc” – chiar dacă e adevărat, şi mă gândesc la asta tot timpul. Cuvintele mari mi se par ridicole. Nu spun: „Până la moarte!” Şi nici: „Pentru toată viaţa!” Nu vorbesc despre onoare ca despre carnali şi nu folosesc cuvântul „devotament” în acelaşi ritm cu „pâine şi marmeladă”.

— Ce înseamnă asta, Herbert?

— Uite, Elisabeth, eu vreau să mă însor cu tine.

— Herbert!

— Nu imediat, nici săptămâna ce vine. Mai târziu, când totul o să fie limpede.

— Când o să fie limpede ce, Herbert?

— Ai să vezi, şi eu am să-mi dau seama cum vei reacţiona tu la asta. Trebuie să fii convinsă de sinceritatea mea. Ceea ce se va întâmpla nu va schimba nimic din mine, din sentimentele mele pentru tine. Dacă şi la tine va fi la fel, voi fi fericit. Dacă nu, fă-mă să simt acest lucru şi mă voi mulţumi cu atât.

— Herbert, mă înspăimânţi.

— Acum trebuie să plec, spuse Asch. Tatăl meu ne aşteaptă.

O strânse puternic de braţ. Pe urmă ieşi în grabă.

Bătrânul Freitag îl aştepta. Intrară împreună în oraş, fără a vorbi prea mult. Mergeau în acelaşi pas.

Cale Asch era luminată din abundenţă. Se adunaseră o mulţime de clienţi. Într-o nişă stătea Wachtmeisterul

Werktreu cu o fată zglobie, şi-i făcu lui Asch un semn binevoitor cu mâna.

— Simpatia de care te bucuri dumneata în faţa gradelor superioare mă uluieşte, spuse Freitag, bine dispus.

— Asta mă costă destul de mult, replică Asch. Dar acum mi-am dat seama că o asemenea investiţie de capital nu rentează în timp.

Străbătură încăperea cea lungă. Asch făcu semne cu capul către cei din personalul de deservire.

— Acolo, în spate, îi spuse el lui Freitag, stă sora mea.

— O fată foarte nostimă, zise Freitag.

— Dar creieraşul ei e un pom de Crăciun, cu globuleţe colorate, luminiţe strălucitoare, comori sentimentale.

— Şi soldatul de lângă ea?

— Îl cheamă Vierbein. El e Moş Crăciunul care-o completează.

Ingrid îl întâmpină cu privirea pe fratele ei. Vierbein dădu să se ridice pentru a-l saluta, dar Asch spuse:

— Continuaţi! Presupun că mai aveţi ceva de lucru până să vă înceţoşaţi reciproc minţile cu totul.

Asch nu aşteptă răspuns. Îi arătă lui Freitag drumul. Deschise uşa din dos a localului, urcară nişte trepte şi se treziră pe un culoar spaţios. Aici se întâlniră şi cu Asch senior.

Bătrânul Asch pregătise în camera cea mare trei sticle cu vin. Boxbeutel, Kitzinger Mainleite ’37, ţinute la rece, şi o cutie cu ţigări de foi.

Îl privi cercetător pe vizitatorul său, de parcă s-ar fi gândit să-l cumpere. Părea că nu se poate decide asupra preţului şi se purta cu o politeţe nemărginită.

Cei trei se aşezară în jurul mesei, aprinseră trabucuri, gustară vinul. Asch şi Freitag se studiară reciproc foarte captivaţi şi Herbert le acordă suficient

timp.

— Nu sunt un cunoscător într-ale vinurilor, spuse bătrânul Freitag, în cele din urmă. De aceea nu ştiu ce mi-aţi pus în faţă. Pot să fie chiar nişte lături gustoase, însă mie îmi plac.

— Chestia cu lăturile gustoase, insistă bătrânul Asch, aplecându-se puţin, aţi spus-o serios? Mă credeţi în stare de aşa ceva?

— De ce nu? ripostă bătrânul Freitag. Vinul ales nu se oferă decât oaspeţilor de vază. Ştiu eu dacă sunt bine venit?

— E unul dintre cele mai bune vinuri ale mele, spuse bătrânul Asch. Cele strălucite sunt puse deoparte pentru zile festive deosebite, cum ar fi o cununie, un botez, înmormântarea Führerului.

Ultima remarcă îi scăpase, în mod penibil. Dar nu făcu nicio încercare de-a o drege; mai degrabă aşteptă cu încordare să vadă cum avea să reacţioneze oaspetele său.

— Atunci nu pot decât să sper, spuse Freitag liniştit, că veţi avea cât de curând ocazia să beţi vinul dumneavoastră strălucit cu prilejul celui de-al treilea eveniment înşirat de dumneavoastră.

— Sunteţi invitat încă de astăzi, spuse vesel bătrânul Asch. Dar sper că nu vom aştepta până atunci, şi vom ataca mai devreme aceste resurse, cu prilejul unei cununii. *Prost*! Herr Freitag.

Băură cu voluptate, cu înghiţituri mici; lăsară vinul să se topească pe limbă.

— E gros, aspru, condimentat, are aromă de mere coapte şi bine păstrate, aprecie bătrânul Freitag.

— Grozav, spuse sincer impresionat Asch senior. Chiar aşa. Ar fi trebuit să vă faceţi cârciumar.

— Exclus! respinse Freitag ideea. Precis că aş fi fost cel mai bun client al meu.

Astfel vorbiră, şi Herbert Asch îi lăsă deocamdată liniştiţi. Se înţelegeau bine. Aveau mult mai multe lucruri

în comun decât bănuiseră. Şi bătrânul Asch mărturisi că face singur toate reparaţiile în casă, din pură plăcere a lucrului. Numai cu congelatorul cel mare n-a scos-o la capăt; ăla lăsa apă şi nu atinge temperaturi prea scăzute.

Freitag se arătă pe loc dispus să-i repare congelatorul. Bătrânul Asch acceptă fără să stea pe gânduri, şi ajunseră la un pas să-şi dezbrace hainele, să adune sculele şi să coboare la bucătărie. Voind să-i împiedice, Herbert Asch întâmpină dificultăţi.

— Altă dată, spuse el. La urma urmei, nu de-aia suntem aici.

— Suntem aici, preciză bătrânul Asch, ca să-l cunosc pe socrul tău. Gata, am făcut-o! îmi place. Acum ne putem ocupa liniştiţi de hatârurile noastre.

— O clipă! interveni bătrânul Freitag, uluit. Cine să fie aici socrul cui? Asta-i ultima noutate pe care-am auzit-o.

— Îmi cer scuze, spuse Herbert Asch, încurcat. Tatăl meu a interpretat greşit o aluzie de-a mea.

Acest lucru îl stânjeni în mod vădit pe bătrânul Asch.

— Ei, asta-i! zise el şi încercă să rămână stăpân pe situaţia precară. Socru sau nesocru, ne înţelegem şi aşa. Şi de ce suntem atunci aici?

— Voiam să încerc să-ţi explic ceva, tată.

— Sper însă, spuse bătrânul Freitag cu fermitate, că asta nu are nimic de-a face cu familia mea. Nu-mi place să fiu vândut, şi cu atât mai puţin fără ştirea mea.

— Eşti un golan nătărău, spuse înciudat bătrânul Asch. Pui aici în încurcătură doi bărbaţi în toată firea. N-o luaţi în nume de rău, Herr Freitag.

— S-a rezolvat, făcu acesta.

— Şi ce vrei de la noi?

— Ai fost şi tu odată soldat, tată?

— Bineînţeles.

— Ţi-a plăcut în armată?

Bătrânul Asch sesiză cât se poate de limpede unde bătea fiul lui.

— Să-mi placă? Ce-ţi veni? Am făcut doi ani pe muchie, cum se întâmplă.

— Şi dumneavoastră, Herr Freitag?

— Mă alătur antevorbitorului meu, spuse acesta, indiferent.

— Şi a fost o perioadă frumoasă, o perioadă grozavă?

Cei doi bătrâni se priviră, rânjiră apoi, şi ridicară încurcaţi paharele cu vin.

— Ce vremuri au mai fost şi alea! făcu bătrânul Asch, nu fără sarcasm.

— Unul dintre noi venea din grajd, spuse Freitag. I s-a dat voie să bată covoarele la nevasta Hauptmannului, şi asta îl încânta. Altul, un vizitiu, a ajuns Feldwebel şi nu mai avea patru cai, ci treizeci de oameni care ascultau de el. Un al treilea era prea dobitoc ca să ştie care-i diferenţa dintre orz şi secară, dar avea un pas de defilare remarcabil, şi un general adevărat s-a interesat de numele lui. Aşa ceva era pe placul lor.

— Şi pe urmă războiul! strigă bătrânul Asch. Poştaşul făcuse o călătorie în Franţa pe cheltuiala Statului şi-a dus-o acolo ca un zeu; la întoarcere, vorbea trei cuvinte franţuzeşti, de treizeci de ori pe seară, când era beat şi-l năpădeau amintirile. Un muncitor dintr-o dugheană în care se vindea cărbuni, nereuşind să adune bani pentru un costum de duminică, a tras de-a făcut pulbere trei case, patru căruţe şi câteva duzini de oameni. Un asistent învăţător de prin Pomerania era ordonanţă la un ştab de la regiment; când colonelul se îmbăta, îi spunea Emil. Şi asta le era ălora pe plac.

— În fond, astăzi este exact la fel, spuse Herbert Asch. E saltul din rutina de fiecare zi, din lâncezeala existenţei, din ritmul monoton al lucrului. Dintr-odată, un astfel de om are muniţie – poate să ucidă! Arc subordonaţi – poate să-i frece! Poate juca rolul Destinului. Şi nu ezită s-o facă.

— Dar, făcu bătrânul Freitag, dus pe gânduri,

probabil că există într-adevăr un fel de înclinaţie ancestrală a naturii umane spre ceea ce e soldăţesc. Un instinct primar – nu doar străvechea sete de a ucide şi de putere, ci şi instinctul de apărare a trupului şi a vieţii, a nevestei şi a copilului, a bolnavilor şi a bătrânilor. Împotriva animalelor sălbatice, a hoţilor de drumul mare, a descreieraţilor, a duşmanilor, în general…

— Se poate, spuse bătrânul Asch. Dar există înlănţuiri de idei care transformă instinctul ăsta primitiv, dar îndreptăţit, într-o afacere pe bandă rulantă. Vezi că unul vrea ceea ce arc celălalt. Aşa că îl declară pur şi simplu pe celălalt animal sălbatic, hoţ de drumul mare, descreierat, îl declară duşman. Întotdeauna războiul e purtat de către două partide, adesea chiar binecuvântate de biserică; amândouă vor să aibă dreptate, să fie onorabile, să apere pacea şi să nu facă decât să se protejeze. Dar unul trebuie să fie porcul, nu? Sau sunt amândouă porcine!

— Soldăţimea, interveni Freitag, nu devine rea decât ca urmare a cauzei rele pentru care se bate. Să presupunem că acest Hitler porneşte un război, aşa, îndrăzneţ, cu o superioritate totală, în cazul ăsta, cei mai buni soldaţi devin automat membrii unei bande de ucigaşi. Însă spiritul soldăţesc în sine e, după părerea mea, complet altceva.

— Şi de-aia, strigă Asch cu indignare, trebuie să se lase omul gonit prin toate mocirlele, să accepte fără crâcnire orice ordin al unui zăpăcit bolnav de mărire ca pe o sentinţă dumnezeiască, trebuie să se lase lichidat moralmente, să-şi deconecteze creierul până când se usucă, trebuie să se cace când îi permite regulamentul, să încremenească atunci când i se adresează un dobitoc şi să fie smirnă dacă vrea să mai scape! Trebuie să se lase tratat ca un vierme, dacă vrea să trăiască.

— Cine spune că e nevoie ca omul să fie aşa mereu şi în orice situaţie? întrebă Freitag energic.

— Noi am tras întotdeauna chiulul după toate regulile artei, recunoscu bătrânul Asch, mustăcind. Cine era cât de cât isteţ, sau măcar obraznic, putea trage în piept orice Unteroffizier. Mulţi mai visează la asta şi astăzi. Aşa-numitele amintiri din perioada soldăţiei sunt de fapt amintiri ale unor manevre reuşite de tragere a chiulului.

— Ţine de structură, spuse Freitag. Ţine pur şi simplu de faptul că nu sunt doriţi oameni, ci o maşină de război. Însă oamenii nu mai vor sub nicio formă să fie trataţi ca nişte numere. Odată cu standardul general de viaţă, cresc şi pretenţiile spirituale. Abia dacă mai există analfabeţi. Fiecare muncitor necalificat, fiecare şofer de taxi, fiecare contabil e în ziua de azi cu multe grade mai inteligent decât un Unteroffizier de carieră.

— Dar metodele din Wehrmacht, strigă Herbert Asch cu amărăciune, sunt aceleaşi ca şi înainte de războiul mondial, sau chiar mai rele! Frecuş care să determine o supunere până la epuizare, instrucţie, pentru a elimina reacţiile independente, sau umilinţe pe bandă rulantă, pentru a frânge oasele. Soldatul trăieşte aşa cum îl lasă superiorii lui să trăiască, aşa cum le place, cum au ci chef; aşa, şi nu altfel!

— Fă ceva împotrivă, spuse bătrânul Asch, resemnat.

— Tocmai sunt pe cale, tată, spuse Herbert şi-l privi cu seninătate.

Acesta nu pricepu.

— Ce-nseamnă asta? întrebă el. Vrei să ajungi general şi să reformezi Armata?

— Am să spun ceea ce cred şi am să acţionez aşa cum cred eu că e bine. Cât se va putea.

Bătrânul Asch se rezemă pe spate.

— Eşti nebun, spuse el. Vrei cumva să te revolţi?

— Eu îl înţeleg, interveni Freitag. Vrea să dea un exemplu.

— Total ţicnit! spuse bătrânul Asch, cu convingere. Aşa ceva e lipsit de sens. La multe m-am aşteptat eu de la

tine de-a lungul timpului, Herbert, dar în niciun caz la una ca asta.

— Efectiv nu mai pot altfel, spuse Herbert Asch. Mi-e silă de toată gloata.

— Atunci uită-te în altă parte!

— E timpul să riposteze cineva.

— Dar de ce tocmai tu?

— Cineva trebuie s-o facă; cineva trebuie să înceapă odată şi odată. Poate că e într-adevăr idiot, dar nu pot altfel. Am avut un prieten, tată, un băiat simpatic, inteligent, dezgheţat, admirabil şi extrem de cumsecade. L-au terminat sistematic; i-au frânt şira spinării cum ai rupe o bucată de lemn pe genunchi. L-au împins până în pragul sinuciderii.

— Bine, bine, spuse bătrânul Asch. Fă ce vrei.

— Tată, am vrut să ştii dinainte, spuse Herbert Asch. Şi am vrut să ştie şi Herr Freitag, din motive foarte precise.

— Te înţeleg, spuse meşterul.

— Şi ce-ţi închipui, ce se va întâmpla?

— Asta încă nu ştiu, replică Herbert Asch, detaşat. În orice caz n-o să mă port ca un elefant în magazinul cu porţelanuri. Mai degrabă voi încerca să-i bat cu propriile lor metode. Au nişte slăbiciuni uluitoare. Am început deja să verific lucrul ăsta, în parte cu un succes surprinzător. E oricum posibil să aterizez pe undeva, prin vreo închisoare militară.

— Ce-aş mai râde, spuse bătrânul Freitag cu un rânjet larg, să fii avansat Unteroffizier. La Dumnezeu şi la prusaci, nimic nu e imposibil.

Unteroffizierul Lindenberg se îndrepta cu obişnuita-i ţinută exemplară către cel mai greu ceas al vieţii sale, al vieţii sale de soldat. Se îndrepta spre el ca eroii de cinematograf care păşesc în întâmpinarea moţii prin filme: neînfricat şi plin de dăruire, obtuz şi orbit. Şi seriozitatea aproape sfântă care-l stăpânea nu se diminuă cu nimic.

În această zi de vineri, deşteptătorul său sună cu puţin după ora cinci. Era singurul Unteroffizier al bateriei care avea propriul său ceas deşteptător, şi nu unul comun, ci un deşteptător special, cu bon de garanţie, ecou de clopot şi mai multe feluri de sunete. Lindenberg obişnuia să-l încuie în dulapul lui de îndată ce îşi părăsea camera, pentru că altminteri ceilalţi doi Unteroffizieri cu care trebuia să împartă camera ar fi făcut cu siguranţă fărâme „monstrul”, cum îl numeau ei.

Aşadar, monstrul sună. Lindenberg se trezi imediat. Se ridică, îşi întinse braţele, aruncă pătura într-o parte şi sări pe preşul din faţa patului. Se mişcă puţin şi făcu câteva genuflexiuni pentru a-şi regla circulaţia.

Monstrul, care nu fusese deconectat, scotea acum sunete stridente. Era treapta a doua; cea de-a treia avea să fie un zornăit infernal din trei clopote.

— Dobitocule, strigă un Unteroffizier care fusese smuls din somn. Opreşte-ţi cârâitoarea sau o fac praf!

Căută, bâjbâind, papucii săi din pâslă, ca să avarieze monstrul printr-o aruncătură bine ţintită. Însă nu nimeri imediat proiectilele.

Cu o mişcare sigură, Lindenberg îşi deconectă deşteptătorul.

— Te rog să mă scuzi, spuse el cu o ţinută demnă. În sinea lui condamna lipsa de înţelegere a camaradului său pentru ambiţiile de serviciu; însă se stăpânea să n-o arate.

O dată pe săptămână, Lindenberg obişnuia să-şi controleze nemijlocit grupa după deşteptare, şi nu în ultimul rând pentru a le demonstra subordonaţilor că la orice oră era la post şi că ar fi recomandabil să se aştepte la apariţia lui în orice situaţie, cu adevărat în orice situaţie.

— Chiar şi la căcăstoare! le spusese el soldaţilor săi cu profundă seriozitate.

Lindenberg iubea aceste minute ale zorilor de zi cu o patimă bine temperată. În ele respira liniştea dinaintea

furtunii, liniştea dinaintea primei detonaţii, tăcerea dinaintea marii izbucniri. Inhală adânc aerul matinal.

Ziua cea nouă îşi croi drum cu băgare de seamă. Se agăţă palidă de pereţii cazărmii şi aşteptă mută. Lângă fereastra deschisă, Lindenberg inspira răcoarea de-afară. I se părea că aude respirând o mie de soldaţi. În curând aveau să se pună în mişcare, şi din cutiile de beton avea să uruie puterea deşteptată a artileriei gata de luptă, asemenea unui motor imens pus dintr-odată în funcţiune.

Unteroffizierul dădu mulţumit din cap, şi pentru o scurtă perioadă de timp, ţinuta lui era, totodată, umilă şi mândră. În asemenea momente îl copleşea întotdeauna sentimentul înălţător de fericire că este soldat. Pentru asta trăia, pentru asta merita să trăieşti.

Se deplasă cu pas elastic la spălător, se bărbieri cu grijă şi intră sub duş. Apoi se echipă cu uniforma de serviciu şi îşi mai verifică o dată înfăţişarea în oglinda din perete. Nu găsi nimic să-şi reproşeze.

Cu cinci minute înainte de deşteptare, stătea pe culoarul principal, în faţa uşii îndărătul căreia dormea grupa sa, fără a bănui nimic. Se bucura de surpriza pe care avea să i-o pregătească.

Îşi făcu apariţia agale Unteroffizierul de serviciu. Era nebărbierit, după cum constată Lindenberg cu dispreţ, şi căscă o gură până la urechi.

— Ia te uită, făcu el, fără a se mira câtuşi de puţin de prezenţa celui „de fier”. Ultimul soldat e din nou cel dintâi. Ce-o să se mai bucure soldaţii tăi.

— Sper, spuse Lindenberg, rezervat.

Unteroffizierul de serviciu se puse în mişcare. Împinse în lături o uşă după alta, şuieră pătrunzător din fluier, după care strigă:

— Deşteptarea!

Lindenberg îşi mai potrivi o dată centura, ceea ce nu era necesar; verifică scurt poziţia mănuşilor sale gri din piele, ceea ce era inutil, dat fiind că de atâta spălat

deveniseră moi şi fără formă. Trecu pragul şi rămase drept lângă uşă.

Stătea tăcut, observând cu atenţie toate mişcările. Siluetele se ridicară din paturi, în cămăşi de noapte fluturânde. Unul căscă şi scoase nişte sunete cum se aud îndeobşte din grajd.

Tunarul Vierbein îl descoperi cel dintâi pe Unteroffizier. Urlă un: „Atenţiune!” şi luă poziţia de drepţi. Soldaţii buimaci de somnul de dimineaţă încremeniră indiferenţi, în ţinuta de noapte, fără să conteze ce făceau în acel moment. Parcă erau pe cale să-şi continue în picioare somnul întrerupt.

Obergefreitemi Kowalski se mişcă anevoie din pat, privi din colţul său şi cercetă situaţia. Apoi raportă:

— Nu există evenimente deosebite.

Unteroffizierul Lindenberg luă şi el poziţia de drepţi, aşa cum pretindea disciplina, şi duse gânditor mâna la bonetă.

— Mulţumesc, spuse el, pe loc repaus! Continuaţi!

Acum, trecu şi el în repaus.

Soldaţii cunoşteau ciudăţeniile lui Lindenberg. Trecuseră prin zeci de asemenea inspecţii de dimineaţă. Ştiau că Lindenberg voia să constate dacă se purtau aşa cum trebuie să se poarte un soldat în viziunea unui Unteroffizier, la începutul unei noi zile: flexibil şi regulamentar, proaspăt şi voios, privind cu nădejde la ce va veni. Moto: „Gata oricând!”

Kowalski îşi jucă rolul de veteran al camerei cu o siguranţă mecanică.

— Se prezintă careva bolnav? întrebă el. Ca de obicei, nu primi niciun răspuns.

— Nu sunt raporturi pe caz de boală! strigă el apoi.

Lindenberg încuviinţă din cap.

Kowalski strigă mai departe:

— Repartizarea pe sectoare: Wagner şi Volkmann!

Wagner vru să protesteze; chiar ieri fusese pe

sectoare, iar alaltăieri de serviciu la cameră. Şi astăzi din nou? Asta era şicană curată! Dar de faţă cu Lindenberg nu-şi putea permite să crâcnească. Îşi aruncă furios cămaşa de noapte pe pat, întinse fundul gol către Kowalski şi se supuse.

Kowalski îşi rezolvă temeinic sarcinile, înainte de a se retrage la toaletă şi de a trece apoi la spălător.

— Serviciu la cameră: tunarul Vierbein! strigă el.

— *Jawohl*, spuse Vierbein imediat. Serviciu la cameră.

Pe chipul lui Lindenberg apăru un surâs aprobator. Îl privea pe Vierbein cu oarecare bunăvoinţă. Înregistră fiecare mişcare a lui Vierbein şi găsi că este exactă şi destul de energică. Acest lucru îl bucura. Asta confirma teoria lui: îl considerase dintotdeauna pe Vierbein un soldat util. Desigur, era încă moale, poate chiar niţel cam bleg în sentimente; dar solicitudinea nu i-o putea nega nimeni, şi asta, orişicât, era o condiţie esenţială. Vierbein era „docil”, cum se spunea atât de potrivit, şi ăsta era doar meritul lui, al lui Lindenberg.

— Tunar Vierbein, spuse Unteroffizierul.

Vierbein, deja în pantalonii de instrucţie, apăru ca din puşcă.

— Herr Unteroffizier!

— Arată-mi pieptenele şi peria.

Vierbein i le arătă şi el le privi.

— Ustensilele de bărbierit.

Vierbein le arătă şi pe-astea.

— Periuţa de dinţi şi paharul de spălat pe dinţi.

Şi pe astea le privi Lindenberg.

Pe urmă Unteroffizierul spuse:

— Bine, tunar Vierbein. Continuă tot aşa!

Şi după ce rosti această laudă uriaşă, constată, nu fără o minusculă senzaţie a unei duioşii bărbăteşti, că Vierbein se arăţi fericit.

Lindenberg stătu mai departe lângă uşă, aproape

nemişcat, înregistrând atent orice mişcare. Şi fiindcă găsi cam tot ce vedea în regulă, îl cuprinse o stare de mulţumire. Se simţi din nou copleşit de sentimentul bucuriei de a putea fi soldat.

Cât era de înălţător să stea aici, să-i vadă pe subordonaţi în faţa lui cum începeau ziua conform planului, după regulile bine gândite de el, cum se străduiau să împlinească pregătirile pentru serviciul regulamentar, sub ochii iscoditori ai superiorului lor direct. Numai un asemenea sentiment făcea viaţa vrednică de a fi trăită şi-i dădea un rost existenţei.

Restul era cu totul neînsemnat, mult mai puţin important, era de compătimit sau chiar de dispreţuit. Doar aici se afla marea sa fericire! Nu la femei: nu miroseau bine şi erau moi la pipăit. Nici în biserică: pe acolo toţi erau prea pioşi şi prea dispuşi la mărturisiri. Nici în cărţi: nu făceau decât să zăpăcească şi să slăbească mintea. Nici în natură: ca scăpa frâiele şi îndemna la singurătate. Numai milităria umplea pe de-a-ntregul un bărbat.

— De fapt, unde e Gefreiterul Asch? întrebă brusc Lindenberg.

Încă nu-l văzuse pe Asch în această dimineaţă. Se gândi repede la toate persoanele pe care le înregistrase, îşi întrebă memoria remarcabilă în astfel de detalii şi conchise: nu, pe Asch încă nu-l văzuse.

Soldaţii preferară să părăsească încăperea. Era şi normal; îşi luară prosop, săpun şi instrumente de bărbierit, pastă, periuţă de dinţi şi pahar pentru spălat pe dinţi – acesta din urmă doar pentru că se aflau sub privirile lui Lindenberg – şi trecură la spălător. Ar fi fost de-a dreptul o prostie să se expună pe mai departe privirii cercetătoare a Unteroffizierului.

— Unde e Gefreiterul Asch? întrebă Lindenberg din nou.

Nu primi niciun răspuns. Până şi Kowalski, care se aţinea prin preajmă, preferă să tacă. Încăperea era acum

aproape pustie.

Lindenberg ezită să creadă ceea ce se văzu silit să bănuiască. Apoi intră în cameră, acolo unde, în spatele a doua dulapuri, se afla patul Gefreiterului Asch. Rămase nemişcat câteva secunde lungi.

Gefreiterul Asch stătea întins în patul său, cu mâinile sub cap, şi-l privea senin pe comandantul de grupă. Arăta satisfăcut. Pusese comod piciorul drept peste genunchiul stâng şi zâmbea.

Unteroffizierul Lindenberg nu căută să-şi ascundă uluirea. Ceea ce i se înfăţişa aici privirii era efectiv de neînchipuit. Aproape un sfert de oră Gefreiterul Asch cutezase, prin urmare, să ignore prezenţa Unteroffizierului său. Asta era într-adevăr scandalos! Aşa ceva nu mai păţise el, Lindenberg, niciodată. Şi, pentru a fi foarte sincer, nu i-ar fi trecut niciodată prin cap, nici măcar în vis, că aşa ceva ar fi cu putinţă.

Lindenberg căută să se stăpânească.

— Nu vrei să te scoli, Asch?

Asch răspunse liniştit:

— Gradul meu e Gefreiter.

Unteroffizierul înghiţi găluşca, dar numai câteva secunde. Imediat intră în acţiune deosebitul său simţ pentru comportamentul regulamentar şi-i spuse că, într-adevăr, comisese o greşeală. Conform ordinului Führerului, subordonaţilor trebuia să li te adresezi cu gradul şi numele. Era, ce-i drept, total lipsit de tact din partea lui Asch, poate chiar un act de indisciplină, să-i atragă atenţia asupra acestui lucru, dar avea cu siguranţă dreptate.

Aşadar, Unteroffizierul se corectă:

— Nu vrei să te scoli, Gefreiter Asch?

— Nici nu poate fi vorba Herr Unteroffizier, spuse acesta, amabil.

Obergefreiterul Kowalski, care era singurul martor al acestei discuţii, se înroşi. Nu se putea şti dacă era un semn

de bucurie sau de spaimă. Luptă scurt cu el însuşi, dacă să treacă alături de ceilalţi la spălător sau să rămână în linia de foc. În cele din urmă rămase.

Şi faţa lui Lindenberg se îmbujoră. Se încordă şi spuse cu o voce aspră:

— Scoală-te imediat, Gefreiter Asch!

— Asta, făcu Asch, ridicându-se agale, e altceva. E un ordin clar. Ordinele clare şi îndreptăţite nu le ignor. Până acum a fost doar o întrebare, cel mult un îndemn, formulat neclar, Herr Unteroffizier.

Lindenberg înghiţi şi această remarcă, îmboldit de uriaşul său sentiment ai dreptăţii. Consideră că se impune ca situaţia să fie lămurită fără echivoc. Şi în timp ce Asch se ridică, coborî din pat şi îşi trase cămaşa de noapte peste cap, Unteroffizierul spuse:

— Conform regulamentelor în vigoare, toată lumea trebuie să se ridice imediat după deşteptare. N-ai făcut aşa, Gefreiter Asch. Deci ai contravenit regulamentelor în vigoare.

Asch rămăsese în pielea goală. Nu adoptă nicio poziţie, ceea ce părea foarte normal, dată fiind starea lui.

— Herr Unteroffizier, zise el, există noţiuni asupra cărora se poate discuta. „Imediat” e o astfel de noţiune. Ce înseamnă de fapt „Imediat”? O secundă? Trei minute? Sau un sfert de oră? Asta nu scrie în niciun regulament, deci se poate stabili în mod discreţionar, şi exact aşa am şi făcut.

— „Imediat” înseamnă zece secunde, maximum un minut, hotărî Unteroffizierul.

— Ulterior, oricine poate afirma acest lucru, făcu Asch cu blândeţe.

Lindenberg scrâşni din dinţi; Regreta deja simplul fapt că se lansase într-o discuţie cu Asch. Însă acum voia să-i facă faţă şi să-şi motiveze temeinic felul său corect şi soldăţesc de a gândi.

— Eu nu sunt oricine, spuse el tăios, eu sunt superiorul dumitale. Conform convingerii mele, ai acţionat

contra regulamentului, ceea ce e pasibil de pedeapsă.

— Herr Unteroffizier, cum poate fi pasibil de pedeapsă ceva ce a fost aprobat în mod clar de către dumneavoastră?

— Ce?

Asch se arătă dispus să explice mai îndeaproape.

— Eu stăteam întins pe pat în prezenţa conducătorului de grupă. Pentru că pe toată perioada de la deşteptare încoace, dumneavoastră, Herr Unteroffizier, aţi fost prezent. Şi n-a urmat nicio remarcă, niciun îndemn şi niciun ordin. Aşa că eu a trebuit să consider, Herr Unteroffizier, că dumneavoastră aprobaţi categoric atitudinea mea.

Lindenberg tresări de parcă tocmai ar fi primit o lovitură puternică în creştet. Se scutură puţin, apoi se încordă din nou, cu un efort.

— Cu dumneata nu mai vorbesc, Gefreiter Asch.

— Ce păcat! Herr Unteroffizier.

— Am să-ţi fac raport.

— E penibil, câte se tot întâmplă în grupa dumneavoastră, Herr Unteroffizier, spuse Asch, de parcă ar fi fost cu adevărat mâhnit din pricina asta.

Unteroffizierul Lindenberg nu mai pricepea nimic. Pur şi simplu nu-i venea să creadă ce auzea. Căută o explicaţie, dar nu găsi niciuna care să-l convingă.

— Ia ascultă, Gefreiter Asch, nu ţi-e bine? Eşti bolnav? Sau ce se-ntâmplă?

— Sunt perfect normal, dacă la asta vă referiţi. Însă mă simt deranjat de dumneavoastră, Herr Unteroffizier.

— Gândeşte-te ce spui! strigă Lindenberg, indignat.

Obergefreiterul Kowalski avusese grijă ca ei să rămână singuri. Soldaţii, care între timp se spălaseră, stăteau pe culoar, la bustul gol, şi îşi dădeau cu părerea. Se aşteptau la ce era mai rău.

— M-am gândit foarte bine la ceea ce spun, explică Asch. Mă simt deranjat de dumneavoastră, Herr

Unteroffizier. Asta-i tot. De ce nu ne lăsaţi să ne sculăm în linişte şi să ne pregătim de program? Doar nu suntem automate, şi nu vrem ca numai în somn să ne bucurăm de niţică viaţă personală. Aici suntem trataţi ca sclavii, iar dumneavoastră nil sunteţi un instructor, ci un gardian.

Lindenberg îşi luă notiţe şi spuse tunător:

— Am să ţin minte totul!

— Sper! zise Asch, dând aprobator din cap. Şi dacă expresia de „gardian" nu vă satisface, o puteţi înlocui prin „posesor de sclavi".

— „Posesor de sclavi"! strigă Lindenberg înspăimântat; fusese rănit în ce avea el mai intim şi i se părea că va sângera până la moarte. Ajunge! strigă cu ultimele puteri. Acum gata!

— Dacă asta vă e de ajuns, atunci gata! încuviinţă Asch.

Lindenberg pălise ca un cearşaf proaspăt spălat. Îşi adună toate forţele ca să nu devină violent. Era mândru de el fiindcă nu se lăsa mânat de instincte. O molestare a subordonaţilor era extrem de sever interzisă, iar el respecta tot ce era interzis.

Unteroffizierul Lindenberg spuse cu o voce, după cum i se păru lui, penetrantă, dar stridentă şi nesigură, ameninţând să cedeze:

— Ai s-o plăteşti scump, Gefreiter Asch!

Apoi se răsuci scurt, se îndreptă spre Kowalski şi zise:

— Eşti martor.

La ce să fiu martor? întrebă Kowalski, făcând, cu succesul său obişnuit, pe prostul.

Dar Lindenberg nu-l luă în seamă. Se îndepărtă cu o ţinută rigidă, de-a dreptul ţeapănă. Îl mai stăpânea un singur gând: teribila păţanie care tocmai i se întâmplase trebuia să-şi găsească ispăşirea! Altminteri lumea avea să se năruiască!

Elisabeth Freitag, îmbrăcată doar într-un neglijeu

roz, rămase în mijlocul camerei ei, uşor îngândurată. Îşi dădu părul la o parte, apoi păru să fi luat o hotărâre. Deschise dulapul cu haine şi alese cu grijă o rochie de vară din mătase verde, despre care ştia că-i vine grozav.

În timp ce se îmbrăca, se uită la ceas. În douăzeci de minute se făcea ora opt; în cel mult cinci minute tata Freitag trebuia să se urce pe bicicletă, ca să fie punctual la serviciu. De obicei, dimineaţa îi plăcea să meargă pe jos, însă când se afla în întârziere, datorită vreunei munci, a unui mic dejun prelungit sau, aşa ca azi, a somnului, atunci obişnuia să recupereze timpul pierdut în calitate de biciclist.

Aşadar, încă cinci minute! Scoase din poşetă un ruj de buze, lucru care se întâmpla extrem de rar, şi-l folosi cu grijă. Nu câştigă mare lucru, căci buzele ei erau destul de roşii, fragede şi, în acelaşi timp, se arcuiau frumos. Apoi îşi mai pieptănă odată cu grijă părul, străduindu-se să-l lase să-i alunece drept şi egal într-o parte. Pe urmă se uită din nou la ceas. Trecuseră deja zece minute şi tatăl ei tot nu părăsise casa.

Acum nu mai avea voie să ezite. Făcu un semn uşor ghiduş imaginii ei din oglindă, apoi se ridică şi dădu să iasă. Pe culoar se întâlni cu bătrânul Freitag.

— Unde vrei să mergi? întrebă el.

— La cazarmă, spuse Elisabeth.

— Eşti de serviciu astăzi, de dimineaţă?

— Nu, răspunse Elisabeth. Oficial, nu. Dar intenţionez să trec în evidenţă chitanţele şi să fac un inventar. Dimineaţa am mai multă linişte.

— Şi ce mai ai de gând să faci?

— N-o să mă duc la Herbert Asch, dacă la asta te referi.

— Bine, spuse bătrânul Freitag; răspunsul ei păru să-l fi liniştit. Dacă o spui tu, atunci o fi şi adevărat. Ştiu că tu nu mă minţi absolut deloc.

— De ce accentuezi asta, tată?

— Fiindcă vreau să rămână totul între noi aşa cum e, şi nu vreau să încerci să-l influenţezi pe Herbert Asch în chestiunile ce ţin de serviciul lui. Ar fi, desigur, inutil, însă precis că l-ar deranja.

— Îţi faci prea multe griji pentru el, spuse Elisabeth.

Bătrânul Freitag aprobă din cap.

— Fiindcă-mi fac griji pentru tine. Ăsta-i singurul motiv. Dar nu vreau să te opresc. Du-te şi verifică-ţi chitanţele, fă-ţi inventarul şi nu-i ieşi astăzi în cale lui Herbert Asch.

— Aşadar, să stau şi să aştept. Să aştept ceva ce încă nici nu ştiu.

— Să nu faci nimic din toate astea, spuse ferm bătrânul Freitag. Să nu aştepţi nimic şi cu atât mai puţin să stai să te uiţi. Tu să rămâi deoparte.

— Şi crezi că asta e atât de simplu?

— Elisabeth, făcu bătrânul Freitag cu gravitate, mi-ai promis adineauri că n-o să te duci la Herbert Asch.

— Îmi ţin promisiunea, tată.

Elisabeth părăsi casa Freitag. Păşi nelinştită în direcţia cazărmii şi, cu cât se apropia de ea, cu atât mai repezi îi deveneau paşii. Se uită de mai multe ori la ceas. Era aproape opt, prin urmare, era timpul să ajungă. Pentru că nu avea voie să întârzie.

Când să treacă pe poartă, îşi scoase din geantă permisul permanent, însă santinela o recunoscu şi-i făcu semn.

— Intraţi, intraţi! strigă soldatul. Niciodată nu sunt destule ca dumneavoastră pe-aici.

Fără să ezite câtuşi de puţin, Elisabeth Freitag se îndreptă spre blocul bateriei a 3-a. Intră pe uşa larg deschisă, atrăgând rânjete de uluire şi priviri admirative din partea soldaţilor care se strânseseră interesaţi în jur. Urcă în grabă scările până la etajul întâi. Acolo însă nu trecu pe culoar prin uşa batantă, ci se opri în faţa unei uşi pe care fusese lipită elegant şi curat o carte de vizită:

Wedelmann, Leutnant. Apăsă pe butonul soneriei.

I se deschise imediat. Noua ordonanţă a lui Wedelmann, tunarul Wagner, pe care Hauptwachtmeisterul i-l repartizase cu perfidie Leutnantului, stătea în chenarul uşii.

— Ei? întrebă ci ostil. Ce doriţi?

— Pot să vorbesc cu Leutnantul Wedelmann, vă rog?

— Ce treabă aveţi cu el?

— Vreau să-i vorbesc, vă rog. Personal.

— Personal? Se prefăcu Wagner uimit. Apoi spuse: Un Leutnant e mereu în serviciu.

— Prea bine. Atunci vreau să vorbesc cu el oficial. Vă rog!

Wagner se rezemă de tocul uşii.

— Dumneavoastră, oficial? Ce aveţi de vorbit cu el oficial?

Elisabeth era disperată. Omul ăsta o făcea să se fâstâcească peste măsură. Nu putea să mai rămână aici pe trepte, fiindcă, încet-încet, numărul soldaţilor din preajma ei deveni mai mare; dădeau cu voce tare verdicte indubitabile. În orice clipă putea să apară şi Herbert Asch, sau Vierbein, sau Kowalski. Şi niciunul dintre ei nu avea voie s-o vadă pe-aici. Trebuia să se întoarcă.

Dar tocmai când încerca să plece, auzi vocea Leutnantului Wedelmann.

— Ce se întâmplă acolo, Wagner? Eşti angajat pe post de muiere bârfitoare sau pentru curăţatul cizmelor?

— E cineva aici, făcu Wagner.

Wedelmann se apropie plictisit. Când o recunoscu pe Elisabeth Freitag, se încurcă de-a binelea. Îşi privi pantalonii de călărie, vârâţi în ciorapi verzi din lână.

— Scuzaţi-mi înfăţişarea, spuse el. Ce pot face pentru dumneavoastră, domnişoară Freitag?

— Pot să vă vorbesc?

— Mie? în locuinţa mea? La ora asta?

— Vă rog.

— Intraţi, spuse Wedelmann grăbit; o luă înainte şi deschise uşa către sufrageria lui. Aici, vă rog. Luaţi loc. Vin imediat, doar să termin cu îmbrăcatul.

Elisabeth privi cercetătoare în jur. Încăperea nu era prea mare şi nici mobilată din cale alură de rafinat. Un birou de scris, o etajeră pentru cărţi, trei fotolii, o măsuţă, o lampă cu picior. Pe pereţi, două reproduceri după nişte acuarele, o mulţime de fotografii. Un covor verde punctat cu alb, un preş mic. La ferestre, perdele verzi, foarte spălăcite sau uşor prăfuite. Pe birou, o carte deschisă: *Credinţă în Germania*, de Zöberlein; un vraf de ziare, trei regulamente albastre, resturi de ţigări, o sticlă de rachiu şi un pahar de apă.

Wedelmann intră în cameră îmbrăcat în uniformă. O privi cu bunăvoinţă.

— Ce vă aduce la mine aşa dis-de-dimineaţă?

— Sper că nu vă deranjez.

— Nu deranjaţi niciodată, o asigură Wedelmann.

Îi făcea plăcere s-o poată privi. Era frumoasă, chiar şi în lumina vie a soarelui de dimineaţă; mult mai frumoasă decât îi păruse în localul *Bismarckshöh* sau în cantina Unteroffizierilor.

— Nu vă răpesc prea mult timp?

— Dispuneţi de mine şi de timpul meu, spuse Wedelmann.

Şi chiar credea în cele spuse. În afară de asta, îşi permitea gestul fără doar şi poate. Instrucţia cu bateria de tun începea la ora opt şi cincisprezece minute, iar dacă nu era punctual, se pornea, conform înţelegerii, fără el. Şi înainte de ora nouă nu era de aşteptat niciun control.

— Intenţionam să vă rog să mă ajutaţi, spuse Elisabeth.

— Ce-ar trebui să fac? întrebă Wedelmann, extrem de dispus.

Elisabeth Freitag îi plăcea; îi plăcuse dintotdeauna. În mod cert nu era atât de complicată ca Ingrid Asch şi era

mult mai plăcută şi mai de nădejde decât Lore Schulz; ca să nu mai vorbească de fetele de mic-burghezi, cu ticul calculatului, sau de fetele uşoare, cu instinctul pentru afaceri. Această Elisabeth Freitag era sănătoasă şi avea să se poarte corespunzător în orice fel de situaţie.

— Vreau să fiu foarte cinstită cu dumneavoastră, spuse Elisabeth. Şi cred că îmi şi este permis. După o scurtă ezitare, spuse precipitat: Ştiţi doar că eu şi Herbert Asch... că Gefreiterul Asch şi cu mine... doar aţi stat lângă noi sâmbăta trecută, la aceeaşi masă, nu-i aşa?

— Desigur, zise Wedelmann, bineînţeles că-mi amintesc.

Îi veni greu să se stăpânească. I se părea că acum ar fi trebuit să fie peste măsură de mâhnit. Şi îşi spuse în sinea lui: „Aşa mi-e dat mic; aşa păţesc întotdeauna. Aşa îmi ies toate în cale, şi îmi scapă una după alta. Un Leutnant, în special în privinţa asta, e un prăpădit, iar eu sunt unul dintre cei mai prăpădiţi, pentru că sunt mult prea cumsecade, şi asta îmi strică până şi cele mai favorabile ocazii".

— Atunci am avut sentimentul, spuse Elisabeth deschis, că-l apreciaţi pe Herbert Asch, că, după toate aparenţele, dacă mi-e permis să spun aşa, şi dacă există aşa ceva între subalterni şi superiori, aţi fost chiar prietenos faţă de el.

— Da, adevărat, spuse Wedelmann cu convingere, aşa ceva există.

Se simţi uşor flatat, iar acest lucru îl impresionă.

— Şi Herbert Asch, Gefreiterul Asch, are o părere bună despre dumneavoastră, Herr Leutnant. Vă e foarte devotat. Vă preţuieşte, da, vă stimează efectiv.

— Asta mă bucură, spuse Wedelmann cu însufleţire şi abia ascunzându-şi mândria.

Faptul că subalternii săi îl respectau era de la sine înţeles, că îl apreciau, era dorinţa lui, faptul că existau însă unii care-l iubeau şi-l stimau, asta îl umplea de bucurie şi

mulţumire.

— Dragă domnişoară Freitag, continuă Leutnantul, şi eu îl preţuiesc pe Gefreiterul Asch, chiar şi ca soldat, cu toate că nu-l consider exemplar, ceea ce nu-i o critică, ci o constatare. Ca om însă mi-o de-a dreptul simpatic, şi nu în ultimul rând din cauza dumneavoastră. Acum nu ştiu pentru ce anume aţi venit, dar dacă acest Gefreiter Asch ar refuza cumva să-şi asume consecinţele relaţiei cu dumneavoastră, sau cele rezultate din comportamentul său, puteţi conta pe mine în mod special. Atunci va trebui să-l forţez să-şi recunoască norocul, tocmai pentru că-l apreciez atât de mult.

Leutnantul tăcu şi observă că Elisabeth îl privea cercetător, aproape uşor bănuitoare. Să fi îndrugat nişte prostii? Tot ce se poate. Era soldat, un suflet caritabil; pe teren personal făcea tot timpul gafe. Nu se mai mira de ele, ce-i drept, însă de fiecare dată se simţea jenat.

— Herr Leutnant, spuse Elisabeth cu căldură, nu e vorba despre viaţa mea personală şi nici despre cea a lui Herbert Asch.

— Aha! făcu Wedelmann bucuros şi se simţi imediat mult mai sigur pe el. Vasăzică e vorba despre o afacere care ţine strict de serviciu?

— Cred că da.

— Doar credeţi, domnişoară Freitag? Nu sunteţi convinsă?

— Bănuiesc.

— Ce bănuiţi?

Elisabeth se apucă să povestească cât se poate de sincer. Nu ştia prea multe, dar nu ascunse nimic. Dădu drumul bănuielilor care o încercau.

Leutnantul Wedelmann o ascultă cu atenţie. Neliniştea îi dispăruse, iar chipul său tânăr şi smead arăta grav şi calm. Simţea o certitudine aproape fizică. Aici se mişca pe un teritoriu cunoscut; aici nu trebuia să se împiedice, lăsându-se zăpăcit de prăpăstii sexuale şi

sentimentale.

— Ceea ce susţineţi, adică ceea ce bănuiţi dumneavoastră, spuse el după o pauză măsurată, pare absurd. Dar eu cred că totuşi e posibil.

— Deci şi dumneavoastră credeţi că va fi în stare s-o facă?

— S-o facă până la capăt, e îndoielnic, date fiind condiţiile. Şi motivele pe care le cunoaşteţi, adică le bănuiţi, îmi sunt clare. Dacă eu aş avea un prieten şi acesta ar fi împins la sinucidere sub ochii mei, lângă mine, atunci… Dar eu nu am niciun prieten.

— Toate astea le-am pus şi cu cap la cap, Herr Leutnant, zise Elisabeth, optimistă. Nici nu ştiu dacă-i aşa, sau măcar aproximativ aşa. Poate mă înşel, poate că totul e altfel, mult mai puţin periculos. Dar am simţit nevoia să vin şi să vă spun dumneavoastră, numai dumneavoastră, că nu am încredere în nimeni altcineva.

— În mod sincer, încerc să nu vă dezamăgesc, zise Wedelmann, ferm.

— Sunteţi un om minunat, mai zise Elisabeth. Ţin foarte mult la dumneavoastră.

Wedelmann roşi.

— Nu, nu, se apără el. Nu-i chiar aşa. Nu mă priviţi, vă rog, ca pe un binefăcător sau chiar ca pe un fel de gentilom. Aici sunt foarte rece şi nu ţin cont de înclinaţiile personale. Sigur că da.

— Fireşte, aprobă Elisabeth, radiind de încredere.

Wedelmann se ridică, pentru a-i evita privirea.

— Dacă voi lua sub control această situaţie, spuse el, o voi face, în ultimă instanţă, numai din motive ce ţin strict de serviciu. Pe mine mă interesează doar disciplina, reputaţia Wehrmachtului, ca să zic aşa. Sau, şi mai simplu, nu vreau să se întâmple niciun fel de porcării periculoase în bateria în care îmi exercit eu serviciul. La urma urmei, totul s-ar răsfrânge negativ asupra mea.

— Sunteţi un om adorabil, Herr Wedelmann.

— Ei, asta-i! exclamă acesta şi-şi înăbuşi din nou sentimentele ce năvăliseră iarăşi asupra lui. Pur şi simplu, nu-mi pot permite vreun lucru murdar în domeniul meu, chiar dacă anumiţi

Unteroffizieri ar merita-o. Dar să rămânem la subiect. Va trebui, aşadar, să ne aşteptăm ca Asch s-o ia razna, fie şi numai psihic. Până acum nu se putea întâmpla nimic, e abia ora opt şi treizeci de minute, şi exerciţiul tragerii cu bateria de tun tocmai a început, înainte, între orele şapte şi opt, a fost cursul despre primul ajutor în caz de accident, ţinut de un Sanitätsfeldwebel. Aici nu există puncte de fricţiune; soldaţii folosesc ora asta cel mai adesea pentru a mai trage un pui de somn matinal. Dimineaţa foarte devreme aici nu se întâmplă niciodată nimic. Însă acum, la instrucţia tragerii cu tunul, s-ar putea să devină periculos, dacă Asch chiar are de gând aşa ceva.

— Ce-o să faceţi, dragă Herr Wedelmann?

— Foarte simplu, spuse acesta. Am să-l izolez pe Gefreiter. De pildă, pot să-l încui toată ziua în magazia de efecte. Acolo poate să doarmă sau să joace cărţi cu Wachtmeisterul Werklrcu. Se pare că pentru cei doi treaba asta e la ordinea zilei.

— Nici nu ştiu cum să vă mulţumesc, Herr Wedelmann.

— Am să mă gândesc eu la ceva, făcu Leutnantul, vesel. Mă puteţi invita la cununie.

— Sunteţi invitat din toată inima.

— Dintotdeauna mi-am dorit să fiu naş, spuse Leutnantul.

Observă cu o bucurie tacită că Elisabeth se îmbujoră. Simţea cât e de impresionant să poţi vorbi confidenţial cu un om; tânjise de mult după asta.

— Însă până una-alta, făcu el, hai să împiedicăm o avalanşă.

Elisabeth îi strânse mâna cu putere.

— Sper să nu ajungeţi prea târziu, spuse ea.

Hauptwachtmeisterul Schulz era pe cale să-i ţină soţiei sale, Lore, o prelegere despre buna cuviinţă dis-de-dimineaţă. Evita să i se adreseze direct, pentru că acest lucru ar fi fost mult prea personal, şi ea nu merita un asemenea gest. Lore trebuia să ştie doar ce credea el despre ea, pentru a-i deveni clare pretenţiile lui.

— Nevasta unui Hauptwachtmeister, spuse el, şezând la masa din bucătărie, are, prin urmare, îndatoriri de la care nu se poate sustrage. E sub demnitatea ei să se încurce cu subalterni de-ai soţului, şi e periculos pentru disciplină s-o facă cu superiorii.

— Şi care grade sunt disponibile? întrebă sec Lore Schulz.

Schulz trânti zornăind ceaşca de cafea, cu o indignare plină de demnitate. O mustră cu privirea pe soţia lui, care se rezemase de bufetul din bucătărie şi care, din raţiuni bine cunoscute, nu fusese îndemnată să ia loc la masă.

— De fapt, spuse el, te pomeneşti că mai eşti şi mândră de ceea ce ai realizat.

— Şi ce să fac? întrebă ea supărată şi deznădăjduită. Să-ţi cad în genunchi, să plâng cu lacrimi de crocodil şi să întind mâinile spre tine, implorând iertare? Şi pentru ce? Pentru că m-ai neglijat? Pentru faptul că nu eşti un om normal?

Schulz o privi cu reproş. Lore plângea. Se simţi împăcat, dat fiind că vedea în asta un semn sigur al superiorităţii sale. Din punct de vedere moral, ea era ca şi lichidată, cum de altfel se şi cuvenea. E mare lucru să te pricepi să manevrezi tunuri, să călăreşti cai, să frângi oameni. Nu oricine o poate face.

— Am să te iert, cândva, spuse el, atunci când voi avea sentimentul sigur că, în sfârşit, calci pe note.

Îşi savura cafeaua şi se mai uită o dată la ceas, pentru a verifica dacă soţia sa îl potrivise exact după ora cazărmii. Era opt şi zece minute. Apoi se ridică şi părăsi

locuinţa.

Hauptwachtmeisterul intră bine dispus în biroul lui. Aici îl aşteptau deja Unteroffizierul conţopist, Unteroffizierul de serviciu, Unteroffizierul Lindenberg şi tunarul Wagner. Îl salutară cu toţii în poziţie de drepţi, apoi luară pe loc repaus, când li se îngădui.

— Ce vrei, puştiulică? îl întrebă el pe tunarul Wagner.

— Herr Leutnant Wedelmann, spuse acesta, doreşte să fiu înlocuit imediat.

Hauptwachtmeisterul radia. Mergea mai repede decât se aşteptase; probabil că Wedelmann ăsta s-a dat pe brazdă, cum se spune. Grozav.

— Şi de ce? întrebă el amabil.

— Herr Leutnant a spus că aş fi un idiot, raportă Wagner fără jenă.

Schulz era peste poate de mulţumit. Apoi anunţă:

— Spune-i Leutnantului Wedelmann că în baterie am numai idioţi de teapa dumitale! E absolut inutil să te schimb. Rămâi şi pe mai departe ordonanţa lui. Ia-ţi zborul, omule! Du-i vestea cea bună!

După ce tunarul Wagner părăsi biroul, Hauptwachtmeisterul parcurse raportul de zi al Unteroffizierului conţopist şi corespondenţa de serviciu. Răsfoi ordinele emise, aruncă o privire rapidă asupra scrisorilor şi spuse:

— E bine. Mereu aceleaşi mizerii. Următorul.

Se simţi îndreptăţit să asculte raportul Unteroffizierului de serviciu.

— Învoirile de noapte –, în totalitate. Doi bolnavi. Avariile de la latrina de jos înlăturate. În rest nimic deosebit.

Hauptwachtmeisterul luă registrul acestuia şi verifică raportul pe baza însemnărilor.

— Avariile de la latrina de jos înlăturate, făcu el, dus pe gânduri.

— Conform ordinului, spuse Unteroffizierul de

serviciu. Meşterii bateriei au montat un geam nou şi au curăţat tavanul avariat.

— Glonţul a fost găsit?

— *Jawohl*, spuse Unteroffizierul de serviciu.

Scoase o batistă nu prea curată, o despături şi culese din ea o formă din plumb şi oţel, de mărimea unui chiştoc de ţigară.

— Un glonţ de puşcă, făcu el.

Hauptwachtmeisterul se ridică brusc şi deveni dintr-odată foarte vioi.

— Eşti sigur că aici e vorba de un glonţ de puşcă?

— Cu certitudine, spuse Unteroffizierul de serviciu. Tipic pentru puşca de calibru 98. Wunderlich, Unteroffizierul responsabil cu armamentul şi muniţia, e de aceeaşi părere.

Schulz apucă bucăţica din oţel şi plumb şi o aruncă cu o reţinere, de parcă i-ar fi provocat silă. O puse pe mapa sa de scris şi se întrebă: „Să fi fost oare, totuşi?... Asta ar fi monstruos! Ar avea consecinţe pur şi simplu incalculabile. Dar atunci n-ar fi trebuit să şteargă urmele, sau mai exact: n-ar fi avut voie să le şteargă! Toate astea nu sunt decât prostii!”

— E bine, spuse el, smulgându-se brutal din gândurile sale sumbre. Cei doi indivizi care s-au dat bolnavi să se prezinte după aia la mine. De-acum înainte vom introduce această regulă.

Se îndreptă către conţopistul său.

— Elaborează un ordin corespunzător pe baterie, Frost. Pe viitor, cine se prezintă bolnav va trebui să-mi raporteze după control mie personal în afară de cazul în care crapă sau are o boală contagioasă.

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, făcut Frost.

O spuse fără prea mare tragere de inimă; i se citea în voce laşitatea. Ca soldat era un zero, însă ca scrib era, mai ales pentru Schulz, de neînlocuit.

Între timp, Hauptwachtmeisterul verifica dacă

creioanele sale colorate, cele simple şi cele chimice, erau ascuţite şi ordonate regulamentar. Erau. Unteroffizierul de serviciu se simţi pus pe liber, salută şi dispăru. Acum nu se mai afla de faţă decât Unteroffizierul Lindenberg, aidoma unui stâlp.

— Ei, şi dumneata? întrebă Spiessul, necruţător, pentru că de fiecare dată când îl vedea pe supersoldatul Lindenberg, cel de fier, cel incoruptibil, cel veşnic, se simţea provocat. Cu ce vrei să-ţi dai din nou importanţă?

— Un raport, Herr Hauptwachtmeister.

— Arată-mi odată peticul ălai făcu Schulz.

Lindenberg puse hârtia, odinioară de un alb imaculat, pe care acum mărşăluiau şi se ordonau litere mari şi îngrijite, pe masa de scris a Hauptwachtmeisterului.

Acesta aruncă mai întâi o privire fugară, apoi rămase uluit; se ridică şi se uită lung la Lindenberg, ceea ce acesta suportă fără să clipească. Pe urmă, Schulz citi din nou, pe îndelete, cuvânt cu cuvânt, următoarele:

„Raport

Raportez prin prezenta pe Gefreiterul Herbert Asch pentru a fi pedepsit, fiindcă în dimineaţa aceasta a continuat să rămână în pat în mod ostentativ încă cincisprezece minute după deşteptare, şi, admonestat de mine, a manifestat un comportament indisciplinat, prilej cu care nu numai că a renunţat la formula de politeţe, ci a folosit, în legătură cu umila mea persoană, jocuri de cuvinte precum „gardian” şi „posesor de sclavi”, şi asta în prezenţa altor soldaţi.

Lindenberg, Unteroffizier”.

Hauptwachtmeisterul Schulz tăcu îndelung. Apoi spuse:

— Marginea din stânga pe care ai lăsat-o la raportul dumitale nu e destul de lată. Aşa n-am cum să îndosariez zdreanţă asta.

Unteroffizierul Lindenberg tăcu şi nu trădă câtuşi de puţin faptul că remarca Hauptwachtmeisterului său îl

zguduise profund. Se aşteptase cel mai puţin la această observaţie formală, şi categoric n-o meritase. În mod normal, marginea din stânga trebuia să fie de cinci centimetri, însă el era gata să garanteze cu capul că a lui nu era mai mică de patru centimetri.

— Şi ce înţelegi dumneata, vru să ştie Hauptwachtmeisterul, prin: „a rămas în pat în mod ostentativ”?

— Era gol în partea de jos a corpului şi mă privea provocator.

Schulz clătină din cap. Aruncă raportul pe masă şi trânti palma peste el.

— Eşti în stare să juri?

— *Jawohl*, Herr Hauptwachtmeister, spuse ferm Unteroffizierul. În afară de asta am şi martori.

— Cine-i martor?

— Obergefreiterul Kowalski, Herr Hauptwachtmeister.

— Şi mai cine?

— Doar Obergefreiterul Kowalski, Herr Hauptwachtmeister.

— În cazul ăsta, spuse Schulz cu fermitate, ai depus un raport fals. Aici ai scris: „… în prezenţa altor soldaţi!” Şi dacă ceea ce se zice că s-a întâmplat aici, lucru care încă nu e nicidecum demonstrat, s-ar fi petrecut în faţa mai multor soldaţi, ar fi fost vorba de o revoltă. În faţa trupei adunate! Dar uite că dintr-odată se cheamă că a fost un singur martor. Ce-ţi închipui, de fapt, Lindenberg?

Acesta se simţi copleşit. Nu se putea pune cu metodele Hauptwachtmeisterului său, şi chiar dac-ar fi putut-o face, probabil că spiritul său de disciplină desăvârşit l-ar fi împiedicat s-o arate. Străduindu-se să-şi păstreze ţinuta regulamentară, spuse:

— Dar asta nu schimbă cu nimic expresiile pe care le-a folosit Gefreiterul Asch, Herr Hauptwachtmeister.

— Vrei să mă dăscăleşti dumneata pe mine?! se miră

Schulz.

— Nu, Herr Hauptwachtmeister, spuse Unteroffizierul.

Hauptwachtmeisterul bătu din nou cu palma peste raport.

— Urâtă treabă! strigă el mânios. Şi zici că eşti convins că nu te-ai înşelat?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister.

— Vasăzică nu eşti convins că nu te-ai înşelat?

— Nu m-am înşelat, Herr Hauptwachtmeister.

Schulz se ridică şi se îndreptă spre el.

— Lindenberg, spuse el confidenţial, acest Gefreiter Asch e totuşi un soldat foarte bun. N-a fost niciodată aşa. L-ai provocat cumva? Sau n-ai auzit bine? O fi vrut să zică altceva.

— Nu, Herr Hauptwachtmeister.

— Ascultă-mă bine, Lindenberg. Eu nu pun mare preţ pe un asemenea raport. Asta se poate drege în alt mod. Freacă-l, din partea mea, până-i fierbe apa-n cur, până se frânge ca un briceag. Îţi dau cu plăcere o mână de ajutor. Ei, ce spui, Lindenberg? Mai insişti asupra raportului dumitale?

— *Jawohl*, Her Hauptwachtmeister.

— Şi dacă mi-ai face prin asta mie personal un favor?

— Regret, Herr Hauptwachtmeister, spuse neclintit Lindenberg, dar trebuie să insist asupra lui.

— Foarte bine! urlă brusc Spiessul. Din partea mea, dacă ţii morţiş, o să analizăm şiai îndeaproape acest caz. Dar vai de capul dumitale dacă raportul nu este exact în toate amănuntele. Şi acum, dispari şi cară-i încoace pe Kowalski şi pe Asch. Însă iute!

Lindenberg salută exemplar, ca de obicei, şi dispăru în pas alergător.

Hauptwachtmeisterul Schulz se îndreptă furios spre telefon. Frost, Unteroffizierul conţopist, care-l privea captivat, ştia foarte bine de ce Spiessul căuta să evite

acest raport. Nu şi-l putea permite, dintr-un motiv foarte precis. Şi Frost era ferm convins că Schulz va cere acum legătura cu înregistratorul unităţii.

— Dă-mi, te rog, comandamentul, spuse Schulz în receptor. Pe înregistrator, Oberwachtmeisterul Köhler. Aici Schulz, bateria a 3-a. Ascultă, Köhler. Am înaintat acum câteva zile comandantului nişte propuneri de avansare pentru Unteroffizier. Da, de alea vorbesc. Pot să le iau înapoi? La Major în mapă? Păi scoate-le, pur şi simplu! mai trebuie să fac unele corecturi. Nu se mai poate? Le-a văzut deja Majorul? Le-a şi semnat? Ce porcărie, Köhler. Tocmai în momentul cel mai nepotrivit. Dar o să îndrept eu situaţia.

Schulz aşează încet receptorul în furcă. Asta se chema o pană. Se lăsă să cadă în scaunul său comod şi privi gânditor şi încordat tăblia biroului. Acolo stătea încă provocatoare acea formă din plumb şi oţel, care fusese cândva un glonţ şi pe care cineva îl trăsese dintr-o puşcă de calibrul 98. Dar cine? Şi asupra cui? Problemele veneau aici pe bandă rulantă!

Unteroffizierul Lindenberg apăru din nou şi raportă că Obergefreiterul Kowalski şi Gefreiterul Asch aşteptau pe coridor.

— Mai întâi Kowalski! porunci Hauptwachtmeisterul.

Şi după ce Kowalski intră în încăpere, cu un rânjet prevenitor, Schulz îl întrebă fără alte introduceri:

— L-ai auzit dumneata pe Gefreiterul Asch să-l fi numit pe Unteroffizierul Lindenberg „gardian” şi „posesor de sclavi”?

— Nu, Herr Hauptwachtmeister, spuse Obergefreiterul Kowalski cu blândeţe.

— Dar ai fost de faţă, Obergefreiter Kowalski! strigă Lindenberg.

— La ce să fi fost de faţă? i-o întoarse Kowalski.

— Azi de dimineaţă, la dormitor!

— Nu te amesteca neîntrebat, Lindenberg! îl mustră

Schulz cu asprime. Evoluţia discuţiei îi cădea foarte bine. Era cu totul după pofta inimii lui. Îi făcea bine să vadă cum Lindenberg îşi pierdea stăpânirea de sine şi cum se schimba la faţă.

— Aşadar, cum a fost, dragul meu Kowalski? îl întrebă Spiessul pe Obergefreiter. Zici că n-ai auzit nimic de genul ăsta?

Obergefreiterul rânjea cuceritor.

— N-am auzit absolut nimic, Herr Hauptwachtmeister. În orice caz nu cunosc amănunte. Unteroffizierul s-a întreţinut aprins cu Gefreiterul Asch, desigur, dar despre ce anume, nu ştiu. Doar n-o să mă amestec în discuţiile altora.

— Şi totuşi trebuie să fi auzit! strigă Lindenberg cu o voce spartă.

— De ce trebuie, Herr Unteroffizier?

Vocea lui Lindenberg începu să se sufoce; gâlgâia şi pufnea.

— Mincinos infam!

— Herr Unteroffizier Lindenberg! strigă tăios Hauptwachtmeisterul. Îţi interzic orice fel de injurii în prezenţa mea. Ţi-ai pierdut întreaga stăpânire de sine, omule! Eşti cumva bolnav?

— Herr Hauptwachtmeister, eu trebuie să vă rog. Îmi permit să…

— Numai eu conduc cercetările aici, Herr Unteroffizier Lindenberg. Îţi interzic orice amestec. Unde îţi e disciplina? Eşti cu totul alt om! Treci imediat în camera dumitale, Herr Unteroffizier Lindenberg, şi aşteaptă acolo noile mele ordine.

Lindenberg ieşi ţeapăn. Hauptwachtmeisterul privi în urma lui cu o satisfacţie de nedescris. Consideră că a obţinut o imensă victorie. Înclină scurt din cap, mulţumit.

— Dragul meu Kowalski, i se adresă Obergefreiterului, care stătea lângă el, ascultând cu atenţie. Mărturiile dumitale îmi sunt de mare preţ. Eşti

dispus să le repeţi oricând va fi necesar?

— Desigur, Herr Hauptwachtmeister.

— Bine, dragul meu. Atunci eşti liber, deocamdată. Dar rămâi prin preajmă, că s-ar putea să mai am nevoie de dumneata. Să vină Gefreiterul Asch.

— Apropie-te, Asch, spuse Hauptwachtmeisterul şi-l privi cu îngăduinţă. Am aici un raport înaintat de Unteroffizierul Lindenberg. Cunoşti conţinutul? Prea bine. Lindenberg afirmă aici că l-ai fi numit „gardian” şi chiar „posesor de sclavi”. Ce ai de spus?

— E adevărat, Herr Hauptwachtmeister, replică Asch cu o falsă amabilitate.

Schulz tresări.

— Ce-i adevărat?

— L-am numit pe Unteroffizierul Lindenberg „gardian” şi „posesor de sclavi”. Asta şi e!

— Aud bine ce-aud? întrebă Schulz, buimăcit peste măsură. Doar nu vorbeşti serios?

— Ba da, spuse Asch, vorbesc serios. Asta-i adevărul.

— Te previn, Asch!

— De ce anume? în mine n-are să tragă nimeni.

— Ce?

— Dar când se va trage din nou asupra dumneavoastră, data viitoare, şi se pare că nu va trebui să aşteptaţi prea mult până atunci, e posibil ca trăgătorul să ochească mai bine. Doar nu-i atât de greu să fiţi nimerit. Sunteţi foarte bun de ţintă. Ce aveţi? Vă e rău? Dacă aş fi în locul dumneavoastră, mi-ar fi rău mai des. M-aş umple de greaţă la propria mea vedere.

Hauptwachtmeisterul Schulz se ridică şi întinse braţele, de parcă ar fi vrut să arunce un blestem.

— Eşti arestat, spuse el.

Şi sună aproape ceremonios.

Hauptmannul Derna, care tocmai îşi bea în locuinţa sa personală o „Schalerl Kaffee”, ceea ce însemna cinci ceşti pline-ochi, se uită nervos la ceas.

— Încă nu mi-a venit maşina?

Văduva Behrends, la care locuia, o doamnă între două vârste şi bine conservată, îl linişti.

— Maşina e întotdeauna punctuală. Vine peste patru minute, e abia nouă fără un sfert.

— Cinci minute înainte de termenul fixat, asta va să zică punctualitate de soldat, spuse Hauptmannul Derna.

Această zicală, de origine nord-germanică, ca să nu spună de-a dreptul prusacă, o agăţase de undeva şi o ţinuse minte. Îi plăcuse mai cu seamă rima ei, care îi încânta inima sa romantică.

Hauptmannul Derna stătea nerăbdător la geam şi se uita în stradă. Văduva Behrends, care consola, plină de dăruire, viaţa particulară a fermecătorului bărbat din Ostmark[29], nu vedea cu ochi buni această nelinişte matinală; ar fi preferat s-o vadă la altă vreme şi în altă situaţie.

Însă Derna se vedea confruntat în fiecare dimineaţă cu o nouă zi, care putea aduce probleme. Neplăceri, eşecuri, judecăţi greşite. Nu-i era uşor să se afle în Prusia. Cum e vorba aia de prin zonă? Trebuia „să-şi strângă chingile”, dacă nu voia să bată la ochi într-un mod neplăcut. Corabia ce-i fusese încredinţată trebuia condusă cu abilitate printre stânci; cea mai sigură metodă era să aştepţi o vreme prielnică şi s-o strecori printre ele cu băgare de seamă. Şi să-l eviţi cu un ocol larg pe Majorul Mutră-de-Cartof!

— A venit maşina! spuse Frau Behrends.

Se îndreptă degrabă spre el cu peria de haine, căutând firicele de praf, de păr, sau de puf. Îl perie drăgăstoasă, de la umerii bine vătuiţi până jos, la şoldurile înguste.

Derna nu mai era tocmai tânăr, însă elasticitatea cu care cobora treptele, se îndrepta spre maşina sa de teren

29 „Regiunea de răsărit“ – denumirea oficială a Austriei între 1938 şi 1945 (n.tr.).

şi-l saluta pe şofer era de invidiat. Încercă să-l ocărască pe şofer, însă renunţă, fiindcă, oricum, acesta nu întârziase. În afară de asta, ar fi fost nechibzuit, aproape o tentativă de sinucidere, dacă s-ar fi lăsat antrenat acum într-o discuţie aprigă; omul ar fi devenit nesigur, şi-ar fi pierdut încrederea în sine, l-ar fi cuprins spaima şi ar fi putut provoca vreun accident grav.

— La cazarmă! spuse Hauptmannul Derna. Mai întâi trecem pe la medicul-şef, doctorul Sämig.

— *Jawohl*, Herr Hauptmann, spuse şoferul.

Găsea acest ordin cu totul inutil, pentru că era dat pe acelaşi ton, cu regularitate, în fiecare dimineaţă. Băgă în viteză şi demară. Sus la geam se zărea Frau Behrends; draperia se mişca puternic, de parcă ar fi urmărit să sugereze un salut.

Derna stătea drept ca o lumânare pe locul din dreapta spate al vehiculului. Arăta de parcă ar fi" fost montat acolo. Medicul-şef aştepta deja în faţa casei sale, pe Strasse der SA.

— Bună dimineaţa, Herr Kamerad! strigă Derna, ca în fiecare dimineaţă, inimos.

— Bună dimineaţa, Herr Hauptmann! strigă şi medicul-şef, nu mai puţin inimos.

Apoi se urcă şi se aşeză în stânga lui Derna. Maşina porni imediat mai departe.

Hauptmannul Derna, care se simţise singur aici, în „nordul cel aspru", se străduise să obţină prietenia medicului-şef, ceea ce părea că şi reuşise. Derna, vienezul, care trebuia să se aclimatizeze, lucru ce-i cădea extrem de greu, nu era tratat întocmai ca un egal de camarazii săi Offizieri; doctorul Sämig, medicul-şef, făcea şi el parte, de fapt, dintr-o categorie mai joasă, de soldaţi-Offizieri, deci era în mod clar de gradul doi. O situaţie regretabilă, dar absolut evidentă. Şi astfel cei doi se căutaseră şi se găsiseră.

— E-o zi frumoasă, spuse Derna.

— Atunci n-or să existe decât puţine raporturi pe caz de boală, făcu Sämig.

Maşina de teren părăsi centrul oraşului şi se înscrise pe şoseaua ce ducea la cazarmă. Hauptmannul şi medicul-şef simţiră cât de bine se înţelegeau şi fără a discuta între ei. Şoferul mări viteza, ca să ajungă mai repede la destinaţie. Voia să scape de încărcătura lui, pentru a-şi petrece restul zilei cu spălatul şi îngrijitul maşinii, ceea ce era echivalent cu o picoteală continuă.

Santinela deschise poarta şi lăsă maşina să: treacă necontrolată. Strigă prin fereastră în clădirea corpului de gardă:

— Setul de la a 3-a şi medicul-şef!

După care intră imediat în funcţiune serviciul telefonic de avertizare.

Maşina opri mai întâi în faţa clădirii administrative, pentru a-l debarca pe medicul-şef. Până să-şi ia medicul rămas-bun de la Hauptmannul Derna, deasupra lor se deschise un geam şi îşi tăcu apariţia Luschke, Mutra-de-Cartof.

— Mâncaţa, domnii mei, strigă Majorul Luschke, aşteptând apoi cu răbdare ceea ce avea să se desfăşoare sub ochii lui.

Hauptmannul Derna, care recunoscu imediat că nu se putea să-l salute pe comandant din maşina de teren, adică din poziţia aşezat, se ridică degrabă şi coborî. Abia pe urmă salută, cu privirea ridicată la etajul întâi. Doctorul Sämig făcu la fel.

Majorul Luschke, Mutră-de-Cartof, rânji încântat. Tot mai aştepta, cu un calm total. Nu făcea absolut nimic, doar se uita în jos.

Hauptmannul Derna era vizibil încurcat. Pur şi simplu nu mai ştia ce să facă. Şi doctorului Sämig i se întâmplă acelaşi lucru. Ce să facă? Să salute din nou şi apoi să se îndepărteze, dat fiind că el, comandantul, nu dădea niciun semn că ar intenţiona să converseze cu ei?

Sau să aştepte până ce comandantul, care îi chemase totuşi, îi va elibera?

Pe Luschke cel imprevizibil îl delecta nehotărârea agitată a celor doi soldaţi-Offizieri ai săi. Continuă să tacă şi să privească în jos extrem de interesat.

Atunci, Hauptmannului Derna îi veni o idee, pe care şi-o consideră de-a dreptul prusacă! Raportă simplu:

— Bateria a 3-a – nimic deosebit de raportat.

Luschke, Mutră-de-Cartof, radia de fericire.

— De unde ştiţi asta, Herr Hauptmann? îl întrebă el cu o voce blândă. Aveţi telefon acasă? A fost deja Hauptwachtmeisterul pe la dumneavoastră în dimineaţa asta? Sau aţi fost mai înainte în cazarmă?

— Nu, Herr Major, se bâlbâi Derna, căutând să-şi păstreze ţinuta.

— Ah! strigă Luschke, plin de încântare. Proabil că sunteţi prezicător!

Derna tăcu, copleşit. Îşi dori să-l înghită pământul. Acest Major Luschke era pentru el o veşnică piază rea, o umilire neîncetată, un lanţ nesfârşit de surprize.

— În orice caz, spuse Majorul Luschke, de sus de la fereastră, de data asta v-a venit măcar o idee. E un progres clar. În schimb, bunului medic-şef se pare că i-a pierit piuitul cu totul – ce-ar fi să vă consultaţi pe chestia asta, doctore!

Şi cu asta Mutră-de-Cartof, rânjind cu o suficienţă inimitabilă, părăsi fereastra şi-i lăsă pe cei doi paladini plouaţi în mijlocul curţii. Şoferul, care auzise totul, se hlizea grozav şi fără nicio jenă.

Doctorul Sämig se strădui să rămână demn şi-şi luă corect rămas-bun.

— Vă mulţumesc, Herr Hauptmann, spuse el.

— Cu plăcere, Herr Kamerad, replică Hauptmannul Derna şi încercă să se încline cu inconfundabila eleganţă a vechilor cavalerişti austrieci, ceea ce dedata asta nu-i reuşi pe deplin. Apoi îi ceru şoferului său:

— La baterie!

Şoferul nici nu se gândi să confirme ordinul, nici măcar nu înclină din cap. Consideră că e de prisos. Continuă să se hlizească fără jenă şi abia avu răbdare până ce Derna se urcă din nou, Demară în trombă. Opri cu o zvâcnitură în faţa intrării spre blocul bateriei a 3-a.

— Mulţumesc, dragul meu, spuse Hauptmannul Derna, care între timp îşi regăsise ţinuta.

Aruncă o privire pe cerul de un albastru intens, o altă privire pe gazonul verde strălucitor şi pe aleea proaspăt curăţată. Totul căuta să i se înfăţişeze în cea mai perfectă ordine.

Pe urmă, urcă zglobiu cele câteva trepte, trecu de uşa batantă larg deschisă, peste coridorul pustiu, şi se îndreptă spre birou, Acolo se afla Leutnantul Wedelmann, care duse mâna la bonetă.

— Bună dimineaţa, dragul meu Herr Leutnant Wedelmann! exclamă Derna cu o camaraderie accentuată. Îmi pare bine că vă văd.

— Bună dimineaţa, Herr Hauptmann! spuse Wedelmann, rigid. Pot să vă vorbesc, Herr Hauptmann?

— Desigur, dragul meu. Veniţi la mine, în camera de serviciu. Şi apoi, parcă puţin temător, întrebă: Sper că nu e nimic neplăcut?

— Din păcate, Herr Hauptmann, este, spuse Wedelmann. Îmi pare rău.

Derna nu apucă bine să uite reprezentaţia specială a lui Mutră-de-Cartof, că-l şi cuprinse din nou o stare de indispoziţie. Privi dezamăgit în lumina vie a soarelui care năvălea prin ferestrele coridorului.

— Veniţi, spuse el.

Intrară în birou. Hauptwachtmeisterul îi aştepta deja. Câţiva oameni aflaţi în jur luară poziţie de drepţi.

— Atenţiune! strigă Schulz şi pocni din călcâie. Trâmbiţă cursiv raportul său de dimineaţă. Şi în încheiere spuse: Gefreiterul Asch, arestat!

— Aşa, aşa, spuse Derna, de ochii lumii.

Pescui din buzunarul pantalonului o batistă albă ca zăpada, însă n-o folosi. Privi în jur: Spiessul se proţăpise în faţa lui şi semăna cu un zeu al răzbunării. Unteroffizierul conţopist pândea cu o viclenie devotată, Unteroffizierul Lindenberg stătea din nou ca o statuie; într-un colţ se afla Gefreiterul Asch.

— Aşa, aşa, repetă Hauptmannul Derna.

— Eu vin în aceeaşi problemă, anunţă Leutnantul Wedelmann.

Hauptmannul îşi morfoli nervos batista. Era mai mult decât abătut, era speriat, dar nu voia să recunoască acest lucru. Pentru început, se abţinu de la orice luare de poziţie; aceasta nu i-o impunea doar experienţa, se întâmpla mai cu seamă fiindcă nu-i venea nicio idee.

— Urmaţi-mă, spuse Derna apoi.

Trecu înainte spre camera sa de lucru; Wedelmann şi Schulz i se alăturară. Nimeni nu vorbea.

Hauptmannul aruncă mănuşile pe birou. Îşi scoase apoi boneta şi centura, pe care le înmână Hauptwachtmeisterului. Acesta atârnă cu grijă obiectele încredinţate de cuierele de pe uşa a doua, care era capitonată şi dădea direct pe culoar.

Derna se aşează şi-şi aprinse o ţigară, de la focul pe care Schulz se grăbi zelos să i-l ofere. Leutnantul Wedelmann se postase lângă fereastră şi părea că priveşte afară. În încăpere domnea o linişte apăsătoare.

Hauptmannul Derna îşi dădu seama că de-acum nu mai putea să tacă şi că, în momentul de faţă, era cu neputinţă să pună întrebări.

— Am auzit eu bine adineauri, i se adresă el Hauptwachtmeisterului, sau l-aţi arestat pe Gefreiterul Asch?

Înainte ca Schulz să răspundă, interveni Leutnantul Wedelmann.

— O arestare, spuse el, e o prostie. Ca să aibă loc,

trebuie să existe motive presante sau un ordin fără echivoc. Dar aici nu se îndeplineşte niciuna dintre cele două condiţii. Eu numesc asta depăşirea limitelor autorităţii. Poate fi însă şi privare de libertate.

Hauptwachtmeisterul încercă să protesteze, însă Derna ridică mâna, liniştitor. Îşi şterse în grabă sudoarea ce-i făcuse chipul bonom de om de cafenea să strălucească.

— Dragă Herr Leutnant Wedelmann, spuse el amabil, ştiu să apreciez remarcabilele dumneavoastră cunoştinţe. Dar înainte de a mă folosi de ele, permiteţi-mi, vă rog, să acţionez metodic. Vă rog să-mi relataţi, Hear Hauptwachtmeister, ce anume v-a determinat să recurgeţi la o arestare.

— Bineînţeles că nu e o arestare în toată regula, Herr Hauptmann, aşa, cu cătuşe şi celulă. Gefreiterul Asch se află în cancelarie, fără supraveghere, ca să zic aşa, prin urmare, nu i s-a clintit niciun fir de păr din cap.

— Îmi permit să atrag atenţia, interveni Wedelmann, că, privit din punct de vedere strict juridic, e suficient să fie rostit cuvântul „arestare”. Din acel moment, arestatul se află sub o jurisdicţie radical schimbată şi mai categorică, ca să zic aşa. De pildă, la o încercare de evadare, se poate face uz de armă fără somaţie. Şi nu e deloc necesar ca arestatul să fie legat sau încarcerat.

— Eu, se apără Schulz cu sălbăticie, n-am spus: „Eşti arestat!” Am spus clar: „Voi pune să fii arestat”.

— Nici pentru asta, spuse Wedelmann, nu aveţi nici cel mai mic drept! în plus, Gefreiterul Asch afirmă că i-aţi fi spus fără înconjur: „Eşti arestat!”

— Herr Hauptmann, vru să ştie Sculz, tremurând de furie, cine e crezut mai degrabă? Un Hauptwachtmeister sau un Gefreiter?

— Un grad mai mare în serviciu, spuse Wedelmann aprig, nu trebuie să fie direct proporţional cu însuşiri superioare de caracter.

— Dar, domnii mei! strigă Derna, oprindu-i.

Îşi tampona din nou fruntea, obrajii şi gâtul. Transpira din greu.

— Să amânăm asemenea teorii pentru mai târziu. Sper că înţelegeţi dorinţa mea de a afla, de fapt, ce s-a întâmplat. Aşadar, Herr Hauptwachtmeister, vă rog, pe ce anume se bazează consideraţia dumneavoastră privitoare la eventualitatea punerii problemei arestării Gefreiterului Asch?

— Herr Hauptmann, spuse Spiessul, care reuşea cu greu să-şi înăbuşe furia, nu mai departe de ieri am primit un raport de la Unteroffizierul de serviciu pe bucătărie referitor la indisciplina Gefreiterului Asch. Am considerat acest raport ca fiind neîntemeiat şi l-am respins.

— Ceea ce demonstrează limpede, zise Wedelmann, că nici dumneavoastră nu credeţi în toate câte le susţineţi aici.

— Vă rog, Herr Leutnant Wedelmann! spuse Derna pe un ton de implorare.

Hauptwachtmeisterul Schulz se strădui cu succes să nu ţină seama nici de Wedelmann şi nici de observaţiile sale.

— Raportul Unteroffizierului de serviciu pe bucătărie va fi înaintat. Dar, în afară de asta, există aici un raport al Unteroffizierului Lindenberg. Poftim!

Derna apucă ezitând raportul pe care Hauptwachtmeisterul i-l pusese pe masă. Îl citi fără tragere de inimă.

— Aha! făcu el apoi.

— Aici trebuie însă menţionat, explică Wedelmann, că pretinsul martor principal, Obergefreiterul Kowalski, n-a auzit nimic, dar absolut nimic din ceea ce Unteroffizierul Lindenberg susţine, conform raportului său, că ar fi auzit.

— Obergefreiterul Kowalski e o lichea, spuse Hauptwachtmeisterul, în schimb, Unteroffizierul Lindenberg e cel mai bun Unteroffizier al bateriei, dacă nu

chiar al regimentului. Pentru el bag mâna în foc. E absolut de încredere.

— E un individ încăpăţânat, ripostă Wedelmann, nu e în stare să privească mai departe de următorul regulament. Arc ochelari de cal. Se împiedică de orice fleac.

— Asta poate fi părerea lui Herr Leutnant, spuse Hauptwachtmeisterul, supărat. Şi pentru noi, Unteroffizierii, e interesant de ştiut cum gândeşte un Leutnant despre noi.

— Vă rog foarte mult! făcu Derna cu voce aspră, şi reuşi cu măiestrie să arate clar pe cine simţea el nevoia să „roage foarte mult”.

— Herr Hauptmann, spuse Schulz, cel mai important e însă faptul că Gefreiterul Asch nu neagă deloc că ar fi folosit expresii precum „gardian” şi „posesor de sclavi”.

— Herr Hauptmann, spuse şi Leutnantul Wedelmann, Gefreiterul Asch nu e în fond deloc răspunzător de ceea ce se zice că ar fi spus sau a spus cu adevărat. A fost provocat, a fost provocat la sânge. Acum reacţionează ca un taur, iar o anumită categorie de instructori reprezintă pentru el capa roşie. Ar trebui lăsat în pace, şi treaba s-ar rezolva de la sine. Pur şi simplu n-ar trebui luat la cunoştinţă! Aş dori să merg chiar până acolo, încât să spun: în acest moment, Asch, pur şi simplu, nu e responsabil.

— Aha! tăcu Hauptmannul Derna, aiurit.

— Pot să-l chem înăuntru, propuse Spiessul. Atunci, Herr Hauptmann poate constata singur dacă e nebun sau nu.

— Eu nu v-aş sfătui, spuse Wedelmann cu o gravitate neobişnuită.

— Eu da, spuse Hauptwachtmeisterul.

Derna îşi frângea degetele, nervos. Făcu ţigara ferfeniţă, îşi luă alta şi o aprinse.

— Mie tot nu mi-o clar, zise el, de ce Gefreiterul Asch

trebuie să fie arestat din cauza acestui raport.

— Şi încă nu e totul, Herr Hauptmann. Individul ăsta a tras ieri asupra mea.

Wedelmann deveni extrem de dur:

— Vorbiţi prostii, Hauptwachtmeister.

Speriat, Derna lăsă să-i cadă ţigara abia aprinsă, de parcă i-ar fi ars zdravăn degetele. Bobiţa de jar îşi croi drum în adâncime şi începu să miroasă a lac ars. Însă nimeni nu observă.

— Ce spuneţi? vru să ştie Derna. A tras asupra dumneavoastră? Şi eu aflu abia acum? Cum e cu putinţă? De unde avea muniţia?

— Se vede treaba că n-aţi dormit bine, spuse Wedelmann cu dispreţ către Schulz.

— Mai bine decât dumneavoastră, Herr Leutnant, făcu acesta, obraznic. De la mine n-a plecat nicio fetiţă la ora opt dimineaţa.

— Aţi înnebunit, pesemne! strigă Wedelmann.

— Ştiu foarte bine ce spun! strigă, la rândul lui, Schulz, nestăpânit. Vă amintesc doar ceea ce v-aţi permis să faceţi în noaptea de miercuri spre joi, Herr Leutnant.

— Linişte!

Derna încercă să urle cu toată forţa; croncănea pe tonuri înalte şi false. I se întâmpla una ca asta pentru prima oară. Mai întâi faptul îl nedumeri, apoi se miră peste măsură. Privi chipurile surprinse care-l fixau.

— Domnii mei, spuse Hauptmannul Derna, trebuie să vă rog să vă păstraţi cumpătul. Am multă înţelegere pentru temperamentul dumneavoastră, dar trebuie să-mi permiteţi să-mi formez propriul meu verdict. Până acum nu ştiu nimic, dar absolut nimic. Lăsaţi-mă, aşadar, să procedez metodic. Ce-ar fi să-l aducem încoace pe Gefreiterul Asch?

Derna aşteptă proteste, însă acestea nu veniră. Wedelmann se întorsese indignat şi privea pe geam. Lui Schulz, această evoluţie nu putea decât să-i convină. Se

îndreptă spre uşă, o deschise şi strigă:

— Gefreiter Asch, la comandant!

Gefreiterul Asch păşi în biroul de lucru al comandantului bateriei. Stătea cu pleoapele plecate. Faptul că Wedelmann îi evită privirea i se păru normal. Normal i se păru şi că Spiessul arăta de parcă ar fi vrut să-l sfâşie. Apoi îi aruncă o căutătură Hauptmannului Derna.

— Gefreiter Asch, spuse Derna, în faţa mea se află un raport al Unteroffizierului Lindenberg. Îi cunoşti conţinutul?

— Conţinutul e exact, spuse Asch. Dacă se doreşte, sunt dispus să-l explic mai îndeaproape.

— Răspunde numai la ceea ce eşti întrebat, făcu Spiessul cu severitate.

— Cine întreabă, de fapt? vru să ştie Asch. Dumneavoastră sau Herr Hauptmann?

— Aici eu întreb, spuse Derna, cu oarecare mândrie. Şi te întreb dacă recunoşti că ai tras asupra lui Herr Hauptwachtmeister.

— Cine afirmă asta, spuse Asch, a scos afirmaţia din burtă.

— Vrei să negi? se burzului Schulz ameninţător. Ai obrăznicia de a mă face să par un mincinos aici, sub ochii şefului meu?

— Asta n-are nimic de-a face cu obrăznicia.

— De unde ştii tu, de fapt, că s-a tras?

Schulz preluă el toată operaţiunea. Derna nici nu apucă să protesteze. Wedelmann însă nici nu se gândi la protest, el prevedea mari probleme pentru Schulz şi i le dorea din toată inima.

— Aşadar, de unde ştii?

— Întreaga baterie ştie. S-a răspândit vestea imediat.

— Şi de unde ştii că s-a tras asupra mea?

— Eraţi doar singurul care se afla pe direcţia de tragere. Şi în afară de asta, găsesc că e absolut normal. Aproape toţi membrii bateriei sunt de părerea mea. Şi nu

puţini şi-au exprimat, la fel ca şi mine, nădejdea că data viitoare puşcaşul va ochi mai bine.

— Vasăzică vreţi crimă curată!

— Nu chiar, spuse Asch. Lăsând la o parte faptul că asta n-ar fi deloc crimă, ci un fel de legitimă apărare, noi nu vrem să fiţi lovit, ci doar să vă înspăimântăm. Pentru că trebuie să vă ia frica la gândul că sunteţi într-atât de urat de oameni, încât unul cutează chiar să şi tragă asupra dumneavoastră, că sunt mulţi care găsesc acest lucru absolut normal, ba unii, şi nu puţini la număr, se şi bucură.

— Aţi auzit şi dumneavoastră, Herr Hauptmann! strigă Schulz, clocotind de furie. Asta e o bandă de ucigaşi!

— Suntem cel mult un produs al educaţiei dumneavoastră, spuse Asch. Asta ar trebui, în sfârşit, să vă pună pe gânduri! Trageţi o învăţătură de minte din asta. Ar merita.

— Destul! strigă Hauptmannul Derna. E mai mult decât de ajuns.

Mâinile îi tremurau. Era leoarcă de sudoare pe faţă şi nici nu se gândea s-o şteargă. Vedea ca prin ceaţă. Se simţea peste măsură de epuizat.

— Du-te afară, Gefreiter Asch! spuse Wedelmann.

Asch îl privi scurt şi gânditor pe Leutnant, apoi părăsi încăperea, în aparenţă calm. Se rezemă de un perete. Se simţea jalnic. Dar zâmbi.

— O situaţie imposibilă, spuse Derna slab. O situaţie cu totul şi cu totul imposibilă.

— Eu propun un raport la obiect, spuse Hauptwachtmeisterul.

— Prostii, făcu Leutnantul Wedelmann. Pentru aşa ceva nu ajunge materialul.

— Numai ce a spus despre tragere, afirmă Schulz, e suficient pentru a-l aduce în faţa unei Curţi Marţiale.

— Nu e deloc suficient, spuse Wedelmann. Am ascultat cu atenţie. N-a făcut nici o singură afirmaţie, ca să nu mai vorbim de mărturisire. N-a formulat decât ipoteze,

consideraţii, dorinţe.

— O situaţie cu totul imposibilă, spuse din nou Hauptmannul Derna.

Rămăsese perplex, şi nici măcar nu-şi mai dădea osteneala s-o ascundă.

— Ar fi recomandabil, Herr Hauptmann, să se ţină cont cine a creat situaţia de faţă.

— Cine altcineva decât Asch! strigă Schulz, acuzator.

— Nu sunt de părerea dumneavoastră, spuse Wedelmann tăios. Vina nu ea lui Asch.

Poate a mea!

— N-o să vă vină a crede, Hauptwachtmeister, dar de data asta aveţi dreptate.

Hauptmannul Derna clătină din cap şi spuse:

— O situaţie nemaipomenit de jenantă. Şi pe acest Asch l-am propus pentru Unteroffizier.

Wedelmann gustă ştirea ca pe o noutate de gradul întâi.

— Asta-i colosal. Cine a fost cu ideea?

— Eu, spuse încet Hauptwachtmeisterul.

Wedelmann izbucni într-un râs nestăpânit. Coşul pieptului îi tresălta şi vocea sa puternică umplea camera. Râse până îi dădură lacrimile. Apoi se ţinu de coaste şi gemu de încântare.

— Asta-i cea mai bună poantă pe care am auzit-o vreodată în viaţa mea, spuse el, icnind.

Derna şi Schulz tăcură şi-l priviră pe Leutnantul fără suflu cu nişte figuri împietrite. Li se părea că au în faţa ochilor un animal fabulos sau un bufon care se dă din greşeală în spectacol într-o societate îndoliată.

— Se vede treaba că ne-am înşelat, spuse Hauptwachtmeisterul. E penibil. Dar acum nu mai trebuie să ţinem cont de asta.

Wedelmann îşi şterse lacrimile din ochi.

— Şi ce se-ntâmplă dacă propunerea de avansare a fost deja semnată şi, prin urmare, aprobată de

comandantul subunităţii? Ce se-ntâmplă dacă apare chiar pe ordinul de zi?

— Atunci trebuie derulat procesul înapoi.

— În cazul ăsta, se pare că nu-l cunoaşteţi pe comandant. Majorul Luschke nu face una ca asta, preciza Wedelmann.

— Dar e vorba despre un soldat care e dereglat mintal, interveni Schulz cu încăpăţânare. Doar aţi spus-o şi dumneavoastră personal, Herr Leutnant, că nu mai e responsabil de gesturile sale.

— Asta-i soluţia, spuse Hauptmannul Derna şi păru că se deşteptase dintr-un somn prelung şi sumbru. Exact asta-i soluţia, spuse el cu un zel din ce în ce mai mare.

— Ce să înţeleg de-aici? întrebă Wedelmann, bănuitor.

— Nu e normal ce s-a întâmplat, veţi recunoaşte şi dumneavoastră, spuse Derna vioi. Şi nici prin normele de disciplină în vigoare nu se poate face nimic. Şi dacă ne vom apuca să răspândim tot ce s-a întâmplat, se va lăsa cu un scandal monstru. Dacă însă vom putea demonstra că, în cazul acestui Asch, e vorba de o dereglare mintală…

— Herr Hauptmann, îl preveni Wedelmann.

— … de o dereglare mintală trecătoare, unică, vasăzică de o deraiere justificată – dacă putem demonstra asta, am ieşit cu bine din toată tărăşenia.

— Cum îşi imaginează Herr Hauptmann aşa ceva?

— Păi, foarte simplu!

Derna radia de emoţie. În sfârşit vedea o lumină în zare. Şi descoperirea asta o găsea genială.

— Vedeţi, dumneavoastră, domnii mei, spuse el grozav de încântat, mă pot lăuda că sunt prieten în cel mai bun stil camaraderesc cu domnul Stabsartzt[30], doctorul Sämig. Am să-l rog efectiv să-l vadă mai de-aproape pe Gefreiterul Asch, să-l consulte amănunţit şi să-l trateze

30 Căpitan din serviciul medical (n.tr.).

medical. Nu mă contraziceţi, domnii mei. Asta e cea mai bună soluţie. Şi cercetările noastre stau liniştite până ce vom avea rezultatul medicului-şef. Ei, ce spuneţi?

Leutnantul şi Hauptwachtmeisterul nu ziseră nimic.

— Stimate Herr Hauptmann, spuse medicul-şef la telefon, înainte de a-l vedea pe pacient, bineînţeles că nu pot elabora niciun fel de diagnostic. Pe de altă parte, cazul prezentat de dumneavoastră mă interesează foarte tare în calitatea mea de medic. Fireşte că eu, de fapt, sunt chirurg, însă tratez cu deosebită atenţie manifestările sufleteşti, stimate Herr Hauptmann, care până acum au fost mereu subestimate.

Medicul-şef surâse amabil şi superior în acelaşi timp. Înclină din cap la tot ceea ce Hauptmannul Derna considera de cuviinţă să-i relateze. Înţelegea prea bine despre ce e vorba; bănuise de mult că se vor ivi cazuri oarecum asemănătoare şi era temeinic pregătit pentru ele.

— E de mare importanţă, spuse doctorul Sämig, ca pacientul să nu fie speriat. Recomand un tratament cât mai atent, chiar dacă e greu. Felul ăsta de boală nu trebuie pomenit, nici măcar făcută vreo aluzie la el prin vreo menţionare scrisă în limbaj popular. Pacientul trebuie să fie convins de faptul că aici nu e vorba decât de o consultaţie absolut normală, din partea mea, pentru a vedea dacă e apt de detenţie sau dacă nu are boli venerice.

Medicul-şef zâmbi larg. Lăsă să se întrevadă că pentru el constituia o onoare faptul de a-i putea fi de folos Hauptmannului Derna cu cunoştinţele sale medicale, şi spuse fără înconjur că era un fel de plăcere, ca prin intermediul celor mai noi cuceriri ale medicinei, să poată vindeca un caz atât de deosebit sau cel puţin să-i stabilească un diagnostic desăvârşit.

— Aşa că, vă rog să mi-l trimiteţi pe pacient – îl cheamă Asch, nu?

Sämig puse receptorul cu grijă în furcă, aproape cu tandreţe. Se bucura sincer. Şi considera că e îndreptăţit s-

o facă: în sfârşit putea întrerupe enervantul şi obositorul curs al unei zile, arătând ceea ce ştia el de fapt. Poate că atunci generalul-medic avea să se intereseze de munca lui şi avea să-i încredinţeze pe mai departe sarcini onorabile.

Doctorul Sämig era medic de trupă, repartizat la Artilerie. Şi medic de trupă fusese dintotdeauna. Primele sale cunoştinţe chirurgicale le acumulase în fragedă tinereţe, în ultimele luni ale războiului mondial; tăia oase cu sau fără anestezie (se întâmpla în perioadele în care fesele din hârtie şi medicamentele constituiau raritäţi), cu mai mult sau mai puţin succes vizibil. După război studie medicina până la capăt, deveni medic asistent pe undeva, şi avu mereu ghinionul să dea peste superiori incapabili să-i recunoască adevăratele calităţi. Apoi se prezentă la armată şi-l admiseră. Deveni medic de trupă, şi asta rămase.

Sämig îl chemă prin sonerie pe plutonierul sanitar.

— E liberă rezerva de izolare?

— *Jawohl*, spuse plutonierul sanitar, celula e liberă.

— În curând va fi ocupată, Feldwebel, anunţă medicul-şef. Te rog, pregăteşte totul. Fişă specială. În rest, consultaţia obişnuită: înălţime, greutate, temperatură, puls, urină. Pacientul se numeşte Asch, e Gefreiter la bateria a 3-a.

— *Jawohl*, spuse plutonierul sanitar şi se retrase, pentru a transmite toate ordinele mai departe unui alt Unteroffizier sanitar.

Sämig se ridică şi trecu la dulapul cu cărţi. Privi cu oarecare milă manualele de chirurgie care se aflau în colţul din stânga, sus. Nu le mai cunoştea şi nu le mai aprecia valoarea, le depăşise, cu toate că niciodată nu-i fusese îngăduit, în ciuda mai multor încercări, să-şi exercite serviciul în cadrul unui spital militar. Era şi rămânea un medic de trupă.

Acest lucru îl apăsa, şi o recunoştea deschis, pentru că fusese întotdeauna conştient de adevărata sa valoare. Şi

serviciul zilnic la trupă îi repugna: să dai primul-ajutor, să prescrii pastile, să te uiţi în fundul oamenilor, să-i prescrii la lazaret pe cei cu boli venerice – grozav de plictisitor.

Mai apoi, stârnit de discuţiile de prin cazinouri, încercase să dea serviciului sanitar forme milităroase. Sticlele de urină urmau să fie aliniate, cei bolnavi şi internaţi să fie tunşi regulamentar, lucru care se verifica strict, iar în toate încăperile, pe culoar şi în toaletă atârnau programe de reglementare a serviciului. În final, instalase într-o cameră separată chiar şi o rezervă de izolare, zăbrelită şi cu o uşă prevăzută cu zăvor dublu. Toate astea erau bune şi frumoase, se puteau folosi la rapoartele de jos în sus, dar, până la urmă, ajunseseră să funcţioneze singure şi deveniseră un domeniu al plutonierului sanitar.

Sämig, care stătea în faţa dulapului său cu cărţi şi care înlătură cu un zâmbet resemnat toate aceste amintiri, puse mâna pe două volume cât toate zilele. Le cără la biroul său şi le privi scurt, într-un fel ce putea trece drept tandreţe. Pe coperta primei cărţi scria: *Psihanaliză aplicată*, pe cea de-a doua: *Elemente de bază ale psihologiei individului*.

Asta era! Asta era ceea ce-l exaspera. Nu-l lăsau să fie chirurg; nu voia să vadă doar organe bărbăteşti în cantităţi masive, ci tindea să fie mai mult decât în aparenţă. Psihanaliza îl determinase, O ştiinţă relativ nouă, care în Germania era privită îndeobşte cu dispreţ şi care, în afară de asta, se părea că fusese inventată şi apoi dezvoltată de către un jidan – „Cum îl chema pe individ? Freud!” – ceea ce desigur că nu putea fi adevărat.

Sämig îşi deschise cărţile. Nu era un adept convins al teoriei „instinctului şi patimii”, mai degrabă considera drept autentică ceea ce numea el „psihologia complexă”, lărgită prin teoriile rasiste. El însuşi, tinzând spre. recunoaşterea teoriilor sale, elaborase Testul Sämig, experimentându-l u grijă pe bolnavii din secţia lui, cu succesul fără echivoc, pe care aproape toţi subiecţii îl

confirmaseră, de a se supune mai mult din raţiune decât din instinct.

Însă toate încercările de acest fel nu fuseseră decât nişte etape premergătoare. Până acum îi lipsise tocmai cazul pe care să-l lecuiască exclusiv prin psihanaliză. Poate că acest Asch îi oferea, în sfârşit, ocazia. Se gândea la el cu bucurie, şi nu fără emoţii.

Pe Sämig îl cuprinse o uşoară frenezie. Se ridică, părăsi camera de lucru, ieşi pe culoarul secţiei şi se îndreptă spre rezerva de izolare. Aici pacientul şedea pe pat, şi un Unteroffizier sanitar număra bătăile pulsului.

— Vasăzică dumneata eşti Gefreiterul Asch, spuse medicul-şef şi-şi privi pacientul cu un viu interes.

— Ce-i cu mine aici? întrebă Asch. Sunt sănătos.

Doctorul Sämig zâmbi cuceritor. Înregistră: arc nevoie de autoritate; urmează a se constata dacă e exagerată.

— Se pare că nimeni nu-i cu desăvârşire sănătos, spuse el. Şi un consult nu strică nimănui.

— De ce nu consultaţi corpul subofiţeresc? întrebă Asch.

Doctorul Sämig înregistră: sentimente de ură abia înăbuşite.

Spuse prietenos:

— Toate la timpul lor. Deocamdată e rândul dumitale.

Îl întrebă pe Unteroffizierul sanitar:

— Pulsul măsurat? Normal? Bine, notaţi-l. Şi pe urmă lăsaţi-ne, vă rog, singuri.

Unteroffizierul sanitar îşi notă datele pe fişă, pe care o înmână medicului-şef. După aceea se retrase.

Doctorul Sämig cercetă fişa temeinic. Pentru oricine altcineva, aceste date erau obişnuite, pentru el reprezentau mărturii relevante. El trebuia să tragă concluzii asupra capacităţii psihice pornind de la constituţia corporală. Piticii sufereau din greu de complexe de inferioritate, uriaşii de sentimente de superioritate,

oamenii slabi erau duri, cei graşi, flegmatici. Toate astea constituiau doar noţiuni de bază, dar în orice caz prime etape clare ale unei clasificări.

— Întinde-te liniştit pe pat, cât eşti de lung, îi spuse medicul-şef, încurajator. Fă-te comod, relaxează-te, nu te gândi la nimic.

— Herr Stabsarzt, spuse Gefreiterul Asch, dacă ţineţi neapărat să dorm aici, eu nu am absolut nimic împotrivă. Dar nu-mi place să se uite între timp cineva la mine.

Sämig surâse netulburat. Neobişnuitul caz care se afla în faţa lui îi provocase o stare totală de încântare. Era alt om.

— Mai întâi să stăm puţin de vorbă, spuse el. De dormit putem dormi mai încolo?

— Noi? întrebă Asch neîncrezător. Şi dumneavoastră vreţi să dormiţi?

Surâsul lui Sämig îngheţă; se strădui să nu-l lase să se şteargă cu totul. Înregistră în grabă: peste măsură de aprig, fantezie stăpânită de imagini nu prea curate, motiv pentru care nu reiese dacă starea e permanentă; nu sunt excluse sentimente compensate de inferioritate. Aceste constatări îl dinamizară din nou. Cazul părea să fie mai interesant decât bănuise.

— Eşti un pezevenghi, spuse el, şi consideră asta drept cea mai iscusită provocare. Ceea ce mă surprinde.

— Şi dumneavoastră mă surprindeţi, spuse Asch.

Şi, ca în toate câte le spunea, nu se putea desluşi ce fel de sentimente îl stăpâneau. Însă cuvintele sale păreau aspre, iar ironia lui era seacă.

— Conform tuturor caracterizărilor, dumneavoastră, Herr Stabsarzt, treceţi drept un om care se încăpăţânează să-i noteze pe toţi ca fiind sănătoşi, spaima chiulangiilor, coşmar pentru cei bolnavi. Cred că porecla dumneavoastră este Zornăie-Oase!

— Aşa, făcu Sämig, nu prea încântat.

— Unii vă mai zic şi Taie-Creier. De ce-or spune aşa,

nu ştiu. Până acum îmi păreţi mai degrabă inofensiv.

Doctorul Sämig tăcu, năucit. Pacientul său ţinea aici discursuri care aproape că aduceau atingere onoarei. Curate provocări, la care, în mod normal, ar fi răspuns printr-o aruncare afară. Dar se dumeri la timp că aici, în acest şir al gândurilor, trebuia căutat focarul bolii, fapt ce nu avea voie să-i scape.

— Dragă prietene, întrebă el, suferi cumva de dureri mari de cap?

— Nu, spuse Asch. Dumneavoastră?

Medicul-şef se prefăcu cu greu că nu aude întrebarea. Nu voia să se oprească la nişte lupte fără rezultat în avanposturi, ci căuta să pătrundă, pe căi ocolite, până în miezul, în inima problemei. Recapitulă încă o dată tot ceea ce aflase despre Asch: complex nemăsurat de superioritate faţă de şefi, manifestat printr-o indisciplină absurdă; tendinţă de înlăturare a oricăror îngrădiri. Instinct spiritual distructiv? Sensibil la victorii aparente? Respingere ca urmare a unor complexe deocamdată nedesluşite, sufletul ca teren de bătălie, obsesie impulsivă.

— Oi fi avut o copilărie grea, spuse medicul-şef sugestiv. Mâncarea era puţină, spaţiul în care trebuia să trăieşti, strâmt. Mai simţi şi acum răceala podelei de piatră şi goliciunea stomacului. Mai ai încă în faţa ochilor imaginea copilului din vecini, care înfuleca o pâinişoară proaspătă cu miere şi dumitale nu-ţi dădea niciun pic. În nopţile lungi stăteai treaz, vântul urla şi dumneata te făceai mic, pentru că patul era prea scurt. Mama dumitale plângea mult, tatăl dumitale te bătea.

— Ei, nu! îl contrazise Asch. Mie nu mi-a lipsit nimic în tinereţe. Nu eram bogaţi, dar eram înstăriţi. Odată, de Crăciun, m-am îndopat fără măsură, şi astea sunt singurele dureri de stomac de care-mi amintesc. Pe mama n-am văzut-o niciodată plângând, şi tata nu m-a bătut niciodată. De fapt, ce e cu prostiile astea?

— Calm, calm, spuse doctorul Sämig, devenind el însuşi neliniştit. Întrebările mele nu sunt puse aiurea. Boli în aparenţă minore ale copilăriei sunt foarte adesea stadiile incipiente ale unor boli grave, ce izbucnesc brusc la oameni care se cred perfect sănătoşi.

— În tinereţea mea, continuă Asch, n-am avut boli semnificative. Mi-am scrântit odată piciorul la scăldat, pe când aveam unşpe ani. Asta a fost tot.

— Asemenea boli, spuse Sämig, nu prea mă interesează, iar bolile exterioare, cum ar fi scrântirea unui picior, chiar deloc. Rămâi întins, liniştit. Povesteşte-mi despre alte lucruri. Ai avut vreodată un prieten care te-a dezamăgit peste măsură, care te-a trădat, poate, care ţi-a adus chiar pagube? Nu? Te-ai aflat cumva vreodată într-o situaţie care să te înspăimânte, ai fost cumva singur într-o cameră întunecoasă, noaptea în pădure, în pericol de moarte pe un lac? Nici? Ai văzut vreodată ceva care te-a tulburat îngrozitor, de pildă, oameni care se băteau până la sânge, pe unul care a nimerit sub o maşină şi a fost strivit, doi oameni care, în mod surprinzător, sub ochii dumitale, se… ei, ştii dumneata? Nici asta? Ai simţit vreodată nevoia să agresezi pe cineva, să-l constrângi, să-l omori?

— Da, spuse Gefreiterul Asch.

— Ei, în sfârşit! Povesteşte-mi. Cu mine poţi fi foarte sincer. Eu sunt medic. Când ai simţit nevoia să agresezi pe cineva?

— Acum, spuse Asch.

Doctorul Sämig se îndreptă puţin şi se trase înapoi cu scaunul pe care şedea, holbându-se cu ochii săi de un albastru palid. Îşi strânse pumnii, dar fără forţă.

— Nu vorbi prostii, spuse el, încet.

— Atunci ce-i cu prostiile pe care sunt nevoit să le ascult eu aici? întrebă Asch, provocator.

— Vreau să te consult.

— M-aţi consultat, îl încontră Asch. Temperatura mea e normală, inima bate regulat, scaunul e bun. N-am nici

boli venerice, nici platfus. Urina mea n-are sedimente, n-am polipi şi nici varice. Şi creierul îmi funcţionează. N-am cine ştie ce complexe şi nici nevrotic nu sunt. Sunt absolut normal. Daţi dispoziţie să fiu eliberat, Herr Stabsarzt.

Doctorul Sämig se ridică, ţeapăn.

— Doar eu răspund de pacienţii mei. Dacă eşti bolnav sau nu, eu *hotărăsc*.

— Şi de ce mă aflu aici, într-o celulă, izolat? întrebă Asch.

— Asta nu e o celulă, e o rezervă de izolare. Aici sunt cazaţi bolnavii care trebuie trataţi în mod deosebit, sau cei care suferă de o boală contagioasă.

— Vreţi cumva să spuneţi, Herr Stabsarzt, că eu aş suferi de-o boală contagioasă?

— Ajunge şi numai bănuiala.

— Herr Stabsarzt, spuse Asch cu gravitate, vă atrag atenţia că am să mă plâng de comportamentul dumneavoastră. Vă cer să-mi daţi cerneală şi hârtie. Am să mă plâng de privare de libertate. În afară de asta, insist să scrieţi imediat primul dumneavoastră diagnostic sau pe cel provizoriu, cu o explicare amănunţită a motivului pentru care m-aţi adus în rezerva de izolare. Şi mai cer ca din această clipă să mă consulte alt medici

Doctorul Sämig se sperie.

— Stai liniştit, vorbi el cu greu, stai liniştit. Se pare că ai febră. Am să-ţi dau un sfat bun: deocamdată dormi. După aceea am să vin din nou. Mai vedem noi pe urmă.

Gefreiterul Asch stătea întins în patul rezervei de izolare şi privea în tavan. Nu putea să doarmă. Mâncarea zăcea neatinsă pe un taburet. Afară, în faţa zăbrelelor largi ale ferestrei deschise, ardea mut şi dogoritor soarele după-amiezii.

Asch stătea într-o cameră mobilată primitiv, într-un decor impersonal. Vopseaua era de un alb murdar şi pătat. Patul, taburetele, somiera, scaunul, masa, peretele – toate odinioară albe, erau acum murdare, mânjite.

— Ei, cum e cu bătălia? vru să ştie o voce plăcută de la geam.

Era Obergefreiterul Kowalski, care-şi vârî capul printre zăbrelele largi ale grilajului.

Asch se ridică.

— Deocamdată indecisă, spuse el. Vii să mă compătimeşti sau să mă îmbărbătezi?

— Vreau să-ţi aduc ceva de mâncare, anunţă Kowalski.

Gefreiterul clătină din cap.

— Am intrat în greva foamei.

— Tocmai de-aia! Exact ce-ţi trebuie. Oficial, te afli în greva foamei – ăsta e un nou scandal ameninţător, care o să-i înmoaie pe câţiva mai mult decât până acum; Neoficial însă, eu am grijă de tine. Ce vrei? Caltaboş, şuncă ori salam?

— Mi-e totuna, spuse Asch.

— I-auzi! făcu Kowalski, uluit. Nu prea pari încântat.

— Încep să mă cam satur de toată tărăşenia, spuse Asch. La urma urmei, toate astea sunt tot atât de plictisitoare ca şi regulile mecanice după care tragi chiulul de la program. Întreg sistemul e putred. Un caz fără speranţă.

— Şi asta te descurajează?

— Mă oboseşte.

— Pe mine, nu. Ştii ce fac eu? spuse Kowalski, rânjind cu subînţeles. Îmi curăţ arma la magazie. În ultimă instanţă mai avem încă cinci gloanţe de rezervă.

— Aruncă-le-n budă, recomandă Asch, fără interes. Nu ne-ar ajuta cu nimic. Acest soi de oameni e închistat rău. Ce nu intră în zoaiele lor nu există. Dar dacă nimic nu se va schimba, şi încă radical, o să pierdem mai mult decât încrederea – o să ajungem să ne urâm. Şi cu asta n-ai cum să ţii la un loc o armată.

— Caută şi dormi liniştit, spuse Kowalski. Între timp eu mă ocup de organizare.

Dispăru. Şi acolo unde fusese înainte capul lui stăruia acum, din nou, lumina vie a după-amiezii.

Gefreiterul Asch căzu înapoi pe pat. Era nemulţumit. Se aşteptase la o cu totul altă reacţie. Sperase că va reuşi să arunce în aer un butoi cu pulbere, dar nu dăduse decât peste o mlaştină. Voise să audă răgete de lei, dar nu intraseră în acţiune decât nişte biete oi. Nimeni nu se lăsa provocat, niciunul nu exploda, clocotind de indignare.

Werktreu era prea indiferent s-o facă, Platzek prea lipsit de caracter, Lindenberg prea corect, Schulz prea uns cu toate alifiile, Derna prea moale, Wedelmann prea cumsecade. Şi cu toţii aveau mustrări de conştiinţă! Şi niciunul nu ştia unde e limanul!

Leutnantul Wedelmann răsuci cheia în broască, împinse în lături zăvorul şi intră în cameră.

— Nici nu mă aştept de la dumneata, Gefreiter Asch, la un salut. Dacă-ţi închipui, aşadar, că prin tolăneala dumitale plictisită mă vei jigni sau chiar provoca, atunci te înşeli. Aici eşti pacient, şi eu după asta mă iau.

— Doriţi să-mi faceţi o vizită ca unui bolnav, Herr Leutnant?

— Am luat în primire cazul dumitale, îl informă Wedelmann. M-am desemnat eu însumi un fel de apărător din oficiu. În afară de asta, am fost însărcinat de comandantul bateriei să te interoghez. După cum ştii, interogatoriile trebuie efectuate de un Offizier. Dar asta mai poate să aştepte, nici nu merge atât de repede, o mai amânăm. Şi atâta vreme cât te afli aici, n-ai să prea poţi să mai faci ceva cuiva, şi tare bănuiesc că nu se va mai auzi nicio a doua împuşcătură. Mai întâi vom lămuri tot ceea ce se poate lămuri, fără efort şi pagubă.

— Herr Leutnant, zise Asch, de ce vă amestecaţi? De ce vă opuneţi? Dacă n-aţi fi fost dumneavoastră, poate că aş fi obţinut deja ceea ce voiam. De unde aţi ştiut, de fapt, atât de surprinzător de repede ce avea să se petreacă aici?

— Spre norocul dumitale mi-a fost atrasă atenţia.

Domnişoara Freitag m-a informat.

Herbert Asch nu spuse nimic. Îl privi cercetător pe Leutnant. Apoi lăsă capul în jos, de parcă ar fi contemplat cuvertura alb-cenuşie a patului pe care zăcea.

— Vasăzică asta e, făcu el, parcă epuizat. Uite că asta n-am avut de unde s-o ştiu.

— Domnişoara Freitag a procedat foarte potrivit, explică Wedelmann, zelos. Şi mai cu seamă la timp. Numai aşa a putut fi evitată o catastrofă. E pur şi simplu de neconceput ce s-ar fi putut întâmpla dacă n-aş fi intervenit prompt.

— Vă flataţi singur, spuse Asch, incisiv.

— Ştiu exact ce-ai avut de gând, insistă Wedelmann. Desigur că n-am să pot fi niciodată de acord cu asta, dar cred că te înţeleg. Ai stârnit anumiţi oameni la sânge şi te-ai amuzat, văzând cât de repede pot ajunge să clocotească. Mai exact, ai reuşit să nu te faci aproape niciodată pasibil de vreo pedeapsă, în orice caz, de-acum va fi greu să se aducă vreo probă împotriva dumitale. Asta ţi-a fost trucul, dar nu ţi-a folosit cine ştie ce. N-ai obţinut ceea ce ai vrut.

— Oricum, rapoartele se adună în teanc. Lindenberg nu va putea fi potolit cu niciun chip şi Schulz zbiară după prada lui. Hauptmannul nu ştie altceva, o să stea şi-o să tot zică: „Doamne ajută” şi „Amin”. Şi pe urmă eu sunt aici. Şi indiferent ce s-ar întreprinde împotriva mea – pentru că trebuie să se întreprindă ceva, fie o pedeapsă disciplinară, fie un raport amănunţit – va fi, neîndoielnic, o sentinţă fără motivaţii prea clare, prin urmare, o sentinţă greşită. Şi împotriva ei am să mă apăr.

— Iar eu n-am să las să se ajungă până acolo, îl asigură Wedelmann. La mine nu ţin trucurile dumitale. Deoarece, dragă prietene, n-ai refuzat să execuţi vreun ordin şi nici n-ai instigat la revoltă. Nici n-ai agresat fizic vreun superior.

— Încă nu-i prea târziu, spuse Gefreiterul Asch.

— Până acolo n-ai să ajungi, pentru că nu eşti idiot.

Nu te porţi atât de prosteşte, altminteri ar fi un joc de copii pentru adversarii dumitale. Iar demonstraţia pe care o intenţionezi n-ar mai fi altceva decât un act brutal de agresiune. Însă nu ăsta e scopul dumitale.

— Lăsaţi-mă în pace, spuse Asch. Mă aflu sub supraveghere medicală; n-am voie să mă enervez.

— Ascultă-mă, dragă Asch, i se adresă prietenos Leutnantul Wedelmann, împingând scaunul pe care şedea lângă patul Gefreiterului. Nu ştiu dacă ai băgat de seamă că eu am o slăbiciune pentru dumneata. Ca om, îmi eşti din cale afară de simpatic. Însă chiar şi de n-ar fi aşa, te-aş putea înţelege. Ai dreptate – multe sunt putrede. Ştiu şi eu asta, şi nu de ieri, de azi. Pentru că soldatul nu-i o maşină, şi o cazarmă nu e o fabrică de apărători ai patriei. Aşa cum e acum, nu-i doar greşit, e periculos. Însă metodele astea strigătoare la cer din epoca de dinaintea lui Frederic cel Mare sunt cele mai comode. Oricine vrea să facă o armată aptă de război ştie lucrul ăsta. Morile de oase lucrează remarcabil, pulverizează caracterul puternic şi zdrobesc orice personalitate.

— Nu trebuie să-mi spuneţi mie asta! strigă Asch. Ştiu că e aşa, şi tocmai pentru că ştiu, am făcut tot ceea ce dumneavoastră căutaţi să prezentaţi acum cum că nu s-ar fi petrecut.

— N-ai să poţi doborî morile astea.

— Dar măcar am aruncat niţel nisip în angrenaj. Scârţâie. Şi poate că unul sau altul se va întreba de ce oare scârţâie?

— Dragă Asch, spuse Wedelmann, orice-ai face, n-ai să ajungi departe. Şi eu sunt de acord ca aceste mori să fie doborâte, însă în locul lor va trebui să apară altceva. Ceva categoric nou – o reformă.

— Bravo! strigă Asch ironic. Atunci nu vă mai reţin. Duceţi-vă la treaba dumneavoastră. E grabă mare?

— Fii rezonabil, spuse Leutnantul cu gravitate. Încetează! Vreau să te scot oarecum teafăr din toată

tărăşenia asta ratată.

— Aştept aici, explică Asch, până ce mi se vor cere scuze.

— Auzi! strigă Wedelmann, mohorât de-a binelea. Fii rezonabil, îţi spun. Şi dacă nu vrei să asculţi de mine, atunci ţine măcar cont de domnişoara Freitag.

— Ceea ce se petrece aici, explică Asch, n-are absolut nimic de-a face cu domnişoara Freitag. Vă rog să-i spuneţi asta în caz că va încerca din nou să vă aducă la sentimente omeneşti.

Wedelmann nu era jignit, ci doar îngrijorat. Îşi închipuise că misiunea sa va fi mult mai uşoară. Acest Gefreiter Asch, un căpos nemaipomenit, refuza pur şi simplu să recunoască faptul că niciun sistem nu era desăvârşit şi că numai o chestiune de înţelepciune şi de chibzuinţă te putea ajuta să accepţi aceste imperfecţiuni ca pe nişte fatalităţi.

— Şi tatăl dumitale e îngrijorat, la fel ca şi mine.

— De unde ştiţi?

— Am vorbit cu el la telefon.

— Grija dumneavoastră văd că nu cunoaşte margini. Şi ce-a spus?

— Îţi transmite că aşteaptă de la dumneata să nu-l dezamăgeşti.

— Bunul de elî spuse Asch încet.

— Din păcate n-a putut veni el însuşi ca să-ţi vorbească. Dar sora dumitale se află aici.

Asch ridică privirea, surprins. Apoi zise liniştit:

— Spuneţi-i să plece.

Wedelmann îşi dădu toată osteneala să-şi îndeplinească misiunea cu succes.

— De ce nu vrei să vorbeşti cu ea? insistă Leutnantul. Doar nu te fereşti de Ingrid?

— Locul ei e la cratiţă, nu în cazanul cu smoală.

— Aşteaptă pe culoar. Wedelmann se ridică. Am s-o rog să intre. Se îndreptă către uşă. Vă rog, domnişoară

Asch. Fratele dumneavoastră e bucuros să vă vadă.

Ingrid Asch intră în rezerva de izolare. Îşi privi curioasă fratele şi se simţi uşor şocată, văzându-l cum îi rânjea, întins pe pat şi fără pic de căldură.

— Eu vă las singuri, spuse Wedelmann, prevenitor. În mod normal, sarcina mea e să supraveghez această conversaţie. Asta se va şi întâmpla, numai că trebuie să mă duc după hârtie şi creion. Cred că va dura vreo jumătate de oră până ce voi găsi ceea ce caut.

— Herbert, zise Ingrid după plecarea Leutnantului, n-ar fi trebuit să faci aşa ceva!

— Ia nu te amesteca în treburile mele, ripostă Asch, ostil. Nici eu nu mă amestec într-ale tale, deşi aş fi mult mai îndreptăţit.

— Nu te înţeleg, spuse Ingrid.

— Nici nu mă aştept la altceva din partea ta.

— N-ai ţinut niciodată cont de noi. Când a auzit tata. de la Leutnantul Wedelmann ce s-a întâmplat aici, a luat o sticlă de coniac, s-a dus în birou şi s-a încuiat acolo.

— Noroc bun! spuse Herbert Asch. Şi ţie nu ţi-a dat pace conştiinţa până ce nu l-ai putut privi în ochii săi blajini pe iubitul tău frate.

— Te rog să nu vorbeşti astfel cu mine. Dacă ai fi pe undeva, singur, ai putea face ce vrei. Dar nu uita că te afli în oraşul ăsta unde te cunoaşte toată lumea, unde tatăl tău are un magazin, unde trăiesc şi eu. Tot ce-ţi permiţi să faci tu aici se răsfrânge şi asupra noastră. Noi trebuie să suportăm bârfele, pe noi ne vor arăta cu degetul, magazinul nostru va fi ocolit.

— Simt tot mai mult câtă dragoste de soră emană din tine.

— Da’ tu te-ai purtat mereu ca un frate? Nu trebuie să mă gândesc decât la Johannes Vierbein. Şi pe ăla aproape că l-ai avut pe conştiinţă.

— O, Doamne! spuse Asch cu răceală. Ţi-a pomenit ţie micuţul ăsta?

— Nu crezi că am şi eu ochi în cap? întrebă sora lui, indignată. Şi am ajuns să te cunosc. Tu nu te dai în lături de la nimic, n-ai nimic sfânt. L-ai împins pe Johannes Vierbein să-şi piardă cumpătul cu totul. Abia mai ştia pe ce lume e. Tu l-ai stârnit şi ai vrut să-l împingi la nişte chestii de care tu te-ai făcut vinovat. Slavă Domnului că s-a prins. Acum e absolut responsabil. Ştie ce înseamnă datoria.

— Şi eu ştiu, în sfârşit, ce înseamnă o gâscă proastă, spuse Asch cu tărie. Am ştiut dintotdeauna că ai lacune, Ingrid, dar că eşti ţicnită de-a binelea aflu abia acum. Tu ai o fixaţie eroică, dragă copilă. Creieraşul tău cel mititel crede că onoarea e ceea ce-i prezentat drept onoare. Tu confunzi conducătorul cu seducătorul. Cine se nimereşte să fie la putere, ăla e în ochii tăi de viţică un ales. Tot ceea ce poartă uniformă e un onorabil apărător al patriei. Cine şade în puşcărie e un porc absolut, iar cine şade în Mercedes, un om de caracter. Du-te şi îngroapă-te!

— Mi-e ruşine de tine, spuse Ingrid, abătută.

— Auzi vorbă! strigă Asch. Ţie ţi-e ruşine de mine, şi poate să-ţi fie ruşine şi de Vierbein. Ai toate motivele. Pentru că noi, ce suntem de fapt? Bărbatul care ţi-e frate şi celălalt bărbat, cu care poate că ai să te măriţi vreodată – noi doi şi încă vreo câteva sute de mii ne aruncăm în rahat când ni se ordonă, alunecăm pe burtă sau ne vârâm capul în latrină. Ne lăsăm ocărâţi şi umiliţi, stăm drepţi când ni se spune că suntem porci, putori sau găoaze. Urlăm: *Jawohl* când se crede de cuviinţă să ni se frângă şira spinării. Simţul onoarei noastre înseamnă să ne târâm, şi caracterul nostru se manifestă prin lingerea cizmelor. Asta e fratele tău şi ăsta e bărbatul pe care-l iubeşti. Să-ţi fie ruşine de noi!

— Herbert, făcu Ingrid, tulburată.

— Acum du-te! spuse acesta. Dispari de-aici! Du-te la Vierbein al tău, piticul ăla de grădină, şi aruncă-te la pieptul lui de erou! Acolo poţi să te văicăreşti cât vrei despre epava asta de bărbat care ţi-a fost lăsată.

Gefreiterul Asch se ridică, o apucă pe sora lui de umeri, deschise uşa şi o împinse, dat fiind că ea nu căuta să se împotrivească, pe coridor. Acolo se afla medicul-şef, doctorul Sämig.

— Veniţi tocmai la momentul potrivit, spuse Asch.

Se îndreptă către patul său şi se trânti pe el.

— O dovadă în plus, zise doctorul Sämig cu superioritate, închizând uşa în urma lui. Felul în care te porţi cu sora dumitale – asta e o dovadă în plus pentru mine.

— Pentru ce? Ce vreţi să demonstraţi?

Medicul-şef Sämig era încredinţat de corectitudinea, sau cel puţin de necesitatea diagnosticului pus de el. Discuţiile revelatoare cu Derna, îndatoritorul camarad Hauptmann, cu bravul Hauptwachtmeister Schulz, cu exemplarul Unteroffizier Lindenberg îl convinseseră de faptul că Asch era un caz deosebit, atât de evident încât numai prin psihanaliză preventivă nu i se putea da de capăt.

— Aţi consemnat diagnosticul dumneavoastră în scris? întrebă Asch. A fost încunoştinţat un alt medic? A fost înaintată plângerea mea?

Doctorul Sämig căută să fie superior.

Nu se vorbeşte aşa cu un superior, spuse el, pe viitor vezi şi bagă la cap.

Asch înregistră cu uimire acest comportament cu totul nou al medicului-şef. Căută să se stăpânească. Încă nu voia să accepte indignarea ce-l cuprinsese ca urmare a ceea ce fusese nevoit să-i spună surorii lui.

— Aici, spuse doctorul Sämig, scoţând o hârtie din mâneca răsfrântă, am consemnat ce era de consemnat. Poţi fi bucuros – îţi e foarte favorabil. Într-un anumit fel te absolvă.

— Ce e de înţeles de-aici? întrebă Asch, bănuitor.

— Nu eşti responsabil pentru ceea ce ai făcut, nu pe deplin responsabil. Asta-i cea mai bună soluţie. Cu asta ai

scăpat ieftin şi treaba e rezolvată.

— Ce va să zică? Vreţi să spuneţi că astfel mă consideraţi iresponsabil?

— Întocmai, făcu mulţumit doctorul Sämig. Nu eşti responsabil de acţiunile dumitale.

— Şi dovada o aveţi în scris? Aveţi în scris că nu sunt pe deplin responsabil de acţiunile mele? Deci sunt dereglat mintal!

— Aşa e, spuse medicul-şef şi dădu mulţumit din cap.

— Pot să citesc şi eu? vru să ştie Asch. Luă bileţelul, îl citi cu atenţie şi-l dădu înapoi. Asta-i o glumă, spuse el. Doar nu se poate face aşa ceva.

— Ba bine că nu! spuse doctorul Sämig. Şi dacă eşti isteţ, vei pricepe imediat ce noroc reprezintă pentru dumneata acest petic de hârtie.

— Consideraţi că ceea ce aţi scris e pe deplin adevărat?

— În interesul dumitale!

— Bine, spuse Asch. Cum doriţi.

Se ridică încet. Apoi tăbărî pe medicul-şef, îl trânti la podea şi se apucă să-l bată. Îl smulse din nou de la podea, aruncându-l ca pe un pachet dintr-un colţ într-altul. Nu era prea greu, pentru că fizic îi era categoric superior.

Medicul-şef gâfâia. Trase şuierând aer în piept, după care urlă gutural. În ochii săi se citea panica. Se târî, respirând înfundat şi greoi, către uşă.

— Aşa e, spuse Asch, frecându-şi mâinile. N-ai ce-i face.

Conform diagnosticului dumitale, sunt dereglat mintal şi nu mai răspund de gesturile mele. h G G1 – în seara de vineri se auzi ce-a de-a doua împuşcătură. Din nou ceasurile cazărmii arătau ora opt şi optsprezece minute. O noapte întunecoasă înghiţea treptat totul.

Peste Hauptwachtmeisterul Schulz, care tocmai se afla în biroul său, se cernea tencuiala, acoperind pe alocuri înscrisul prin care urma să fie terminat Gefreiterul Asch.

Călimara fusese răsturnată, cerneala se întindea peste hârtie.

Schulz se aruncase la podea. Lipit de peretele cu fereastra, rămase locului, blestemând obiceiul său credul de a lucra cu lumina alături şi cu fereastra larg deschisă. Ca să nu nimerească în raza de foc a puşcaşului, care fără îndoială îi voia moartea, se târî precaut în patru labe de-a curmezişul camerei, până la întrerupătorul electric.

Lumina se stinse. Schulz alergă la una dintre cele două ferestre şi privi cu atenţie afară. Terenul de apel era pustiu, dacă ochii nu-l înşelau. „Javră laşă", murmură el. Se aşteptase pesemne ca puşcaşul să rămână pe loc, până ce Hauptwachtmeisterul avea să-l identifice.

Schulz simţea că tremură din cauza fricii ce pusese în ultima vreme stăpânire pe el şi a furiei care-l cuprindea. Străbătu încăperea din trei salturi, izbi uşa în lături şi răcni pe coridor:

— Alarmă! Toţi Unteroffizierii la mine, imediat! Trupa se aliniază în faţa dormitoarelor!

Urlă ordinele aproape automat, fără a se gândi prea mult. Dar chiar şi numai urlatul în sine îi producea uşurare. Nu se întâmplă însă nimic hotărâtor. Câţiva soldaţi răzleţi priveau interesaţi din dormitoarele lor, părând foarte încântaţi.

Atunci, Unteroffizierul de serviciu se ocupă personal de problema executării ordinelor Hauptwachtmeisterului. Fluierul său răsună pe toate cele trei coridoare.

— Unteroffizierii în birou la Hauptwachtmeister! Trupa, alinierea pe coridor!

Între timp sosiră cei dintâi Unteroffizieri. Schulz le dădu imediat de lucru.

— Zăvorâţi intrarea! Cine vrea să intre sau să iasă va fi oprit. Supravegheaţi latufa din dos a blocului bateriei, ca să nu poată sări nimeni pe geam. Daţi fuga la gardă şi adunaţi-i pe toţi soldaţii bateriei noastre, care eventual mai vor să plece în învoire. Dumneata şi dumneata

cercetaţi zona din jurul clădirii bateriei; dumneata, zona din jurul halelor, iar dumneata piepteni terenul de instrucţie. Vor veni întăriri de îndată ce sosesc şi alţi Unteroffizieri.

Blocul bateriei semăna acum cu un stup de albine răscolit, ale cărui intrări fuseseră blocate. Trupa se înghesuia pe coridoare, purtând discuţii aprinse. Se împărţiseră cu toţii pe două linii, aşteptând ce avea să mai vină.

Spiessul se năpusti asupra telefonului şi ceru legătura cu sectorul sanitar.

— Verifică imediat, strigă el, dacă Gefreiterul Asch se află în rezerva de izolare.

Aşteptă neliniştit un răspuns, cercetându-l în acest timp pe ajutorul Unteroffizierului de serviciu care se uita, conform ordinului, pe fereastra biroului.

— Eşti sigur, întrebă răspicat Spiessul, că Gefreiterul Asch se află în rezerva de izolare? E posibil să fi părăsit-o în ultimul sfert de oră? Ştiu şi eu că uşa de-acolo e zăvorâtă şi are lacăt, şi că ferestrele sunt zăbrelite, nu trebuie să-mi explici dumneata. Dar poate să fi ieşit! Ce face? Joacă „două'ş'unu" cu Unteroffizierul sanitar, şi de-aia nu poate să… Ce porcărie!

Schulz trânti receptorul în furcă. Strânse pumnii, pentru ca nimeni să nu vadă cât de tare îi tremurau mâinile. Îl înhăţă pe unul dintre Unteroffizierii care se adunaseră în jurul lui.

— Zbori până dincolo, în sectorul sanitar, spuse el, şi verifică dacă afirmaţiile acestor nemernici sunt adevărate.

Apoi Spiessul rămase câteva secunde răscrăcărat, ca şi cum căzuse pe gânduri. Se adresă Oberwachtmeisterului Waber, magazionerul.

— Trebuie să-l aducem pe şef, spuse el. Hauptmannul Derna e obligat să ştie ce s-a petrecut aici. Cel mai bine ar fi să iei un Kübelwagen1 şi să mergi dumneata personal. Pe drum îi poţi raporta ceea ce ştii.

— Aşa am să fac, spuse Oberwachtmeisterul Waber şi o luă din loc.

Spiessul numără capetele care-i mai rămăseseră.

— Câte un Wachtmeister şi un Unteroffizier, ordonă el, preiau câte trei grupe! Să se afle ce-a făcut fiecare în cursul ultimului ceas. Cine e suspect câtuşi de puţin de a fi părăsit clădirea în jurul orei opt, fie şi numai pentru a deşerta găleata de gunoi sau a merge la cantină, va fi adus înaintea mea. Vor fi verificate şi puştile, însă mai atent decât data trecută.

Wachtmeisterii şi Unteroffizierii se răspândiră pe culoare. Spiessul se plimbă nervos prin birou; semăna cu un leu în cuşca cea strâmtă, pradă căldurii toride şi foamei chinuitoare. Unteroffizierul care fusese însărcinat să privească pe geam stătea nemişcat.

Leutnantul Wedelmann apăru în halat de baie.

— Ce s-a-ntâmplat?

— S-a tras din nou asupra mea, Herr Leutnant, raportă Schulz condescendent şi sec.

— Şi din nou pe lângă?

— Glonţul aproape că m-a şters. Tocmai şedeam aici la masă. Proiectilul mi-a şuierat pe la ureche.

Wedelmann cercetă locul de impact; acesta se alla sus, pe perete. Apoi se uită afară. Acolo, cu mult sub nivelul biroului, se aflau terenul de apel şi o parte a pistei.

— Ciudate lucruri se întâmplă, spuse Leutnantul, rânjind. Fie că puşcaşul plutea la doi metri deasupra pământului, fie îşi luase cu el o scară pliantă, ori glonţul a făcut o boltă mare, pentru a fi cât pe ce să vă şteargă.

Schulz tăcu, duşmănos. Era prea copleşit ca să ia atitudine faţă de teoria destul de logică a Leutnantului.

— Toate vin de la faptul că indivizii ăştia sunt trataţi ca nişte ouă crude, se mulţumi el să spună. De-aia le trec prin cap tot felul de idei tâmpite.

— Eu găsesc că împuşcătura asupra dumneavoastră, spuse Leutnantul, e un semn clar al gradului de afecţiune

care vi se poartă.

— Se pare că s-au mai văzut cazuri, spuse Schulz aluziv, în care s-a încercat eliminarea prin metoda asta a unor oameni ce stânjeneau anumite aventuri amoroase.

— Ca să vezi! făcu Wedelmann. Pe cine aţi încercat să puneţi mâna? Se vede treaba că asta simplifică situaţia. Nu cred că poate fi vorba de prea mulţi. Dar, oricum ar fi, acum cade teoria dumneavoastră conform căreia Gefreiterul Asch ar fi atentat, chipurile, la viaţa dumneavoastră. Eu unul am spus-o imediat că nu e el omul care să se ocupe de asemenea mărunţişuri.

Wedelmann ieşi, mulţumit; sentimentul că Hauptwachtmeisterul Schulz privea cu furie în urma lui îl încânta. Hotărî scurt să treacă puţin pe la Lore, fără intenţii prea mari, doar aşa, oarecum din plăcere, pentru a-l supăra şi mai tare pe Hauptwachtmeister. Însă renunţă, şi se felicită pentru asta.

Leutnantul trecu apoi pe culoarul central, unde se afla şi grupa Lindenberg. Soldaţii care se adunaseră îi făcură loc şi strigară: „Atenţiune!” Un Wachtmeister dădu buzna şi raportă.

— Continuaţi, vă rog! îndemnă Leutnantul. Nu vă deranjaţi.

Pe urmă se îndreptă spre Unteroffizierul Lindenberg, care-şi purica sistematic grupa.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, Lindenberg, am să asist puţin la activitatea dumitale.

— *Jawohl*, Herr Leutnant! strigă Lindenberg mândru.

Unteroffizierul Lindenberg îşi întorcea grupa pe dos. Se mişca aidoma unui dulău de vânătoare pe o urmă proaspătă. Zelul şi rezistenţa sa erau fără seamăn. Răscoli dulapurile, dădu paturile la o parte, răsturnă masa; se urcă pe pervaz şi pipăi galeria, îi pipăi pe soldaţi şi dispăru apoi mai multă vreme în dulapul cu mături.

— Ce cauţi, de fapt? îl întrebă amabil Leutnantul.

— Muniţie, Herr Leutnant, răspunse prompt

Lindenberg.

— Şi crezi că ai să găseşti muniţie la oamenii dumitale? întrebă Wedelmann plin de curiozitate.

— Sigur că nu, Herr Leutnant.

— Şi totuşi dumneata cauţi?

— *Jawohl*, Herr Leutnant, spuse Lindenberg, cu o capacitate de convingere remarcabilă. Doar aşa s-a ordonat!

— Nu vreau să vă reţin, spuse Wedelmann şi căută mai departe înjur.

Îi numără pe cei prezenţi. Grupa Lindenberg, ştia el, era formată din doisprezece oameni; prezenţi erau doar şapte. Îl lăsă pe Lindenberg să răscolească mai departe şi stătu de vorbă cu soldaţii.

— De fapt, cine lipseşte? se interesă el.

Tunarul Vierbein, căruia i se adresase, îl lămuri zelos:

— Lipsesc cinci oameni. Unul e în post, doi au învoire şi sunt în oraş de la ora şapte, Gefreiterul Asch se află la secţia sanitară, Obergefreiterul Kowalski încă nu s-a întors de la program.

— Dar unde lucrează el? întrebă Wedelmann.

— La magazia de arme, Herr Leutnant.

Wedelmann făcu pe indiferentul şi se retrase.

— Continuă tot aşa, Lindenberg! mai strigă el.

Apoi se duse în locuinţa lui şi îşi turnă un coniac mare. Îl bău, rânjind.

Între timp, Hauptwachtmeisterul Schulz îi examinase pe soldaţii opriţi la uşa de la intrare. Erau nevinovaţi. Doi dintre ei băuseră bere la cantină de la ora şapte şi treizeci seara. Îşi plătiseră nota la ora opt şi douăzeci de minute, aşadar, la două minute după ce se auzise împuşcătura. Gestionarul cantinei, Bandurski, era în stare să jure. Alţi trei voiseră să iasă în oraş; îşi părăsiseră camerele puţin înainte de ora opt şi treizeci, întreaga subunitate putând să depună mărturie că mai înainte stătuseră degeaba sau se

bărbieriseră. Un al şaselea soldat urma să aducă ţigări pentru Wachtmeisterul Platzek. Şi el o pornise abia după ce se auzise împuşcătura.

Schulz înjură. Şi Unteroffizierul care fusese la corpul de gardă reveni fără rezultat. Schulz înjură. Unteroffizierii care puricaseră împrejurimile clădirii bateriei, zona din jurul hălci şi terenul de instrucţie nu semnalară, la rândul lor, nimic. Schulz înjură.

Încetul cu încetul se nelinişti întreaga cazarmă. Cercetaşii Hauptwachtmeisterului se pare că se purtaseră asemenea elefanţilor în magazinul de porţelanuri. În scurtă vreme toată cazarma ştia că în bateria a 3-a se auzise o împuşcătură, şi asta cu intenţia de a-l omorî pe Hauptwachtmeister. În bateria a 5-a se vorbea deja despre o rănire gravă, iar la cantină circula zvonul că în bateria a 3-a ar zăcea un cadavru.

Mai întâi sună comandantul gărzii, apoi sanitarul, mai târziu Offizierul de serviciu şi, în cele din urmă, aghiotantul subunităţii. Schulz înjură în receptor şi deveni obraznic.

Aghiotantul îi interzise, dar Schulz, care căzuse pradă unei confuzii, schelălăi înfundat. Aghiotantul pretinse un raport amănunţit. Schulz îi promise raportul cu genunchii tremurând.

În această stare, trecu prin faţa Hauptwachtmeisterului Wachtmeister Platzek.

— Platzek, făcu Schulz, de data asta s-a zis cu răbdarea mea.

— Aici te înţeleg, îl asigură Platzek.

— Acum trebuie să se lămurească, în sfârşit, de unde provine muniţia cu care s-a tras asupra mea şi, mai cu seamă, pe mâna cui a încăput.

— Dar… bâlbâi Platzek.

— Fără vorbe, spuse Schulz necruţător. Trebuie să fie unul dintre oamenii care au tras la locaşul tău. De aici trebuie pornite cercetările.

— În cazul ăsta, s-a zis cu mine.

— Dacă s-a zis cu tine, încă nu e atât de grav cum ar fi dacă aş fi cu mort, spuse Schulz. Ori îţi închipui cumva că voi aştepta în linişte până ce porcii ăştia vor termina de tras şi restul de muniţie asupra mea!

Schulz îl lăsă baltă pe împrăştiatul Platzek şi dădu buzna afară. Auzise venind maşina şefului. Dorea să-i raporteze cât poate de repede Hauptmannului Derna.

În ciuda întunericului, Derna arăta palid. Schulz simţi că va trebui să-l sprijine la coborâre, însă tactul său remarcabil faţă de anumiţi superiori îl convinge să n-o facă.

— Cum se poate una ca asta? întrebă Hauptmannul.

Schulz îşi dezlănţui raportul său amănunţit.

— Să mergem în biroul meu, spuse Derna.

Şi o dată ajunşi aici, îl privi nedumerit pe Hauptwachtmeister şi întrebă:

— Şi acum ce facem?

Nu doar subalternii direcţi îl considerau pe Majorul Luschke, comandantul subunităţii total imprevizibil. Mutră-de-Cartof venea când voia, pleca atunci când considera de cuviinţă, făcea tot ce-i trecea prin cap. Însă exasperant era rezultatul. Cu mare succes şi nu fără încântare pentru el, Luschke răspândea nelinişte pretutindeni: putea să apară şi să intervină în orice clipă din zi şi din noapte.

Ca o consecinţă a acestui fapt, Luschke punea mare preţ pe punctualitatea subordonaţilor săi. Era obligatoriu să fie respectate cu sfinţenie programele de serviciu întocmite de el, cu specificările stricte ale orelor. Purta personal două ceasuri, al treilea se afla în faţa lui, pe birou, iar un al patrulea atârna de perete.

Luschke părăsise cazarma în după-amiaza de vineri, desigur, fără a-l anunţa pe aghiotant. În seara de vineri era invitat la posesorul unui gater, la vânătoare. Acest lucru putea să însemne, conform experienţei, fie că Majorul

Luschke avea să vină sâmbătă în unitate cu noaptea-n cap, fie că avea să întârzie considerabil.

Însă şi în ce priveşte această combinaţie, era vorba doar de o supoziţie: Luschke putea la fel de bine să apară, punctual la secundă, la ora opt, prin urmare în momentul în care, conform ordinelor, începea serviciul în comandament.

Aghiotantul subunităţii, care se dezobişnuise repede să mai încerce să determine apariţiile sau dispariţiile Majorului său pe baza unor calcule probabile, apăru ca de obicei la ora opt în încăperile de serviciu ale subunităţii. Luschke „bineînţeles că lipsea. Însă de un lucru era convins: dacă el ar fi întârziat fie şi numai trei minute, Luschke ar fi fost deja aici şi l-ar fi întâmpinat cu o figură suficientă.

În timp ce aghiotantul aştepta brusca apariţie a comandantului său, cu o uşoară nelinişte care nu-l părăsea niciodată, aranja ordinele, directivele, rapoartele, înştiinţările şi expunerile. Nu se afla nimic deosebit printre ele. Aghiotantul nici nu crezuse altceva; cine era cât de cât normal trebuia să-şi dea cu prisosinţă silinţa de a nu stârni atenţia Majorului. Şi fiindcă nu exista încă niciun raport scris asupra a ceea ce se părea că se întâmplase în seara precedentă, la bateria a 3-a, hotărî că e mai bine să nu ştie de nimic, în afară de cazul în care Luschke ar fi întrebat textual despre asta, ceea ce nici măcar nu era exclus.

La opt şi un sfert, Hauptmannul Derna intră în cancelaria subunităţii. Arăta surmenat. Îl salută pe aghiotant cu o strângere moale de mână. Apoi începu să raporteze, scoţând un teanc de hârtii din mapa sa.

— Ce credeţi, ce va spune comandantul despre asta?

Aghiotantul deveni şi mai neliniştit. Ridică din umeri.

— Nu sunt clarvăzător!

Apoi aşteptară aproape fără un cuvânt apariţia Majorului. Aghiotantul rezolvă nervos treburile de rutină. Hauptmannul Derna stătea la geam, de unde putea

observa cu precizie intrarea în cazarmă. Se aştepta să-l zărească pe Luschke.

Deodată, uşa biroului comandantului àè deschise din interior şi Majorul Luschke îşi vârî nasul său ca un cartof în camera aghiotantului. Prin urmare ajunsese, ca de atâtea ori, pe căi lăturalnice.

— La bateria a 2-a, spuse Luschke, s-a spart un geam la spălător, şi asta de trei zile. Prima poartă a halei bateriei a 5-a are zgârieturi serioase şi e lovită într-un loc. Broaştele de la buncărele de muniţie nu sunt unse. În sectorul sanitar nu s-a stins lampa de la intrare. Aţi luat notă? Un raport al celor răspunzători să se afle pe biroul meu la ora douăsprezece. E clar?

— *Jawohl*, Herr Major. Raport scris până la ora douăsprezece.

Luschke, Mutră-de-Cartof, dădu din cap. Era un bărbat mic şi îndesat, cu mişcări liniştite şi sigure. Avea o voce lină, ceea ce producea un efect de-a dreptul înspăimântător. Ochii săi mici, iuţi şi reci sclipeau de şiretenie.

— Ce vă aduce la mine, Herr Hauptmann Derna? Să vă fi chemat eu? Nu-mi amintesc.

— O situaţie cât se poate de neplăcută, Herr Major.

— Neplăcută pentru cine? în afară de asta, tot ceea ce se cheamă neplăcut are de-a face cu un lucru murdar, şi în subunitatea mea nu există aşa ceva, Herr Hauptmann Derna.

Derna, care în prezenţa Majorului se simţea cu mult mai nesigur decât de obicei, consideră că e mai bine să nu vorbească prea mult, ci să lase faptele s-o facă. Îi prezentă comandantului raport după raport.

Luschke le citi încet şi deocamdată fără comentarii. Stătea ca înlemnit lângă biroul aghiotantului. Mutra sa, pe care şi-o ţinea aplecată asupra rapoartelor, devenise roşiatică, dar asta nu avea câtuşi de puţin de-a face cu starea lui lăuntrică; cauza o constituiau razele de soare,

care izbutiseră, în ciuda chipiului său uriaş, să-i atingă, totuşi, anumite porţiuni ale feţei.

Majorul citi foaie cu foaie, fără să clipească. Aghiotantul îl privea supus. Hauptmannul Derna căuta febril o reacţie a Majorului, indiferent de cel fel. Luschke rămase neclintit. În încăpere domnea o linişte de mormânt. Doar atunci când Majorul răsfoia câte un raport, hârtia foşnea ameninţător.

Pe urmă, Majorul spuse lin:

— Idioţilor!

Îl privi lung pe Hauptmannul Derna cu ochii săi mici, cu sclipiri reci. Derna se înroşise ca un rac. Stătea drept, însă salutul lui era din cale afară de chinuit.

Majorul Luschke aruncă rapoartele pe biroul aghiotantului său.

— Aşa ceva, spuse el, aşa ceva nu există. Pricepeţi, Herr Hauptmann Derna? Aşa ceva nu există, şi cu atât mai puţin în subunitate la mine.

— *Jawohl*, Herr Major, bâigui Derna „şi eu sunt exact de aceeaşi părere cu Herr Major, dar…

— Unde mai există vreun „dar”, dacă suntem amândoi de aceeaşi părere, Herr Hauptmann?

— Unteroffizierii, Herr Major, mai cu seamă Hauptwachtmeisterul Schulz.

— În bateria dumneavoastră, ei hotărăsc ce are să se întâmple?

Pe mutra de cartof a lui Luschke, sprâncenele se ridicară pline de mirare. Ochii îi scânteiau. Îşi împinsese bărbia înainte şi surâdea cu suficienţă. Aghiotantul, care cunoştea foarte bine această expresie îngrijorătoare a feţei comandantului, nu-l vedea bine pe Hauptmannul Derna.

Tulburatul şef al bateriei a 3-a nu găsi niciun răspuns. Arăta jalnic, aproape zdrobit. Şarmul său vienez, amabilitatea sa chezaro-crăiască austriacă se risipiseră în faţa durităţii de granit a lui Luschke.

— Dacă vă înţeleg eu bine, spuse Majorul, n-o

scoateţi la capăt cu oamenii dumneavoastră.

— Îl asigur pe Herr Major că am încercat tot ce se putea…

— Nu mă îndoiesc, Herr Hauptmann Derna, îl aprobă Luschke cu o blândeţe nimicitoare. Asta s-ar putea numi incapacitate. În orice caz, veniţi acum cu afacerile astea la mine. Ei bine, am să vă arăt eu cum se rezolvă asemenea… bagatele.

Aghiotantul subunităţii îşi permise o remarcă:

— Şi Leutnantul Wedelmann mi-a mărturisit ieri-seară, la telefon, cum că aici ar fi vorba despre nişte bagatele.

— Interesant, spuse Majorul Luschke. Probabil că Leutnantul a înţeles exact ceea ce nu e în stare să priceapă un Hauptmann. Dar Wedelmann provine din şcoala mea. Dumneavoastră însă, Herr Hauptmann Derna, mi-aţi fost repartizat.

Luschke puse din nou mâna pe rapoarte, cu care prilej îl săgeta pe Derna cu o privire dispreţuitoare.

— Atunci să-i dăm drumul, zise el. Să se prezinte la mine: Unteroffizier Lindenberg, Wachtmeister Platzek, Hauptwachtmeister Schulz, Stabsarzt doctor Sämig. Să vină şi Leutnant Wedelmann.

Aghiotantul se năpusti de îndată asupra telefonului şi transmise mai departe ordinele comandantului. Derna stătea şi el pe-acolo ca o piesă inutilă de mobilier. Majorul mai răsfoi o dată rapoartele, în timp ce-şi mângâia bărbia cu satisfacţie.

— Asch, spuse el apoi şi apelă la remarcabila sa memorie, Gefreiterul Asch! Numele ăsta nu l-am mai întâlnit o dată în ultimele zile? Ochii săi licăriră. Nu l-aţi propus pentru avansare, Herr Hauptmann Derna?

— *Jawohl*, Herr Major, bâigui acesta.

Luschke se întoarse şi murmură:

— Nătărăule!

Apoi porunci să fie introdus mai întâi Leutnantul

Wedelmann.

Acesta îşi făcu apariţia, şi la fel ca toţi cei care păşeau în încăperea unde se afla Majorul, se opri la uşă, salută corect şi raportă:

— Leutnant Wedelmann, la ordinele dumneavoastră!

— Vino mai aproape, dragă Wedelmann, mormăi Luschke blând. Săptămâna trecută stăteam la fereastră şi observam terenul de instrucţie. Era instrucţie de infanterie, iar dumneata o supraveghea! într-una dintre grupe, un om a fost frecat într-un asemenea hal, încât şi-a pierdut stăpânirea de sine şi a căzut pradă unui soi de atac de epilepsie; părea că are de gând să se năpustească asupra Unteroffizierului. Şi dumneata ce-ai făcut? Hmm?

— M-am îndepărtat de îndată, Herr Major, spuse Wedelmann cu sinceritate.

— Şi de ce?

— Există lucruri pe care, pur şi simplu, nu le iei la cunoştinţă, dacă eşti înţelept, Herr Major. În cele mai multe cazuri se vor rezolva astfel de la sine. Dacă însă te vâri în ele, nu faci adesea decât să le amplifici!

— Şcoala mea! spuse Luschke, peste măsură de mulţumit. După care se interesă: Cunoşti, dragă Wedelmann, rapoartele împotriva Gefreiterului Asch? Şi ce crezi despre ele?

— Le cunosc pe toate, Herr Major, şi nu cred nimic despre ele. De ce atâta gălăgie, dacă se poate şi altfel?

Luschke îi aruncă lui Derna o privire distrugătoare, apoi îl bătu pe braţ pe Leutnantul Wedelmann. Aghiotantul răsuflă uşurat şi se îndepărtă de nefericitul şef al bateriei a 3-a.

Majorul îi ceru apoi lui Wedelmann amănunte despre militarii pe care îi chemase la el. Leutnantul îi prezentă referiri scurte şi la obiect. Comandantul dădu mulţumit din cap.

— Unteroffizier Lindenberg! spuse el.

Lindenberg se postă în faţa comandantului său şi-l

privi cum cere regulamentul, drept în ochi. Era convins că va trăi un moment măreţ şi că va face faţă cu demnitate.

— Unteroffizier Lindenberg, spuse Majorul Luschke, dumneata eşti considerat un om de încredere şi corect. Cu atât mai mult mă miră faptul că te laşi antrenat de subordonaţii dumitale în discuţii lungi, ca să nu spun conversaţii. Aşa ceva nu este prevăzut în regulamente. Trebuie să ordoni, clar şi fără echivoc, iar subalternii dumitale trebuie să se conformeze. Dacă n-o fac, înseamnă că refuză să execute ordinele. Abia atunci scrii un raport. Să te impui e o chestiune de personalitate. M-ai înţeles, Unteroffizier Lindenberg?

— *Jawohl*, Herr Major.

— Şi dacă m-ai înţeles cum se cuvine, atunci vei fi ştiind că raportul dumitale e o curată prostie. La coşul de gunoi! Eşti liber, Unteroffizier Lindenberg.

Lindenberg pocni din călcâie şi dispăru ca o cometă. Lui Luschke i se păru de la sine înţeles, şi nici măcar nu consideră că e cazul să privească în jur cu superioritate. Puse mâna pe următorul raport.

— Wachtmeister Platzek!

Platzek stătea ca o bucată de stâncă, goală pe dinăuntru. Auzea sunându-i ultimul ceas. De aici, credea el, drumul îl va duce direct la închisoarea militară.

— Citesc aici, Wachtmeister Platzek, spuse Luschke, că v-ar fi dispărut muniţie. Dar sigur că-i o prostie. Nu există Wachtmeister căruia să-i dispară muniţie, şi cu atât mai puţin în subunitatea mea. Ca să nu mai vorbim de falsul în acte. Asta e o nebunie. Sau mă înşel?

— Nu, Herr Major, se grăbi Wachtmeisterul Platzek să-l asigure.

— Prin urmare nu lipseşte muniţie, iar registrul de evidenţă a tragerii a fost ţinut regulamentar. Aşa e?

— *Jawohl*, Herr Major.

— Atunci raportul ăsta e depăşit şi ajunge la coş. Eşti liber, Wachtmeister.

Wachtmeisterul Platzek nu ştia ce se-ntâmplă cu el. Simţea o nevoie enormă de a ieşi. Ţâşni pe uşă şi făcu o figură cât se poate de prostească, însă fericită.

— Cu prima ocazie, omul ăsta va fi transferat, ordonă Luschke. Acum să vină Hauptwachtmeister Schulz.

Schulz intră ca un tanc. Se opri cu un zvâcnet, rămase blocat în mijlocul încăperii, îşi turui raportul şi aşteptă.

Luschke îl privi cercetător şi chibzui scurt cum l-ar putea frânge cel mai bine. Dar nu se lansă în combinaţii îndrăzneţe, ci alese metoda cea mai la îndemână.

— Ai cumva intenţia, se interesă el blând, să renunţi la funcţia dumitale de Hauptwachtmeister?

Schulz se sperie vizibil. Deveni alternativ palid şi roşu, îl privi pe comandantul său şi tăcu.

— În ultimă instanţă ar fi păcat, spuse Luschke încet. Ai fost un Hauptwachtmeister foarte bun, cel puţin până alaltăieri. Nu-mi pare bine dacă te pierd, dar are cine să te înlocuiască. Şi ştii prea bine că Hauptwachtmeister nu e un grad, ci doar o funcţie. Îţi dai jos epoleţii, renunţi la locuinţa dumitale de serviciu şi devii Oberwachtmeister. E foarte simplu.

Hauptmannul Derna cuteză să se amestece:

— Herr Major…

— Herr Hauptmann, spuse Luschke, nu-mi amintesc să vă fi cerut părerea.

Derna închise gura la loc şi se retrase. Schulz se făcu stacojiu. Wedelmann şi aghiotantul îşi rânjiră reciproc cu băgare de seamă. Luschke era în întregime stăpân pe situaţie.

— Un Hauptwachtmeister, spuse Majorul, trebuie să fie o personalitate. O personalitate se impune. Un raport ca ăsta nu e însă decât un semn de slăbiciune.

— Cer permisiunea de a atrage atenţia, Herr Hauptmann, că s-a tras asupra mea, spuse Schulz cu dificultate.

Luschke clătină uşor din cap. Asta era hiba, n-o putea tăgădui, dar avea şi ea leac.

— Cum vrei să demonstrezi că s-a tras tocmai asupra dumitale? Undeva trebuie să aterizeze glonţul. Şi din întâmplare dumneata te aflai în bătaia puştii. Se mai întâmplă. Un bărbat adevărat nu face imediat în pantaloni. Şi pe urmă, de unde să fi provenit muniţia? Cu siguranţă că nu de la locaşul de tragere al lui Platzek; de lucrul ăsta m-a asigurat chiar el, adineauri. Atunci, de unde?

— Şi noi am tras aseară, Herr Major, în spatele cazinoului Offizierilor.

Luschke îl privi surprins pe Leutnantul Wedelmann. Această remarcă absolut neaşteptată a lui făcuse trecerea fără probleme peste punctul cel mai delicat al întregii confruntări. Majorul clipi încântat, nu atât din recunoştinţă pentru acest ajutor bine venit, pentru că, până ia urmă ar fi reuşit şi singur, cât din satisfacţie privind comportamentul lui Wedelmann. Şcoala lui! Se simţea înţeles.

— Herr Leutnant Wedelmann, spuse Luschke cu o delectare nedisimulată, vă cer, dumitale şi celorlalţi domni ai corpului ofiţeresc, ca pe viitor să fiţi mai atenţi la exerciţiile domniilor voastre cu muniţie de război şi să folosiţi pe cât posibil poligonul.

— *Jawohl*, Herr Major, făcu Wedelmann.

Luschke se întoarse din nou către Hauptwachtmeisterul Schulz.

— Şi cu asta am lămurit toată tărăşenia. În general n-am nimic împotriva zelului manifestat în serviciu, însă în acest caz ai dat cu siguranţă dovadă de exces de zel. Recunoşti, sau nu-ţi mai pasă dacă vei rămâne şi pe mai departe Hauptwachtmeister?

— *Jawohl*, Herr Major!

— Jawohl, ce?

— Recunosc, Herr Major!

— Da’ de ce nu imediat?

Luschke apucă rapoartele Hauptwachtmeisterului, le ţinu cu două degete deasupra coşului cu hârtii şi apoi le dădu drumul.

— S-a rezolvat, făcu el. Eşti liber.

Schulz se execută pe loc şi se rostogoli afară. Acolo răsuflă uşurat.

„Drace”, îşi spuse el cu voce tare, „puţin a lipsit să iasă totul prost”.

Ah, cât era de bucuros că a rezolvat această situaţie! Iar respectul său faţă de Luschke crescuse la infinit.

Între timp Majorul Luschke se ocupă de medicul-şef Sämig, îşi luă un aer strict oficial şi evită cu măiestrie să-i întindă mâna vizitatorului său. Şi nici nu-l pofti să ia loc, lăsându-i aproape impresia că el, comandantul, ar fi uitat de acest lucru.

Luschke ştia prea bine că nu se putea purta cu doctorul Sämig cum ar fi vrut. Medicul-şef îi fusese repartizat ca Offizier. Îi era subordonat, nu însă şi ca medic. Dar Sämig era copleşit de respect faţă de Offizierul activ, şi acest Major Luschke fusese cel care-i încurajase intens asemenea simţăminte.

— Ce mi-e dat să aud! făcu Luschke, voit prietenos. Purtaţi cu pacienţii meciuri vesele de box?

— Am fost agresat, spuse acru doctorul Sämig.

— Cuvintele dumneavoastră nu sunt bine alese, ripostă Luschke, şi dintr-odată vocea îi deveni extrem de rece şi ameninţător de calmă. Un Offizier nu e agresat. Aşa ceva nu există. Să ţineţi minte lucrul ăsta. Pentru că dacă s-ar ajunge până aici, agresorul ar fi un om mort sau Offizierul o cârpă ordinară.

Doctorul Sämig căscă ochii săi albaştri şi mari. Privi neajutorat înjur, însă nimeni nu-l băgă în seamă.

— Câteodată, continuă Luschke, aud poveşti care-mi fac părul măciucă, dar nu le cred. Mintea mea de om sănătos îmi spune că n-am voie să le iau în seamă. Dacă ar exista cumva un doctor care, din cine ştie ce motive, să-l

declare bolnav mintal pe un om normal – ştiţi ce i-ar lipsi aceluia? O bătaie! O porţie zdravănă de bătaie. Şi un soldat care reuşeşte una ca asta – ştiţi ce i-aş face unui asemenea om? L-aş felicita din toată inima! Dar aşa ceva nu există. Şi dacă ar exista, întreg corpul ofiţeresc s-ar prăpădi de râs, de-ar avea un dram de minte. Aţi spus ceva, doctore Sämig?

— Nu, Herr Major.

— Şi acest raport pe care-l am aici în faţă nu poate fi decât o glumă! Bine, am râs destul de ea. Acum o aruncăm la coş.

Majorul Luschke aruncă şi ultima foaie de hârtie. Îşi frecă mâinile şi privi în jur cu ochi scânteietori, dar tot nu se putea spune că triumfă.

— Leutnant Wedelmann, zise comandantul, bateria a 3-a arc nevoie, se vede treaba, de o organizare mai înţeleaptă şi mai pricepută. Are nevoie de un bărbat, şi nu de o marionetă. Nu ajung doar regulamentele, mai trebuie şi niţică minte. Crezi că vom fi feriţi de alte surprize asemănătoare?

— Cu siguranţă, Herr Major.

— Şi Gefreiterul Asch?

— Bag mâna în foc pentru el.

— În ciuda tuturor?

— Tocmai de aceea, Herr Major.

— Ei bine, spuse comandantul, atunci preiei dumneata bateria, Leutnant Wedelmann. Hauptmannul Derna va intra în concediu; am să rezolv cu treaba asta la regiment. Şi ştii ce vom face acum, Leutnant Wedelmann?

— Nu, Herr Major.

— Acum ne vom duce amândoi la Gefreiterul Asch. O să-i comunicăm avansarea lui ca Unteroffizier.

Totul se petrecu conform planului. Gefreiterul Herbert Asch, puţin obosit în urma unei lupte pe care o considera, din punctul său de vedere, fără speranţă, acceptă avansarea. Naiv cum era el câteodată, se gândea

că în calitate de Unteroffizier va putea trăi aşa cum îşi dorise. Dar în curând îşi dădu scama de faptul că zelul şi supunerea oarbă a anumitor segmente ale trupei erau factorii care-i făceau megalomani pe superiori, chit că voiau sau nu.

Leutnantul Wedelmann prelua bateria a 3-a doar pentru scurt timp. Fiindcă pe atunci era prea tânăr, conform listei cu vârsta pe funcţii, ca să poată exercita o funcţie independentă. Dar încă de la începutul celui de-al doilea război mondial deveni comandant de baterie. A fost de folos în toate sectoarele frontului. Soldaţii îl iubeau, iar superiorii erau bucuroşi dacă nu dădeau ochii cu el. Şi ăsta e cel mai bun lucru care se poate spune despre un Offizier.

Unteroffizierul Lindenberg, rămas în continuare neclintit în credinţa lui, şi care îşi jurase să formeze neîncetat apărători ai patriei, fără teamă şi bine instruiţi, îşi umplea prin muncă fiecare minut al scurtei vieţi ce-i mai rămăsese de trăit. Căzu în cea de-a treia zi a războiului, în Polonia, într-un sat care nu era pomenit decât pe hărţile speciale. Căzu secerat de o rafală de mitralieră, aşa cum îndeobşte nu cad decât eroii din cărţi: în mijlocul unei lupte pentru câteva case răzleţe, cu arma în mâna stângă, şi în dreapta cu grenada dezasigurată, care explodă în clipa în care el se prăbuşi cu faţa peste ea.

Wachtmeisterul Platzek, Platzek-Frecuş, a avut de asemenea parte de o moarte eroică, însă în împrejurări cu totul diferite şi cu mulţi ani mai târziu. Până în 1943 a fost instructor de garnizoană în patrie şi purtător al Crucii de Merit clasa I. Prin mâna lui trecuseră câteva sute de soldaţi care, cum îi plăcea lui Platzek să spună, fuseseră „transformaţi în bărbaţi” datorită lui. Soarta nu l-a mai cruţat tocmai când era pe cale de a se retrage de la Zidul Atlanticului. Nestăvilit, o luase înaintea trupei sale. A fost îngropat de exploziile câtorva bombe într-o pivniţă de lângă Dreux. Un butoi uriaş cu vin roşu se sparse peste el.

Wachtmeisterul Werktreu, prietenul damelor şi

şobolanul de magazie, trecu fără dificultate prin război. În majoritatea timpului se oprea cel mai adesea tocmai acolo unde nu se trăgea. Era administratorul înnăscut al echipamentului, muniţiei şi oamenilor. La scurtă vreme după campanie apăru şi el în Polonia cucerită, unde se făcu cunoscut ca angrosist. Mai târziu ajunse cu o unitate de aprovizionare în Franţa, clădindu-şi se pare un renume prin înfiinţarea mai multor case de plăceri, bine organizate. Cu puţin înainte de sfârşitul războiului, lucră o vreme în Normandia ca ajutor de chelner într-un han de provincie, care aparţinea unei ospătăriţe niţel cam trecute, ceea ce nu-l deranja prea tare. După terminarea războiului ajunse la Hamburg, unde practică un comerţ înfloritor cu ciorapi de mătase pe piaţa neagră. Patru ani mai târziu poseda o fabrică proprie.

Hauptmannul Derna se trezi iarăşi eliberat din Wehrmacht, după un concediu prelungit. Pleacă la Viena şi lucră la o societate de asigurare pe viaţă. Peste un timp, „patria îl chemă” din nou. Deveni comandantul unui lagăr din barăci pline cu prizonieri de război, aflat lângă o fabrică de muniţii. Comandantul regiunii, căruia i se subordona, un Offizier în rezervă din Stettin, îl tratã aşa cum îl tratează un prusac pe un austriac, atunci când ambii poartă aceeaşi uniformă. În consecinţă, Derna suferi cumplit. Blestemă în taină faptul că odinioară strigase: *Heim ins Reich*[31] când războiul luă sfârşit, răsuflă uşurat. Societatea de asigurări pe viaţă din Viena îl avu iar printre angajaţi. Pe cartea sa de vizită scria: Major (r).

Hauptwachtmeisterul Schulz îşi urmă, cum era şi de aşteptat, drumul său. Deoarece corpul ofiţeresc trebuia împrospătat cu noi generaţii de nădejde, Schulz absolvi, cu sârguinţă şi ambiţie, o şcoală de război, ca şef de promoţie. Termină războiul cu patru geamantane şi două camioane pline cu articole deosebite de îmbrăcăminte şi

31 Acasă în Reich! – aluzie la momentul alipirii Austriei la Reichul german (martie 1938) (n.tr.).

alimente concentrate. Undeva, în Hessen, deveni oficiant public, apoi funcţionar la Oficiul Forţelor de Muncă, şi în cele din urmă, şef al acestuia. Lore, soţia lui, divorţă, se mărită cu un american şi emigră în Texas.

Doar Obergefreiterul Kowalski rămăsese, la terminarea războiului, tot Obergefreiter. Nu luase la cunoştinţă despre numirea sa ca Unteroffizier, iar superiorii căzuseră de acord să se poarte de parcă nici n-ar fi avut loc. De trei ori s-a aflat în faţa Consiliului de Război, şi niciodată nu s-a putut aduce vreo probă împotriva lui. După deflagraţie, se alătură unui partid socialist şi ajunse consilier local într-un centru industrial. Fracţiunea să îl va avea în vedere ca şef al poliţiei.

Da, şi ce s-a-ntâmplat cu Unteroffizierul Asch?

Câtă vreme mai domnise o situaţie de calm, care se numea pace, reuşi, ca şi mai înainte, să ducă o viaţă liniştită. În război însă avu parte de foc din belşug. Cum a găsit el totuşi, de fiecare dată, un adăpost bun, fără a-şi pierde ţinuta, cum a rezistat el, datorită dragostei sale pentru Elisabeth, tentaţiilor ce apăreau din când în când pe front sub chipul unor femei din personalul auxiliar al Wehrmachtului, şi cum, în cele din urmă, i-a venit de hac chiar şi unui comandant de baterie, care ajunsese pe front din rândurile trupelor de rezervă, cu dureri mari de gât – toate astea sunt povestite într-o nouă carte, pe care autorul a scris-o spre bucuria unor colonei, generali sau miniştri federali.

Majorul Luschke, care în aşa-numita perioadă de pace îl salvase pe Asch de Consiliul de Război, avansase în timpul deflagraţiei la gradul de Oberst şi o vreme fusese comandantul de regiment al lui Herbert Asch. Nu era omul care să facă lucruri nechibzuite. Dar în orice caz se număra printre puţinii care aveau o părere personală şi care considerau că e de datoria lor de Offizieri să facă uz de propria părere şi să nu-şi frece fără rost soldaţii din subordine.

În următoarea carte, *08/15 În război*, se va putea citi despre felul în care îl ajută Luschke pe tunarul Vierbein să-şi revadă în mod nesperat patria, şi pe Ingrid Asch, prietena lui de odinioară, şi despre Lore Schulz, cea căreia bombardamentele războiului i-au aprins de-a binelea pofta de viaţă…

Cu această ocazie, se vor afla şi detalii legate de: soarta lui Elisabeth Freitag, mireasa Gefreiterului Asch, aprigul ei tată şi prietenul acestuia, hangiul Asch. Cei doi bătrâni au devenit, după cum era de bănuit, prieteni buni. Meştereau împreună, trecură împreună, ocărând, prin război, şi goliră împreună oarece sticle cu vin. Când bătrânul Freitag nimeri în mare încurcătură, înainte de sfârşitul războiului, din cauza trecutului său socialist, bătrânul Asch îl scoase din bucluc. Când mai apoi, după sfârşitul războiului, bătrânul Asch nimeri în mare încurcătură din cauza trecutului său naţional-socialist, bătrânul Freitag reuşi, cu cerul şi cu pământul, să-şi ferească prietenul de neplăceri. Aveau într-adevăr concepţii total diferite, însă se înţelegeau de minune. Şi asupra unui punct cădeau întotdeauna de acord: tot ceea ce avea legătură cu milităria, aşa cum o cunoscuseră ei, îi îndemna să folosească expresii care nu se găseau în nicio enciclopedie.

Cazarma mai există şi acum. Nu i s-a întâmplat nimic. A trecut cu bine prin anii cei vitregi, şi aşa se face că şi astăzi îşi revendică locul, încăpăţânată şi trufaşă. Acum, un corp străin în mijlocul noilor cartiere ale suburbiei, care au ajuns până în apropierea zidurilor ci colţuroase. Da, în noul sector a devenit chiar o piatră a discordiei. Are în ea ceva dintr-o puşcărie, ceva care cadrează cu această zonă.

Când subunitatea de artilerie a Majorului Luschke a plecat la război, s-au înghesuit în cazarmă subunităţile de rezervă. Ulterior a fost îngrămădit înăuntru şi un spital de campanie auxiliar, iar barăcile prizonierilor i-au redus şi ele spaţiul. Apoi, brusc, la sfârşitul războiului, se golise cu

totul, dar în câteva zile soldaţii de ieri ajunseseră acolo prizonierii de azi. Au fost înlocuiţi de deţinuţii politici. Pe urmă s-au instalat trupele de ocupaţie. Şi acum e din nou goală, curăţată şi recondiţionată.

Fie ca soldaţii care sunt obligaţi să-şi satisfacă aici stagiul să nu aibă parte de ceea ce s-a petrecut prin aceste locuri în urmă cu cincisprezece ani[32]. Câte ceva trebuie să se schimbe. Doar atunci cazărmile se pot umple cu oameni de nădejde.

Apărut 1996, Bucureşti
Coli tipar: 18. Format: 16/54 x 84

32 Romanul a fost scris în anul 1954 (n.tr.).

E încă pace, dar în cazărmile Wehrmachtului sudoarea și sângele curg șiroaie. Pentru războiul care bate la ușă Germania are nevoie de soldați de fier.

08/15

REVOLTA CAPORALULUI ASCH

Aventuroasa revoltă a caporalului Asch a început într-o după-amiază senină, în primele zile ale lunii august 1938. Nu s-ar fi petrecut mare lucru dacă tunarul Vierbein n-ar fi avut un ghinion negru, iar nemiloasa mașinărie militară de zdrobit oameni s-a pus în mișcare și nimeni n-a mai fost în stare s-o oprească... Deși totul avea să fie rezolvat în decurs de o săptămână, urmările acestei afaceri fără precedent în analele armatei s-au făcut simțite din plin, de-a lungul întregului război.

ISBN 973-9177-84-0

NEMIRA

PREȚ 9804 +
196 T.L. = 10000 LEI